

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola
Iskolapedagógia alprogram

**Doktori Iskola vezetője: Dr. Pukánszky Béla, egyetemi tanár,
dr. habil., DSc, az MTA Doktora**
Doktori iskola programigazgatója:
Dr. Szűts Zoltán, egyetemi docens, dékán, PhD, dr. habil.

Mácsár Gábor

Felsőfokú rendészeti képzésben részt vevő hallgatók pályán maradásának és
lemorzsolódásának kérdései

Doktori (PhD) értekezés

Témavezetők

Prof. Dr. Bognár József, egyetemi tanár

Prof. Dr. Szakály Zsolt, egyetemi tanár

Eger

2023

Tartalomjegyzék

Nyilatkozat	4
Ábrák, diagramok, táblázatok jegyzéke	5
1. BEVEZETÉS	7
1.1. A kutatás célja	10
1.2. Kutatási kérdések	12
1.3. Hipotézisek	12
2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS	14
2.1. Egyetemi lemorzsolódás nemzetközi kontextusa	14
2.2. A lemorzsolódás alakulása, irányzatai	19
2.3. A felsőoktatási lemorzsolódás jellemzői	21
2.4. Főbb rizikófaktorok	22
2.5. A felsőoktatási lemorzsolódás jellemzői hazánkban	24
2.6. A felsőfokú rendészeti képzés és a lemorzsolódás	27
2.7. A tisztképzés szabályozói	29
2.8. A képzés sajátosságai	30
2.9. A rendészeti specifikumok	32
2.10. A pályaválasztás és lemorzsolódás összefüggései	33
2.11. Hallgatói célorientáltság	33
2.12. A munka értékorientációja	35
2.13. Motorikus képességek és tesztek szabályozása	36
2.14. Összefoglalás	38
3. ANYAG ÉS MÓDSZER	40
3.1. Mintaválasztás	42
3.2. Tanári interjúk	43
3.3. Kérdőívek, saját kérdőív	43
3.4. A validálás folyamata	43
3.5. Pályakép és értékorientáció	44
3.6. Életcél kérdőív	46
3.7. Adatfelvétel	46
3.8. A tanári interjú kérdéssor kialakítása és validálása	47
3.9. A kérdőívek kitöltésének menete	47
3.10. A tanári interjúk elemzése	48
3.11. Dokumentumelemzés	48

3.12.	A pályaelhagyók (exit) interjúi	49
3.13.	Az adatfeldolgozás matematikai statisztikai módszerei	49
3.14.	Motorikus tesztek	50
3.15.	Végzős hallgatók interjúi	52
3.16.	Korlátozó tényezők	52
4.	EREDMÉNYEK	53
4.1.	A tanári interjúk	53
4.2.	A hallgatók értékorientációjának eredményei	61
4.3.	Lemorzsolódók (exit) interjúinak eredményei	62
4.4.	Végzős hallgatók interjúi	63
4.5.	A dokumentumok szerepe	67
4.6.	A motorikus tesztek jellemzői	70
4.7.	A hallgatók személyiségjellemzői	73
5.	MEGBESZÉLÉS, KÖVETKEZTETÉSEK	81
5.1.	A kutatás legfontosabb eredményei	81
5.2.	Az eredmények összehasonlítása a korábbi szakirodalom eredményeivel	83
5.3.	A hipotézisek igazolása	89
5.4.	A kutatás gyakorlati alkalmazási lehetőségei, konklúziók	92
6.	FELHASZNÁLT IRODALOM	96
	Összefoglalás	113
	Summary	115
	Köszönetnyilvánítás	117
	MELLÉKLETEK	118

Nyilatkozat

a munka önállóságáról, a szakirodalmi források megfelelő idézéséről

Alulírott, *Mácsár Gábor* ezennel kijelentem, hogy a *Felsőfokú rendészeti képzésben részt vevő hallgatók pályán maradásának és lemorzsolódásának kérdései* című doktori értekezést magam készítettem, és abban csak a szakirodalmi hivatkozások listáján megadott forrásokat használtam fel. Minden olyan részt, amelyet szó szerint vagy azonos tartalomban, de átfogalmazva más forrásból átvettem, a forrás egyértelmű megadásával megjelöltem.

Eger, 2023. január 30.

.....

(az értekezés készítőjének aláírása)

ÁBRA JEGYZÉK

1 ábra: Jéghegy modell a lemorzsolódás lehetséges okairól	20
---	----

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Tudománytörténeti áttekintő (Szöllősi, 2019) alapján	15
2. táblázat: A lemorzsolódás angol terminológiái (Szöllősi, 2019) alapján	15
3. táblázat: Lemorzsolódási szakaszok fejlődéstörténete (Szöllősi, 2019) nyomán	16
4. táblázat Felvételi követelmények, pályaalakmasság, képzési követelmények rendészeti és oktatástartalmi vonatkozásai (Mácsár & Bognár, 2020).	27
5. táblázat A lemorzsolódás megítélése és megelőzése	29
6a. táblázat: Az adatfelvétel módjai és eszközeinek sajátosságai	40
6b. táblázat: Az adatfelvétel módjai és eszközeinek sajátosságai	41
7. táblázat: Hallgatói adatfelvételek és arányaik	43
8. táblázat: A Super-féle kérdőívre adott leghangsúlyosabb változók jellemzői	61
9. táblázat: A leghangsúlyosabb lemorzsolódási okok megoszlása	62
10. táblázat: A motorikus tesztek alapstatisztikája a két nem tekintetében	71
11. táblázat: A férfi hallgatók motorikus teszt eredményeinek összehasonlítása a „bentmaradók” és a lemorzsolódók vonatkozásában	71
12. táblázat: A női hallgatók motorikus teszt eredményeinek összehasonlítása a „bentmaradók” és a lemorzsolódók vonatkozásában	72
13. táblázat A hallgatói minta személyiségi változóinak jellemzői és a nemek közötti különbségek I.	73
14. táblázat: A hallgatói minta személyiségi változóinak jellemzői és a nemek közötti különbségek II.	74
15. táblázat: A hallgatók pályaválasztási orientációinak jellemzői és a nemek közötti különbségek	75
16. táblázat: A hallgatókra gyakorolt szülői befolyás hatásai változók jellemzői és a nemek közötti különbségek	76
17. táblázat: A Super-féle kérdőív alsókálainak jellemzői és a nemek közötti különbségek I.	76
18. táblázat: A Super-féle kérdőív alsókálainak jellemzői és a nemek közötti különbségek II.	77
19. táblázat: A hallgatói életcélok jellemzői és a nemek közötti differenciák I.	78

20. táblázat: A hallgatói életcél kérdőív jellemzői és a nemek közötti differenciák II.	78
21. táblázat: A Super-féle kérdőív és a fizikai képességek kapcsolata	79
22. táblázat: Az életcélok és a fizikai képességek kapcsolata	80

1. BEVEZETÉS

A jelenlegi demokratikus társadalmi kultúránk részét képezi a rendvédelem, azon belül a rendészeti professzió folyamatos fejlesztése, rugalmas, a társadalmi igényekhez történő alakítása. Ezzel támogatva a fejlődést, egyfajta harmonikus társadalmi konszenzuson alapuló bizalmi egyensúlyt. Értve ezalatt a közrend, a közbiztonság fenntartását, a veszélyhelyzetek kezelését, a polgárok személyes biztonságérzetének növelését és a bűncselekmények megelőzését, felderítését.

„A rendészet a közigazgatásnak azon ága, amelynek társadalmi funkciói között szerepel a jogellenes emberi magatartásokból származó veszélyek elhárítása, akár legitim erőszak alkalmazásával is, továbbá az állam büntetőjogi igényét megalapozó bizonyítási eljárás lefolytatása, a büntető igazságszolgáltatás előkészítése. A rendőrség tehát közbiztonsági és közrendvédelmi feladatokat lát el. Ezenkívül vannak olyan bűnüldöző hatóságok, amelyek feladata a bűncselekmények titkos információgyűjtésre történő felderítése.” (Finszter, 2002, 107)

A közbiztonság színvonala rendkívül fontos a mai társadalmi berendezkedésben. A biztonsággal és közbiztonsággal összefüggő tevékenységeket hazánkban a rendészeti és rendvédelmi szervek látják el. A belső és külső rend, valamint biztonság szavatolását a rendőrség, a katasztrófavédelem (tűzoltóság), a büntetés-végrehajtás, a nemzeti adó- és vámhivatal, a katonaság és a különböző titkosszolgálatok látják el.

Az az ország, amelynek nincs komplex biztonsági hálózata a külső és a belső ellenséggel szemben, gyakorlatilag védtelen. A rend és biztonság szavatolásának egyik alappillére a magas szintű munkaerő utánpótlása és minőségelvű képzése. A jelentkezők által választott felsőfokú továbbtanulási forma, esetünkben a rendészeti egyetemi képzés ennek egyik fő bázisa.

A rendészeti felsőoktatást a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Kar látja el. Az elmúlt időszakban a lemorzsolódás aránya igen kedvezőtlen, közel 30% feletti volt. A lemorzsolódás okainak feltárása vizsgálatunk egyik fókuszált területe. Vizsgálatunk szempontrendszerébe szoros összefüggésben áll a személyes célok témakörével, amely a pályaválasztás és a pályamotivációs háttér egyik fő hajtóereje. Az egyéni célok megvalósíthatósága és bizonyos szakmai és személyes kontroll megtartása éppolyan fontos az egyetemi képzésben részt vevő hallgatók számára. A pályakép kialakulását számos tényező segíti, így ezek vizsgálata hangsúlyos volt kutatásunkban. Emellett olyan háttértényezők meglétét kerestük a kutatásunkban, mint a jövőben végzendő rendészeti tevékenység

teljesítményének megítélése, az emberekkel való foglalkozás, a munka elismertsége vagy a munkával összefüggő stabilitás.

A felsőfokú tisztképzés közelmúltban történt átalakítása, a főiskolák egyetemmé válása, a társadalmi változások, a nemzetközi oktatási trendek, a bolognai oktatási rendszerhez való kapcsolódás és az oktatás kiszélesedése, valamint a modern kor hallgatói igényei megkövetelik a folyamatos kutatói figyelmet és a trendek alapos ismeretét. Az egyetemi illeszkedési folyamat nem nélkülözheti folyamatos ellenőrzést, a monitorozást, valamint az oktatási igényekhez történő rugalmas és hatékony alkalmazkodást. A felsőfokú rendészeti képzésben is rendkívül fontos a pályaválasztás és pályára irányítás, továbbá a folyamatos szakmai fejlesztés, az alkalmas vezetők képzése és a következő generáció jövőképeének kialakítása.

Mindezek mellett kiemelt jelentőségű a lemorzsolódással veszélyeztetett hallgatókat érintő problémák pontos behatárolása. Fontos továbbá, hogy a komplex felvételi rendszeren keresztül kiválasztott és így a rendészeti egyetemi képzésbe felvett hallgatók minél nagyobb arányban végezzenek a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar (NKE RTK) különböző képzésein. A rendészeti egyetemet végzett tisztek a jelenlegi és a jövőbeni vezetők, akik közül sokan a tudományos élet leendő irányítói vagy résztvevői is. Ők azok, akik szakemberként biztosítják a szakma stabilitását, folyamatos fejlődését és a tudományos munka jövőbeni eredményességét.

A rendészeti képzésben részt vevők meghatározott kiválasztási folyamaton mennek keresztül. Az idők folyamán többször megújult a kiválasztás és a képzés követelményrendszere is, követve a társadalmi és közéleti változásokat, igényeket. Ugyanakkor a korábbi évekhez képest csökkenő tendenciát mutat a képzésre és a pályára alkalmas jelentkezők száma. A felvételt nyert hallgatók célrendszere és motivációja is jelentősen különbözik a korábbi években megszokottakhoz képest, a változás iránya pedig egyértelműen kedvezőtlennek mutatkozik.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a kiválasztás és a képzés hatékonysága nem felel meg teljesen a hallgatói, a szakmai és a társadalmi elvárásoknak (Christián & Erdős, 2020). Sajnálatos módon évek óta csökken a rendőri pályát választók száma, a felvett hallgatók esetében pedig jelentős mértékű a kimaradás, lemorzsolódás.

Bizonyított, hogy a célirányos, gondos és precíz kiválasztási folyamat ellenére is jelentős mértékű a hallgatói lemorzsolódás. Az NKE RTK tanulmányi osztály elmúlt öt év létszámadatai alapján elmondható, hogy a korábbi évek közel tízszeres túljelentkezési trendje csökkent, az érdeklődő hallgatók alkalmassága is jelentős mértékben elmarad a korábbi évekhez viszonyítva (Verhóczki, 2017).

A pályaválasztás és a lemorzsolódás kérdésköre a neveléstudományban rendkívül sokrétű. A korábban elmondott nehézségek ellenére a rendészeti hivatás vonzereje továbbra sem csökkent jelentősen a fiatalok körében, ugyanakkor a szakmák specializációja és a választható tevékenységi körök, lehetőségek, továbbá a nemzetközi palettával bővült kiszélesedő alternatívák száma sok változáson ment keresztül. Ez az egyik oka, hogy a belügyi személyzeti utánpótlás biztosítása gyengülni látszik. A toborzás elsősorban társadalmi, presztízs és anyagi okok miatt nem tudja a korábbi mértékben és minőségben biztosítani a rendészeti utánpótlást. Mivel a rendészeti munka nagy felelősséggel jár, de a presztízs és a javadalmazás ezzel jelenleg nem áll arányban, ennek következtében a fiatalok érdeklődése csökken, így valószínűsíthető, hogy a következő időszak utánpótlása is bizonyos mértékig korlátozott lesz (Kovács et al., 2019).

A rendészeti pályára felvételt nyert hallgatók támogatási és ösztöndíjrendszere a közelmúltban bekövetkezett pozitív változtatások ellenére sem optimális. A képzésen végzett és munkába állt állomány megtartása a másik sürgető feladat a belügyi vezetés számára, amely jelentősebb szakpolitikai fejlesztés és komplex támogatás nélkül nem valósítható meg (Christián & Erdős, 2020). Ismert az is, hogy a rendszerváltozás okozta trendek folyamatosan csökkentették az állomány munkakedvét és növelték a fluktuációt (Iharosi, 2019). Az elmúlt tíz évben a rendőrséget érintő kevésbé kiszámítható és bizonytalanabb folyamatok, a korábbi komplex szociális támogatási rendszer meggyengüléséhez vezettek (Molnár, 2009). Ilyen változások közé tartozik többek között a

- jövedelem reálértékének csökkenése (Finszter, 2018; Kovács, 2019; KSH, 2022),
- Belügyminisztérium Korvin Ottó Kórház és Szakorvosi Rendelőintézet 2007. évi beolvasztása a Honvédkórházba (Faggyas, 2020), a 2015. évi XLII. törvény (továbbiakban: Hszt.), továbbá
- jövedelem pótlékrendszerének átalakítása, valamint a korábbi nyugdíjrendszernek az évtizedek óta dolgozó állományt érintő kedvezőtlen módosítása, illetve a tizenharmadik havi jövedelem átalakítása (Hszt., 2015).

Örömteli, hogy az elmúlt évtizedekben a rendőri szakma társadalmi megítélése alapvetően pozitív irányba változott, ugyanakkor nemzetközi összehasonlításban hazánkban a rendészeti szakma megbecsülése jócskán elmarad (Fischer, 2022). A pályaválasztás támogatását és a lemorzsolódás csökkentését hazánkban kiemelten fontos feladatként kezeli a képző intézmény az NKE RTK. Ennek megfelelően alakította ki a képzési és oktatási stratégiát,

melyben deklarált cél a képzés fejlesztése, a diploma értékének növelése és egyúttal a hallgatói lemorzsolódás csökkentése.

Kutatásunk során a munkaérték kérdéskörének vizsgálata azért fontos, mert a rendészeti egyetemi tanulmányok korai szakaszában mutatja meg a hallgatók értékorientációját és -profilját. Ebből tudunk majd következtetni arra, hogy az értékek és a gondolati struktúra milyen mértékben illeszkedik a választott rendészeti hivatáshoz. A tanári pályával kapcsolatos hallgatói munkaérték vizsgálata során erős kapcsolatot igazoltak a munkaérték vizsgált kompetenciái és az egyetemi hallgatók pályaszocializációja között (Koltói, 2014). Ugyanakkor a rendészeti pályán ilyen irányú kutatással nem találkoztunk.

Az egészségügyben dolgozók tevékenységéhez hasonlóan a rendészeti professzió is egy állami feladat. A rendészeti ágak a pénzkereseti lehetőségen túl karrierlehetőséget is biztosítanak. Kiss-Tóth és Rucska (2002) ezen a területen végzett longitudinális összehasonlító vizsgálatának eredménye az volt, hogy a hallgatók pályorientációja, a képzés specifikuma, a pedagógiai hozzáadott érték a pályaszocializáció során kis mértékben változott, illetve eltérő hangsúlyokat kaptak bizonyos elemek. A szerzők kutatásukban rávilágítanak arra is, hogy a felsőoktatási képzési rendszer változásai, valamint a társadalmi és munkaerőpiaci trendek is erőteljesen megjelennek a végzett hallgatók értékorientációjában (Kiss-Tóth & Rucska, 2002).

A munkaérték mellett az életcél vizsgálatát tudomásunk szerint eddig nem alkalmazták a rendészeti képzésben részt vevő hallgatók jellemzésére és monitorozására. A korábbi kutatások főleg pszichológiai vonatkozásban vizsgálták a célokat és az ezzel összefüggésbe hozható főbb témaköröket. Ezen kutatások eredményeiben hangsúlyosan jelent meg a küldetéstudat, a jólét keresése, valamint az egészségtudatos gondolkodás és a megélhetést biztosító hivatás gyakorlása (Meng et al., 2019). A hazai szakirodalomban az életcél kérdőív adaptációján kívül nem találtunk anyagunkhoz köthető vizsgálati eredményt.

Összegezve elmondható, hogy kutatásunk során kapcsolatot kerestünk a rendészeti egyetemi hallgatók felvételi rendszerének, munkaértékének, életcéljainak szintje és a lemorzsolódás között. Véleményünk szerint ezen változók között erős kapcsolat van, és így a beavatkozási pontok is jól beazonosíthatók lesznek.

1.1. A kutatás célja

A kutatásunk fő irányvonalát három interdiszciplináris tudományterület mentén alakítottuk ki. A neveléstudomány a fő irány, emellett a rendészettudomány és a sporttudomány is megjelenik, de bizonyos fókig érintjük a szociológia és pszichológia témaköreit is, ott, ahol a témánk interpretációja ezt megköveteli. A vizsgálatunk jelentősége és érdekessége is egyben, hogy a

rendészeti egyetemi képzés és lemorzsolódás problémakörét a neveléstudomány összefüggésrendszerében vizsgálja. Emellett fókuszba állítja a cél- és értékrendszert, a motivációt, valamint a felvételi rendszerben a motorikus képességek kapcsolatrendszerét. Bízunk abban, hogy az így kapott eredmények rávilágítanak azokra a fő hatásrendszerekre, amelyek az előmenetelt gátolják és a lemorzsolódást indukálják.

A lemorzsolódással kapcsolatos szakirodalom áttekintése alapján a kutatás megtervezésekor figyelembe vettük a pedagógiai kutatási elveket, stratégiákat, módszereket és eszközöket. Ismert, hogy a lemorzsolódás nem kizárólag a hallgató sikertelenségének mutatója, hanem egyúttal az oktatási rendszer rugalmatlanságára is utalhat, amely valamilyen okból nem tud jól alkalmazkodni a hallgató szükségleteihez és igényeihez (OECD, 2008). Ezért munkánk során tekintettel voltunk a hazai általános helyzetre, vagyis más egyetemek tapasztalataira, alkalmassági, képzési és lemorzsolódási jellegzetességeire is. Ugyanakkor nem hagyhattuk figyelmen kívül a hazai és nemzetközi kutatási trendeket, társtudományi vizsgálati megközelítéseket és eredményeket sem.

A kvantitív vizsgálatot megelőzően a tanárokkal és vezetőikkel készített kvalitatív felderítő kutatás segítségével behatároltuk a lemorzsolódás időbeli és tartalmi jellegzetességeit. Ez segítette megállapítani azt, hogy mely időszak és problémakör jelenti a fő nehézséget, illetve azt, hogy miként építsük fel és ütemezzük empirikus kutatásunkat. Mindezek okán a vizsgálatunk komplexitása megkövetelte a vegyes kutatási módszer alkalmazását, a több szempontú elemzést és a kapott eredmények széles körű elemzését, értékelését. Mivel a hallgatók véleménye eddig nem jelent meg markáns módon az ezirányú tudományos kutatásokban, jelen vizsgálat e tekintetben is úttörő szerepet vállal. A lemorzsolódott, egyetemet elhagyó diákok monitorozása is hiányos a tudományos és szakmai oldalról is, holott az intézmények érdekében áll a hallgatók nyomon követése és ezáltal a problémakör mind teljesebb megértése (Pallay, 2019).

Egy másik kérdéskör a felvételi szűrés szükségességének kérdése. Mivel a középiskolákból hozott tudás egyértelmű heterogén képet mutat, így szükséges minél objektívebb felvételi szűrés alkalmazása. Bizonyított, hogy az alkalmassági és felvételi kiválasztásokon sikerrel teljesítő, így alkalmas és a képzés tekintetében jó képességű hallgatók nagymértékben tudnak megfelelni a képzési követelményeknek is (Józsa, 2021).

Az NKE RTK az erős bemeneti szűrőrendszer ellenére jelentős lemorzsolódási mutatóval rendelkezik, mely nagyrészt a tanulmányok első szemeszterében mutatkozik (Czakó, 2017). Ez a tény a jelentkezők képességeire, a pályaaorientációra, a korai lemorzsolódásra és a képzés elején megmutatkozó kockázatokra világít rá. Ennek érdekében a jelentkezők képességei, a

személyes értékorientáció (Crumbaugh & Henrion, 1988), a hallgatói motivációs bázis és a munkaérték kapcsolata is fontos szerepet kap kutatásunkban (Szilágyi, 2005).

A fentiekben ismertetett tényezők és hatásmechanizmusok alapján a kutatás fő célja a rendészeti lemorzsolódás főbb jellegzetességeinek és összefüggéseinek feltárása. További cél, hogy a lemorzsolódás okainak és összefüggéseinek részletes feltárásával elősegítsük a rendészeti egyetemi oktatási és nevelési tevékenység sikerét.

1.2. Kutatási kérdések

1. Melyek a rendészeti pályáról történő lemorzsolódás szempontjából a kulcsfontosságú területek?
2. Mi az oktatók véleménye a pályaválasztásról, a kiválasztásról, az alkalmasságról a lemorzsolódással összefüggésben?
3. Melyik a leginkább veszélyeztetett képzési időszak a lemorzsolódás szempontjából?
4. Milyen lényeges információk találhatóak a szabályozó dokumentumokban, amelyek csökkenthetik a lemorzsolódási arányokat?
5. A képzést végző intézmény milyen intézkedéseket tesz a kiválasztásával, alkalmasságával, pályán maradásával és a lemorzsolódás megelőzésével kapcsolatban?
6. Melyek a főbb pályaelhagyási okok?
7. Kimutatható-e különbség a motorikus képességek, valamint a munkaértékhez és az életcélokhoz kapcsolódóan a vizsgált változók tekintetében?
8. Van-e kapcsolat a hallgatók értékorientációja és motivációs háttere között?

1.2. Hipotézisek

- H1. Feltételezzük, hogy a rendészeti pályáról történő lemorzsolódás kulcsfontosságú területei a pályára irányítás, a kiválasztás és az alkalmasság.
- H2. Feltételezzük, hogy a pályára irányítás, a kiválasztás, a jelölt szakmai alkalmassága és a kötöttségek a lemorzsolódás legfőbb okai.
- H3. Feltételezzük, hogy a lemorzsolódás szempontjából a legintenzívebb időszak az első szemeszter.
- H4. Feltételezzük, hogy nem találhatóak olyan lényeges információk a szabályozó dokumentumokban, amelyek csökkenthetik a lemorzsolódást.
- H5. Feltételezzük, hogy az egyetem döntéshozói ismerik a lemorzsolódással kapcsolatos összefüggéseket, és konkrét lépéseket tesznek a probléma megoldásának érdekében.

- H6. Feltételezzünk, hogy a leginkább hangsúlyos kimaradási okok a mentális és a fizikai terhelés.
- H7. Feltételezzük, hogy a motorikus képességek, a munkaérték és az életcélok alacsony szinten vannak a lemorzsolódó hallgatóknál.
- H8. Feltételezzük, hogy a hallgatói motivációs háttér és az értékorientáció között erős kapcsolat van.

2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1. Egyetemi lemorzsolódás nemzetközi kontextusa

Európa első egyeteme (Bologna) 1088-as alapításától a felsőoktatás kiszélesedése kapcsán egyre nagyobb tömegek kerültek be Európa nagy egyetemeire (Pukánszky & Németh, 1996). Az elmúlt évszázadok alatt az európai fejlődés magával hozta a felsőoktatási képzés időbeni többlépcsős kiszélesedését és számos szakterület professziójának tudományelméleti bővülését és megújulását. Kutatásunkkal összefüggésbe hozható előzmény a felsőoktatási expanzió és diverzifikáció időszaka, amely a második világháború végétől az 1970-es évek végéig tartott. Ettől az időponttól egyes kutatók szerint az állandósuló változások időszakát élik az egyetemek (Hrubos, 2006). Onnantól kezdve a változásokra való reagálás intézményi adaptációs készségét és rugalmasságát helyezik fókuszba (Mezei, 2008). A tömegessé váló felsőoktatás az ezredfordulón már az egész európai térségben megközelítette vagy meghaladta a 18–22 évesek 50%-os arányát (Hrubos, 2004).

A felsőfokú képzéseket érintő lemorzsolódás okainak keresése már az 1900-as évek előtt elindult, ugyanakkor az első lemorzsolódással kapcsolatos elméletalkotások csak a XIX. század második felében jelentek meg. Az ezen időszakot megelőző vizsgálódásokat nevezhetjük a korai kutatási szakasznak.

A felsőoktatási intézményrendszer expanziója magával hozta a lemorzsolódás erőteljesebb megjelenését, mely a társadalomtudományi kutatók érdeklődésére is hatással volt. Mielőtt a kutatástörténeti részleteket ismertetnénk, szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy a nemzetközi tudománytörténeti értelemben vett, klasszikus lemorzsolódási kutatások akkor indultak meg, amikor az elméletalkotás és alkalmazás folyamata megindult. Ennek a folyamatnak első képviselője Spedy (1970) volt. A kutatói kérdéskör először a folyamatok feltérképezésére irányult, és empirikus módon közelítette meg a témakört. Törvényszerűséget kerestek a komplex folyamat összefüggései között, mitegy ezzel elkezdődtek az elméletalkotások is (Spedy, 1970). A lemorzsolódás tudományos vizsgálatának rövid tudománytörténeti áttekintését, annak időszakaival együtt, az 1. táblázat tartalmazza.

A lemorzsolódást az angol nyelvű szakirodalomban számos fogalommal jellemzik, ami azért fontos, mert a nemzetközi kutatások trendjeit és mélyebb megismerését a szakirodalomban az angol terminusok mentén tudjuk feltárni. A leggyakrabban használt kifejezéseket, amelyekre a tudományos igényességű szakmai munkákban eredményesen kereshetünk, a 2. táblázat tartalmazza.

1. táblázat: Tudománytörténeti áttekintő (Szöllösi, 2019) alapján: saját szerkesztés

A lemorzsolódás tudományos vizsgálatának tudománytörténeti áttekintése	Időszak
A lemorzsolódás előtörténete	1900-as évekig
A kutatások korai szakasza	1900–1950 között
A felsőoktatási expanzióra történő reagálás	1950-es évek
A lemorzsolódás megelőzését tárgyaló művek	1960-as évek
Elméletalkotási szakasz	1970-es évek
A beiskolázás menedzselése	1980-as évek
A lemorzsolódási horizont kiszélesedése	1990-es évek
A mai és jövőbeli trendek	XX. század eleje

2. táblázat: A lemorzsolódás angol terminológiái (Szöllösi, 2019) alapján: saját szerkesztés

A lemorzsolódás terminológiái és jelentésük angol nyelvterületen	
<i>Dropout</i>	kiesés, kimaradás; a képzés befejezése előtt kilépő, kimaradó hallgatók
<i>Attrition</i>	lemorzsolódás; a lemorzsolódás mértékének csökkentésére szolgáló prognosztika alkalmazása
<i>Persistence</i>	kitartás-célorientáltság; meghatározott célrendszerre utal, amely átsegíti a hallgatót a nehézségeken
<i>Success</i>	sikeresség-eredményesség; a képzésre, a hallgatókra, az oktatás színvonalára, a tanárok eredményességére utal
<i>Retention</i>	benmaradás-megtartás; az egyetem hallgatói megtartó képességével összefüggő fogalom, programrendszer
<i>Mortality</i>	kiesők-kihullók; akkor használják, ha eltűnnek az intézményi rendszerből a hallgatók
<i>Stopout</i>	időleges megállók; azon hallgatókat jelöli, akik valamilyen oknál fogva hosszabb-rövidebb ideig szüneteltetik tanulmányaikat
<i>Withdrawal</i>	távozás, kilépés az egyetemről vagy szakról
<i>Early school leaving</i>	korai iskolaelhagyás

A 3. táblázatban majd a lemorzsolódást érintő modellek fejlődéstörténete kapcsán a főbb kutatókat mutatjuk be. Bővebb ismertetésükre az alábbiakban kerül sor.

Spady (1970) az „egyetemről való kimaradás folyamatmodelljét” alakította ki (Undergraduate Dropout Process Model). Ez egy elsősorban szociológiai aspektusból elvégzett empirikus kutatás volt. Spady először 1965-ben végezte el vizsgálatát, majd 1970-ben és 1971-ben közölte eredményeit. Durkheim öngyilkossággal kapcsolatos „Döntésméleti modellje” volt munkájának alapja, ahol az oktatásból kieső hallgató egy összetett társadalmi hatásmechanizmus következményeként hagyja el a képzést. Véleménye szerint három tényezőegyüttes alapján hozza meg a hallgató a kilépési döntést. Kontextuális tényezőket említ, melyekhez tartozik a szocioökonómiai státusz, a családi háttér és a tanulási képességek. Szerepet játszanak a szociális változók, mint a baráti támogatás és a normatív kongruencia. Az oktatással összefüggő változók tartalmazzák az intellektuális fejlődést, valamint az érdemjegyeket, melyek a teljesítményt mutatják (Spady, 1971). Azt állította, hogy a korábbi tanulmányokból hiányzott az „az elmélet és az empirikus koherencia (...), a módszertani szigor, az összetett tervezés, a széles látókörűség és az analitikai kifinomultság (...), a határozott elméleti alap”. A hallgatók megtartásával kapcsolatos szakirodalom áttekintése, véleménye szerint, „analitikus-magyarázó kategória” hiányos, vagyis „sajnálatos és kirívó” (Spady, 1970, 64). Ez a modell a társadalmi folyamatok hatásmechanizmusával állítja párhuzamba a felsőfokú intézmény elhagyását, vagyis lemorzsolódást.

3. táblázat: Lemorzsolódási szakaszok fejlődéstörténete (Szöllősi, 2019) nyomán: saját szerkesztés)

A lemorzsolódási szakaszok kutatásának fejlődéstörténete	
Egyetemről való kimaradás folyamatmodellje	Spady, 1965, 1970, 1971
Intézményelhagyási modell	Tinto, 1975
Hallgató és oktató informális kapcsolatának modellje	Terenzini & Pascarella, 1980
Hallgató kilépési modellje	Bean, 1980
Kimaradásról való döntési modell	Kerby, 2015
Nem hagyományos hallgatói lemorzsolódási modell	Bean & Metzner, 1985
Integráció területeit bővítő modell	Thomas, 2002

Tinto (1975) intézményelhagyási modelljének (Institutional Departure Model) központi eleme a hallgató távozó magatartása (leaving behaviour). Vizsgálatában a hallgató és az

intézmény közötti folyamatokra fókuszál. A hallgatók távozási döntését ő is Durkheim „öngyilkossági döntés” komplex elméletére alapozza (Durkheim, 1951), ugyanakkor kérdéskörében megjelenik a motiváció és az egyéni aspiráció, vagyis a célok szerepe is. A hallgatók képzéssel kapcsolatos céljai az egyetemre való jelentkezés idején jönnek létre, és a képzés befejezéséig hatnak, és azokra a készségek, képességek, korábbi tanulmányok és a családi háttér gyakorolnak erőteljes hatást. Modelljében oktatási faktorokat (osztályzatok, személyes fejlődés, önbecsülés, önértékelés, tantárgykedvelés, hallgatói tanulási formák, normákkal való azonosulás és a hallgatói szereppel való azonosulás) és szociális faktorokat vizsgál (barátok száma, oktatói kapcsolatok, egyetemi hallgatói léttel kapcsolatos érzések).

Vincent Tinto volt az első, aki arra törekedett, hogy a vizsgált tényezők mérhetőek legyenek (Tinto, 1987). A tanultak értékének, az oktatók tulajdonságainak eredményessége és az értékeléssel kapcsolatos hallgatók általi megítélése nála is megjelenik, ahogyan ez az általunk lefolytatott kutatás során a végzős hallgatók interjúival állítható párhuzamba. Tinto (1993) véleménye az, hogy a felsőoktatási lemorzsolódás és az öngyilkosság önkéntes kivonulási mechanizmusa között van hasonlóság magában a döntési folyamatban, illetve megállapította, hogy „érdekes analógiák vannak a két helyzet között” (Tinto, 1993, 172; 1999).

A törzsi társadalmak rituáléjának Van Gennep (1960) által alkotott szociálanropológiai koncepcióját használta fel magyarázatként „a főiskolai hallgatók maradásának longitudinális folyamatát” elemezve (Tinto, 1993, 178; 1994). Állítása szerint a törzsi közösséghez hasonlóan három fázisra osztható fel a hallgatók illeszkedése. Először „le kell választaniuk” magukat korábbi közösségeikről, hogy így tegyék lehetővé az új normák és viselkedésminták adaptációját. Másodsor, az új közösség normáihoz való illeszkedés „átmenetét” valósítják meg, végül integrálódnak a felsőoktatás új társadalmába (Tinto, 1993). A tanulmányban kialakított lemorzsolódási modellje „igyekszik megmagyarázni az okát, hogy az egyének közötti kölcsönhatások, az intézmény akadémiai és társadalmi rendszerei, továbbá az azokat alkotó közösségek között, az egyének különböző jellemzőkkel rendelkeznek. Ezek az egyéni jellemzők befolyásolják, hogy a diploma megszerzése előtt kilépjenek az adott intézményből” (Tinto, 1993, 113).

Pascarella „hallgató és oktató informális kapcsolatának modellje” az elődök által alkotott értelmezéseket fejleszti tovább, és 1980-ban létrehozza Terenzinivel az oktatók és hallgatók közötti informális kapcsolatok intézmény iránti elkötelezettség modelljét. Empirikus elmélete szerint a minőségi kapcsolatok által csökken a lemorzsolódás kockázata (Pascarella & Terenzini, 2005).

Az 1970-es éveket követően egyre gyakoribbá váltak a szisztematikus tanulmányi kutatások és kísérletek a hallgatók megtartásával kapcsolatban. Ezek konceptualizálására a hallgató és a felsőoktatási intézmény közötti kapcsolatot magukba foglaló keretrendszerek voltak jellemzők (Bean, 1980). Bean „hallgatói kilépési modellje” (Student Attrition Model) szervezetszociológiai és szervezetpszichológiai alapokon nyugszik. Elmélete szerint a munkahelyen történő bennmaradás vagy távozás a személyes elégedettséggel hozható összefüggésbe. Modelljét négy tényezőcsoport alkotja. Az első csoportba az oktatási változók tartoznak, melyek az érdemjegyek és ezek mérőeszközei. A második csoportot a pszichológiai tényezők alkotják, melyek a távozási szándékra utalnak. Ide sorolhatók a célok iránti elkötelezettség, az intézményi minőség, a stressz és az elégedettség is. A harmadik csoportba a háttértényezők tartoznak, például a tanulással kapcsolatos célok vagy a középiskolai teljesítmény. A tényezők negyedik csoportja a környezeti elemeket tartalmazza, mint pl.: közlekedési lehetőségek, családi kötelezettségek, pénzügyek vagy a munkaidő hossza (Bean, 1980). Bean modelljét folyamatosan fejlesztette és finomította, amelybe 1982-re Tinto, Spady és Pascarella modelljeinek elemeit is beágyazta (Bean, 1982). Ez a modell mutat hasonló aspektusokat kutatásunk eredményeivel, melyek közül kiemelt jelentősége van az egyéni aspirációnak, vagyis céloknak, a középiskola típusának, valamint az oktatással kapcsolatos elégedettségnek. Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy az egyéni motiváció és célok szerepe napjainkig az egyik legfontosabb pragmatikus vizsgálati és módszertani szempont.

Az elmúlt négy évtized jelentős, a hallgatók megtartására fókuszáló modellek szerzői Spady, Tinto és Bean. Munkájuk során három fontos elméleti forrásra mutattak rá:

1. az öngyilkosság elméletének forrása (Durkheim, 1951);
2. a szociológiai tudományterületről a törzsi társadalmak átmeneti rítusainak elméleteit felhasználó forrás (Van Gennep, 1960), a szociálanropológia;
3. a munkaerő-forgalom fogalma és a humán erőforrás területe (Prise, 1977).

Kerby (2015) „prediktív modellje” a kimaradásról való döntést helyezi a központba. A modellbe, a már korábbi elméletekre alapozva, a társadalmi és a közéleti hatásokat foglalja be. Mindezeket kiegészíti az egyéni családi hatásrendszerrel, illetve intézményi tényezőkkel (Kerby, 2015).

Astin „tanulói bevonódás elméletének” (1984) meghatározása szerint a lényeg az „a fizikai és pszichológiai energia, amelyet a hallgatók az egyetemi élménybe fektetnek” (Astin, 1984, 307). Véleménye szerint a hallgatók megtartása a hallgatói elkötelezettség másik arca, amely szerint minél intenzívebb a hallgatók felsőoktatási intézményben való részvétele, annál

jobb a benmaradás aránya. Egyúttal azt is állította, hogy a főiskolai lemorzsolódás okainak nagy része az intézmény életébe történő bevonódás hiányára vezethető vissza.

Bean és Metzner (1985) „nem hagyományos hallgatói lemorzsolódás modellje” (The Non-Traditional Undergraduate Student Attrition model) elsősorban az amerikai lemorzsolódás vizsgálata kapcsán alkalmazott modell, amely az amerikai irodalomban külön figyelmet fordított a munka mellett, részidős képzésen részt vevő hallgatók kiesésére a felsőfokú képzésből. A szerzőpáros a levelező tagozatos hallgatókat, a távoktatásban tanulókat, az idősebbeket és az egyetemtől távol lakókat tekinti nem hagyományos hallgatóknak. Vizsgálatukban a szociális integráció megítélése meglehetősen alacsony volt. A nem hagyományos hallgatókra a családi és egyéb kötelezettségek erősebb hatást gyakoroltak, mint a tanulással kapcsolatos kötelezettségek (Bean & Metzner, 1985). Ennek a kutatásnak pedagógiai szempontból van rendkívül fontos megközelítési módja, amely nem kapcsolódik közvetlenül jelen kutatásunkhoz, csupán a nemzetközi áttekintés szélesítése végett ismertettük.

Thomas (2002) az „integráció területeit bővítő modellt” hozott létre. Nézőpontja szerint a hallgatók beágyazódása öt különböző szféra keretében alakul ki. Az öt területbe tartozik az oktatási, a szociális, a gazdasági, a támogatási és a demokratikus alrendszer. Elmélete szerint az inkorporációt vagy szelekciót a hallgatók által meghozott döntés befolyásolja. Ez a modell összetettségét tekintve, szélesebb tudományelméleti megközelítése által, komplex módon adja közre a lemorzsolódási problémát.

A korai empirikus kutatások tudományelméleti modelljei kialakításában eleinte a kutató tudományterületi beállítottsága dominált. Később a hatásrendszer vizsgálatának szélesedése és a kutatási eredmények egymásra épülése és interdiszciplinaritása volt megfigyelhető. A kutatók eredményei és a kutatási aspektusok bővítése pontosabb eredményeket produkáltak. Az adatok mérhetősége és validálása, valamint a különböző faktorok csoportosítása és hangsúlyának eloszlása került fókuszba, mindezek mellett a gyakorlatias megközelítés és a problémaorientált gondolkodásmód jellemezte.

2.2. A lemorzsolódás alakulása, irányzatai

A felsőoktatásból való lemorzsolódás tehát már az 1960-as évektől a kutatások látókörébe került (Spady, 1970; Tinto, 1975, 1987). Az idők folyamán a lemorzsolódási megközelítések nézőpontjai és vizsgálati módszerei is változtak, ezzel párhuzamosan tudományterületenként is módosultak a vizsgálatok orientációi és céljai (Bean, 1982; Terenzini & Pascarella, 1980). Bővült az elméletek száma, és precízebb lett a feltárandó attribútumok pontossága (Astin, 1993;

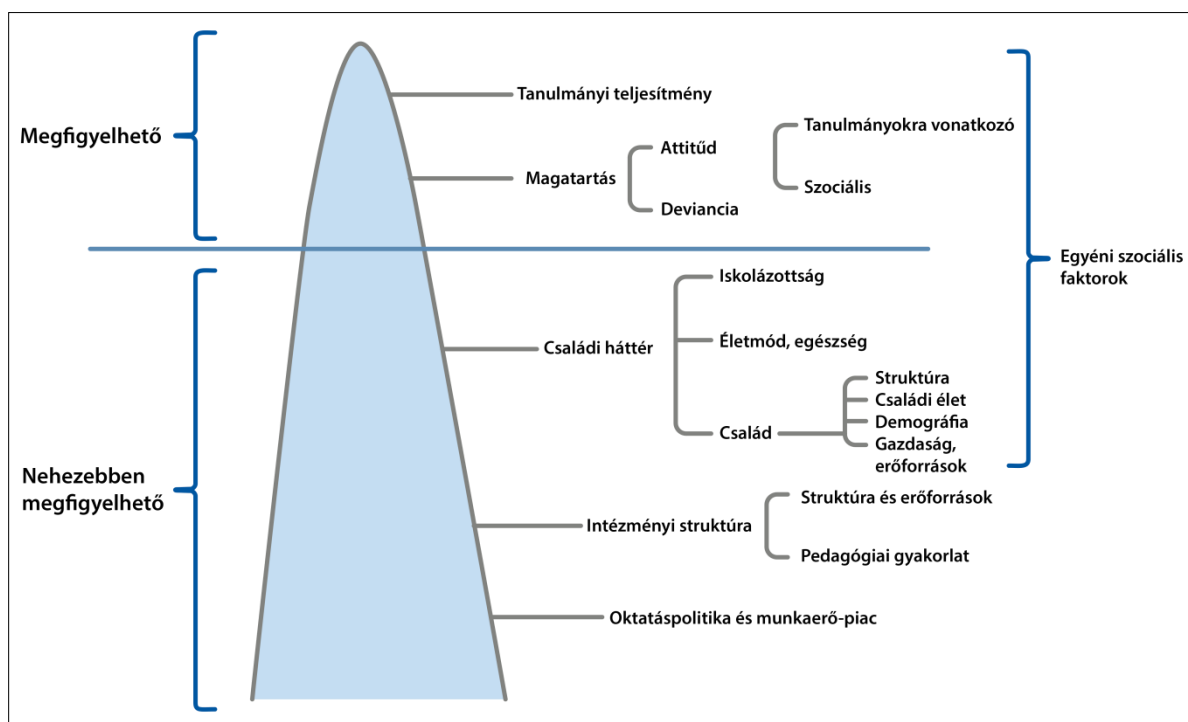
Bean & Metzner, 1985; Bennett, 2003; Kerby, 2015; Thomas, 2002), emellett a lemorzsolódási faktorok befolyásának mértéke, illetve a döntési folyamat megítélése is egyre precízebbé vált (Cabrera et al., 2006; Pusztai, 2011).

Ezzel együtt előtérbe került a személyiség aspektusa és a motiváció (belső és külső), a személyes fejlődés, továbbá az egészségi állapot és az egészségtudatosság (Braxton et al., 1997; Southerland, 2006). A kutatói megközelítések egyik része a gazdasági okokat és a csoportokhoz való kötődés összetevőit egyéni és csoportszinten vizsgálta. Ugyanitt jelenik meg az intézményi erőforrások háttértényezőinek, az oktatási struktúráknak és szolgáltatási rendszereknek a vizsgálati eredménye is (Southerland, 2006). A pedagógiai és pszichológiai összetevők megközelítései képviselik a lemorzsolódás okainak holisztikus szemléletét, ezek elsődleges eredményei között szerepelnek a tanulási stílusok, az attitűdök, az eszközök és a tanári kar jelentőségének együttese (Cabrera et al., 2006).

A Jéghegy modell Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD, 2012) szakértők által összeállított anyaga hat csoportra osztja a felsőoktatási lemorzsolódás kockázatában szerepet játszó összetevőket (1. ábra).

1. ábra: Jéghegy modell a lemorzsolódás lehetséges okairól

Forrás: Az OECD, 2012. alapján (Bocsi et. al., 2018)

A jól megfigyelhető és így mérhető tényezőkhez tartozik:

1. *Tanulmányi teljesítmény:* meghatározó összetevője a lemorzsolódásnak, hiszen a gyenge tanulmányi teljesítmény megakadályozhatja a hallgatókat az oktatási rendszeren belül történő előrehaladásban. A tanulmányi teljesítmény a „jéghegy” látható része, a legkönnyebben azonosítható pontja a lemorzsolódásnak.
2. *Hallgatói magatartás:* a hallgató értékrendjét tükrözi, az oktatáshoz való viszonyulását, továbbá a deviáns viselkedéssjegyek erősségét, ideértve az egészségkárosító magatartásformákat is.

A nehezebben megfigyelhető és egyúttal nehezebben mérhető tényezők:

1. *Családi háttér:* a családi háttérnek jelentős befolyásoló hatása van a hallgatói eredményességre, a családi támogatás hiánya lemorzsolódás előidézője lehet.
2. *Intézményi szerkezet, intézményi erőforrások:* a tanítás-tanulás módszerei, az intézményi dolgozók pedagógiai gyakorlata, a társakkal való kapcsolati háló erőssége, a kurrikuláris és extrakurrikuláris tevékenységek összefüggésben állnak a hallgatói motivációval, amelyek a lemorzsolódás ellen hatnak.
3. *Oktatáspolitikai:* az oktatáspolitikai jelentős lépéseket tehet a lemorzsolódás csökkentéséért, a megfelelő intézményrendszer kialakításával és konkrét beavatkozásokkal, például utánkövetési rendszer kiépítésével.
4. *Munkaerőpiac vonzása:* is befolyásolja a fiatalok lemorzsolódását. A fiatal felnőttkor egyik jelentős problémája az anyagi függetlenség, az önállósodás, párválasztás és a kételyekkel terhelt időszak egyszerű megoldása.

2.3. A felsőoktatási lemorzsolódás jellemzői

A lemorzsolódás az adott tanulmányok eredménytelen, idő előtti megszakítása, mely a hallgató saját döntése vagy az intézmény döntése alapján, mert a hallgatók egy része szakmai vagy pénzügyi okból nem képes az érintett tanulmányok további folytatására és eredményes befejezésére (Demcsákné Ódor & Huszárik, 2021). A lemorzsolódás megítélése és komplex problémaköre képzési területenként jelentős eltéréseket mutat (Bocsi et al., 2018; Halász, 2013).

A kutatók egy része a hallgatói egyetemi előmenetel egyik legfontosabb kérdésének a tanulmányi okokat, a pedagógiai módszerek optimális megválasztásának a hiányát, a tanulási módszerek alkalmazását, illetve meglévő képességbeli hiányosságok (pl.: szövegértési, olvasási

és tanulás-módszertani ismeret) meglétét emelik ki (Hegedűs, 2019; Kovács, 2018; Lendvai et al., 2019; Lukács & Sebő, 2015; Pusztai et al., 2019). A szakmai jellemzők mellett itt jelenik meg többek közt a modern pedagógiai elvek és módszertanok ismeretének és alkalmazásának témaköre is.

Maga a lemorzsolódás megítélése megosztja a kutatókat és oktatókat, hiszen vannak, akik úgy ítélik meg, hogy egyértelműen rossz, vannak, akik szerint ez egy szükséges folyamat és a kiválasztás részeként tekintenek a témára (Miskolczi et al., 2018). Így tulajdonképpen a lemorzsolódás a képzés gyakorlatának próbájaként is értelmezhető az intézmény elhagyása.

A következő fontos tényező a lemorzsolódás értelmezése kapcsán az, hogy miként tekintünk az oktatási intézmény elhagyására. Tekinthetünk rá eseményként, ami konkrét időponthoz és eseményhez köthető és megfelelő dokumentummal alátámasztható. Azonban a lemorzsolódás folyamatként is értelmezhető, ami számos, kisebb-nagyobb mértékben az egyénre ható történések és hatásmechanizmusok következménye (Fehérvári, 2015).

A lemorzsolódás megközelíthető egyfajta felsőoktatásból való kiábrándulásként is. Ebben a tekintetben ez arra utal, hogy nem azt kapja az érdeklődő, mint amit az egyetemi képzéstől várna, tehát a szolgáltatás színvonala és módja nem találkozik elképzelésével, igényeivel (Ceglédi, 2019; Józsa, 2019; Szöllősi, 2019).

2.4. Főbb rizikófaktorok

A Lemorzsolódott hallgatók című tanulmánykötet (Pusztai szerk., 2018) 32 magyar és 5 külföldi egyetem lemorzsolódással kapcsolatos kutatásait foglalja össze (Kovács et al., 2019). Itt érdemes megemlíteni Pusztai (2011) ezen a területen végzett korábbi feltáró munkásságát, amely a lemorzsolódás rizikófaktorait próbálta azonosítani. Eredményei többek között kiemelésre érdemes az egészségkárosító tevékenységek köre, mint a dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat, valamint a rendszeres éjszakai kimaradás.

Kutatási eredmények alapján megállapítható, hogy a sport és a civil szervezeti tagság, mint az önkéntes munka, vagy a Hallgatói Önkormányzat szervezetében való tevékenykedés pozitívan befolyásolja a hallgatók egyetemi előmenetelét (Kovács et al., 2018). A csoportos tevékenységeknek megkötő hatása van az egyének lelki és fizikai képességeire, stressztűrő képességére és kötődésére. Kovács (2018) és Szöllősi (2019) a lemorzsolódást vizsgáló elméleti modelleket áttekintő jellegű, összefoglaló tanulmányai bemutatják a nemzetközi trendek irányvonalait és a témakör megközelítésének képviselőit, ismertetik az általuk alkalmazott modelleket és azok fejlődését. Konkrétumként említik többek között a csoportban tanulást, a

jegyzet kölcsönadását, a tanulmányokkal kapcsolatos problémák megbeszélését és az egyetem falain kívüli baráti kapcsolatok ápolását (Kovács et al., 2018).

Az egyetemi hallgatók nemenkénti megoszlása is érdekes összetevő, hiszen az elmúlt 10 év vonatkozásában végzett kutatás alapján a nők majdnem kétszer annyian végeznek a felsőoktatásban, mint a férfiak (Demeter-Karászi, 2019). A Belügyminisztérium rendvédelmi szervének célja, hogy a legalkalmasabb hallgatókat válasszák ki a rendészeti felsőoktatásba (Kovács, 2019). A rendészeti szakmákra jelentkező női hallgatók száma és aránya is növekszik, a felvételt nyert női hallgatók aránya mára már közel 40% (Mácsár & Bognár, 2020).

Számos kutatás foglalkozik a gazdasági okok és nehézségek hatásaival, amely szintén visszavezethető a társadalmi státusra és a családi háttérre (Alter, 2020; Ceglédi, 2019; Hegedűs, 2019; Sipos, 2019; Szöllősi, 2019; Váradi, et al., 2019). Az anyagi terhek egyaránt megjelennek állami, intézményi, családi és egyéni szinten is, ami a társadalom teljes vertikumára, így az oktatásra is jelentősen kihat. Ennek okán kijelenthető, hogy valamennyi érintett szereplő érdekelt az egyetemi előmenetel tervezhetőségében és a képzés eredményességében.

A gazdasági okok miatt a hallgatók egy része kénytelen munkát vállalni, egyrészt az önköltséges tanulmányok finanszírozása, másrészt a jobb életminőség biztosítása érdekében (Józsa, 2019; Kovács, 2018; Lendvai et al., 2019). Ennek a folyamatnak a túlsúlyba kerülése és a munkaerőpiac elszívó hatása együttesen jelentős befolyásoló tényezők a lemorzsolódás irányába (Pusztai, 2019; Váradi et al., 2019).

Mindezek mellett jelentős lemorzsolódási tényezőként a családi háttér is megjelenik. A szülők iskolai végzettsége összefügg a gyermekeik tanuláshoz való viszonyulásával (Alter, 2020). A szülők motiválják a továbbtanulásra gyermekeiket, amely sokszor szemben áll személyes példájukkal (Ceglédi, 2019). A hallgatók nem ezt a példát látják, így nem tudnak azonosulni a szülők által előre vetített bizonytalannak tűnő előnyökkel. Ez nyilvánvalóan összefügg a tanulási szokásokkal és a személy szempontjából optimális tanulásmódszertan alkalmazásával is (Hegedűs, 2019). Ismert, hogy a szülői példa hatása erősebb, mint az, ami javaslatként vagy elvárásként elhangzik a családban.

A szülők és gyermekeik között generációs eltérések is mutatkoznak. A digitális térben könnyedén mozgó új generáció gyorsan kíván előrejutni (Pallay, 2019). A hatékonyabb tapasztalatszerzés javítása megköveteli az online tananyag dinamikus fejlesztését, az információk digitális elérésének lehetőségét. Egyértelmű a jelen kihívásai alapján, hogy a személyes oktatást szükséges kiegészíteni új és modern eljárásokkal, gyakorlatokkal (Pusztai et al., 2019; Sipos, 2019). Jelenleg az oktatás egy része a digitális térben zajlik, ami megköveteli az oktatók kompetenciáinak fejlesztését, az elektronikus eszközök és programok ismeretének

bővítését, rugalmas és rutinszerű felhasználását, így összefüggésben van a tanárok, oktatók képzésével, továbbképzésével is (Szöllösi, 2019). Ezek mellett a nyelvtanulás költségei, a különórák és oktatók alkalmazása jelentős terheket ró a családokra (Szabó, Fehérvári & Széll, 2021; Váradi et al., 2019).

A kutatók a „megkapaszkodás” nehézségét a családi háttér és származás oldaláról is megközelítik (Hegedűs, 2019). Ebben az aspektusban erőteljesen megjelenik a hátrányos helyzet, a társadalmi státus, a szülők foglalkozása, valamint az elsőgenerációs értelmiség rizikófaktora is (Ceglédi, 2019; Pally, 2019).

A lemorzsolódással kapcsolatban fókuszba került a leginkább veszélyeztetett időszak behatárolása is (Csikósne Maczó, 2019). Ha az egyetemek ezt az időszakot figyelembe veszik, a hallgatók célzottan és a megfelelő időben kapnak segítséget, akkor nagyobb esélyük lehet a megfelelő előmenetelre és teljesítményre (Duong, 2016). A hallgatók mentorálása szorosan összefügg az elemző- és monitoringrendszer működtetésének személyes és intézményi kontextusával. Kifejezetten ajánlatos a megfelelő elméleti alapokon nyugvó mentorálás bevezetése és alkalmazása - számos egyetem már eredményesen alkalmazza ezt (Nagy, 2021).

A kutatók fontosnak tartják az egyetemek tekintetében az általános jellemzők mellett az adott specifikumok figyelembevételét is (Józsa, 2018). A lemorzsolódás összefügg az intézményi kultúrával és az adott intézmény oktatóinak oktatás-módszertani hiányosságaival is (Hegedűs, 2019). Számos kutató egyetért abban, hogy a motiváció témaköre mind hallgatói, mind pedig oktatói, illetve egyetemi vezetési szinten is megkerülhetetlen vizsgálati terület (Dunai, 2013; Kovács, 2019; Lukács & Sebő, 2015). Ismert, hogy a motiváció szoros összefüggésben áll az oktatási célok, módszerek és eszközök témaköreivel (Magasvári & Szabó, 2019; Miskolczi et al., 2018; Mogyoródi, 2016; Németh, 2018; Pusztai et al., 2019; Juhász & Mihályi, 2015).

2.5. A felsőoktatási lemorzsolódás jellemzői hazánkban

Az egyetemi lemorzsolódás a felsőoktatási kutatások területén összetett problémakört mutat (Lukács & Sebő, 2015). A hallgatói sikeresség vagy sikertelenség részterületeként hazai és nemzetközi vizsgálatok aktuális témaköreire mutat rá néhány összefoglaló tanulmány (Miskolczi et al., 2018). Érdekes, hogy az intézményelhagyás definiálásában és elméleti megközelítésében, illetve megítélésében nincs igazán egységes vélemény, többnyire az egyetemi képzésbe felvett és onnan valamilyen oknál fogva a végzettség megszerzése nélkül kilépő hallgatókra vonatkozik (Fehérvári et al., 2008).

A lemorzsolódás okainak feltárásában a kutatások fókuszálnak a szociológiai, a pedagógiai, a pszichológiai, a társadalmi, a politikai, az egyéni vagy társas kulturális hatásmechanizmusokra, az intézményi hatásokra, illetve a szegregációs és a gazdasági körülményekre. A jelenséget lehet vizsgálni egyéni, intézményi, országos vagy akár nemzetközi (pl. európai uniós) szinteken is. Az egyetemi előmenetel szempontjából két fontos terület az egyéni *motiváció* és a hosszú távú *célok*, e két témakör kutatásunk fontos attribútuma (Miskolczi et. al., 2018).

Sok esetben az intézmény nem fordít kellő figyelmet az egyetemi oktatók képzésére, az oktatók lemorzsolódására, vagy épp a tanárok mentorálására (Nagy, 2021). Ez logikusan kihat többek között a tanár–diák viszonyra, és akarva-akaratlanul érinti az oktatás színvonalát is és a tanulói előmenetelt is (Polónyi, 2015).

Az oktatott tananyag minősége és mennyisége, a magas óraszám és követelményszint is befolyásoló tényezőknek számítanak. Az oktatás mellett kiemelésre érdemes továbbá a beilleszkedési gondok nem megfelelő kezelése vagy a szociális háttér hiátusai, a kapcsolati háló, a családi és baráti kötődés, vagy éppen az egyetem személyi és tárgyi feltételrendszerének jellemzői (Gajdics et al., 2020).

Józsa (2021) szerint a családi háttér tényezői a továbbtanulási szándékban, a motiváció klaszterei pedig a munkavállalás okában tükröznek prognosztizálhatóságot. A hallgatói motivációt vizsgálva a számítógépes vizsgálattal mások is tettek kísérletet a lemorzsolódás kockázatának előrejelzésére (Molnár & Csapó, 2019). A motiváció számos más helyen is megjelenik, ami az egyéni érdeklődésből és egyéb külső célrendszerből eredeztethető. A tanári lelkesedés jellemzői és az oktatói kiégettség szintje is számottevő hatással van az előmenetelre és lemorzsolódásra (Czakó et al., 2019.; Pusztai et al., 2019).

A lemorzsolódást befolyásoló tényezők között a család mellett, a kortársi kapcsolódások is fontosak (Kőrössy et al., 2021). Az intézményelhagyási folyamatban itt említhető meg többek között a pszichés és társas összetevők szerepe, mint például a motiváció (Czakó, Németh & Felvinczi, 2019; D. Molnár & Gál, 2019), illetve a pályaválasztási célok kitűzése és a tapasztalattal, a tanulási teljesítménnyel összefüggő folyamatok (Kőrössy et al., 2021). Ceglédi a célokról és a célok iránti elkötelezettségről, valamint a diploma hasznosítását emeli ki, és arra következtet, hogy a személyes célok nem minden esetben egyeznek meg a választott tanulmányi irányokkal, így ez is a lemorzsolódási okok közé sorolható tényezővé alakul (Ceglédi, 2019).

A felsőoktatási intézmények eltérően határozzák meg a lemorzsolódás fogalmát. Ahogy a nemzetközi szakirodalomban láthattuk, külföldön is többféle fogalomrendszerben közelítik

meg a témát. Így egyértelmű, hogy hazánkban sincs teljes konszenzus a terminológia oldaláról. Annak érdekében, hogy a tudomány és a szakma pontosan behatárolja a problémát és annak érintett attribútumait, 2016-ban a megoldás érdekében összefogás jött létre. A Magyar Rektori Konferenciát (MRK) egyik fő célkitűzése a minőségelvű képzés éa a lemorzsolódás csökkentése volt. Az MRK Lemorzsolódási Munkacsoport 22 egyetem képviselőjével végezte munkáját és számos meghatározást rögzített (MRK, 2016). Ezek közül számunkra a lényegesek:

- „Az oktatást befejezett végzettség nélkül elhagyók” (Dunaújvárosi Egyetem),
- „Azon hallgatók száma, akiknek a képzési idő alatt szűnik meg a hallgatói jogviszonya” (Budapesti Gazdasági Egyetem, Nyugat-magyarországi Egyetem),
- „A hallgatói jogviszony végbizonyítvány megszerzése nélküli megszűnése” (Pázmány Péter Katolikus Egyetem),
- „Akiknek a hallgatói jogviszonya abszolutórium megszerzése nélkül szűnt meg” (ELTE),
- „A képzéseket első vagy az első két félévben elhagyó hallgatóink, az előírt képzési idő alatt nem végző hallgatóink és az alapképzésen diplomát nem szerző hallgatóink” (Budapesti Műszaki Egyetem) (MRK, 2016, 10).

A Dunaújvárosi Egyetem létrehozott egy programot Avatar néven. A felvételt nyert hallgatók támogatását célzó, Hallgatói Sikeresség Támogatása (HASIT) projekt, többek között érinti a családi háttérrel és a motivációt (Csikósné, 2019). Ebben a programban a motivációs bázis feltárása mellett, többek között megjelenik a nyelvi felzárkóztatás, a mentorálás és a hallgatók különböző egyetemi programokba történő bevonása.

A felsőfokú iskolaelhagyás összetett elemzésére tett kísérletet egy 2023-as kutatás (Paksi, Széll & Fehérvári, 2023). Nagy elemszámú kutatásuk azt mutatja, hogy az egyéni és családi tényezők sokkal erősebben hatnak a lemorzsolódásra, mint az iskolával kapcsolatos tényezők. A tanulmány rávilágít arra, hogy az egyéni jellemzők és tulajdonságok erősen összefüggnek az egyetemi sikerességgel. Ugyanitt említik, hogy a jobb fizikai és értelmi egészség is kapcsolódik a lemorzsolódást előrejelző tényezőkhöz, illetve, hogy a család szociokulturális és szocioökonómiai státusza, illetve a családszerkezet is befolyásoló tényezőként értelmezendő a lemorzsolódással kapcsolatban.

A hallgatók tanulási jellemzői az egyetemi követelmények növekedésében, a középiskolai ismeretek hiányosságában, a problémamegoldó gondolkodás hiányában és az

írásbeli és szóbeli prezentációs készség nem megfelelő színvonalában ragadható meg (Mácsár & Bognár, 2020). Jelentős befolyásoló tényező továbbá a munkaerőpiac elszívó hatása, a párválasztás, vagy éppen a hallgatók anyagi-gazdasági helyzete is. A felvételi követelmények, a pályaalakalmasság, a képzési követelmények, a rendészet és az oktatás tartalmi vonatkozásai tekintetében két szakaszt különíthetünk el: 1) egyik a bekerülési szakasz, 2) a másik pedig a szocializációs szakasz (4. táblázat). A multifaktoriális háttértényezők között emellett érdemes megemlíteni az anyagi önállóság igényét, a szülők iskolai végzettségét (mint másolandó példa) és a versenyképes diploma megszerzésének lehetőségét.

4. táblázat Felvételi követelmények, pályaalakalmasság, képzési követelmények rendészeti és oktatástartalmi vonatkozásai (Mácsár & Bognár, 2020).

1. Bekerülési szakasz	2. Szocializációs szakasz
<ul style="list-style-type: none"> • Döntés időpontja (célok, motiváció) • A döntést befolyásoló személyek köre: család, barátok, tanácsadók • Pályaalakalmassági képzés • Rendészeti szakgimnázium • Felkészülés a felvételre: szellemi, mentális, fizikai, dokumentációs követelmény, időrend • Felvételi kiválasztás, kompetenciák • Magas követelményszint, pl. nyelvvizsga 	<ul style="list-style-type: none"> • Alapkiképzés • Rendészeti pályaszocializáció • Kondicionális követelmények • Oktatási rendszer és követelmények • Lemorzsolódás

2.6. A felsőfokú rendészeti képzés és a lemorzsolódás

Az NKE RTK-n végzett keresztmetszeti kutatásunk kapcsán *azt a felvételt nyert hallgatót, aki beérkezik az egyetemre, és megkezdje az alapkiképzési tevékenységét, majd bármilyen oknál fogva elhagyja az egyetemet, kilép vagy leszerel, és nem folytatja tanulmányait, jelen kutatásunk szempontjából lemorzsolódottnak tekintjük.*

A katonai/rendőri hierarchiai rendszer alapján működő egységek feladatellátása és működtetése összetett folyamat. Ehhez szükség van egy magas szinten képzett vezetői „tiszt” állományra, vagyis a rendészeti értelmiségre. Ilyen tisztképzés valamennyi földrészben folyik, például az Amerikai Egyesült Államokban a Rendőrtiszt Akadémiákon (államonként) történik.

A kiválasztási eljárást fizikai és pszichológiai tesztekkel végzik. A Katonai Akadémiákon is (pl. West Point) magas színvonalú oktatás folyik, ahol felsőfokú végzettséggel rendelkező jelentkezőkből választják ki az alkalmassági vizsgálaton a hallgatókat (Miskolci et al., 2018).

Európában országonként eltérő elvek alapján történik a vezetők kiválasztása és képzése. Például orvosi alkalmassági vizsgálatot végeznek, pszichológiai és kondicionális tesztek hajtathatók végre első lépésként a kiválasztási eljárásban. Hazánkban ezt a három területet a vizsgálatunk végrehajtásakor érvényben lévő rendelet szabályozta (57/2009. (X. 30.) IRM–ÖM–PTNM együttes rendelet). Ausztriában Biztonsági Akadémia működik, ahol a mesterképzésig lehet eljutniuk a hallgatóknak, és lehetőségük van rész munkaidőben végezni az egyetemi tanulmányaikat. Szlovákiában Rendőr Testületi Akadémia működik 1992 óta, Lengyelországban Felsőfokú Rendőriskola bocsátja ki a rendőrtiszteket. Franciaországban a Nemzeti Rendőrákadémia a felelős a képzésért, ugyanakkor a francia csendőrség is hasonló felsőfokú tanintézetet működtet önálló költségvetéssel. Az Egyesült Királyságban a Belügyminisztérium szervezetén belül működő Nemzeti Rendőrségi Központ, NCPE vagy másik néven Centrex folytatja a felsőfokú képzéseket (Szabó, 2013).

Magyarországon a felsőfokú tisztképzés több mint 50 éves múltra tekint vissza. A Rendőrtiszti Főiskola 1971-ben kezdte meg működését. A jelenlegi társadalom rendészetének egyik legfontosabb célja, hogy a benne tevékenykedők fenntartsák a rendet, visszaszorítsák a bűnözés különféle válfajait, és egyfajta együttműködő, segítő, szolgáltató jellegű rendszert tartsanak fenn (Finszter, 2018).

A hallgatói állomány nemenkénti eloszlása a rendészetben hasonló, mint más felsőoktatási intézményekben, azonban a kiválasztás és a bekerülés viszonylatában akadnak anomáliák. Tapasztalatok azt mutatják, hogy a jelentkezők egy része a kiválasztási eljárást követően sem lesz alkalmas a rendészeti hivatásra. Az újonnan felvett hallgatók bekerülnek az egyetemi szférába, elindulnak a beilleszkedési folyamatok, és párhuzamosan elindul a sportán és szervezeti szocializációs folyamat is.

A mai társadalmi megbecsültség és presztízs mellett még alig láthatók pozitív eredmények a jelentkezésben és előmenetelben (Molnár, 2009). A rendészeti egyetemet végzett kezdő tiszt bekerül a szervezet valamely egységének munkájába, még nem lesz automatikusan jó vezető, csak arra szakszerűen felkészített személy. Az elköteleződés, a gyakorlati tapasztalat és problémakezelés teheti majd kiváló szakemberré.

A rendészeti egyetemi oktatás kezdetén, főleg az alapkiképzés intenzív szakaszában a hallgatók korábbi életükhöz képest rendkívül nagy lehet az eltérés (Mácsár, 2021). Az alapkiképzés időtartama alatt mindezen hatásmechanizmusok együtt, igen rövid idő alatt

zajlanak le, és egyúttal intenzíven hatnak a hallgatókra. Az oktatók egy része ezt még a kiválasztási folyamat részének tekinti, egyfajta úgynevezett pályaszocializációs szakasznak. Ha ebből a megközelítésből vizsgáljuk a pályaelhagyás folyamatát, akkor a lemorzsolódás nem feltétlenül „rossz” vagy „negatív” megítélésű folyamat, hanem tulajdonképpen egy szükséges része a kiválasztásnak. A lemorzsolódás megítélésére és a megelőzés számos alkotóelemére az 5. táblázat ad rálátást (Mácsár, 2021).

5. táblázat A lemorzsolódás megítélése és megelőzése (Készítette: Mácsár G.)

Lemorzsolódás megítélése	Lemorzsolódás megelőzése
<ul style="list-style-type: none"> • Kiválasztás része: <ul style="list-style-type: none"> • rossz, mert elmennek • jó, mert a legjobbak maradnak • Hallgatói megítélés: <ul style="list-style-type: none"> • segítik • nem segítik • Évfolyam részéről • Végzősök részéről • Tanárok álláspontja • Egyetem megítélése 	<ul style="list-style-type: none"> • Előzetes tevékenységek • Oktatásközi intézkedések • Intézményi útkeresés • Tanári tevékenységek • Rendészet tagozati intézkedések • Hazai és nemzetközi gyakorlat

Kiemelésre érdemes, hogy az NKE RTK-n végzett hallgatók 98%-a el tud helyezkedni a hivatás területén. Ennek magyarázata az, hogy a rendőr, a pénzügyőr és a katasztrófavédelmi tisztjelöltek tanulmányi ösztöndíjszerződéssel rendelkeznek és a szerződéssel kötelezettséget vállaló szerv vállalja, hogy a diploma sikeres megszerzése után alkalmazza a végzett tiszteket (Erdős, Magasvári & Szabó, 2019).

2.7. A tisztképzés szabályozói

Az NKE fenntartója a Miniszterelnökség, a Rendészettudományi Karon a rendőrtisztjelöltek képzése kapcsán szakmai felügyeleti szervként a Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ is szerepet vállal. A legfontosabb szabályozók:

- 2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közsolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról,

- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról,
- 363/2011. (XII. 30.) Kormányrendelet a Nemzeti Közszolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról,
- 1/2013. (I. 8.) KIM rendelet a közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatás vonatkozásában az évenként felvehető hallgatói létszám megállapításával és elosztásával kapcsolatos eljárás részletes szabályairól, a Nemzeti Közszolgálati Egyetemre történő felvétel különös feltételeiről, valamint a külföldi hallgatók Nemzeti Közszolgálati Egyetemre történő felvételének, jogállásának és tanulmányainak részletes szabályairól,
- 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos szolgálati állományának szolgálati jogviszonyáról,
- 20/2016. (VI. 9.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek tisztjelöltjeiről és a tisztjelölti szolgálati jogviszonyról,
- Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvény 241. § (1) bekezdése szerinti, a tisztjelölti jogviszony létesítését eredményező ösztöndíjszerződés – amelyet a beiratkozáskor kell aláírni és az a tanulmányok megkezdésének feltétele – elkészítése nem történhet meg.

A tisztképzés rendszerében az elmúlt évtizedben számos változás ment végbe, melyek közül meg kell említeni az NKE 2012. január 1-jei létrehozását. Az NKE egy rendkívül egyedi felsőoktatási intézmény: a hon- és rendvédelem minden területére képez tiszteket (rendőrség, honvédség, Nemzeti Adó- és Vámhivatal, katasztrófavédelem, büntetés-végrehajtás és Magánbiztonság), emellett pedig a közigazgatási tisztviselők, ügyintézők képzési helye is. (A képzésről az ezt megelőző időszakot illetően számos publikáció állt rendelkezésre a tisztképzés története iránt érdeklődőknek, jelen írásnak nem feladata ezek ismertetése). Lényeges, hogy 2017 szeptemberétől az addig hároméves képzés négyévéssé vált, mivel a képzés változásai szükségessé tették a tanulmányi idő megnövelését (Kovács, 2016).

2.8. A képzés sajátosságai

A 2015-ben kiadott Hszt. XXVIII. fejezete meghatározta, hogy a rendészeti alapképzésben a hallgatókkal tisztjelölti jogviszonyt kell létesíteni, amely egy speciális szolgálati jogviszony: a hallgatók a velük ösztöndíjszerződést kötő rendvédelmi szerv rendelkezési állományának tagjaivá válnak, szolgálatukat pedig az NKE RTK Rendvédelmi Tagozatának állományában

teljesítik (HSZT, 2015). Ez a funkcionális szervezeti egység biztosítja a hivatásos szolgálati jogviszonyra való felkészítést (Kovács, 2019).

Az RTK a szolgálatellátás érdekében a kiképzésért és a szocializációs feladatokért felelős. Ennek megfelelően a tisztjelöltek már jogosultak fegyverviselésre, de önálló intézkedésre még nem (Finszter, 2014). Fontos kiemelni, hogy szolgálatukat az előmenetelnek megfelelő tisztjelölti rendfokozati jelzéssel teljesítik a képzés során, vagyis a rendvédelmi tagozat kötelékében, valamint a szakmai gyakorlat alatt a rendvédelmi szervek által meghatározott szolgálati helyeken.

A tisztjelöltek tanulmányaik első hat hónapjában kötelesek részt venni a rendészeti alapfelkészítésen, melynek zárásaként, az első félév végén tisztjelölt vizsgát tesznek, s ennek sikeres teljesítését követően a hivatásos állomány számára előírtan leteszik az esküt (Christián & Erdős, 2020). Ebben az időszakban már kötelesek az egyenruha viselésére tantermi körülmények között is (mindez a tiszthelyettes-tanulók esetében is igaz). Részt vesznek a folyamatos fizikai felkészítésben, lökiképzési foglalkozásokon, továbbá a reggeli sorakozón és a rendészeti szocializációs foglalkozásokon egyaránt.

Az egyetemi képzés rendjét tekintve jellemzően félévekre (azaz szemeszterekre) bontott, minden félév szorgalmi időszakból és vizsgaidőszakból áll. Ebből a szempontból a civil egyetemi képzéshez hasonlít a tisztjelöltek képzése. A képzési szakasz, amely jelenleg négy év, az első szemesztert megelőzően egy intenzív, öthetes alapkiképzéssel indul (Mácsár, 2021). Ennek részei: az alakiség elsajátítása, fegyelem betartása, öltözködési normák elsajátítása, alá-fölérendeltségi viszony elfogadása és elfogadtatása, a napirend betartása, csapatban való mozgás és tevékenykedés. Ezt nevezhetjük rendészeti pályaszocializációs szakasznak is (Finszter, 2014). Az első szemeszter végén a rendészeti egyetemi polgárok szerződést kötnek az egyetemmel, így létrejön egy speciális tisztjelölti szolgálati jogviszony (Tóth, 2016).

Az NKE RTK feladata, hogy megteremtse a legoptimálisabb feltételrendszert az elméleti és gyakorlati oktatáshoz. A pedagógiai és módszertani képzés színvonalának megtartása érdekében szorosan együttműködik a megrendelő igényeivel, mindezt a jogi szabályozók figyelembevétele és betartása mellett. A kiképzéshez, a további képzésekhez és az egyetemi tanrendhez az NKE biztosítja az oktatókat, kiképzőket, tanárokat, továbbá együttműködések alapján a szakmai gyakorlati helyekkel történő kapcsolattartást.

2.9. A rendészeti specifikumok

A felsőfokú rendészeti képzés, ahogyan már említettük, 1971-ben kezdődött. A megalapítás után is az egyik legfontosabb képzéssel szemben támasztott követelmény a gyakorlati szaktudás elsajátítása volt (Christián & Erős, 2020). A rendészeti egyetemi képzésben, hasonlóan a Rendőrtiszti Főiskola képzéséhez, az egyik legfontosabb elvárás a gyakorlatias és alkalmazható tudás.

A fizikai, motorikus képességeknek való megfelelés kapcsán (57/2009. rendelet) az értékelési rendszer diszkriminatív hatása figyelhető meg, amely hátrányos helyzetbe hozza a férfiakat, illetve könnyebb bejutási lehetőséget biztosít a nők számára (Mácsár, Bognár, Plachy, 2017). A motorikus képességek mérésénél használt korcsoporttáblázat szintjei alacsonyabb teljesítményre jobb pontszámot adnak a nőknek, ami a bekerülésnél kedvezőbb helyzetbe hozza őket. A kondicionális képzés szükséges a rendészeti hivatás hatékony ellátása és a stressztűrő képesség, valamint a szélsőséges munkaterhelés szempontjából (Detre & Tibeszkné Fórika, 2011; Vásárhelyi-Nagy, 2018).

A felvételi eljárást megelőző egyetemi tájékoztatás rendszere, hasonlóan a polgári felsőoktatási képzésekhez, a rendészeti területen is jelentős szerepet kap, ugyanakkor gyakorlati hatékonysága még mindig nem az elvárásoknak megfelelő, fejleszthető terület (Mogyoródi, 2016). Napjainkban már számtalan videó és egyéb tájékoztató anyag került fel az NKE RTK webes felületére.

Malét-Szabó és munkatársai (2018) arra keresték a választ vizsgálatukban, hogy rendőri kompetencia létezik-e és ez milyen elemekből áll. A vizsgálat során a személyes, vezetői, szociális és kommunikációs, valamint szakmai kompetenciák összetevőit keresték. Az eredmények alapján arra a megállapításra jutottak, hogy létezik rendőri alapkompétencia, amely hasonlóságot mutat a közszolgálati kompetenciákkal. Az interjúk a rendőri állomány tekintetében a döntéshozatali képesség, empátia, erkölcsösség, fegyelmezettség, felelősségvállalás, határozottság, magabiztosság, önfejlesztés és szakmai ismeret meglétét hangsúlyozták (Malét-Szabó et. al., 2018).

A vezető kiválasztás és a rendészeti kompetenciák témakörét kutatók a nemzetközi trendekhez és kutatási anyagokhoz igazítva a magyar viszonyokra alakítottak ki 12 vezetői kompetenciát (Hegedűs, 2019). A pedagógiai szemléletformálás és értékelés vonatkozásában is született tanulmányok rávilágítanak arra, hogy az egyetemek rendelkeznek a megfelelő modern oktatási elvekkel, eszközökkel és módszerekkel, amelyek alkalmazása szintén csökkentheti a lemorzsolódás mértékét (Molnár, 2019).

2.10. A pályaválasztás és lemorzsolódás összefüggései

Az Egyesült Államok rendőri vezetőinek kutatási bizottsága (Police Executive Research Forum) 2019. évi jelentése a rendészeti hivatás munkaerőválságáról állapított meg tényeket és tendenciákat. Elmondható, hogy a jelentkezők létszáma csökkenést mutat, míg a pályaelhagyó dolgozók aránya növekedik (Christián & Erős, 2020). Hasonló a helyzetkép az Európai Unión belül is. Az Európai Unió Statisztikai Hivatala (Eurostat) adatai alapján az elmúlt 20 évben a rendőri állomány létszáma stagnál, amíg az unió lakossága az elmúlt több mint 50 év alatt 26%-kal, több mint 105 millió fővel növekedett.

A közelmúltban végzett magyarországi kutatások helyzetképe szerint a rendőrség hasonló humán erőforrásbeli gondokat tükröz (Bartos, 2009; Christián, 2018; 2020). A tanulmányok említik a létszámhiányt, a toborzás kihívásait, a fluktuációt és a rendőri hivatásból történő elvándorlást (Kiskopárdi, 2018; Nagy, 2016; Vári, 2018).

Az elmúlt hét évben meglehetősen kedvezőtlenül alakultak az NKE RTK felvételi adatai. Az alkalmassági vizsgálatra behívott személyek száma 64,4%-kal csökkent, akik mégis megjelennek, azok egy része alkalmatlan minősítést szerez. A ponthatárok átlaga is jelentős mértékben csökkent, már gyengébb képességű hallgatók is bejutnak az egyetemre. Hasonlóan, az első hónapban (5 hét), vagyis az alapkiképzés intenzív időszakában, 2017 és 2020 között 107 hallgató hagyta el a rendészeti pályát (Christián & Erdős, 2020). Emellett a jelentkezők száma az elmúlt időszakban 2012-höz képest 73,2%-kal csökkent (az Oktatási Hivatal adatai alapján). Fontos kiemelni, hogy még így is túljelentkezés mutatkozik a rendészeti pályán, bár már korántsem akkora, mint 5-10 évvel ezelőtt. A bekerült hallgatóknak a tanulási motivációját támogatja az ösztöndíjrendszer, ami segíthet a pályaválasztásban (Hegedűs, 2020). Azonban jó néhány egyetem ösztöndíjrendszerétől számottevően elmarad a rendészeti pálya ösztöndíjrendszere, van, ahol az ösztöndíj mértéke több mint háromszoros.

2.11. Hallgatói célorientáltság

A hallgatói célorientáltság vizsgálatára a Crumbaugh- és Maholick-féle életcél kérdőív (Porpuse in Life Test – PIL) tűnik alkalmasnak (Crumbaugh & Maholick, 1964). A nemzetközi eredmények arra világítottak rá, hogy a vizsgálati személyek életkora nem befolyásoló tényező (Meier & Edwards, 1974; Reker & Cousins, 1979). A kérdőív magyar adaptációját 2006-ban

lett publikálva, melyből jelen dolgozatban az élet értelmessége, valamint a célorientáltság jellemzői érdekesek (Konkoly & Martos, 2006). A szerzőpáros a rendészet részére is érdeklődésre számot tartó alábbi háttértulajdonságokat is tárgyalja, többek között határozottság szintje, irányítói szerep, döntési képesség, alkalmazkodás és együttműködési képesség.

Az élet értelmességének kérdésköre már régóta foglalkoztatja a kutatókat. Erre példa, hogy a PIL-tesztet már 1976-ban alkalmazták pszichiátriai betegek és egészségesek életcéljának összehasonlítására (Chaudhary & Sharma, 1976). A kutatás eredményei azt mutatták, hogy a mentálisan beteg és neurotikus páciensek szignifikánsan különböztek az életcélok tekintetében az egészségesektől. A felmérés azt is megerősítette, hogy az élet értelmének és a pszichológiai jólétnek szignifikánsan nagy az előrejelző képessége. Ezek az eredmények a munkáltatók és a munkavállalók szempontjából már akkor is fontosak voltak, mivel a munka értelmének elvesztése jelentős következményekkel járhat.

Utasi Ágnes megvizsgálta az egyes fogyasztói magatartástípusok szerveződését, majd tíz csoportba osztotta a típusokat. Fontos megállapítása, hogy a jobb életfeltételek között élők gyakran türelmetlenek, értetlenek más csoportokkal, az övékétől eltérő életcélokkal rendelkezőkkel szemben. A vizsgálatban részt vevők 20%-a, aki bármilyen életstílust követ, nem tudja meghatározni életcélját, képtelen szavakba önteni, hogy mi jelenti számára az élet értelmét (Utasi, 1984).

A Pusztai által szerkesztett tanulmánykötet az egyetemi célok tekintetében számos figyelemre méltó gondolatot rögzít. „Az akadémiai, illetve a szakmai célok az életnek az értelemmel való megtöltésében kiemelt szerepet játszanak, s mindezek a felnőttkori, kiforrott identitás-rajzolatok egyik alapját képezik.” (Pusztai et al., 2015) Ezt mi is figyelemmel kísérjük, és a karriercélok, valamint a hozzá kapcsolódó hallgatói motiváció vizsgálata az egyik alapját képezi kutatásunknak.

A rendészeti alapkompenciákkal kapcsolatos vizsgálat erőteljes hasonlóságot mutatott a Purpose in Life Test területeivel (Erdős, Magasvári & Szabó, 2019). Az Erdős és munkatársai által vizsgált alapkompenciák között olyan fogalmak jelennek meg, mint az együttműködési képesség, a döntési képesség, a felelősségvállalás, a határozottság, a pszichológiai vagy éppen a szabálykövetési terhelhetőség.

Egy erdélyi kutatás az elmúlt négy-öt évtized vonatkozásában alkalmazta az életcél vizsgálatot. Kállay a kutatása során a 10 itemből álló The Meaning in Life kérdőívet használta. A bekövetkezett széles körű változások okozta, egyénekre nehezedő kihívásokat, kényszerhelyzeti reakciókat a szakirodalom alapján az élet és a munka közötti kapcsolat mentén

vizsgálta. A kutatási eredmények azt mutatták, hogy az élet értelmének és a pszichológiai jólétnek fontos előrejelző funkciója van (Kállay, 2015).

2.12. A munka értékorientációja

A munka egyfajta értékteremtés, amely egyben célorientált tevékenység is. A cél lehet akár új termék, ötlet, találmány, eljárás létrehozása, szellemi vagy fizikai alkotás (Csinszka, 1985; Hankiss, 1977). Fontos volt számunkra a munkával kapcsolatos hozzáállás és motiváció területének vizsgálata is, amely jól illeszkedik a célrendszer monitorozásához, illetve azzal szoros összefüggésben áll. „Az egyén értékrendszere nem más, mint az általa tételezett értékek relatív fontosságuk szerinti viszonylag tartós, hierarchikus rendeződése, melyek relatív fontosságuk szerint irányítják az egyén viselkedését.” (Merei & Szakács, 1988, 440). Itt olyan személyiségre jellemző attribútumok súlyozása kerül felszínre, mint a rendészet számára is fontos hierarchia, presztízs, irányítás, vagy éppen az önérvényesítés (Szilágyi, 2005). Super, a klasszikus értelemben vett alkalmasság-pszichológiát és a fejlődéslélektani szemléletet próbálja egyesíteni (Szilágyi, 2003). D. E. Super a pályaválasztást meghatározó elmélet helyett a pályafutást, vagyis az élethosszig tartó szakmai fejlődést célzó elméletet alkotott (Super, 1980).

A felsőoktatási területek munkaérték érdeklődési irányainak mintázatairól végzett vizsgálatot Kiss (2015). Kutatásában rávilágít arra, hogy a globalizálódó világ, a technikai fejlődés és a foglalkoztatási struktúra hatással van a fiatal felnőttek pályae érdeklődésére. Ugyanezen kutatásban három terület iránt érdeklődők képviselőit vizsgálták (agrár, műszaki és pedagógiai). A legmagasabb értéket a vállalkozói típusú, ezt követően a szociális, majd a kutató és művészi érdeklődési irányok kapták. A vizsgálat nemi különbségeket is feltárt, mivel a férfiak vonatkozásában a realista és a kutatói irányultság szignifikánsan magasabb értéket mutatott, míg a nők vonatkozásában a művészi és szociális terület dominált. A nemzetvédelmi és katonai terület legmagasabb értékei az alturizmus, az anyagiak, a presztízs, az irányítás, a változatosság, a biztonság, az anyagi ellenszolgáltatás, a munkateljesítmény és az önérvényesítés. Kiss (2015) eredményei a rendvédelem más hivatáságainak összehasonlítására adnak lehetőséget.

Egy másik, egyetemisták körében végzett értékorientációs felmérés (Gergely, Hágen & Pierog, 2016) eredményei részben megerősítik a korábbi eredményeket, mivel azt találták, hogy a leginkább fontos az anyagi megbecsülés, az önérvényesítés, valamint a fizikai környezet. Mindemellett még magas értéket kapott az irányítás, vezetés, mint munkaérték, a biztonság szükséglete, a hierarchia, a változatosság és a munkateljesítmény.

A Debreceni Egyetemen 2001–2005 között végzett felmérés azt találta, hogy a hallgatók a szakmai irányultságtól függetlenül, hasonló mértékben értékelik azokat a foglalkozásokat, amelyek jó társas kapcsolatokat biztosítanak, változatosak, és amelyekben az önérvényesítés lehetősége rendelkezésre áll. A vizsgálat eredményeként az is kiderül, hogy a felmérésben részt vevő csoportok körében a szakválasztás belső motívumai is dominánsan jelen vannak. A munkaérték motívumai között hangsúlyosan szerepel az önmegvalósítás és a foglalkozás örömforrás jellege, amely nem mutat feltétlen összefüggést a rendészeti szakokkal. A tanulmány az individuuum fejlődési sajátosságaként említi az önérvényesítést, illetve azt, hogy a vizsgált mintában szereplők elutasítják és alacsonyabb pontszámmal minősítik a hierarchia, az anyagiak, az esztétikum és az irányítás fontosságát (Fónai et al., 2005).

Egy nemzetközi összehasonlító vizsgálat eredménye azt mutatja, hogy öt (magyar, román és ukrán) egyetemet érintve az értékpreferenciákban kisebb eltérések mutatkoznak a hallgatói szakok vonatkozásában (Kiss, 2013). A vizsgálat érdekes, hogy teljes mintán mutatja be a munkával kapcsolatos értékstruktúrát. A teljes mintás szociodemográfiai jellemzők között található olyan tényező, amely érinti valamennyi felsőoktatási intézményt, amely a nemek arányának eltolódását állapítja meg, vagyis az egyetemek hallgatói összetételében a nők domináns növekedését (Fényes, 2009).

Heyse és Erpenbeck kompetenciamodellje 4 alapkompenciát különböztet meg, amelyek egyeznek a rendőri kompetenciák Malét-Szabó Erika és munkatársai 2018 évi vizsgálatával (Heyse & Erpenbeck, 2007; Malét-Szabó et al., 2018). A rendészeti kompetenciák a következők: személyes, vezetői, szociális és kommunikációs, valamint szakmai kompetencia. Az első három kompetencia vizsgálható az Életcél- és Super-féle kérdőívvel.

2.13. A motorikus képességek és tesztek szabályozása

A rendszeres testmozgás a testi és lelki egészségmegőrzés fontos alapeleme. A rendészeti tevékenység sajátos specifikuma, hogy a hivatásos állomány életpályája során elvárható az egyénektől az intézkedési képesség fenntartása és a cselekvési biztonság megőrzése. Ennek fontos eleme a fizikai állapot folyamatos szinten tartása és fejlesztése. A rendészeti hivatásos életpályája során a sport kettős rendeltetéssel bír, az általános egészségmegőrző szerepén túl arra is hivatott, hogy a rendészeti jellegű tevékenységeket, illetve azok minőségét garantálja.

A motorikus tesztek vizsgálatunk lebonyolításakor az 57/2009. (X. 30.) IRM–ÖM–PTNM együttes rendelet az egyes rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai egészségi,

pszichikai és fizikai alkalmasságáról, közalkalmazotti és köztisztviselői munkaköri egészségi alkalmasságáról, a szolgálat-, illetve keresőképtelenség megállapításáról, valamint az egészségügyi alapellátásról szabályozta. Ezek kialakítása és adaptációja, az Eurofit és Hungarofit rendszer kondicionális méréseit alapul véve, a rendőrség sportszakembereinek, a Testnevelési Egyetem és a rendőrség orvosainak bevonásával és koordinációjával zajlott (57/2009. (X. 30.) IRM–ÖM–PTNM együttes rendelet).

A fizikai alkalmassági vizsgálatokon az elmúlt években jelentős volt a lemorzsolódott hallgatók aránya. Ezen próbált változtatni a Ludovika Egyetem szakmai vezetése (Erdős, Magasváry & Szabó, 2019).

Az adatfelvételünk idején a hatályban lévő 57/2009. rendeletet, időközben a 45/2020 (XII.16) BM rendelet váltotta fel. A hivatásos szolgálatra való munkaköri alkalmasságot a szolgálati jogviszony létesítését megelőzően, illetve fennállása alatt rendszeresen vizsgálni és minősíteni kell a hatályban lévő normarendszer szerint. A 2020-ban bevezetett rendelet új eleme, a munkakörökhöz történő illeszkedésvizsgálat, illetve kompetenciavizsgálat, amely az alkalmasságvizsgálatokkal együtt a Kétlépcsős Integrált Alkalmasságvizsgálati Rendszer nevet viseli, rövidítve a „KLIR” rendszerben valósul meg. A szolgálati beosztásokhoz az alkalmassági minősítés fenntartását az alkalmasságvizsgálatok és szakemberek által meghatározott fejlesztési tervek segítik. A továbbképzés kompetenciák, mint az egészség fejlesztése és megőrzése, továbbá mentálhigiéné szervezetszerű támogatása, egységként jelenik meg (Szatmári, 2021, 92.). A munkaalkalmasság szempontjából minimum követelményeket vezettek be, amely segíti az állomány megtartását. Ez szélesebb végrehajtási lehetőséget biztosít az állomány számára. A futás mellett több kardio-respiratorikus számban (pl.: evezés, úszás, kerékpározás) lehet végrehajtani az előírt minimum szinteket, amelyek a (Cooper, 1987) korosztályos teljesítési normáinak figyelembevételével hajthatók végre (45/2020. BM rendelet).

A motorikus képességeket, illetve a kondíciót alkalmasság vizsgáló tesztekkel mérik a rendőrök és a rendészeti szervezetek. Ezek célja, hogy a munkával kapcsolatos feladatokra történő képességeket felvételkor, továbbá időről-időre történő felmérése. A nemzetközi példák azt mutatják, hogy kondicionális mérések a rendészeti szakterületen, bevált eljárásokat alkalmaznak, melyek főként; aerob, erő, izom-állóképesség és rugalmassági tesztek. Általában arra használják a mérési eredményeket, hogy megállapítsák a rendvédelmi dolgozók munkavégző képességét, illetve alkalmasságát. Egy 2019-ben végzett ötvenkilenc kutatás eredményét összegző tudományos értekezés összehasonlításaként megállapították, hogy a rendőrök a motorikus tesztek vonatkozásaiban, az népességi átlaghoz hasonló, vagy annál

magasabb értékeket mutatnak. Kanadai rendészeti egyetemi hallgatók 1,5 mérföldes futóeredményei; Férfi=11p24mp±2p08mp és Női=13p20mp±2p59mp. Helyből távolugró eredményei; Férfi=230cm±20cm, Női=180cm±20cm, felülés teszt eredményei 1 perc alatt: Férfi=47db±10db, Női=43db±13db, 40m-es sprint eredményei; Férfi=5,9mp±0,4mp és Női=7,1mp±0,6mp volt (Marins, David & Del Vecchio, 2019). Ezen teljesítmények átlaga és szórása hasonlóságot mutat az általunk mért eredményekkel.

Egy Szerb rendészeti mérés, hasonló korcsoportot vizsgáló tesztjének, helyből távolugró eredményei; Férfi=230±20cm, Női=180±20cm (Dimitrievich et al., 2014), szintén közelítenek az általunk detektált eredményekhez. Egy amerikai kondicionális tesztekkel folytatott kutatás eredményei, a felülés ismétlésszámainak és az 1,5 mérföldes futó teszt időeredményeinek hasonlóságát mutatta, bár a mérés során nem tettek különbséget a nemek között (Araujo et al., 2017). Számos ország szabályozza a kondicionális képességek mérését a rendészetben. Abban találtak különbséget, hogy mit tartanak fontosnak a fizikai képességek területén, illetve milyen módszerrel és eszközzel mérnek.

Ezekkel a kérdőíves vizsgálatokkal összhangban és annak motorikus területet érintő kiegészítéseként a kondicionális tesztek teljesítése által egy komplex képet kapunk a kompetenciák teljes vertikumáról.

2.14. Összefoglalás

Kutatásunk szempontjából meghatároztuk a lemorzsolódás fogalmát. Ezt követően bemutattuk a felsőfokú rendészeti képzés előzményeit, majd az oktatásban részt vevő hallgatók alkalmassági vizsgálatának nemzetközi összefüggéseit. A továbbiakban szó esett az alapkiképzés megítéléséről és a lemorzsolódás megelőzéséről és kapcsolatáról. Említésre került a frissen diplomázott hallgatók hivatásterületeinek, elhelyezkedési lehetőségének stabilitása. Szamba vettük a hazai tisztképzés aktuális szabályozóit és a képzés speciális sajátosságait, melyek között kiemelt figyelmet érdemel a hallgatói tisztjelölti jogviszony és vizsga, a rendészeti pályaszocializáció első öthetes alapkiképzés időtartama, valamint az egyenruha-viseléssel és a rendészeti hivatással járó kötelek. A felvételi eljárásakor fontos szerepe van a jó motorikus képességeknek, az átlagnál jobb pszichológiai terhelhetőségnek és jó egészségügyi alkalmasságnak egyaránt. Szó esett továbbá a közelmúltban vizsgált közszolgálati és rendészeti kompetenciákról és a rendészeti hivatásterület létszámproblémáit érintő összefüggésekről, továbbá a jelen kutatásunkkal párhuzamba állítható recens kutatások kapcsolatáról.

Tény, hogy nem mindenki alkalmas a rendészeti hivatásra. Az alkalmassági vizsgálatok jelentősége a katonai és félkatonai szervezeteknél elengedhetetlen. Ennek okát a különleges, olykor extrém helyzetekben hozott döntések, a stresszes szituációkban történő objektív döntéshozatali képesség megőrzése, vagy a kiugróan magas fizikai terhelést követő intézkedési képesség és cselekvési biztonság megtartása indokolja. A bonyolult alkalmassági vizsgálati procedúra egyik célja, hogy az alkalmas, tehát jó tulajdonságokkal rendelkező hallgatójelöltek közül a legjobbakat, legalkalmasabbakat válassza ki a szakma. A fizikai alkalmassági vizsgálat a felvételi vizsgálatkor kondicionális alkalmasságot jelent. Onnantól kezdve, hogy kikerül valaki az egyetemről, mint friss tiszti beosztást betöltő rendészeti dolgozó, rendszeresen szükséges számára a munkaalkalmassági kondicionális felmérés a korosztályoknak megfelelően. Ebből fakad, hogy a teljes karrierív kapcsán szükségszerű a jó kondíció megőrzése és karbantartása, amely hatással van a közérzetre és az egészségi állapotra, vagyis a munkavégző képesség hosszú távú fenntartására.

3. ANYAG ÉS MÓDSZER

A mintaválasztásnál és az adatfelvétel eszközeinek megválasztásakor végig szem előtt tartottuk a kutatás és az adatgyűjtés célját. Az eszközrendszer kiválasztása és kialakítása során a pályára irányítást, a felvételi folyamatot, vagyis kiválasztást, az alkalmasság meglétét, a pályán maradást, illetve a lemorzsolódást vizsgáltuk.

Az adatfelvétel központi helyszíne az NKE RTK kampusza volt. Fontos volt az is, hogy az adatfelvétel idejét pontosan behatároljuk, és annak mentén precízen folytassuk le komplex jellegű vizsgálatunkat. Kialakítottuk és kiválasztottuk azokat a módszereket és eszközöket, interjúkat, kérdőíveket, tesztek, amelyek segítették kutatásunk sikeres lefolytatását és eredményes megvalósítását (6a és a 6b táblázat).

6a. táblázat: Az adatfelvétel módjai és eszközeinek sajátosságai (saját szerkesztés)

Adatfelvétel eszköze	Célja (pályára irányítás, kiválasztás, alkalmasság, pályán maradás, lemorzsolódás)	Adatfelvétel helye, ideje	Kérdések száma	Minta és nagysága	Interjúalanyok / kitöltők száma
Tanárok interjúi	Feltáró kutatás (probl.) (mind)	NKE RTK 2017.09.20.	37	Mintavétel szakértői 6 fő	rendészeti/ pedagógiai, vezetők 2 fő – 2 fő – 2 fő
Dokumentum-elemzés	dokumentumok listája	2022	Elemzés	Értékelés	Következtetés
NKE RTK megelőző intézkedései a lemorzsolódás kapcsán, interjú	Az NKE RTK intézményi megelőző intézkedései feltárása, tájékoztatásai	2022	Elemzés	Értékelés: dokumentum intézkedés	Terület és következtetés
Lemorzsolódók (exit) interjúi	okok behatárolása (4 területet érint)	NKE RTK, ORFK Intézmény-elhagyás előtt		2018- 35 fő 2019- 21 fő elemszám	Valamennyi lemorzsolódott hallgató

A kutatás megkezdése előtt az NKE RTK vezetésével írásos és szóbeli formában is egyeztetünk, így támogatásukról és fogadókészségükről biztosítottak. A vizsgálat engedélyezését követően megkezdhattuk a kutatómunkát, amelynek első lépése a kutatás időpontjának behatárolása és az adatfelvétel céljai mentén történő eszközrendszer kialakítása

volt. Ahhoz, hogy megfelelően komplex módon tudjuk megközelíteni a problémát, az adatfelvétel eszközeit viszonylag széles körből volt szükséges kinyernünk.

6b. táblázat: Az adatfelvétel módjai és eszközeinek sajátosságai (saját szerkesztés)

Adatfelvétel eszköze	Célja (pályára irányítás, kiválasztás, alkalmasság, pályán maradás, lemorzsolódás)	Adatfelvétel helye, ideje	Kérdések/ feladat száma	Minta és nagysága	Interjúalanyok / kitöltők száma
Saját kérdőív kérdéscsoportjai	Ped./Pszich./Szoc. összefüggések (mind)	NKE RTK 2018/19. 2019/20.		Teljes minta 135 fő + 172 fő = 307 fő	Hallgatók
Személyes adatok	1. kérdéscsoport		4		
Korábbi tanulmányi és egyéb adatok	2. kérdéscsoport		4		
Családi körülmények	3. kérdéscsoport		4		
Hivatás/p. orientáció	4. kérdéscsoport		4		
Jövőbeni tervek	5. kérdéscsoport		7		
Pályaválasztást befolyásoló tényezők	6. kérdéscsoport		8		
Személyiség/ beállítottság	7. kérdéscsoport		18		
Sportolási szokások	8. kérdéscsoport		3		
Hivatással kapcsolatos tájékozottság	9. kérdéscsoport		26		
Super-féle kérdőív	munkaérték vizsgálat		45		
Életcél kérdőív	élet értelmessége		20		
Motorikus tesztek)	kondicionális felmérés		6		
Végzős hallgatók online interjúi	intézményi kérdéssor (4 területet érint)	NKE RTK online 2021	31	Szakértői rétegzett m.v.	21 fő végzős hallgató

3.1. Mintaválasztás

A Nemzeti Közszerológálati Egyetemen folytatott kutatáshoz az etikai engedélyt megkaptuk, a kutatásban résztvevők aláírásukkal mind hozzájárultak a kutatásban való részvételhez (1. és 2. melléklet). Az engedély birtokában lehetőségünk volt az összes érintett hallgató (rendőri, büntetés-végrehajtási, katasztrófavédelmi, nemzeti adó- és vámhivatali) bevonására a vizsgálatba.

A két első évfolyam hallgatóit egy mintaként kezeltük kutatásunkban. Ennek okai: a beérkezéskor, tehát a vizsgálat elvégzésekor az évfolyam életkora, nemi összetétele szinte azonos. Az általuk végrehajtott alkalmassági vizsgálat teljesen azonos követelményeket támaszt a jelentkező és a kiválasztott személyekkel szemben. Ugyanazon rendszerben és formában a fizikai motorikus alkalmassági teszteket hajtották végre, továbbá teljesen azonos teszteket töltöttünk ki az első évfolyamos rendészeti hallgatókkal.

A teljes mintát az 2018/19-es évfolyamban $n=135$ fő, a 2019/20-as évfolyamban $n=172$ fő alkotta, így az összes elsőéves NKE RTK hallgatók létszáma 307 fő volt. A nemenkénti eloszlás szerint a mintából a nők (114 fő) 36,5%-ban, míg a férfiak (198 fő) 63,05%-ban részesedtek. A választott rendészeti szakirányok fontos háttértényezőt alkottak, mely szerint megjelent: rendőri (bűnügyi, közrendvédelmi, határrendészeti), katasztrófavédelmi, büntetés-végrehajtási, adó- és pénzügyi nyomozói szakirány.

A hallgatókat érintő kutatás mellett kiválasztottuk azokat az egyetemi dolgozókat, akik tudásukkal és tapasztalatukkal fontos információkkal szolgálhattak a témában ($N=12$). Az interjúalanyok célirányos kiválasztása során fontos szempontként kezeltük a tapasztalatot és a nemek megfelelő arányát is, illetve azt is, hogy a hivatásos és a polgári alkalmazottaknak is legyen lehetőségük a mintába kerülésre. Az Egyetem oktatási rektorhelyettesével, az érintett Kar dékánhelyettesével és a Rendészeti Magatartástudományi Tanszék vezetőjével történt előzetes megbeszélés alapján a rendészeti karról a kvalitatív mintába kerültek vezetők és oktatók, valamint a civil tanárok és oktatók is (2-2 fő).

A végzős hallgatók szakértői rétegzett mintavétellel történő interjúi és annak kiértékelése során 21 fő eredményét tudjuk elemezni. Ebben az esetben a 2020/21-es végzős évfolyamból instrukcióink alapján az osztályfőnökök választották ki a hallgatókat. Kérésünk az volt, hogy legyen a mintában férfi és nő, gyengébb és jobb képességű hallgató az összes szakirányból lehetőleg egyforma arányban.

3.2. Tanári interjúk

Kutatásunkban strukturált interjút alkalmaztunk, előre összeállított kérdéssor segítségével. Személyes találkozón folytattuk le a beszélgetést, amely alkalmanként 40 ± 10 percet vett igénybe. Az interjúk feldolgozása és elemzése során a célokban megfogalmazott kérdéskörök csoportosítása, továbbá a hangsúlyok kiemelése volt a célunk. A tanárok interjúkérdéseit a lemorzsolódással kapcsolatban a 3. melléklet tartalmazza. A hallgatói adatfelvételt és lemorzsolódást a 7. táblázat szemlélteti.

7. táblázat: Hallgatói adatfelvételek és arányaik (saját szerkesztés)

Akadémiai év	Az adatfelvétel időpontja	Lemorzsolódott hallgatói szám	Százalékos arány
2018/19.	2018. augusztus 22. 10.00–11.30	53 fő	29,77%
2019/20.	2019. augusztus 21. 11.00–12.30	30 fő	13,33%

3.3. Kérdőívek, saját kérdőív

Papula (2014) munkája képezte az alapját az általunk kialakított, a fő kérdések és a vizsgált minta sajátosságait figyelembe vevő kérdőívnek. Az eredeti kérdőív kérdéseinek egy részét átvettük saját kérdőívünk elkészítéséhez (pl. pályaszocializációs, pályaválasztást befolyásoló tanulmányi intézmény, amelyből a hallgató beérkezik az egyetemre, családi háttérre és az azzal kapcsolatos támogatásra vonatkozó kérdések). Saját kérdéseink a háttértényezőkre, a jövőbeli tervekkel kapcsolatos elképzelésekre, a pályaválasztásban szerepet játszó motivációra, a személyiségjegyekre, a beállítottságra vonatkozó információkra, a sportolási szokásokra, továbbá a választott hivatással, valamint az azzal kapcsolatos tájékozottságra irányultak (4. sz. melléklet).

3.4. A validálás folyamata

A validálási eljárás során Mezei (2006) iránymutatását vettük alapul. A kérdőívet egy 20 fős csoporttal töltöttük ki. A tanári interjú kérdéssorát előzetesen 2 fő pedagógus segítségével teszteltük, míg a hallgatói interjú tesztelését szintén 2 fő hallgatóval végeztük el, mielőtt a 20 fős csoporthoz került. Ezután a kérdéssorok javítását és korrigálását végeztük el. Itt beigazolódott, hogy jól megfogalmazott és strukturált kérdéseket használunk, mindenki

megértette a kérdéseinket és minden kérdésre tudott válaszolni. A kérdéssorok javítását addig folytattuk, amíg valamennyi válaszadó, illetve interjúalany egységesen tudta értelmezni kérdéseinket, valamint azok felépítése és tartalmi-formai egysége is megfelelő lett.

3.5. Pályakép és értékorientáció

A munkaérték kérdőívre azért esett a választásunk, mert a pályakép és értékorientáció vonatkozásában validált és informatív, ismereteink alapján ezzel még nem vizsgálták a rendészeti hallgatók pályamotivációját. A másik szempont, amely a teszt alkalmazása mellett szólt, hogy viszonylag rövid, jól kezelhető és alternatívaként más kérdőívvel együtt is alkalmazható eszközként volt ismert.

A pályakép és értékorientáció vizsgálatára a Super-féle munkaérték kérdőívet alkalmaztuk. Az önkitöltős kérdőívet Super először 1968-ban közölte, a kérdőív hazai adaptációját Csepeli és Somlai (1978), valamint Fónai és munkatársai (2005) végezték. A Super-féle munkaérték kérdőív a személyiségközpontú pályalélektani szemléletmódot tükrözi, amelyben a személyiségnek a munkában történő önmegvalósítási lehetősége hangsúlyozottabb szerepet kap, ezért a tehetséges tanulók értékorientációjának vizsgálatához alkalmas eszköz.

A módszer olyan értékek közötti választást tesz lehetővé a vizsgált személy számára, amely a munka konkrét megjelenési formájától független. A személyiség számára többféle önkibontakoztatási lehetőséget kínál a munkában, amelyeket értékként kezelhet, és ezekhez való viszonyát nyilváníthatja ki választásai révén (Fónai et al., 2005).

A kérdőív 15 értékkört elemez és 45 tételt tartalmaz. A mérőeszköz az alábbi 15 alskálát vizsgálja: 1. Szellemi ösztönzés, 2. A munkateljesítmény, 3. Az önérvényesítés, 4. Az anyagi ellenszolgáltatás, 5. Az altruizmus, 6. Kreativitás, 7. Társas kapcsolatok, 8. A munkával kapcsolatos biztonság, 9. Presztízs, 10. Irányítás (vezetés), 11. Változatosság, 12. Esztétikum, 13. Függetlenség, 14. Hierarchia/felügyeleti viszonyok, 15. Fizikai környezet (13. melléklet). A pontszámok adják az értékkörök rangsorát, minden értékkört 3-3 kérdés fed le, így 1-1 értékkör min. 3, max. 15 pontot kaphat. A legtöbb pontszámot elért érték az egyénre jellemző legerősebb érték. A teszt alkalmazható 13 éves kortól, de jól működik felnőttek körében is.

A mérőeszköz 15 alskálájának rövid bemutatása:

1. Szellemi ösztönzés: olyan munkához kapcsolható értékkör, amely lehetővé teszi a független gondolkodást és a dolgok alakulásának megismerését (pl. „szüntelenül új megoldatlan problémákba ütközik”).

2. A munkateljesítmény: a teljesítmény megélése a munkavégzésben, mely megmutatkozik a feladatra való orientációban és a látható eredményeket hozó munka preferálásában (pl. „objektíven lemérheti munkája eredményét”).
3. Az önérvényesítés: az életmódra vonatkozó érték, mely olyan típusú munkával kapcsolatos, amely lehetővé teszi az egyéni elképzelések érvényesülését az életforma és az életmód megválasztásában (pl. „megvalósíthatja önmagát”).
4. Az anyagi ellenszolgáltatás: ez az érték olyan munkára vonatkozik, amely jól fizet, és lehetőséget ad az egyén számára fontos dolgok, tárgyak birtoklására és megszerzésére (pl. „sok pénzt kereshet”).
5. Az altruizmus: a szociális kapcsolatokban megnyilvánuló érték, olyan munkára utal, amelyben mód nyílik mások boldogulásának előmozdítására (pl. „másokon segíthet”).
6. Kreativitás: ez az érték olyan munkajellemzőkre utal, amelyek során mód nyílik új dolgok bevezetésére, új termékek tervezésére, vagy új elméletek alkotására (pl. „új elképzeléseket alakíthat ki”).
7. Társas kapcsolatok: ez az érték arra a munkára jellemző, amelyet jó munkahelyi légkörben végez a személy, jó munkahelyi kapcsolatban él (pl. „jól kijön munkatársaival”).
8. A munkával kapcsolatos biztonság: ez az értékkör a munkaerőpiacon való versenyképesség érzetéről, fontosságáról szól (pl. „biztos elhelyezkedés”).
9. Presztízs: ez az értékkör mások elismerése iránti igényre utal. Ez nem feltétlenül a hatalom iránti vágyat jelenti, bár a tisztelet nagyon gyakran a státuszhoz is kapcsolódik (pl. „biztos lehet abban, hogy munkájáért a többiek megbecsülik”).
10. Irányítás (vezetés): vezetési igényekre vonatkozó értékkör, amely olyan munkával kapcsolatos, ahol lehetőség van mások munkájának megtervezésére, munkafeltételek megteremtésére, munkaszervezésre (pl. „mások munkáját is irányíthatja”).
11. Változatosság: a munkatevékenységgel kapcsolatban az élvezetet és az örömkeresést jelenti a feladatorientációval szemben, amelynek relatív fontossága függ az egyén lelki alkatától, a szubkultúrától és a körülményektől (pl. „változatos munkát végezhet”).
12. Esztétikum: mint érték, olyan munkában rejlik, amely lehetővé teszi szép dolgok, tárgyak készítését, és hozzásegít a világ szebbé tételéhez (pl. „szépet teremthet”).
13. Függetlenség: olyan munkával kapcsolatos, amelynek során lehetőség van arra, hogy az egyén saját elképzelései és módszere szerint dolgozhasson (pl. „szabadon dönthet saját területén”).

14. Hierarchia/felügyeleti viszonyok: az igazságos ellenőrzés alatt végezhető munkával kapcsolatos értékör, amelyben a munka értékelésére való igény és a főnökökkel való összeférhetőség igénye fogalmazódik meg (pl. „megértő vezetője van”).

15. Fizikai környezet: a kényelmes, rendezett fizikai környezet iránti igény, annak munkavégzésben való fontosságának érzete fogalmazódik meg benne (pl. „szép környezetben dolgozhat”) (Ritoók, 1986).

3.6. Életcél kérdőív

Kutatásunk céljának elérése érdekében olyan kérdőíveket és tesztek is alkalmaztunk, amelyek személyes célokkal és motivációval is kapcsolatosak. Így került a választás a Crumbaugh- és Mahlick-féle életcél kérdőívre, melyet tudomásunk szerint senki sem alkalmazta még a rendészeti egyetemi hallgatónál.

Az elmúlt időszakban az egészségtudományokban és a pszichológiában érdeklődés mutatkozik az élet értelmességének konstruktuma irányába. Az életcél kérdőíves vizsgálatok fókusza a személyiség-lélektantól a fejlődépszichológián át az egészség- és klinikai pszichológiai és orvosi határterületekig terjed (Crumbaugh & Maholick, 1964). Az Életcél kérdőívet Martos és Konkoly Thege (2012) adaptálta és validálta.

Az életcél kérdőív 20 tételű 7 -fokú skálával működő eszköz, mely a frankli értelemben vett értelmességet méri (életcélok világossága, az egyéni élet értékéhez és a halálhoz való viszonyulás, az unalom és a jelenben való elmerülni-tudás, valamint néhány tényező a kontroll érzés és énhatékonyság területéről). A kérdőív megbízhatónak számít (Cronbach-alfa=0,869). A mérőeszköz eredetileg 3 részből állt, amelyből mi is a nemzetközileg használt első részt alkalmaztuk. Az „A” rész 20 tételt tartalmaz, általában ezt a részt azonosítják a kérdőívvel.

Az életcél kérdőív tehát 20 kérdésből állt, melynek összes pontszámát 20–140 pont között lehetett teljesíteni, és 1–7 fokozatú Likertskálán kellett a válaszokat megadni. Az összegző skálák olyan tételsorból állnak, amelyek az attitűd tárgyával kapcsolatban határozottan kedvezőnek vagy kedvezőtlennek tűnnek.

3.7. Adatfelvétel

A próbakitöltések előtt szóbeli tájékoztatót tartottunk. Az etikai kérdéseket külön nyilatkozat rögzíti, továbbá a személyes adatok kezelése kizárólag az adatok összehangolását szolgálta munkánkban. Jegyzetelésre és hibajavításra is volt lehetőség, a hibás, a kitöltő által

módosítandó választ egyértelműen kellett jelölni (áthúzás), majd megjelölni a helyes választ. Kértük, hogy ha valamelyik kérdés nem világos, szóljanak.

3.8. A tanári interjú kérdéssor kialakítása és validálása

A tanári interjúk érintett területei között szerepel, hogy a felvett hallgatók milyen iskolából érkeznek az egyetemre, milyen a családi hátterük és támogatottságuk, továbbá önismeretük, karriercéljaik. Ezeken kívül érinti a kérdéssor a pályaorientációt, a pályaelhagyást és annak időpontját, valamint ennek megelőzését szolgáló intézkedési lehetőségeket. Kérdéssorunk a hallgatók tanulási szokásaival és a neveléssel összefüggő kérdéseket is tartalmazott.

Az alkalmazott interjúk kialakítása és előkészítése során Falus (2004) validálási eljárásokra vonatkozó ajánlásait vettük figyelembe. Az interjú felvétele körülbelül egy órát tartott, a gördülékeny, jegyzetelésmentes végrehajtás érdekében hangfelvevővel rögzítettük a beszélgetéseket, amelyeket azt követően legépeztünk.

A lemorzsolódottak egy részének van fizikai felmérése és kilépő interjúja. A végzős hallgatók véleményére is kíváncsiak voltunk, hogy kutatásunkban a hallgatók hangja nagyobb szerepet kapjon. Itt egy általunk készített kérdéssor segítségével, szakértői mintavétellel online formában mértük fel a rendészeti végzősök tapasztalatait a képzésről.

3.9. A kérdőívek kitöltésének menete

A két adatfelvétel közvetlenül a hallgatók egyetemre érkezése után zajlott, az első alkalommal 2018. augusztus 22-én, a második alkalommal 2019. augusztus 21-én. A 2018. évben csak a beérkezésük utáni második napon kaptunk időpontot az egyetem vezetésétől a kutatási adatok felvételére, ekkor már történt némi adatvesztés amiatt, hogy már ekkorra a beérkezett évfolyamból néhányan elhagyták az egyetemet. Ezért 2019-i adatfelvételnél a következetességre törekedve ismét a hallgatók beérkezését követő második napon töltöttük ki a kérdőíveket. A két adatfelvétel tehát ugyanazon elvek és folyamatok mentén zajlott.

Tájékoztattuk a hallgatókat, hogy három kérdőívet fognak kitölteni, egy saját fejlesztésűt, a Super-féle munkaérték és egy életcél kérdőívet. Feltettük a következő kérdést, hogy „Van-e olyan, aki nem szeretné kitölteni a kérdőíveket?”, és biztosítottuk a résztvevőket, hogy nincs semmi következménye annak, ha valaki nem kívánja kitölteni a teszteket, amelyek kb. bő fél órát vesznek igénybe. Valamennyien együttműködők voltak. Kértük, hogy a tesztek előtt a GDPR -nyomtatványokat is töltsék ki. Elmondtuk, hogy a kutatás eredményességét jelentősen

befolyásolná, ha mindannyian őszintén töltenék ki a kérdőíveket, így valamennyiük véleménye hatással lenne a vizsgálat sikerére. Utaltunk arra is, hogy a kérdőívet kitöltők tapasztalata és véleménye pozitív irányba tudják befolyásolni a jövőbeni lemorzsolódás mértékét.

Valamennyien egy összetűzött, három kérdőívből álló csomagot kapnak. A kutatásból nyert adatok kizárólag a lemorzsolódás tendenciáinak, összefüggéseinek feltárását szolgálják, sehol nem jelennek meg a kitöltő személyek privát adatai. Ezek rögzítése kizárólag az adatlapok feldolgozásához nyújt számunkra segítséget. Az adatok kezelésével és nyilvántartásával kapcsolatban a GDPR -nyilatkozatban közölt elvek mentén jártunk el.

3.10. A tanári interjúk elemzése

A rendészeti és civil tanárokkal, oktatókkal lefolytatott interjúk elemzésének három legfontosabb eleme a lemorzsolódás megítélése, az időtartamának behatárolása és a hallgatói célok/motiváció ismerete volt. Az elemzés menetét a kategorizálás, csoportosítás és folyamatos elemzés adta.

Az interjú alapján megállapítottuk a lemorzsolódás legérzékenyebb időszakát. A vizsgálat megmutatta azt is, hogy nem egységes a rendészeti lemorzsolódás oktatói megítélése, és az oktatók nem minden esetben vannak tisztában a friss hallgatók célkitűzéseivel és motivációs bázisával. A vezetők és tanárok interjút a lemorzsolódással kapcsolatban a 3. melléklet tartalmazza.

3.11. Dokumentumelemzés

Dokumentumelemzést is végeztünk azzal a céllal, hogy megtaláljuk azokat az egyetemi szabályozókat és intézkedéseket, amelyek támogatják a hallgatói előmenetelt és a lemorzsolódás ellen hatnak.

A dokumentumelemzés során alaposan átnéztük és elemztük az alábbi hatályos jogszabályokat:

- az 1/2013. (I. 8.) KIM rendelet a közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatás vonatkozásában;
- a 20/2016. (VI. 9.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek tisztjelöltjeiről és a tisztjelölti szolgálati jogviszonyról;

- a 45/2020. (XII. 16.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél foglalkoztatott hivatásos állomány és rendvédelmi igazgatási alkalmazotti állomány alkalmasságvizsgálatáról;
- az 57/2009. (X. 30.) IRM–ÖM–PTNM együttes rendelet az egyes rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai egészségi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról;
- az NKE Tanulmányi és vizsgaszabályzata;
- a 45/2020. (XII. 16.) BM rendelet;
- az NKE RTK dékánjának 4/2021. számú Intézkedése;
- az RTK Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátusának jelentése és idegennyelvi fejlesztési terve.

3.12. A pályaelhagyók (exit) interjúi

Az NKE RTK rendszerszinten kilépő interjút készít azon hallgatókkal, akik elhagyják az egyetemet. Ennek a mérőeszköznek a célja az, hogy segítse az egyetemet a kilépési okok feltárásában, azok jellemzőinek azonosításában. Ezek az interjúk nem a kérdőíveknek megfelelő struktúra alapján mérik a távozás indokait. A pályaelhagyók interjút elemzik, értékelik, és időről időre megvitatják az okokat és azok gyakoriságát.

Az interjúk alkalmával nem mindig kerülnek felszínre azok a tényezők, amelyek a távozást valóban motiválják. Ugyanakkor a távozó hallgatók jelentős része nem motivált a leszerelés valódi okának elfedésében. Ez ugyanakkor lehetőséget teremt az egyetemi lemorzsolódás háttértényezőinek feltérképezésére, valamint azon lépések meghozatalára, amelyek segíthetik a rendészeti egyetemi szférában történő megkapaszkodást. Ugyanezt a kikérdezést megismétli a tanulmányi szerződést kötő Országos Rendőr-főkapitányság Humánigazgatási Szolgálat. Az ezekre az interjúkra kapott válaszokat kértük ki az egyetemről, és elemeztük (8. melléklet).

3.13. Az adatfeldolgozás matematikai statisztikai módszerei

A mért és számított adatok statisztikai feldolgozásakor a Statistica for Windows programcsomagot használtuk (version 7.1, StatSoft Inc., Tulsa, OK 74104, USA, 2006). A statisztikai analízis első lépéseként kiszámítottuk a konvencionálisan használt leíró statisztikai jellemzőket (átlag, szórás és variáció terjedeleme). A mintára vonatkozóan homogenitás

vizsgálatot végeztünk (10. sz. melléklet). A vizsgált csoportok közötti (férfi–nő) különbségeket kétmintás t-próbával, illetve a csoportokon belül a vizsgálatonkénti differenciákat egymintás t-próbával elemeztük. A vizsgált jellemzők és a motorikus próbaeredmények kapcsolatát lineáris korrelációs együtthatókkal jellemeztük. A statisztikák értelmezésekor a véletlen hiba maximumát következetesen 5%-ban határoztuk meg.

3.14. Motorikus tesztek

A fizikai alkalmassági vizsgálat motorikus tesztjének alkalmazását a hatályos 57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet szabályozta, ezeket a teszteket alkalmaztuk vizsgálatunk során. A rendészeti szervek pálya- és munkaalkalmassági vizsgálatai során ezeket a validált teszteket használják a teljes személyi állomány vizsgálatára. A teszteknek a Hungarofit-próbák képezték az alapját.

A fizikai alkalmasság vizsgálatára szolgáló tesztek a következők voltak:

- hajlított karú függés
- fekvényomás
- 4x10 m-es ingafutás
- helyből távolugrás
- hanyatt fekvésből felülés
- 2000 m-es síkfutás

Végrehajtás módja:

Hajlított karú függés (mp): A gyakorlat végrehajtójának meg kell tartania a hajlított karú helyzetét, alsó madárfogással a rúdon való függés közben úgy, hogy az álla a rúd felett legyen. A próba akkor fejeződik be, amikor a gyakorlat végrehajtójának szemmagassága a rúd alá süllyed.

Fekvényomás (db): Meghatározott súly (férfiak 60 kg, nők 25 kg) maximális ismétlésszámú kinyomása a fekvőpadon. A szabályosan végrehajtott gyakorlat során a súly leengedésekor a rúd a mellkast éri, kinyomásakor a felső holtpontra a könyök nyújtott. A végrehajtott kinyomások számát a rajt vezényszótól mérik a súly támasztékra helyezéséig.

Gyorsaság mérése (mp): 4x10 m ingafutás. A 4 x 10 m-es táv időre való teljesítése úgy, hogy a futó az egymástól 10 m-re lévő két vonal közt fut. Fordulónként lábbal érinteni kell az

elől lévő vonalat. A rajt-célvonalon való másodszeri áthaladás zárja az időmérést. Értékelés: másodperc-tizedmásodperc méréssel.

Elrugaskodóerő mérése (cm): Helybóltávolugrás. A végrehajtás álló helyzetből páros lábról, a karokkal erőteljesen lendítve rugaskodjon el és ugorjon el a lehető legmesszebbre. Az érvényes távolságot az elugró vonaltól a leérkező leghátsó testrészig mért legrövidebb távolság adja. Két kísérlet közül a jobbik eredményt rögzítik.

Törzsizomerő mérése (db): 1 perc alatt maximális számú felülés. A mérésen résztvevő leül a talajra, hátát tartsa függőlegesen, kezeit kulcsolja össze a tarkója alatt. A térdeit 90 fokos szögben hajlítsa be úgy, hogy a sarka és a talpa a talajon legyen. Feküdjön le a hátára úgy, hogy a válla érintse a talajt, majd térjen vissza újra ülőhelyzetbe, miközben könyökével érintse meg a térdét. A „rajt” vezényszótól az „állj” vezényszóig (60 mp) tökéletesen végrehajtott felülések számát értékelik.

Kardio-respiratorikus rendszer állóképességének vizsgálata (min): 2000m síkfutás. A résztvevők kimért pályán futják le a távot. A felmérők a táv teljesítésének ideje alapján értékelik a teljesítményét.

Az egyes gyakorlatokért legfeljebb 25 pont, az öt gyakorlat végrehajtása esetén összesen 125 pont volt adható. A fizikai (erőnléti) alkalmassági követelmények eredményének ellenőrzését, a pontérték táblázatát a rendelet 9. melléklete tartalmazza, melyből az I. sz. melléklet az első korcsoport táblázatát mutatja (7. melléklet). Az öt gyakorlat végrehajtásának értékelése korcsoportok figyelembevételével, kategóriánként történt.

A vizsgálaton részt vevő személy az egyes mozgásformák végrehajtása során az adott mozgásformát az adott fizikai alkalmassági vizsgálat alatt megismételheti. A végrehajtott gyakorlatot abban az esetben lehet teljesítettnek tekinteni, ha a vizsgált személy a bemutatott teljesítményével legalább egy pontot elér. A vizsgált hallgatók valamennyien megfeleltek a felvételi eljárás során a motorikus teszteknek. A motorikus tesztek végrehajtásának ismertetését a 14. melléklet tartalmazza.

A motorikus tesztek az alkalmassági vizsgálat első egységeként jelennek meg. Ennek oka a vizsgálat költséghatékonysága és az, hogy aki nem felel meg kondicionális szempontból, az már ne kerüljön be az alkalmassági vizsgálatok további rendszerébe. A motorikus képességek vizsgálata, mint munkaalkalmassági vizsgálat a teljes pályát végigkíséri az egyén szempontjából.

A sikeres felvételi eljárás után a be nem iratkozó vagy esetleg más egyetemet választók miatt üres helyek keletkezhetnek. Ez egyetem vezetése a jogszabályi keretek figyelembevételével próbálja a hallgatói helyeket feltölteni.

A munkavégző képesség magas szintű megléte elengedhetetlen az olykor extrém fizikai igénybevétel miatt. Az egészség megőrzése szempontjából a kondicionális alkalmassági vizsgálat célja, hogy összetett módon felmérje az egyén egészségének szempontjából lényeges kondicionális képességeit, fittségi mutatóit. Ennek részét képezi az aerob kapacitás és mindazon izomcsoportok állapota, erő-állóképessége, amelyeket az egyén a szolgálati feladatellátása során használhat, és amelyek gyengesége folytonos fáradtságot, testtartási rendellenességet és sérüléseket okozhat.

3.15. Végzős hallgatók interjúi

A végzősök interjúinak célja a kvalitatív adatok által pontosabb adatokhoz való hozzájárulás és a kutatás eredményeinek kontrollálása (9. melléklet).

3.16. Korlátozó tényezők

Kutatásunk nem terjedt ki azokra a hallgatókra, akik más szakon folytatták egyetemi tanulmányaikat, vagy más intézménybe jelentkeztek át, továbbá azokra sem, akik az első év után estek ki a rendészeti képzésből. További korlátozó tényező az, hogy kizárólag az első évfolyamról kieső hallgatókra fókuszáltunk, mivel azon időszakban a legnagyobb a lemorzsolódás. A kutatásunkat két évfolyam teljes mintáján végeztük el, terveztünk egy harmadik vizsgálatot is, azonban a pandémia miatt ez nem valósulhatott meg.

4. EREDMÉNYEK

Az eredményeket a következő sorrendben mutatjuk be: tanári interjúk, kérdőívek eredményeinek bemutatása, az értékeiroentáció, a lemorzsolódók és a végzős hallgatók interjúi, a dokumentumok elemzése, a motorikus tényezők bemutatása, valamint a változók kapcsolatai és a háttértényezők szerepe.

4.1. A tanári interjúk

Az NKE RTK vezetői, oktatói, valamint a civil tanárok interjúinak eredményeit a hipotéziseink sorrendjében mutatjuk be. A strukturált interjúk során több fajsúlyos terület mentén rögzítettük a válaszokat.

A válaszadók véleménye alapján a legfontosabb szempont a lemorzsolódás és annak időbeli behatárolása volt. Ez határozta meg számunkra a kutatásunk lebonyolításának időpontját.

A válaszadók egyöntetű véleménye alapján, a leginkább érzékeny időszak a speciális rendészeti egyetemi képzésben való megkapaszkodás szempontjából az öthetes alapképzési szakasz, a képzés első feléve, a tisztjelölti vizsgát megelőzően. Az első év vége még érintett, de utána már elenyésző a pályaelhagyók aránya.

A felvételt nyert hallgatók rendelkeznek a kimeneti követelmények egyik fontos összetevőjével, amely a diploma megszerzéséhez szükséges, ugyanakkor emiatt számos (fizikai és pszichológiai) értelemben vett alkalmas hallgatótól esik el a rendészeti felsőoktatás. Emellett a tanulmányi szerződés is elrettentheti a hallgatókat az egyetemi képzéstől és ezzel a hivatás gyakorlásától. A tizenkét éves szerződést nagyon komoly elköteleződésnek élik meg. A következő időpont a tisztjelölti vizsga időpontja az első szemeszter végén, majd pedig a második szemeszter végén. A szakirodalom alapján az egyetemi lemorzsolódás a rendészeti szakterületen hasonló eredményeket mutat a hazai adatokkal.

„Főleg az első 5 hétben hagyják el az egyetemet. Ekkor van a rendészeti alapképzés első szakasza, itt egy nagyobb terhelést kapnak, intenzív szakasz, ami egyébként a Hszt. (a hivatásosokra vonatkozó szolgálati törvény) szerint 6 hónapig tart. Az első 2 hét a neheze. Van később is lemorzsolódás, de az már inkább tanulmányi okból, pl. nem tud vizsgát abszolválni. Ez végig kíséri őket a 3 évben. Az első félévet javasolom bevizsgálni. Utána már csak 2-3% lehet maximum.” (T1)

„A legnagyobb leszerelési hullám az alapkiképzés és az első év.” (T3)

A lemorzsolódás okainak meghatározása alapján sok hasonlóság és párhuzam hozható a korábbi vizsgálatok eredményeivel és a szakirodalomban lejegyzett vizsgálatokkal. A különbség abban mutatkozik, hogy az eltitkolt betegség vagy sérülés terhelés következtében történő kiújulása újszerű elemként jelenik meg. Ez részben a szülői nyomás hatását feltételezi.

A kötöttségek és a függelmi viszony elviselése is megjelent a válaszokban. A csalódás, illetve a munkával és tanulmányi anyaggal, valamint annak megosztásával reális elképzelésektől elrugaszkodott képzet nagy eltérést mutat a mai generációnál. Emellett többen nincsenek tisztában valós képességeikkel. A másik összetevő, hogy nem azt kapják, amit elképzelték vagy elvártak.

A tananyag megosztása és a gyakorlatiasabb, élményekkel teli elmélet és módszertan, illetve az oktatási metodika jobb megválasztása is javíthat a pályakötődés kialakításában. A rendészeti kultúra is egy csalódási faktorként jelentkezhet egyeseknél, hiszen az alá-fölérendeltségi viszonyt hordozó poroszos típusú parancsuralmi rendszer már elavult a fiatalok számára. Azt is jelezték a válaszok között, hogy a szakmai oktatók egy része régimódin oktat, és ebben nemcsak a módszerekre utaltak, hanem az oktatott anyag aktualitására és annak a szakmai elcsúszásaira a rendőri tevékenységhez képest. Szintén felmerült a mentorálás szerepének lehetősége, amely képes ennek az elcsúszásnak a kezelésére, illetve korrigálására. Itt említik meg az osztályfőnöki rendszer megújítását, illetve mentori cseréjének javaslatát.

„Lemorzsolódás okai, előző évi adatok: egészségügyi okok 44%, kiújult sportsérülés, ficam, húzóadás, eltitkolt betegség: sérv, asztma (itt újul ki a fizikai megterhelés alatt). Szolgálati kötöttségek elutasítása: 37%, nem tud azonosulni a renddel, fegyelemmel, hierarchiával. Beilleszkedési probléma: 8%, Nagy a fizikai terhelés: 8%, Mentális terhelés 3%. (T1)

„Nem bírják a kötöttségeket. Egészségügyi okok miatt, és nem tudnak azonosulni a feszes rendészeti hivatásrenddel, a hierarchiával. Egyszerűen nem bírják.” (T2)

Összességében a válaszadók többsége a mentális és fizikális terhelést, valamint az egészségügyi okot jelölte meg a leginkább lemorzsolódási tényezőként. További attribútumként jelenik meg a rendészeti hierarchia elviselésének terhe, vagyis a kötöttségek, a tekintélytisztelet elutasítása, ahogy az éles váltás a korábbi életükhöz képest, a csalódás, valamint az oktatással

való elégedetlenség is. A gyakorlólé hely praxisa és az oktatott elméleti anyag közötti különbségek kezelésére a mentori segítség alkalomszerű, esetleges.

A szülői támogatottság tekintetében jellemző a stabil háttér, ami olykor a túlzó, túlféltő és a „mindent elkövetek a gyerekemért” beállítottságot jelenti, ami néha az önállóság ellen hat. Ebben valamennyi interjúalany egyetértett.

A fiatalok rendészeti pálya irányába történő orientálása olykor a fiatalok akarata ellenére történik, aminek következménye lehet a lemorzsolódás. A személyes motivációt inspiráló filmek, sorozatok hatása a legtöbbször téves elképzelésekhez vezethet. Ennek a 18 éves korosztálynak az egyik sajátossága, hogy nincs konkrét elképzelése, jövőképe. A pályakép és a biztos munkahely és megélhetés miatt erőltetik a rendészeti területet. Az is előfordul, hogy a szülők a saját be nem teljesült álmaikat próbálják meg gyermekeikkel teljesíttetni, ami zsákutcába vezet. Nehéz megítélni, hogy ez a túlzásokkal teli szülői attitűd milyen hosszabb távú következményeket hordoz a hallgató szempontjából, értjük ezalatt a pszichés terheket.

„A szülők mögöttük állnak, az biztos, talán túlzottan is. Néhány gyerek akarata ellenére jön ide. Pályaorientáción leírják a szülői indíttatást, hogy rendőrök akarnak lenni, televíziós filmek motiválták, újságok. Egy kicsi részük azt sem tudja, hová jön. Ez nem vicc!” (T1)

„A szülők megszállottak, tolják őket, még akkor is, ha alkalmatlanok. pl. asztmás gyerek, tudja az anyuka, eltagadják az alkalmasságát, ami persze a fizikai vizsgálaton kiderül. Térdproblémás, a futáson kiderült. Korábban volt olyan is, hogy 3 hónapig béna volt a gyerek, futáskor derült ki. Karrierlehetőség, jó megélhetés, vagy többet akarnak a gyerekeknek. Vállalkozó apuka, diplomát szerezzen a gyerek. Sok esetben inkább a szülők akarják, megszállottként, hogy rendőr legyen a gyerekből.” (T6)

Kutatásunkban további hangsúlyos terület volt a pályaorientáció, illetve az előzetes pályaismeret, valamint a kiválasztás vizsgálata is. A jelentkező hallgatók valamennyien jó és kiváló tanulmányi eredménnyel érkeznek a rendészeti felsőoktatásba. A válaszadók többségének véleménye szerint a hallgatók előzetes pályaismerete hiányos, néha a valóságtól eltérő képet mutat. Az, hogy az ország mely részéből érkeznek a jelentkezők, heterogén képet mutat, főleg vidékről, a keleti országrészből jönnek. Egyfajta kitérés pontként tekintenek a rendészeti szakterületre a szülők, így ezt támogatják.

Nincs a jelentkezőknek rendészeti tapasztalata, ami arra enged következtetni, hogy a rendészeti pályaorientáció kihívásokkal küzd, amit az alacsony, 10%-alatti jelentkezési arány

is tükröz. A felméréskor a kiválasztás támogatása és a pályaorientáció fejlesztése tekintetében folyamatban voltak változtatások az egyetem vezetése részéről. A válaszadók véleménye alapján az alkalmassági követelmények szükségszerűségét a hosszú távú munkavégző képesség megtartása támasztja alá, amely a rendészeti hivatás eredményességének egyik feltétele.

„Vegyes a kép, az egész országból érkeznek hozzánk hallgatók. Arányt nem tudok, csak azt, hogy viszonylag sokan vannak. A leszerelők elmondják, hogy családi indítatásból jelentkezett, apuka, anyuka. Nincs bennük kitartás, feladják, azonban értelmesebbek. Sajnos ez jellemző. Sokkal, de sokkal több időt és nagyobb teret kellene biztosítani a PR-nak. Mielőtt jelentkezik ide, legyen vele tisztában, hogy mire vállalkozik.” (T1)

„Vidék vagy főváros. Gimnázium, rendészeti fakultációs osztályok, szakközépiskola, rendészeti szakgimnázium. 4,5–5 átlaggal jönnek. A nappali képzésre rendészeti tapasztalat nélkül érkeznek a hallgatók, a levelező képzésre a szakma küldi őket, rendészeti tapasztalattal érkezők jönnek. Túlnyomórészt a keleti országrészről érkeznek. Kérdőívben lehet megkérdezni. Jellemzően gimnáziumból és szakközépiskolából érkeznek a hallgatók, mert a rendészeti szakgimnáziumokból érkezőknek nincsen nyelvvizsgálója. Nem teljesen jó. Lehetne jó, mert sok mindent megteszünk érte, hogy jó legyen.” (T2)

„Szerintem a nagyrészüket vidéki, mégpedig kelet-magyarországi, tudjuk az okát ennek. Vegyes, szórt a mezőny, van, aki toronymagas pontszámmal érkezik, 5 helyet megjelöl, 3 helyre felveszik, és mégis minket választ. A szerény képességekig bezárólag. Milyen a rendészeti fakultációsok aránya? Zuhanó repülésben van ez a képzés, 21 éve van. Azért tudok róla ilyen sokat, mert írtam róla. Pont most jelent meg, pár hónapja, kutattuk 2017-ben, 4 régióközpontban 20 interjút csináltunk, Budapesten, több száz kérdőíves megkérdezéssel, és leírtuk, hogy mitől szakadozik, rogyadozik. Ennek eredménye alapján, az az eredmény született, hogy a képzésben részt vevő rendőrök nem tudják átadni az olykor hiányos és borzasztó tananyagot. Erre reagálva lett egy módszertani, pedagógiai továbbképzésük. A célszámokat nem igazán sikerült elérni. Aztán a ponthatárok levitele meghozta a várt eredményt.” (T4)

Az alapkiképzés lebonyolítása és annak pedagógiai szempontú megközelítésének gondolatai kapcsán több választ megmutatunk, mivel itt megosztottabb a kép. A válaszok alapján ez a speciálisan terhelt alapkiképzési időszak szignifikánsan magas lemorzsolódási kockázatot hordoz.

Az oktatók véleménye megosztott a fegyellemmel kapcsolatban és a pedagógiai elvek alkalmazása terén. A rendészeti specializáció és a szocializáció, továbbá az új generációk elvárásai erős súrlódást mutatnak, holott ezen pedagógiai módszerek alkalmazásával hatékonyan lehetne segíteni. A kötöttségek elviselésének terhei mellett a kiképzési professzió és a kontroll erősítése nagyban befolyásolja ezt a rendészeti lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett időszakot.

A szabadidő a kiképzési időszakban erősen korlátozott, ahogy a kommunikáció is. Ezzel kapcsolatban a korábbi fél-egy órához képest már esténként két órát biztosítanak a rendészeti hallgatók számára. A pedagógiai módszerek alkalmazása szűk sávban mozog, annak szélesítése egy jövőbeni fókusztérület lehet. A rendészeti oktatók és a polgári tanárok véleménye erősen megosztott, a lemorzsolódást tekintve és pedagógiai nézőpontból egyaránt. Annyi bizonyos: mérlegelésre és továbbgondolásra alkalmas a terület, amely javítható a pályakötődés erősítése szempontjából.

„Alapkiképzés 6 hónap, ami az őr-járőrtárs részsakképesítést foglalja magába. Ezt szerzik meg az első félév végén, egy tisztjelölti vizsgát tesznek. Az alaki felkészítés 22 óra, 5 hét alatt. Később jóval kevesebb. A fizikai felkészítés ebben az időszakban 80 óra az 5 hét alatt. A szoros napirend is erre az időszakra jellemző (5 hét alapképzés). 6 órás ébresztő, 22 órás takarodó, feszes napirend jellemző az alapkiképzésen. Utána ez a feszeség, szoros napirend jóval lazább lesz. Az ébresztő és a takarodó megmarad. Elhagyhatja az objektumot, oda megy, ahová akar, de az elsősöknek kötelező bennlakás van, jogszabály szerint. Szabadidejével rendelkezik. Akkor is itt kell laknia életvitelszerűen, ha budapesti lakos. Kérelem alapján egyetemi rendezvényre engedélyezik. 16.00 után nem foglalkoztatják a hallgatót. Igen, figyelembe vesszük a pedagógiai elveket. A kommunikációról: tavaly vízváltó volt, addig minimális volt a kommunikáció (napi fél-egy óra volt). Idén 19–21 óra között teljes szabadidőt biztosítunk nekik. Napközben nem. Első 5 hétben napközben telefon nem lehet nála, nem kommunikálhat kifelé, este 19 óra után már igen. Ha letelt az 5 hét, akkor ott lehet nála a telefon, de órán nem használhatja. Hazautazások, kimenők, szabad programok? Bevonulnak és az első 2 hétben bent vannak, nem mehetnek haza, a 2. hétvégétől mehetnek haza. Utána minden héten péntek du. fél 2-től hazamehetnek. Hétközben, a jogszabálynak megfelelően kötelező a bentlakás. 2. évtől reggel 7.30 órakor kipihenten, befolyásmentesen vegyen részt a sorakozón. Nem akarunk laktanyát. Az első 5 hétben igen. Önállóságra nevelés: 5 hét lényege a csapatépítés, csapatban tevékenykedés. Saját maga tartja rendben a szobáját, takarítja ki, rakja rendbe

a ruháit, az öltözékéről saját maga gondoskodik. Nincs tanulószoba, elmondjuk felév elején, hogy mire figyeljen. Az első 5 hétben nagyon sok csoportos beszélgetés van a csapaton belül, ezt a szakaszparancsnokok irányítják. (Bemutatkoznak, ki honnan jött, miért jött, mi az elvárása, stb.) Az osztályfőnök tudja ezt rendezni, ha komolyan végzi feladatát, hogy többször találkozzanak. Reggel sorakozó van, van lelépés, egyébként külön csapatépítő program nincs. Motiváció fenntartása is ua. lehet, sorakozó és lelépés, a találkozó. Az évfolyamfelelősök, parancsnokok irodája mindig nyitva van. Bármikor mehetnek bármilyen személyes problémával és mennek is. Személyiségfüggő. Minden évfolyam mellé 2 fő tiszthelyettest is rendelünk, akik most jöttek be a területről. Ez jó. Úgy motiválnak, hogy elmondják, hogy ez és ez azért kell, mert a területen valóban fogsz vele találkozni. Nekik jobban elhiszik és meg is nyílnak. Hitelesebbek. Osztályfőnöki rendszeren múlik.” (T1)

„Felveszünk egy jó gyereket és elveszítjük. Vannak a rendőrök, meg a nem rendőrök. Én azt csinálnám, hogy először csinálnék egy kiváló egyetemet modern pedagógiával, modern tananyaggal, hogy itt van ez a csoda, és amikor már megvan a hallgató, elköteleződött, akkor másod-harmadéven csinálnék nekik egy profi kiképzést, de akkor azt tuti szakemberekkel, profin. A gyerekek röhögnek ezen az egészen. Mint a sorkatonaság, szívatják a hallgatókat. „Kopaszok szívni fogtok!” Aki ezt bírja, nem lesz jó rendőrtisztnek, főleg nem bűnügyesnek. Leépítjük az intellektust és erre még büszkéek is vagyunk. Nem a fegyelem ellen vagyok, hanem az álfegyelem ellen. Van más módszer is, ami működhet. Az alapkiképzés feladatai és súlyozása, fegyelem, napirend, fegyelmező és alaki gyakorlatok, erősítő gyakorlatok, csapatformálás, valamint egyéni munka aránya és eloszlása: részben, amiket elmondtam, az itt is igaz. 15 óra alatt többet kihozok egy csoportból, mint 3 év alatt az osztályfőnök. Van alternatíva, csak nem élünk vele. Akarunk-e csapatot formálni belőlük? Itt nem egyetemi lét van, kaszárnyalét van. Nincs ebben fokozatosság. Ez nem inspiráló közeg. Egy jó középiskolából fölfelé vált az ember egy szellemi közegben, behuppan a kaszárnyába, nem inspiráló, nem motiváló. Megzuhan, utána fel kéne emelkedni. Nem veszik figyelembe. Néhány éve a magatartástudományi módszertani tanszék valamit tesz ennek az ellentételezéséként, de ezt nem ismerem. Az alapkiképzés elején korlátozzák a hazautazást és a kimenőket, nem sok, utána ugyanaz, mint máshol. Nem része az alapkiképzésnek az önállóságra nevelés. Szerintem. Zavarba jönnek attól, ha valaki ezt kéri tőlük. Mi a véleménye? Mit gondol? Mit érez? Jelentem, tanárnő, érdeklí? Milyen pedagógiai módszereket alkalmaznak a csapatépítésre és a motiváció fenntartására? Tanárok, kiképzők...” (T4)

A következő kérdéskör a hallgatók tanulástechnikai ismeretét és önismeretét vizsgálta oktatói szempontból. A hallgatók tanulástechnikai ismerete a válaszok alapján meglehetősen heterogén és hiányos (vizsgaidőszakban magolnak), erről minden interjúalany egyöntetű véleményt közölt. Önismeret vonatkozásában a válaszok összesítése változó eredményre vezetett, ugyanakkor fejleszhetőnek tartják. A pedagógiai módszerek közül a tanulásmódszertant korábban oktatták, manapság nem, holott segítség lenne a hallgatók számára. A korosztályra jellemző, hogy nyitottak és motiválhatók.

„Tagozati képzés, nem pedagógusok. A kommunikációval a Magatartástudományi Intézet munkatársai foglalkoznak. A hallgatók önismerete fejlesztésre szorul.” (T2)

„Nem. Nem tudnak tanulni. Magolnak. Lehet, hogy elméletben elhangoznak, de nem érzem, hogy használnák. Nem tudnak tanulni, mert, ha tudnának, nem lennének ennyire megszakadva. Lenne rá szükség. Változó. Akiben van önreflexiós igény, hamar kiköt olyan helyeken, ahol ezt az ismeretét gyarapíthatja, akiben nincs, annál nincs. Előadásokon nem fejlődik az önismeret.” (T4)

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy a vezetők, tanárok és oktatók hogyan látják a hallgatói lemorzsolódás megelőzésének lehetőségét, és milyen szerintük korunk ideális rendőrtisztje. Abban többen egyetértettek, hogy a tájékoztatás javult, de még fejleszhető, ahogy abban is, hogy a pályaorientációt is lehetne javítani. A felvételi korhatárt is megemelnék néhányan. A lemorzsolódás problémakörét a gyakorlat próbájaként tekintik a rendészeti terület munkatársai, sőt, néhányan még szigorítanának, pl. a kondicionális követelményeken.

A nyelvvizsga követelményében is egyetértenek néhányan. A lemorzsolódást a rendészeti oldalról megközelítve nem problémaként értékelik, hanem a gyakorlat próbájaként és pozitív előjellel. A polgári oktatók ezzel szemben elhibázottnak tartják minden hallgató elvesztését. A mai ideologizált rendőrrel szembeni elvárások tükrében elmondható, hogy a válaszadók közel fele ugyanolyan követelményeknek való megfelelést tart kívánatosnak, mint a korábbi korokban, azonban a válaszadók fele jóval átlag feletti képességek meglétét tartaná megfelelőnek. A leendő jelentkezők nagy része érti, hogy mik a követelmények, de nem tudja, hogy képes-e eleget tenni azoknak. A rendőrtisztekkel szembeni elvárások és követelmények nincsenek egzsakt módon rögzítve, amit a válaszadók elmondtak.

„Kiválasztás: A bekerülés feltételein kellene változtatni, és alapvetően a fizikai felvételit picikét szigorítanám. Sokkal, de sokkal több időt és nagyobb teret kellene biztosítani a PR-nak. Mielőtt jelentkeznek ide, legyen vele tisztában, hogy mire vállalkozik. Módosítanék a Hszt.-n is, mert azt látjuk, hogy a szolgálati törvény azt írja, hogy a képzési idő kétszeresét kell a rendvédelmi szervnél letölteni. Az pedig 4+8 év, összesen 12 év. Ez sok. A második napon sokan felállnak, hogy ő nem gondolja, hogy 12 évet ki szeretne dobni az ablakon az életéből. Csak a képzési időt, legyen még bent, ha akar. Ha elmegy, van egy visszafizetési kötelezettsége, a képzés, étkezés, kollégium, tanszer stb. Érdeemes lenne továbbá elgondolkodni a bekerülési életkor megemelésén. 18 évesen nem biztos, hogy el tudja dönteni, hogy mire vállalkozik. Az is megoldás lehet, hogy csak hivatásos jelentkezhet, de akkor a felsőoktatásban elveszítenénk a helyünket. A nyelvvizsgát jónak tartom, mert amíg nem volt bekerülési feltétel a diploma megszerzéséhez, nehézséget okozott. Ezt jónak tartom! Hogy lehetne csökkenteni? Kettős megítélésű. Nem szeretik a nagy lemorzsolódást. A legnagyobb megrendelő a rendőrség. 4 évünk van, hogy felkészítsük a hallgatókat, de ha az elején nem tud beilleszkedni és ez a fajta kötöttség gondot okoz, és ha később megy el, akkor a visszafizetési kötelezettség nagyobb. Úgy lehetne csökkenteni, hogy nem lenne ilyen szoros az alapkiképzés első 5 hete, de akkor az nem alapkiképzés lenne. A kötöttségektől való eltekintéssel is lehetne csökkenteni, de nem rendészettudományi kar lenne.” (T1)

„Először is én nem tartom bajnak a lemorzsolódást. Ha a lemorzsolódás csökkentéséről beszélünk, akkor azt rossznak tartanánk. Ha annak tartanánk, akkor hogyan vannak különböző projektek a rossz dolgok csökkentésére. A kiválasztottakat további kiválasztás alá helyezzük azért, hogy a legrátermettebbeket őrizzük meg és fejlesszük, mert erre van szükségünk. Nem rossz a lemorzsolódás és nem hiszem, hogy csökkentenünk kellene. Az egyetem toborzást szervez, roadshow-kat szervez, szakközépiskolákba megy el, nyílt napot az elmúlt év során 3 alkalommal szerveztünk. Gólyatáborban is a szükséges információk ott vannak, hogy már be se iratkozzon, ha valaki ezt nem bírja, nem ezt szeretné. A felvételi eljárás során a korrekt tájékoztatást a Rendészettudományi Karunk megadja. Felvételi tájékoztatás, honlap stb. A felvételi eljárás után van egy intenzív szakasz, és akkor vagyunk benne a gyakorlatban, én nem tartom rossznak a lemorzsolódást. Nem kell ezt megelőzni. A megfelelő tájékoztatással és a felvételi követelmények szigorításával, és kevesebb hallgatót veszünk fel. Túl sok a hallgató. Az intervallumból a felső határt vesszük fel és lehet, hogy az is sok.” (T2)

Végül a hallgatói célok realitásának, megvalósíthatóságának oktatói aspektusait is érintettük. A vezetők és oktatók többségi véleménye a hallgatói karriercélok tekintetében az, hogy azokat nem ismerik a fiatalok, nincsenek konkrét elképzeléseik, vagy ha vannak, azok átlagosak. Azzal tisztában vannak, hogy meg lehet élni a kezdő tiszti fizetésből, és a hivatás, amit választottak karrierlehetőséget is hordoz magában. A hallgatókhoz közelebb álló oktatók véleménye alapján megállapítható, hogy hozzávetőlegesen tudják megítélni az egyetemi diploma értékét, néhányan nagyratörő álmokat is dédelgetnek, de csak kevesen tudnak reális célokat állítani ebben a karrierstruktúrában.

„Még nincsenek konkrét karriercéljaik. Megélni meg lehet a tiszti fizetésből, kapnak egészségügyi ellátást és egyéb juttatásokat.” (T1)

„Nem konkrét. Mi az, hogy karriercél? Azok lépcsőzetesek, olyan van, milyen szakterületen, és hol? Vezetői? Az még nem prognosztizálható.” (T2)

„Azt tudják, hogy meg lehet élni a viszonylag jó tiszti fizetésből. Ez motiválja őket. Szomorú az, hogy a kezdő tiszti fizetésük jobb, mint egy egyetemi docensi fizetés. Ez szomorú. (T4)

4.2. A hallgatók értékorientációjának eredményei

A Super-féle kérdőívre adott válaszok alapján megállapíthatjuk, hogy a legmarkánsabb változó az altruizmus vagy más néven szociális segítőkészség (8. táblázat). Ez a tulajdonság elősegíti mások boldogságának előmozdítását.

8. táblázat: A Super-féle kérdőívre adott leghangsúlyosabb változók jellemzői

Változó	Átlag ± Szórás
Altruizmus	13,70±1,60
Társas kapcsolatok	13,21±3,35
Presztízs	12,58±1,92
Hierarchia	12,37±1,99

Másik hangsúlyos tulajdonság a társas kapcsolatok, amely egymás munkájának segítésére utal. A presztízs olyan munkához kapcsolódik, amely rangot jelent és tiszteletet ébreszt másokban. Lehetővé teszi, hogy az elvégzendő feladat igazságos elbírálásban részesüljön, és ez összekapcsolódik a munka értékelhetőségének kérdésével, továbbá a reális visszajelzés igényével. A hierarchia változóra adott válaszok átlaga hasonló értéket mutat,

amely olyan munkához kapcsolódik, amely lehetővé teszi az elvégzendő feladatok igazságos elbírálását, értékelhetőségét, és reális visszajelzést ad. A Super-féle kérdőív kérdéseit az 5. sz. melléklet tartalmazza.

4.3. Lemorzsolódók (exit) interjúinak eredményei

Mivel komoly megoldandó problémát jelent a nagymértékű lemorzsolódás, ennek okait a kilépők interjúi alapján is elemezzük. A lemorzsolódott 39 vizsgált személy 44 féle választ adott a lemorzsolódás okaival kapcsolatos kérdéskörre. A kategorizálás és csoportosítás után a következők jellemzőket érdemes kiemelni (9. táblázat):

1. *Az elkötelezettség hiánya*; ez a leggyakoribb ok, az elhivatottság és/vagy a hivatás hiánya, pl.: nem neki való a rendőri hivatás, nem tud azonosulni a szakmai elvárásokkal, a hivatásos jogviszonnyal való életvitellel, ide soroltuk a passzivitást is. Ebbe a csoportba tartoznak a szülői nyomásra jelentkezett tisztjelöltek, illetve azok, akik nem tudják elképzelni, hogy hosszabb távon elköteleződjenek a rendészeti hivatás mellett.
2. *Pszichológiai okok*; ebbe a kategóriába kerültek a kötöttségek, pl. túlzott mentális terhelés, a pénz visszafizetésétől való félelem, nincs elegendő szabadidő, a kötöttség elviselésének terhei, a túl nagy szigor, a kollégiumi együttlakás másokkal, a motiváció hiánya vagy elvesztése.
3. *A fizikai terhelés*; nem bírja a fizikai megterhelést, nem elég a képessége a fizikai követelmények teljesítéséhez, illetve a kondicionális terhelés következtében kialakuló, vagy kiújuló egészségügyi problémákat is ide soroltuk.
4. *Az egyéni problémák*; (családi problémák, érzelmi problémák) ide sorolható mindaz, ami a korábbi kategóriákba nem fért bele, ezeket pedagógiai, pszichológiai, továbbá társas és kulturális, szocio-ökonómiai okoknak veszi a szakirodalom.

9. táblázat: A leghangsúlyosabb lemorzsolódási okok megoszlása

Ok megnevezése	Válasz	Százalék
Elkötelezettség hiánya	24	54,5%
Pszichológiai terhelés	7	15,9%
Fizikai terhelés	6	13,6%
Egyéni problémák	7	15,9%

4.4. Végzős hallgatók interjúi

A végzős hallgatók Likert-skálán értékelt válaszaiban több mint 65% közepesnek vagy annál jobbnak ítélte meg a munkahelyi feladatokra történő egyetemi felkészítést. A munka minőségével összefüggésben közepesnek vagy annál jobbnak ítélték meg a felkészítés színvonalát (80%). Az egyetemi képzés minőségét közepesnél jobbra értékelte a többség (80%). A képzés gyakorlatiasságát a végzős hallgatók közepesnél gyengébbnek minősítették, amely a válaszadók közel 90%-ának véleménye.

A végzősök álláspontja alapján a legfőbb lemorzsolódási ok a kilépő hallgatók kötelezettségekhez való alkalmazkodásának hiánya (80%), amit főleg a mentális terhelés elviselése adott (85%). Személyes konfliktusok akár a közösségen belül, illetve az oktatókkal nem voltak hangsúlyos tényezők. A lemorzsolódás okai között a szülői, baráti támogatás hiánya közepes és annál gyengébb szinten 75%-ban került említésre.

A kifejtes kérdésekre adott válaszok összesítése

A fiatal generáció kevésbé rendelkezik a fegyelem és a tisztelet tulajdonságaival, elvárásaik magasabbak voltak az egyetemmel szemben. Sokan szülői befolyásra jelentkeztek, nem azt kapták az oktatás során, amit vártak, a leendő fizetés nem egyenesen arányos az elvégzett munka mennyiségével. A kötöttségek és az állandó változás, a függelmi viszony megalékelése, a mentális gyengeség miatt, vagy a tájékozottság hiányából adódóan, vagy mert más volt az elképzelésük, esetleg a rengeteg egyéb hazai és külföldi lehetőség miatt a magyar rendőrség és közigazgatás a fiatalok számára jelenleg sajnos nem versenyképes. Ijesztő továbbá a 12 évre szóló szerződés aláírása, hiányolják, hogy az ingyenes étkezést és lakhatást nem az egész képzés alatt biztosítják. Fájjalják a felesleges kötelezettségek behajtását a hallgatókon, valamint sérelmezik néhány oktató negatív hozzáállását.

Az alapkiképzéssel kapcsolatos tapasztalatok vonatkozásában pozitív válasz 18, míg negatív vélemény 6 volt. Az adott kérdéskör oldaláról a hangsúlyosság sorrendiségét alkalmaztuk.

A pozitív válaszok között szerepelt:

- az összekovácsoló
- a szükséges rossz
- a kitartásra tanító
- a szellemi állóképesség

- az élmény
- a tapasztalatszerzés
- a talpraesettségre nevelés
- a hasznosság
- az önuralom elsajátítása
- a büszkeség
- az önismereti fejlődés

A negatív válaszok között megjelent:

- A negatív gondolatok, a hatalommal való visszaélés
- fizikai és mentális megterhelés
- a nehézség, a mélypont megélése
- az értelmetlen dolgok (ok nélküli büntetés)

A pozitív dolgok (élmények) tapasztalatai a képzéssel kapcsolatban a következők voltak:

- a barátok, bajtársak megtalálása
- megtanított küzdeni és kitartani
- összekovácsoló volt
- személyiségfejlesztő,
- segítette a problémamegoldó képességet
- hasznos tudást adott
- a napi rutín kialakítása
- a fizikai állóképesség megszerzése
- a mentális stabilitás megélése
- kitartóbbá és erősebbé váltam
- a mindennapi edzés

A negatív tapasztalatok a képzéssel kapcsolatban:

- a felesleges foglalkozások
- a kiképzők majomkodásai
- nem volt időm semmire, még néha fürdeni se tudtunk elmenni
- órákon át állni
- a vacsora utáni intenzív fizikai igénybevétel

- a közös modul felesleges volta
- sok elmélet és kevés gyakorlat
- sok felesleges tantárgy, óra és büntetések
- a kiképzők túlzásai, a hatalom általi torzulás, a szankcióval fenyegetés
- a túlzó és agresszív személyek
- a szabadidő hiánya
- az indokolatlan kollektív büntetés
- az agresszivitás, az üvöltözés
- az igazságtalan hozzáállás és a felesleges felelősségre vonás

Mit változtatna a képzésen, ha tehetné?

- kevesebb elméleti óra és a szakmai tárgyak óraszámát megemelni
- több intézkedéstaktikai gyakorlat
- eltörölném a közös modult, és a nem szakmai tárgyakat erősen redukálnám
- gyakorlatiasabbá tenném a képzést, és nagyobb hangsúlyt a fizikai képzésre
- fizikai képességek fejlesztésére nagyobb hangsúlyt fektetnék
- csiszolni a hangnemen
- négy hétre módosítanám az alapképzést

Hogyan tenné hatékonyabbá az alapképzést, annak melyik részét erősítené, és mely részét hanyagolná? Erősítenék a válaszadók:

- a tisztjelölti vizsga anyagát hamarabb elkezdenék oktatni
- a reggeli testnevelés foglalkozásokat az egész képzés alatt megtartanák
- több csapatépítő feladatot, logikai- stratégiai tréninget vinnének a képzésbe
- a felesleges tanórákat elhagynák, erősítenék a kommunikációs készséget
- a szakmai ismereteket különféle gyakorlati szituációk alapján végeznék
- több egyéni, a hallgatók által megszervezendő és végrehajtandó feladatot iktatnának a képzésbe, ami az elméleti tudást is elmélyítené

Az alapkiképzés időzítésének meghatározása szempontjából feltett kérdésre az volt jellemző, hogy az egyetemi képzést megelőzően van a legmegfelelőbb időszak. Szerencsés lenne, ha az alapkiképzés nem esne egybe a tanév kezdetével, hanem addigra véget érne, mivel a magasabb fizikai terhelés okozta fáradtság nem segíti a hatékony tanulási folyamatot. Az új

ingerek sokasága, a fizikai és mentális terhelés, továbbá a felnőtté válás kihívásai, valamint a beilleszkedés, vagyis a rendészeti szocializáció együttesen egy fokozottan terhelt időszakot eredményez, amelyet könnyíteni szükséges.

Mit tart fontosnak az egyetemi életben való helytállásban? Hogyan lehet könnyebben megkapaszkodni a rendészeti karokon? Az ezekre a kérdésekre adott válaszokat nyolc kategóriába soroltuk, a válaszok között nincsen hangsúlybeli különbség:

1. kapcsolatok, kapcsolatépítés, barátok
2. szabálykövetés, elvárások teljesítése
3. sport, fizikai aktivitás
4. tanulás
5. a munka és a szórakozás közötti egyensúly
6. kitartás és türelem
7. alkalmazkodóképesség
8. akaraterő és szilárd elhatározás

Jónak tartja-e, hogy felsőbb évesek vezetik az alapkiképzést? Ha nem, miért?

Számos kérdésre adott negatív válaszban visszatérő gondolatként jelenik meg a profi (érett, szakmája csúcsán lévő, tapasztalt, az alapvető pedagógiai elveket ismerő) kiképzők alkalmazásának elmaradása.

- nem szakszerű, éretlenek és tapasztalatlanok
- nem hiteles, nehéz komolyan venni
- kifordulnak önmagukból
- az ötlet jó, de csak profi kontroll mellett
- profi szakemberekre bízám

A pedagógiai attitűd pozitív és negatív megnyilatkozásai az oktatóknál:

- pozitív pedagógiai attitűd
- változatos óravezetés
- emberséges hozzáállás
- élménydús, izgalmas órák
- gyakorlatias képzés
- jó előadásmód, széles látókör és az érdeklődés fenntartása

Miért tetszik önnek a rendészeti pálya, és mi motiválja most leginkább?

- fix munkahely, biztos megélhetés
- biztos jövőkép
- segíteni másokon
- diploma megszerzése
- rendészeti légkör
- változatos munka

Ha visszamehetne az időben az első évfolyamos önmagához, milyen tanácsot adna magának, a képzéssel kapcsolatban?

- jelentkezzen a HÖK-be
- kevesebbet izguljon, és többet bulizzon
- használja ki az időt a lehető leghasznosabban, ne halogasson, figyeljen a fontosabb és nehezebb tantárgyakra
- kezdjen el küzdősportot űzni
- keményebben tegye oda magát, ne adja fel
- legyen türelmes
- tanuljon több idegen nyelvet

Az okok, amiért elhagyják a hallgatók az egyetemet:

- anyagi támogatás hiánya
- a családi háttér hiányosságai
- a képzés jellege miatt
- nem bírták a hierarchiát
- nem tudtak azonosulni a rendszer elvárásaival és a kötelezettségekkel
- nagy volt a kötöttség/felelősség

4.5. A dokumentumok szerepe

Az NKE RTK számos szabállyal és írásbeli intézkedéssel próbál a lemorzsolódás jelensége ellen hatni. Ennek feltárásaként dokumentumelemzést végeztünk, melynek során áttekintettük a vezetés és a fenntartó által rögzített dokumentumokat, intézkedéseket.

Intézkedéseknek nevezzük mindazon tevékenységeket, amelyek segítik a leendő hallgatók tájékoztatását, pályára irányítását, felkészülését, az egyetemi életbe történő beilleszkedését. Mindebből 21 ilyen kiemelt hallgatói illeszkedéssel kapcsolatos pedagógiai intézkedést azonosítottunk.

Az NKE RTK dokumentumainak elemzése és az egyéb tájékoztatási lehetőségek kiaknázásában rejlő, a lemorzsolódást megelőző és csökkentő intézkedések áttanulmányozása feltételezésünkkel ellentétben pozitív eredményre vezetett. A rendészeti hallgatók előzetes tájékoztatása kiemelt feladat, melyet a dokumentumok tartalmaznak. A lemorzsolódás ellen ható intézményi tényezők között mindazon hivatalos iratokat értjük, amelyek tartalmi elemei segítik a frissen felvételt nyert egyetemi hallgatókat a megkapaszkodásban. Az elemzett dokumentumok lemorzsolódás megelőzésével kapcsolatos eredményeit az alábbiakban szabályozónként részletezzük.

A Nemzeti Közszerológati Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata, Budapest, 2019. Hatályos: 2021. VI. 25-től.

Ez a dokumentum tartalmazza a Nemzeti Közszerológati Egyetemen folytatott tanulmányok sikeres teljesítéséhez szükséges valamennyi szabályozást. Azt, hogy kérdéses és vitás ügyekben kihez kell fordulni, ki a döntéshozó. A tanulmányi és vizsgaszabályzat függeléke tartalmazza mindazokat a dokumentumokat, iratmintákat, pl. kérelmeket, szakdolgozati mintát, amelyek elősegítik a hallgatók eligazodását az egyetemi létben.

A 45/2020. (XII. 16.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél foglalkoztatott hivatásos állomány és rendvédelmi igazgatási alkalmazotti állomány alkalmasságvizsgálatáról.

A rendelet III. fejezete előírja a rendvédelmi oktatási intézményekben a felvételi alkalmasság vizsgálatát. A 21. pont a rendvédelmi oktatási intézménybe jelentkezőkre vonatkozó szabályokat rögzíti.

Ez a rendelet tartalmazza az oktatási intézményekbe jelentkező felvételizők hivatásos állományba kinevezését megelőző alkalmassági vizsgálatra vonatkozó rendelkezéseket. A vizsgálatok célja annak megállapítása, hogy a felvételiző megfelel-e a felvétel kritériumaként meghatározott egészségi, pszichológiai és fizikai követelményeknek, ezáltal a tanulmányai elvégzését követően a hivatásos állományba vételre alkalmas lehet-e. Az eredményeket pontszámban fejezik ki, amelyek mentén a felvételizők sorrendbe állíthatók azzal, hogy a sorrend a döntésre jogosultat nem köti, az döntést támogató információnak tekinthető.

A jogalkotó arra is kitért, hogy a rendvédelmi oktatási intézménybe történő felvételt követően a felvételiző számára a kompetenciavizsgálat és fizikai szintfelmérés eredményei alapján egyéni pszichológiai és fizikai kompetenciafejlesztési tervet kell készíteni annak érdekében, hogy a felvételiző alkalmas legyen a képzés befejezésekor a rendvédelmi hivatásos állománytól elvárt szolgálatteljesítésre. A rendvédelmi oktatási intézmény képzését úgy kell felépíteni, hogy az biztosítani tudja a felvételiző pszichológiai és fizikai kompetenciafejlesztési szükségleteit. Ezzel is segítik a felvételt nyert hallgatók célzott fejlesztését.

A Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar dékánjának 4/2021. számú Intézkedése a tanulócsoporthoz és a tanulócsoporthoz vezető oktató (osztályfőnök) feladatainak végrehajtásáról

Az intézkedés rögzíti a tanulócsoporthoz vezető-irányítási rendszerét, az osztályfőnök feladatát és hatáskörét, továbbá az osztályfőnök kijelölését és megbízását, aki a hallgatókkal folyamatos kontaktusa és figyelme által segíti az egyetemi életbe történő beilleszkedést, valamint képes a lemorzsolódás ellen hatni.

A Rendészettudományi Kar Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátusának jelentése, az idegennyelvi fejlesztési terv, nyelvstratégia

A dokumentumban rögzített végrehajtott feladatai a legutóbbi jelentés alapján a lemorzsolódás csökkentésének összefüggésében a következők voltak.

A pedagógiai reform kapcsán a hallgató belső motivációjának kialakítása szerepel, amelyben a lektorátus tanárai innovatív módszereket építenek be a szaknyelvi órákba. Pl. YouTube, Videó, TED videók, daily motion, Natgeo, telefonos internetes applikációk; learning apps, quizlet, kahoot, redmenta Mantimer, quizzizz, szófelhő készítése stb.)

Mindemellett az egyetem intézményfejlesztési tervében (2020–2025) kiemelt hangsúlyt kap a hallgatói elégedettség növelése. Ezenkívül szerepet kap az élménypedagógia, az idegennyelvi tanulásának ösztönzése, a felsőoktatás modernizálása, a hallgatóközpontú oktatás, a digitális tudás fejlesztése, a motiváció fokozása és az oktatói attitűdváltás. Folyamatosan fejlesztik az oktatók szaknyelvi kompetenciáját. Törekednek az idegen nyelvű publikációk számának növelésére, emellett a digitális tanulás elősegítésére a blended learning, e-learning, IKT-eszközök és a learning apps, továbbá a Moodle rendszerben feltölthető anyagok segítségével.

Felzárkóztatást és mentorálást folytatnak az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat [EHÖK] kérésére. Szintén a pedagógiai program keretében végzik a hallgatók felkutatását, folytatják a

konzultációkat, valamint az Euroexam nyelvvizsgákra felkészítő kurzusok képezik az új nyelvi koncepciót. Mindemellett a tehetséges hallgatók mentorálása folyamatos. A burn out (kiégés) jelenség elkerülése érdekében a lektorátus folyamatos tananyagfejlesztést végez (pl. egyetemi jegyzetek, tankönyvek és szótárírás). A fő irányvonalak a konstruktív pedagógia, a digitális oktatás, a digitális kompetencia és a kommunikáció fejlesztése. Mindezek mellett fejlesztik a problémamegoldó stratégiát és a kritikus gondolkodást.

4.6. A motorikus tesztek jellemzői

Ebben az alfejezetben mutatjuk be a fizikai alkalmassági vizsgálatok során alkalmazott motorikus tesztek eredményeit. Az elemzés során csoportosítási szempont volt a lemorzsolódás és a „bentmaradás”. Az eredményeket a következő három táblázatokban szemléltetjük. A „2000 m-es síkfutáson” kívül szignifikáns különbséget nem találtunk. Az „ingafutás” a dinamikus láberőt és a fordulékonytságot tükrözi. A „felülés” a törzsizomzat „hasizom” erőállóképességének a mérésére szolgál, melynek értékei között nem találtunk szignifikáns eltérést.

Az Eurofit, Hungarofit kondicionális mérési rendszerek képezték az alapját a Belügyminisztérium fizikai alkalmassági vizsgálat rendszerének. A sportszakemberek az ezredfordulón, ennek mentén alakították ki a felnőttekre vonatkozó korosztályos normatáblázatokat. Az évek során kialakított korcsoporttáblázatok felmérési számait, az állomány felvételi és munkaalkalmassága tekintetében standardizálták és több alkalommal korrigálták. Ezen normatáblázatok az 57/2009. (X. 30.) IRM–ÖM–PTNM együttes rendelet, fizikai alkalmassági ponttáblázatait a rendelet 9. sz. melléklete tartalmazza. Az első irányadó korcsoporttáblázat, jelen értekezés 7. sz. mellékletében található.

A 10. táblázat a motorikus tesztek alapstatisztikáját mutatja be a két nem tekintetében. A táblázatból kiderül, hogy a két minta vonatkozásában, hogy a 2000m síkfutáson kívül nem találtunk szignifikáns eltérést az átlagok és szórások között. Az Átlag1 értékei a bentmaradókat, míg az Átlag2 a lemorzsolódókat szemlélteti. A tesztek értékelését szolgáló pontérték táblázatok vonatkozásában azonban elmondható, hogy egyes motorikus számokban az alacsonyabb értékek magasabb pontot adnak a teljesítésért a hölgyek esetében. A „Fekvenyomás” teszt férfi súlya 60kg, míg a nők 25kg-al teljesítik ugyanezt a tesztet, amely észrevehető torzítást eredményez a nők javára Átlag1 nők=20db végrehajtás, míg a

férfi=10,57db, Átlag2 nők=16db végrehajtás, a férfiak=9,66db teljesítés. A „Felülés” szám mindkét nem tekintetében optimális eredményt mutat.

10. táblázat: A motorikus tesztek alapstatisztikája a két nem tekintetében

Motorikus tesztek változói	Átlag 2	Átlag 1	t-érték	p	Szórás 2	Szórás 1
Hajlított karú függés ffi	27,84	23,57	0,4109	0,681674	26,87	26,63
Hajlított karú függés nők	9,5	9,0	0,0620	0,950621	17,03	20,12
Fekvenyomás ffi	9,66	10,57	-0,1943	0,846127	12,06	13,18
Fekvenyomás nők	16,0	20,0	-0,8186	0,414984	10,53	11,18
Ingafutás ffi	10,88	10,09	0,2009	0,840980	10,47	0,67
Ingafutás nők	11,4	10,5	0,2109	0,833394	9,66	0,49
Helybőltávol ffi	240,89	237,43	0,8416	0,401230	10,15	19,67
Helybőltávol nők	200,7	197,6	0,5558	0,579618	12,26	9,31
Felülés ffi	51,34	49,57	0,8943	0,372460	5,13	4,96
Felülés nők	43,7	45,0	-0,6682	0,505588	4,25	3,00
2000m ffi	10:57:01*	9:25:43*	0,2134	0,831261	0,78	0,042
2000m nők	10:18:34*	11:30:00*	-3,1938	0,001894	0,033	0,041

A 11. táblázat, a férfi hallgatók motorikus teszt eredményeinek összehasonlítása, a „bentmaradók” és a lemorzsolódók vonatkozásában. A férfi hallgatók eredményeit összevetve a standardizált korcsoport táblázat eredményeivel; a „hajlított karú függés” átlaga a maximum elérhető 25 pontból 8 pont, amely alacsonynak mondható. A „fekvenyomás” átlaga 9-10 pontot ad, amely szintén a közepes szint alatt marad. Az „ingafutás” átlaga alacsony, csupán 4-5 pontértéket mutat, ugyanakkor a „felülés” átlageredménye 20 pont fölötti van, amely magas értéket eredményez.

11. táblázat: A férfi hallgatók motorikus teszt eredményeinek összehasonlítása a „bentmaradók” és a lemorzsolódók vonatkozásában

Fizikai változók Férfiak	Átlag 2	Átlag 1	t-érték	p	Szórás 2	Szórás 1
Hajlított karú függés	27,84	23,57	0,4109	0,681674	26,87	26,63
Fekvenyomás	9,66	10,57	-0,1943	0,846127	12,06	13,18
Ingafutás	10,88	10,09	0,2009	0,840980	10,47	0,67
Helybőltávol	240,89	237,43	0,8416	0,401230	10,15	19,67
Felülés	51,34	49,57	0,8943	0,372460	5,13	4,96
2000m	10:57:01*	9:25:43*	0,2134	0,831261	0,78	0,042

A 12. táblázat bemutatja, a női hallgatók motorikus teszt eredményeinek összehasonlítása a „bentmaradók” és a lemorzsolódók vonatkozásában. Ebben a táblázatban sem találtunk szignifikáns különbséget a teszteredményekben a „2000 m-es síkfutáson” kívül. A „hajlított karú függés” női eredményei a korosztályra jellemző vállövi statikus erőt jellemzi. A „felülés” a törzsizomzat „hasizom” mérésére szolgál, melynek értékei között nem találtunk szignifikáns eltérést. A női hallgatók átlageredményeit összevetve a standardizált korcsoport-eredményekkel a „hajlított karú függés” a maximum elérhető 25 pontból 9 pont, amely alacsonynak mondható. A „fekvenyomás” átlaga 16-20 pontot ad, amely magasabbnak mondható. Az „ingafutás” átlaga, csupán 14-15 pontértéket mutat, amely középeستől jobb eredményt ad. A „felülés” átlag 23-25 pont, tehát eléri a kiváló pontértéket.

12. táblázat: A női hallgatók motorikus teszt eredményeinek összehasonlítása a „bentmaradók” és a lemorzsolódók vonatkozásában

Fizikai változók Nők	Átlag 2	Átlag 1	t-érték	p	Szórás 2	Szórás 1
Hajlított karú függés	9,5	9,0	0,0620	0,950621	17,03	20,12
Fekvenyomás	16,0	20,0	-0,8186	0,414984	10,53	11,18
Ingafutás	11,4	10,5	0,2109	0,833394	9,66	0,49
Helybóltáv	200,7	197,6	0,5558	0,579618	12,26	9,31
Felülés	43,7	45,0	-0,6682	0,505588	4,25	3,00
2000m	10:18:34*	11:30:00*	-3,1938	0,001894	0,033	0,041

4.7. A hallgatók személyiségjellemzői

A 13. táblázatban a hallgatók személyiségét reprezentáló változók jellemzőit és a nemek közötti különbségek (I.) mutatjuk be. A vizsgált változók átlagai mindkét nem esetében nagyon hasonlóak, az átlagok körüli szórások jelentősek. A nemek között szignifikáns különbséget kaptunk a „Önmagával elégedett”, a „Zárkózottság/nyitottság”, és a „Verbális könnyedség” változók esetében. Az átlagok körüli markáns szórások arra utalnak, hogy a vizsgált mintában jelentős számban vannak olyanok, akiknek a személyiségjellemzői nem optimálisak. Érdekes, hogy a „Zárkózottság/nyitottság” változó esetében egyébként a nők „jobbak”, a férfiak relatív szórása igen jelentős (CV=24,16%).

13. táblázat A hallgatói minta személyiségi változóinak jellemzői és a nemek közötti különbségek I.

Személyiségi változók I.	Átlag ffi (n=197)	ffi SD	CV (%)	Átlag nők (n=113)	nők SD	CV (%)	t-érték	p
Önmagával elégedettség	4,01	0,63	15,71	3,85	0,59	15,32	-2,1527	0,03212
Határozottsági szintje	4,12	0,62	15,05	4,02	0,61	15,17	-1,3661	0,17290
Zárkózottság/nyitottság	3,89	0,94	24,16	4,11	0,81	19,71	2,0731	0,03899
Verbális könnyedség	4,09	0,76	18,58	3,88	0,85	21,91	-2,2048	0,02820
Irányító szerep mértéke	3,79	0,66	17,41	3,67	0,66	17,98	-1,5366	0,12542
Alkalmazkodóképesség	4,44	0,57	12,84	4,55	0,55	12,09	1,6201	0,10623
Döntési képesség	4,27	0,63	14,75	4,16	0,63	15,14	-1,4784	0,14032
Együttműködés szintje	4,56	0,55	12,06	4,66	0,53	11,37	1,5746	0,11637

A 14. táblázat a rendészeti hallgatói minta személyiségi változóinak jellemzői és a nemek közötti különbségek (II.) mutatja be. A nemek között szignifikáns különbséget találtunk a következő változók tekintetében: „Felelősségvállalás”, „Önbizalom szintje” és „Szabálytudat és szabálytartás”. Az átlagok körüli magas szórások az értelmezés során óvatosságra intenek bennünket. A fiatal felnőtt korosztály személyisége alakul és érzékeny, vagyis hajlamos a szélsőségek irányába elmozdulni, ami a lemorzsolódás szempontjából kockázatot hordoz.

14. táblázat: A hallgatói minta személyiségi változóinak jellemzői és a nemek közötti különbségek II.

Személyiségi változók II.	Átlag ffi (n=197)	ffi SD	CV (%)	Átlag nők (n=113)	nők SD	CV (%)	t-érték	p
Empátia szintje	4,37	0,76	17,39	4,39	0,70	15,95	0,2167	0,82856
Felelősségvállalása	4,53	0,58	12,80	4,71	0,46	9,77	2,7676	0,00598
Önállóság szintje	4,34	0,62	14,29	4,48	0,61	13,62	1,9550	0,05148
Önbizalom szintje	4,07	0,69	16,95	3,73	0,57	15,28	-4,4625	0,00001
Minőségre törekvés	4,63	0,52	11,23	4,73	0,47	9,94	1,5330	0,12629
Önfejlesztés fontossága	4,56	0,61	13,38	4,64	0,57	12,28	1,0521	0,29358
Önkontroll szintje	4,50	0,70	15,56	4,41	0,59	13,38	-1,1589	0,24738
Problémamegoldó kép.	4,26	0,60	14,08	4,27	0,55	12,88	0,2250	0,82210
Szabálytudat és tartás	4,50	0,60	13,33	4,66	0,51	10,94	2,4667	0,01417
Teljesítményorientáció	3,90	0,78	17,39	3,76	0,98	15,95	-1,4043	0,16123

A 15. táblázatban a hallgatók pályaválasztási orientációinak jellemzői és a nemek közötti különbségeket mutatjuk be. Az átlagok körüli szórások, hasonlóan a korábban bemutatott változókhoz, jelentősek. A nemek között szignifikáns különbséget találtunk a „Biztos megélhetés”, a „Hivatástudat”, a „Budapestre kerülés” és a „Szociális juttatások” változók tekintetében. A férfi hallgatók válaszai alapján az átlagok magasabb értéket mutatnak, és a szórások alacsonyabbak. Mindkét nem tekintetében magas a szórás a „Budapestre kerülés”, a „Nem akart még dolgozni” és az „Elkerülés otthonról” válaszoknál. Az „Elkerülés otthonról” (ffi CV=58,9%) és „Nem akart még dolgozni” (nő CV=55,22%) válaszoknál szélső értékeket detektáltunk.

15. táblázat: A hallgatók pályaválasztási orientációinak jellemzői és a nemek közötti különbségek

Pályaválasztás változók	Átlag ffi (n=197)	ffi SD	CV (%)	Átlag nő (n=113)	nők SD	CV (%)	t-érték	p
Biztos megélhetés	4,24	0,78	18,40	3,99	0,96	24,06	-2,44505	0,01504
Diploma igénye	3,88	1,11	28,61	3,76	1,21	32,18	-0,90814	0,36451
Hivatástudat	3,56	1,08	30,34	3,18	1,11	34,91	-3,02194	0,00272
Támogatási rendszer	4,33	0,79	18,24	4,45	0,77	17,30	1,40610	0,16070
Budapestre kerülés	2,70	1,36	50,37	2,30	1,21	52,61	-2,78368	0,00570
Szociális juttatások	2,95	1,15	38,98	2,46	1,04	42,28	-3,89623	0,00012
Nem akart még dolgozni	1,46	0,86	58,90	1,34	0,74	55,22	-1,34105	0,18089
Elkerülés otthonról	1,79	1,06	59,22	1,34	0,67	50,00	-4,54723	0,00000

A 16. táblázatban a hallgatókra gyakorolt szülői befolyás hatásai változók jellemzői és a nemek közötti különbségeket mutatjuk be. Az átlagok és az átlag körüli szórások szinte megegyeznek. A nemek között valódi különbség nem mutatható ki. A szülők támogatása mindkét nem tekintetében egyformán pozitívnak mondható. Elfogadják és támogatják a hallgatók véleményformálását, továbbá erős háttértámogatást nyújtanak a rendészeti pályaválasztással kapcsolatban. A legérdekesebb a „Szülői befolyás a pályaválasztásra”, amelynek a szórási értéke mindkét nem tekintetében magas (ffi CV=54,01%, női CV=53,87%).

16. táblázat: A hallgatókra gyakorolt szülői befolyás hatásai változók jellemzői és a nemek közötti különbségek

Szülői befolyás hatásai változók	Átlag ffi (n=197)	ffi SD	CV (%)	Átlag nők (n=113)	nők SD	CV (%)	t-érték	p
Vélemény elfogadása	4,44	0,68	15,32	4,48	0,70	15,63	0,5110	0,60969
Rendészeti pályaválasztási támogatás	4,56	0,63	13,82	4,60	0,71	15,43	0,5541	0,57992
Szülői befolyás a pályaválasztásra	2,74	1,48	54,01	2,71	1,46	53,87	-0,1616	0,87173

A 17. táblázat a Super-féle kérdőív alszámláinak alapstatisztikai jellemzőit és a nemek közötti különbségeket szemlélteti (I.). A nemek között valódi különbséget találtunk a „Szellemi ösztönzés”, a „Társas kapcsolatok”, az „Altruizmus” és a „Változatosság” itemek tekintetében. Meglepő az egyezés a két csoport munkaérték megítélésében, ahogyan a szórásban is. Magas átlagot kapott az „Altruizmus” és a „Változatosság” igénye, és igen erős megítélésű a „Szellemi ösztönzés” és a „Társas kapcsolatok” értékének igénye is. A rendészeti hivatás szempontjából ezek a szignifikáns eredmények pozitívak. A nőknél a „Társas kapcsolatok” magasabb értéke erősebb szórással párosult (CV=26,01%).

17. táblázat: A Super-féle kérdőív alszámláinak jellemzői és a nemek közötti különbségek I.

A Super-féle változók alszámlái I.	Átlag ffi (n=197)	ffi SD	CV (%)	Átlag nők (n=113)	nők SD	CV (%)	t-érték	p
Szellemi ösztönzés	9,18	0,95	10,35	9,24	0,85	9,20	0,5681	0,57041
Társas kapcsolatok	8,53	1,73	20,28	8,69	2,26	26,01	0,6922	0,48933
Altruizmus	12,18	1,82	14,94	11,93	1,86	15,59	-1,1479	0,25190
Játékosság	6,19	1,46	23,59	6,24	1,38	22,12	0,3023	0,76264
Anyagiak	4,58	0,73	15,94	4,52	0,71	15,71	-0,7245	0,46931
Önérvényesítés	5,95	1,13	18,99	5,79	1,06	18,31	-1,2390	0,21629
Változatosság	12,84	1,35	10,51	12,71	1,30	10,23	-0,8247	0,41016
Hierarchia	6,27	1,04	16,59	6,29	0,97	15,42	0,1493	0,88137

A 18. táblázat a Super-féle kérdőív alszámláinak alapstatisztikai jellemzői és a nemek közötti különbségek (II.) láthatók. A nemek között a „Humán értékek”, a „Presztízs” és az „Irányítás” változók esetében találtunk szignifikáns különbséget. Az átlagok körüli szórások hasonlóak. Az itemek legmagasabb értékeit a „Presztízs”, a „Humán érték” és az „Irányítás”

változói kapták, örvendetes, hogy ezen elemek lettek hangsúlyosak a rendészeti pálya szempontjából. A hölgyek esetében a relatív szórás magas értéket mutat az „Esztétikum” (CV=30,40%), a fiúknál magas szórást a „Kreativitás” (CV= 28,11%) itemeknél.

18. táblázat: A Super-féle kérdőív alskáláinak jellemzői és a nemek közötti különbségek II.

A Super-féle változók alskálái II.	Átlag ffi	ffi SD	CV (%)	Átlag nők	nők SD	CV (%)	t-érték	p
Függetlenség	6,93	1,24	17,89	7,06	1,14	16,15	0,9330	0,35157
Humán értékek	9,68	1,41	14,57	10,01	1,06	10,59	2,1478	0,03250
Presztízs	11,89	1,23	10,34	11,73	1,64	13,98	-0,9373	0,34933
Munkateljesítmény	7,70	1,56	20,26	8,12	1,54	18,97	2,3091	0,02160
Esztétikum	7,50	2,00	26,67	7,50	2,28	30,40	-0,0066	0,99469
Kreativitás	6,19	1,74	28,11	6,35	1,73	27,24	0,7673	0,44346
Irányítás	8,55	1,39	16,26	8,83	1,49	16,87	1,6878	0,09245

A 19. táblázat a hallgatók életcéljait reprezentáló változók statisztikai jellemzőit és a nemek közötti differenciák (I.) mutatja be. A vizsgált változók átlagai mindkét nem esetében erős hasonlóságot mutatnak, az átlagok körüli szórások jelentősek. A nemek között szignifikáns különbséget kaptunk a „Az élet számomra mindig izgalmasnak tűnik”, a „Minden nap új és különbözik a többitől – pont ugyanolyan, mint a többi”, az „Életcéljaim megvalósításában eddig mindent elértem” és a „Ha meg kellene halnom, úgy érezném, mindenképp megérte élni” változók esetében. Az átlagok körüli markáns szórások arra utalnak, hogy a vizsgált mintában jelentős számban vannak olyanok, akiknek a személyiségjellemzői nem mondhatók optimálisnak.

19. táblázat: A hallgatói életcélok jellemzői és a nemek közötti differenciák I.

Életcél változók	Átlag ffi (n=197)	ffi SD	CV (%)	Átlag nők (n=113)	nők SD	CV (%)	t-érték	p
Általában	5,76	0,96	16,67	5,97	0,89	14,91	1,9165	0,05622
Az élet számomra	3,73	1,58	42,36	2,93	1,42	48,46	-4,4383	0,00001
Az életben	6,40	0,68	10,63	6,46	0,64	9,91	0,7506	0,45344
Az életem	6,48	0,73	11,27	6,54	0,72	11,01	0,7340	0,46351
Minden nap	2,79	1,33	47,67	2,44	1,30	53,28	-2,2099	0,02784
Ha választhatnék	6,15	0,96	15,61	6,16	0,85	13,80	0,0643	0,94875
Nyugdíjasként, ha tehetném	3,70	1,67	45,14	3,40	1,92	56,47	-1,4521	0,14749
Életcéljaim megvalósításában	5,89	0,98	16,64	6,19	0,85	13,73	2,6995	0,00732
Az életem	5,72	0,81	14,16	5,83	0,81	13,89	1,2095	0,22741
Ha meg kellene halnom	1,63	1,03	63,19	1,41	0,72	51,06	-2,0780	0,03854

A 20. táblázat a hallgatók életcéljait interpretáló változók alapstatisztikai jellemzőit és a nemek közötti differenciák (II.) mutatja be. A vizsgált változók átlagai mindkét nem esetében nagy hasonlóságot mutatnak, az átlagok körüli szórások nagyok.

20. táblázat: A hallgatói életcél kérdőív jellemzői és a nemek közötti differenciák II.

Életcél változók	Átlag ffi (n=197)	ffi SD	CV (%)	Átlag nők (n=113)	nők SD	CV (%)	t-érték	p
Ha az életemre gondolok...	1,63	1,03	63,19	1,41	0,72	51,06	-2,0780	0,03854
Ha a világhoz fűződő visz.	6,20	0,95	15,32	6,12	0,90	14,71	-0,8004	0,42411
Én...	5,78	0,95	16,44	5,77	1,04	18,02	-0,0582	0,95360
Az ember választásainak szabadságáról...	6,11	0,84	13,75	6,40	0,70	10,94	3,0706	0,00232
A halálra...	3,76	1,54	40,96	3,80	1,62	42,63	0,1890	0,85021
Ami az öngyilkosságot illeti	4,06	1,67	41,13	4,16	1,84	44,23	0,5068	0,61263
Arra, hogy célt, értelmet vagy...	6,92	0,34	4,91	6,84	0,51	7,46	-1,6128	0,10782
Az életemet...	1,47	0,75	51,02	1,43	0,72	50,35	-0,3821	0,70267
Mindennapi feladataim végzése...	1,83	0,92	50,27	1,77	0,78	44,07	-0,5588	0,57667
Az életben...	2,18	0,90	41,28	2,13	0,88	41,31	-0,4737	0,63607

A nemek között szignifikáns különbséget találtunk a „Ha az életemre gondolok, mindig látom, hogy miért vagyok a világon, gyakran tűnődöm azon, hogy egyáltalán miért is élek”, és „Az ember választásainak szabadságáról azt gondolom, hogy azt semmi sem korlátozza – azt

teljesen behatárolja az öröklődés és a környezet” változók esetében. Az átlagok körüli nagy szórások arra utalnak, hogy a vizsgált mintában jelentős számban vannak olyanok, akiknek a személyiségjellemzői nem optimálisak, ami lemorzsolódási kockázatot hordoz.

A 21. táblázatban a Super-féle kérdőív és a fizikai képességek közötti kapcsolatot mutatjuk be a vizsgált mintára vonatkozóan. A minta homogenitásvizsgálata során nem találtunk a nemek között szignifikáns különbséget, ezért a korrelációs mátrixokban a férfiak és a nők összevontan szerepelnek. A vizsgált változóknál hét esetben találtunk szignifikáns kapcsolatot. A Super-féle szellemi ösztönző és a fekvnyomás, valamint a fekvnyomás és az esztétikum próba között a kapcsolat pozitív. Az ingafutás és a kreativitás, a helyből távolugrás és a humán érték, valamint a felülés és az irányítás közötti korrelációk negatív irányúak. A korrelációs együtthatók minden esetben nagyon gyengék.

21. táblázat: A Super-féle kérdőív és a fizikai képességek kapcsolata

	Fizikai Függ	Fekvnyomás	Ingafutás	Helyből távol.	Felülés	2000 m
Szellemi ösztönzés	-0,12	0,13	0,01	-0,07	-0,08	0,03
Társas kapcsolatok	0,02	-0,01	-0,05	-0,01	-0,00	-0,07
Altruizmus	0,07	-0,01	0,05	0,02	0,09	-0,04
Játékosság	-0,01	0,04	0,10	0,06	0,01	0,01
Anyagiak	0,04	0,01	-0,10	0,05	0,10	0,07
Önérvényesítés	-0,04	-0,01	-0,09	-0,02	0,00	0,01
Változatosság	-0,00	0,04	0,01	0,03	0,08	0,04
Hierarchia	0,07	-0,05	0,08	-0,03	0,00	0,06
Függetlenség	0,03	-0,04	0,06	-0,11	-0,11	-0,04
Humán érték	-0,07	0,06	-0,02	-0,14	-0,04	0,09
Presztízs	-0,02	0,03	-0,02	0,07	0,05	0,00
Munkatelj.	0,01	-0,01	-0,08	-0,12	-0,07	0,07
Esztétikum	-0,13	0,15	0,00	-0,01	0,01	-0,04
Kreativitás	0,05	-0,03	-0,13	0,02	0,01	0,06
Irányítás	-0,07	0,01	-0,05	-0,15	-0,17	-0,03

A 22. táblázatban az életcélok és a fizikai képességek kapcsolatát szemléltetjük. Az életcélok egyes itemei és a fizikai felmérések között találtunk szignifikáns kapcsolatot. A korrelációs együtthatók gyengék, -0,13 és 0,24 között szóródnak. A vizsgált változók tizenhárom esetben mutattak szignifikáns kapcsolatot a fizikai képességek és az életcélok összefüggésében. Az élet számomra mindig izgalmasnak tűnik (2.2 tétel) és a felülés és helyből

távolugrás próba között a kapcsolat pozitív. A minden nap különbözik a másiktól (2.5 kérdés) és a függeszkedés és a helyből távolugrás próba között a kapcsolat pozitív, valamint a fekvenyomás próbával negatív kapcsolat van. Nyugdíjasként, ha tehetném, végre csinálnék valamit, amire mindig is vágytam (2.7 tétel) és a helyből távolugrás próba között a kapcsolat pozitív.

Az életcéljaimban mindent elértem (2.8 tétel) és a helyből távolugrás között a kapcsolat negatív. Az Én felelős vagyok (2.13 tétel) és a helyből távolugrás között a kapcsolat negatív. Ami az öngyilkosságot illeti, még csak meg sem fordult a fejemben (2.16 tétel) és az ingafutás eredménye között a kapcsolat negatív. A minden nap öröm számomra (2.19 tétel) és a függés, valamint az ingafutás között a kapcsolat pozitív, a fekvenyomás teszt között pedig negatív. Az életemben világos, nekem való feladatokat találtam (2.20 tétel) és az ingafutás próba között a kapcsolat negatív. A korrelációs együtthatók minden esetben gyengék.

22. táblázat: Az életcélok és a fizikai képességek kapcsolata

férfi-nő n=263	Fizikai függ.	Fekvenyomás	Ingafutás	Helyből távol.	Felülés	2000 m futás
Életcél 2.1	-0,07	0,07	-0,02	-0,09	-0,03	0,06
2.2	0,06	-0,05	-0,08	0,24	0,22	0,05
2.3	0,03	-0,02	-0,06	-0,05	-0,04	0,01
2.4	-0,02	-0,01	0,03	-0,08	0,02	0,01
2.5	0,15	-0,18	0,02	0,19	0,08	0,01
2.6	-0,09	0,11	-0,02	-0,01	0,01	0,09
2.7	0,00	-0,06	0,02	0,14	0,01	-0,06
2.8	-0,01	-0,00	0,01	-0,15	-0,00	0,01
2.9	-0,03	0,07	-0,01	-0,08	0,01	0,03
2.10	0,08	-0,08	0,01	0,11	0,03	-0,06
2.11	-0,07	0,10	-0,10	0,02	-0,05	0,04
2.12	-0,03	0,04	-0,09	-0,02	-0,04	0,07
2.13	-0,01	0,02	-0,06	-0,17	-0,11	-0,00
2.14	-0,03	0,02	-0,02	-0,04	-0,06	-0,07
2.15	-0,05	0,04	-0,02	-0,03	0,04	-0,05
2.16	-0,11	0,10	-0,16	0,04	0,05	-0,09
2.17	0,06	-0,08	0,04	0,02	-0,01	-0,06
2.18	0,06	-0,04	0,10	0,05	-0,05	0,02
2.19	0,12	-0,13	0,15	0,05	0,03	-0,02
2.20	0,02	-0,04	-0,17	-0,07	-0,03	0,02

5. MEGBESZÉLÉS, KÖVETKEZTETÉSEK

5.1. A kutatás legfontosabb eredményei

A kutatás fő célja az volt, hogy feltárja azokat a hangsúlyos jellemzőket, amelyek a lemorzsolódásra valamilyen okból hatással vannak. A rendészeti egyetemi nevelési és oktatási tevékenység sikeressége érdekében az összefüggéseket komplex módon kívántuk feltárni. Négy témakört jártunk körbe vizsgálatunk során: a pályára irányítást, a kiválasztást, amely szorosan összefügg az alkalmassággal, továbbá a pályán maradást és a lemorzsolódást. Ez az összetett megközelítés kutatásunk egyik novumának tekinthető.

Az oktatók és hallgatók interjúi alapján megállapítottuk, hogy a rendészeti egyetemi lemorzsolódás szempontjából a legveszélyeztetettebb az alapkiképzés öthetes időtartama. Ebben a kockázatos időszakban a fokozott kontrollálás elengedhetetlen a lemorzsolódás csökkentésének az érdekében.

A kutatás másik újdonsága, hogy a hallgatók véleménye és tapasztalata hangsúlyosan jelenik meg, a lemorzsolódás és a pedagógia szempontjából egyaránt. Ezek között található az idő előtt távozó hallgatók (lemorzsolódottak), az első évfolyamra felvételt nyertek és a végzős hallgatók véleménye. Komplex vizsgálatunkban szerepet kaptak a tanárok, az oktatók és intézményi vezetők véleményei is, amelyek a lemorzsolódás megítélésében különbséget mutattak. Kiemelésre került a közösség, az oktatási és képzési folyamatok egymásra épülésének átgondolása, illetve a pályaválasztás és kiválasztás komplex kapcsolatrendszerének újragondolása.

Három kérdőívünk vizsgálati célterületei között szerepelt a munkaérték megítélése, az életcélokhoz való viszonyulás és az általunk összeállított kérdőívben a pedagógiai, a szociológiai és a pszichológiai háttértényezők. Az értekezés további erőssége, hogy a lemorzsolódást összetett módon vizsgálta, többdimenziós és interdiszciplináris volt a probléma megközelítése. A dokumentumelemzés eredményeként öt olyan intézkedésre találtunk, amelyek intézményi szinten segítik a hallgatói megkapaszkodást.

Mindezfel alapján 21 olyan tényezőt tudtunk azonosítani, amely a hallgatókat támogatja a pályára irányításban és a lemorzsolódás csökkentésében (15. melléklet). Egyértelmű, hogy a szülői támogatás stabil háttérrel biztosít a hallgatók számára, ugyanakkor néha ez a támogatás túlzó, túlféltő, és olykor a hallgató önállósága ellen hat.

Vizsgálatunkat kiegészítettük a motorikus képességek felmérésével, és megvizsgáltuk az összefüggéseket kutatásunk kulcsterületeivel. A motorikus tesztekben az ingafutás volt az,

amely eredménye előre jelezte a lemorzsolódás veszélyét mindkét nem esetében. Ugyanakkor az is ekmondható, hogy a nők és férfiak eredményei között nagy különbség nem tapasztalható, a pontérték táblázatokkal összevetve. A Motorikus tesztek közül a kondicionális állóképesség jelentősége jól látszott a 2000 m-es síkfutásnál, ahol szignifikáns különbséget találtunk a lemorzsolódás tekintetében, mindkét nem vonatkozásában. A hallgatók 2000 méteres síkfutás eredményeinek összehasonlítása a nem lemorzsolódott hallgatók és a lemorzsolódott hallgatók vonatkozásában azt az eredményt hozta, hogy a nem lemorzsolódott hallgatók aerob futóeredményei jobb teljesítmény mellett kisebb szórással valósultak meg. A korreláció alapján, említésre méltó szignifikáns eltérést találtunk a „Fekvenyomás” szám és a „Hajlított karú függés” tekintetében, amelyből arra következtettünk, hogy a hölgyek fekvényomásban alkalmazott súly meghatározása könnyebben teljesíthető motorikus szám a férfiakéhoz képest. A sportszakemberek szakszerű felkészítő, előkészítő munkája pedagógiai szempontból kiemelt jelentőségű.

A Super-féle kérdőívre adott válaszokban azok a területek kapták a legmagasabb értékeket, amelyek a leginkább jellemzők a rendészeti hivatási ágakra: a munkával kapcsolatos biztonság, az önérvényesítés, az anyagiak fontossága, a változatosság igénye, a függetlenség, a presztízs vagy a hierarchia. Az élet értelmét vizsgáló életcél kérdőív eredményei alapján a rendészeti hallgatók gondolkodása egészséges és általában jónak mondható.

A pályárányítás tekintetében a Rendészeti Szakgimnáziumok és a gimnáziumi rendészeti fakultációs képzés (annak minőségbiztosítási rendszerének hiánya miatt) nem felel meg a rendészeti szakmai vezetés elvárásainak. A pályaelhagyó, kilépő hallgatók (exit) interjúi alapján a hivatással kapcsolatos elköteleződés, a pszichológiai és fizikai terhek elviselése, valamint az egyéni problémák kezelhetetlenné válása okozza a lemorzsolódást.

A kiválasztás rendszere úgy tűnik önmagában jól működik és számos rendészeti kompetencia szempontjából fontos részterületet érint (pl.: hozott pontok): a kognitív képességek megfelelő szintjének meglétét, a pszichológiai alkalmasságot, a motorikus képességek magas szintjét, az orvosi szűrést, a környezettanulmányt és a motivációs elbeszélgetést. Az előzetesen megállapított pályalkalmasság azonban nem jelenti azt, hogy minden felvételt nyert hallgató alkalmas lesz hosszabb távon a választott rendészeti hivatás gyakorlására.

A végzős hallgatók interjúiban megfontolandó pedagógiai vonatkozású visszajelzések között hangsúlyos a felesleges tantárgyak, illetve a közös modul elhagyása, vagy a képzés gyakorlatiasságának növelése. Egy jól felépített mentorprogram kiválóan segítené a pályailleszkedés elméletének gyakorlatba integrálását.

A rendészeti felsőoktatási képzésből való kilépés megelőzése érdekében kiemelt jelentősége van a hivatásrendek munkaköreihez tartozó előzetes tájékoztatásnak. Összességében elmondható, hogy vannak a hallgatók tájékoztatását és megkapaszkodását támogató online és papír alapú írásos dokumentumok és programok, amelyek azonban folyamatos fejlesztést igényelnek.

5.2. Az eredmények összehasonlítása a korábbi szakirodalom eredményeivel

Az interjúkérdésekre adott válaszok alapján megállapítható, hogy a vizsgálat eredménye más-más perspektívát mutat a rendészeti kar vezetői/oktatói és a civil szakemberek szemszögéből. A reflexiók alapján más megítélés érvényesül mind a lemorzsolódás, mind pedig annak megközelítésével kapcsolatban, ez megegyezik egy korábbi kutatással (Miskolczi et al., 2018).

Jelen rendészeti specifikum tekintetében akár a gyakorlat próbájaként is értelmezhető az intézmény elhagyása. Egy másik korai lemorzsolódást vizsgáló tanulmány szerint az első öt hét, az alapkiképzés intenzív időszaka a legveszélyeztetettebb, amely négy év lemorzsolódási adatait elemezve (2017–2020) és 107 hallgató intézményelhagyását találta (Christián & Erdős, 2020). Ez egyezést mutat a vizsgálatunk időszakával és a hallgatói lemorzsolódás mértékével egyaránt.

Számos rendészeti tanulmány említi a létszámhiányt, a toborzás kihívásait, a fluktuációt és a rendőri hivatásból történő elvándorlást (Bartos, 2009; Christián, 2018; 2020; Kiskopárdi, 2018; Nagy, 2016; Vári, 2018). Kutatási adataink nem támasztják alá ezt a feltevést, azonban nem is erre irányult érdeklődésünk. Ugyanakkor a lemorzsolódás értékei mind hatással lehetnek ezekre a területekre is..

A kutatók egyetértenek abban, hogy a felsőoktatási hallgatói előmenetel legfontosabb területe a pedagógiai módszerek helyes alkalmazása és az ezzel összefüggő tanulmányi eredmények. A pedagógiai módszerek közül a tanulás-módszertani ismeretek hiányát, a szövegértési és olvasási hiátusokat emelik ki (Hegedűs, 2019; Kovács, 2018; Lendvai et al., 2019; Lukács & Sebő, 2015; Pusztai et al., 2019). Vizsgálatunk eredményei megegyeznek azzal a megállapítással, hogy a pedagógiai elvek alkalmazása jelentősen sérül, ha olyan emberek oktatnak, akik nem rendelkeznek ilyen ismeretekkel, tapasztalatokkal, illetve gyakorlattal. Ez is lehet az oka a pályaelhagyásnak.

Az alapkiképzés során a felsőbb éves hallgatók kontrollját erősíteni szükséges, ahogyan a professzionális kiképzők alkalmazását is érdemes lenne átgondolni (Vásárhelyi-Nagy, 2018; 156/2009. (HK 1/2010) HM HVKF intézkedés). A pedagógiai módszerek megfelelő

alkalmazása jelentősen javítja az ismeretek elsajátítását, és elősegíti, támogatja az egyetemi megkapaszkodást (Dumitru, 2008). Az iskola szerepe is megjelenik számos kutató vizsgálataiban, amely a tanárok/oktatók képzésére és a hallgatói tanulási technikák bővítésére hívja fel a figyelmet (Mártonfi, 2014; Nagy, 2021; Pusztai, Kovács & Hegedűs, 2019; Szemerszki, 2015; Fehérvári et al., 2021).

Több kutatás is rögzíti a rendészeti szabályokat és normákat, amelyek hozzátartoznak minden fegyveres testület életéhez, ahogyan a fitnezs és kondíció magas szinten tartása. Mindezek hozzájárulnak a rendészeti hivatás eredményes ellátásához, a stressztűrő képességhez, továbbá a hektikus munkaterhelés hosszú távú elviseléséhez (Finszter, 2014; Detre & Tibeszky Fórika, 2011; Vásárhelyi-Nagy, 2018).

Eredményeink jól illeszkednek a szülői támogatás kapcsán végzett korábbi kutatások eredményeihez, melyeket sok esetben a túlzás jellemez (Krahn, 2004; Engler, 2015; Engler, 2017). A szülői, családi és baráti közösségek támogatása nehezebb időszakok átvészelésében eredményes erőforrás lehet, ahogy az irányukból érkező pozitív kommunikáció is támogatja a hallgatói inkorporációt (Merrill, 2015; Takács, 2011).

Kutatásunkban a tanárok reflexiói egybecsengenek korábbi kutatással, mely eredményei szerint a tekintély és tisztelet, amelyet régen a tanárok és oktatók automatikusan megkaptak, ma már nem alap, hanem ki kell vívni (Paksi et al., 2020). A mai hallgatókról elmondható, hogy okosak, gyorsak, rugalmasak, és rendkívül hálásak tudnak lenni, ha partnerként kezelik személyüket. Rendkívül kritikusak is egyben, ez azonban nem mondható el az önértékeléssel és önismerettel kapcsolatban (Horn & Carroll, 1998; Mácsár & Bognár, 2020; Molnár, 2020), mindez jelen kutatásunk eredményeivel megegyezik. Kevés hallgatóról mondható el, hogy rendészeti dolgozó gyermekeként jelentkezik a pályára. Ritkán előfordul, hogy a korábbi generáció mintáit követve választják a rendészeti pályát (Grayson, 1997).

Kutatásunk néhány eleme prediktív jelzőként funkcionáló attribútumokkal rendelkezik, ahogyan ezt egy korábbi kutatás is alátámasztja (Juhász & Mihályi, 2015). Juhászék vizsgálata szintén komplex, a korai előrejelző módszereket és a pedagógusok kulcsfontosságú szerepét hangsúlyozza. A lemorzsolódás megelőzése mellett itt is kiemelten hangsúlyos elemként jelenik meg a hallgatói motiváció és a célok szerepe, amely a disszertációnk két kulcsfogalma.

A pszichológiai tényezők között a motiváció számos más helyen is megjelenik, amely az egyéni érdeklődésből és egyéb külső célokból eredeztethető. Ezen vizsgálat középpontjában a tanári lelkesedés és az oktatói kiégettség is megjelenik, amely szintén összefüggésbe hozható kutatásunkkal (Czakó et al., 2019; Pusztai et al., 2019). Ezen vizsgálatot célorientációs kérdőív segítségével végezték, amelyet kutatásunkhoz hasonlóan 20 tételből álló mérőeszköz

segítségével, 5 fokozatú Likert-skálával hajtottak végre (Gajdics et al., 2020; Jagodics & Szabó, 2021).

A pszichológiai háttértényezők vizsgálatával foglalkozó egyik tanulmány szintén összefüggéseket mutat az általunk vizsgált változókkal. A lemorzsolódást befolyásoló tényezők között a családi, az egyéni és a kortársi tényezőket is monitorozza (Kőrössy et al., 2021). Itt említhetjük meg többet között a pszichológiai összetevők szerepét is, mint például a motivációt, amely részt vesz az intézményelhagyási folyamatban (Czakó, Németh & Felvinczi, 2019; D. Molnár & Gál, 2019), illetve a pályaválasztási célok kitűzését és a tanulási teljesítménnyel összefüggő folyamatokat (Kőrössy et al., 2021).

Ceglédi a célokról és a célok iránti elkötelezettség, valamint a diploma hasznosításáról ír (Ceglédi, 2019), amely hangsúlyos vizsgálati elemként jelenik meg tanulmányunkban. A Dunaújvárosi Egyetem Avatar programja, a Hallgatói Sikeresség Támogatása (HASIT) program a lemorzsolódás megelőzése érdekében és a hallgatók támogatása céljából alkotott intézkedési terv, amely érinti a hallgatók általunk vizsgált családi háttér és motiváció szerepét, valamint az azzal összefüggésbe hozható célrendszerét is (Csikósné, 2019), mely szintén egyezést mutat érdeklődésünk fő irányjaival. A tanulmányokra vonatkozó kérdések között az iskola típusa vonatkozásában a válaszadók a legnagyobb arányban a gimnáziumot jelölték meg, ez közel 80% volt. Sajnálatos módon a rendészeti szakgimnáziumokban a gimnáziumi rendészeti fakultációs osztályokból a felvételt nyert arány ($\geq 10\%$) alatt marad (Takács, 2011).

A hivatásválasztással kapcsolatos kérdések között szerepel a rendészeti pályára való jelentkezés eldöntésének időpontja, mely általában a középiskola időszakára esik (60%), itt hasonló eredményt kaptunk, mint Papula (2014). A szülők rendészeti pályaválasztásra gyakorolt hatása nem nagy (15%), ugyanakkor a családban és a környezetben a rendészeti területen tevékenykedők közvetett befolyása jelentősnek mondható (45%).

A pályaválasztással kapcsolatban számos egyezést mutat kutatási beszámolónk. A pályaválasztásban szerepet játszó tényezőkre és befolyásuk mértékére vonatkozó kérdések közül domináns volt a biztos megélhetés, ahogy magas értéket kapott a hivatástudat is (Dumitru, 2008; Kozma, 2004; S. Faragó, 1986). A kedvező ösztöndíjrendszer azonban közepes értéket képviselt (Takács, 2011), mely egyezik a végzős hallgatók körében felvett interjúk eredményével.

Az általunk kapott interjúeredmények egyezést mutatnak a korábban vizsgált és azonosított rendészeti alapkompenciákkal. Ezek között szerepelnek a döntéshozatali képesség, az empátia, az erkölcsösség, a fegyelmezettség, a felelősségvállalás, a határozottság vagy magabiztosság, az önfejlesztés és a szakmai ismeretek megléte (Malét-Szabó et al., 2018).

Az NKE RTK-ra jelentkező hallgatók aránya az előző évekhez képest nem változott jelentősen, bár korábban jóval nagyobb volt a túljelentkezés. Az alkalmassági követelmények megváltoztak, és ez hatással volt a felvehető létszámra. Új követelmény lett a középfokú nyelvvizsga egy európai beszélt nyelvből, melynek két következménye van:

1. a kimeneti követelményeknél nem kell diplomamentő programot indítani a hallgatókért;
2. olyan személyektől esik el az egyetem, akik fizikailag és mentálisan abszolút alkalmasak lennének, de nem rendelkeznek nyelvvizsgával és amelyet később is lehetne pótolni (Christián & Erdős, 2020).

A korábbi kutatások azt jelzik, hogy ha egy hallgató sikeresen küzdi le az első évben felmerülő kezdeti akadályokat, akkor már kisebb az esélye a lemorzsolódásnak. Ezt támasztja alá egy korábbi vizsgálat, melynek során megállapították, hogy az első évet követően nem folytatta tanulmányait a hallgatók 39%-a, a második évre beiratkozott 61%-os hallgatói létszám azonban már folytatta a tanulmányait a negyedik évig, és oklevelet is szerzett (Mácsár & Bognár, 2019).

Egy másik probléma, hogy csökken a felsőoktatásba belépők képességeinek színvonala, de annak biztosítására, hogy a végzés kori színvonal ne csökkenjen, az intézményeknek két lehetőségük van (Super et al., 1963; Szilágyi, 2005; Tinto, 1997; Tinto, 2004): a felzárkóztatás vagy a „kiszелеktálás” (Polónyi, 2010). Az egyetemre bekerülő hallgatók elveszíthetik célképüket a pálya választásával kapcsolatban, ezért ebben a jelentős változásokkal teli időszakban össze kell hangolniuk saját életüket annak jelentőségével és értékeivel. Ebben a prérhelyzetben az egyének motivációs bázisa teljesen felőrldhet.

Super értékrendszerének figyelembevételével a hallgatók válaszai alapján megmutatkozik a munkához való értékorientáció. A kapott értékek alapján a fontossági sorrend az alábbi volt: a munkával kapcsolatos biztonság, az anyagiak, az önérvényesítés, a változatosság igénye, a függetlenség, a hierarchia, a fizikai környezet, a presztízis, a munkateljesítmény, az esztétikum, az irányítás és kreativitás (Super, 1980).

Az életcél kérdőív eredményei alátámasztják a rendészeti hallgatóknak az élet értelmességével kapcsolatos véleményének és célorientáltságának jellemzőit, amit korábban Mácsár & Bognár (2020) már megállapított. A rendészeti hallgatók életcéljai kiemelten jónak mondhatók, melyben egyetértenek a téma más kutatói is (Hegedűs, 2015; Szilágyi, 1993; Szilágyi, 2003). A rendészeti hallgatók korosztályra jellemző értékeinek felülreprezentáltságával kapcsolatban összhang mutatkozik a kutatók véleményében (Kamarási & Mogyorósi, 2015; McCulloch, 2014; Szilágyi, 1993; Szilágyi, 2005).

A rendvédelem területén a szűrővizsgálatoknak nemcsak bekerülésnél van jelentőségük, hanem az életpályán maradásban is kiemelt szerepű összetevők (Szabó & Stréhli-Klotz, 2014; Verhóczy, 2017). A rendészeti hallgatók a középiskolai képzés során szerzett igen eltérő kondícióval, koordinációs képességekkel és mozgásműveltséggel kerülnek be a felsőoktatás területeire. Az NKE RTK fizikai alkalmassági vizsgálatának célja, hogy a megfelelő mozgásos alapképességekkel rendelkező hallgatók kerüljenek be a rendészeti felsőoktatásba. Az alapvető szempontok az alap- és speciális képzések és a leendő munkakörök betöltésére való felkészítés, továbbá a fejleszthetőség és a munkakörök hosszú távú elviselése, amelyet a közelmúlt néhány kutatása is megerősít (Pusztai, 2015; Somogyvári, 2015).

A koncentrációt és koordinációs képességet is igénylő mozgásforma, a 4x10 méteres ingafutás a korreláció során a célokkal mutatott összefüggést, amely azt jelenti, hogy aki gyorsabban teljesítette a tesztfeladatot, annak erősebbek a céljai, illetve céltudatosabb személyiségjegyeket mutat (Pusztai et al., 2019; Paksi et al., 2020).

Kovács és munkatársai (2019) komplex módon elemzik a témakört. A diagnosztizálás miatt fontos ez a kutatás, továbbá az egyetemi lemorzsolódás problémakörét a kondicionális összetevők relációjában is vizsgálja, amely hasonlóságot mutat disszertációnk erre vonatkozó eredményeivel. A fizikai alkalmassági vizsgálati táblázatok összehasonlítása során megállapítottuk, hogy a nők teljesítménye jobb eredményeket mutatott, azonban ez nem a jobb kondicionális mutatók miatt volt, hanem a táblázat a gyengébb teljesítményre jobb pontot adott a gyengébbik nem részére, így könnyebben voltak teljesíthetők a nők számára egyes szintek, mint a férfiaknak. Ez a nőket pozitívan, míg a férfiakat negatívan érintette a felvételi tesztek teljesítésekor. Ez befolyásolta a felvételi eredményeket, továbbá a rendészeti dolgozók nemi összetételét.

A felsőoktatásban a nők túlsúlya figyelhető meg, illetve a férfiak hátrányos helyzetéről is jelent meg kutatás a közelmúltban (Fényes & Pusztai, 2006; Mácsár & Bognár, 2020). Saját kutatásunk és a szakirodalmi háttér felhasználásával azonosítottuk és kategorizáltuk a kilépési okokat (Bean, 1980, 1981; Berge & Huang, 2004; Lukács & Sebő, 2015; Miskolczi et al., 2018; Tinto, 1993), melyek a következők voltak: elkötelezettség, fizikai vagy pszichés terhelés elviselése és egyéni okok.

A végzős hallgatók véleményei alapján felmerült vizsgálatunkban, hogy a megkapaszkodás segítésére és a munka világába történő beilleszkedés támogatására szükséges volna a korábban javasolt mentori rendszer kialakítása (Kamarási & Mogyorósi, 2015). Ez nagyban segíthetné a megkapaszkodási és munkába állási folyamatokat. A jó gyakorlatok bevezetése nagyban hozzájárulhat a hallgatói eredményességhez és perzisztenciához (Engler,

2014). A hallgatói mentorprogram nem működik az egyetemen, és a végzős egyetemi diákság közepesnek ítélte a képzés színvonalát a munkahelyen várható elméleti és gyakorlati arány vonatkozásában (Sipos, 2019).

A személyiségjellemzők előzetes kérdőíves vizsgálatáról tudósító kutatás szintén a lemorzsolódás ellen hat, így akár online formában, a felvételi eljárást megelőzően felmérhető lenne a pályaismeret szintje és a tájékozottság, ahogyan ez Angliában működik (Mogyoródi, 2016).

A dokumentumelemzés eredményeként elmondhatjuk, hogy a hallgatók előzetes tájékoztatását támogató szabályozók és ösztönző intézkedések igen széles spektrumon mozognak, erről más kutatás is beszámolt korábban (Smartt & Simmonds, 1995). A hallgatói megkapaszkodás támogatására az egyik leginkább alkalmas eszköz a korrekt tájékoztatás (Kozma, 2004; Martinez, 2001; Mártonfi, 2008; Pápay, 2019). Ebben nyújt támogatást, valamint hatékony segítséget az egyetem által létrehozott dokumentumok és intézkedések összessége, melyek folyamatos ellenőrzése és fejlesztése továbbgondolást igényel.

Mindemellett az egyetemnek törekednie kell arra, hogy a hallgatói megkapaszkodást elősegítő dokumentumok spektrumát bővítse azon intézkedésekkel (pl.: külföldi jó gyakorlatok), amelyek integrálhatók lehetnek (Szöllösi, 2019). Az anyagi és szociális támogató rendszer bővítése is szükséges lenne, amely biztosítja a többi egyetemmel szembeni versenyképességet (Dweck, 2015; Hegedűs, 2015).

A rendészeti kutatásunk összetettsége hasonló széles körű megközelítése az egyetemi életből való kiesésnek, mint melyre mások is kísérletet tettek. A lemorzsolódás mértékének és okainak komplex megközelítései érintik a rizikófaktorokat, a tanulási motiváció elvesztését és a pedagógiai-pszichológiai kihívásokat. A motiváció éppúgy megjelenik a rendészeti felsőfokú képzésben, ahogyan a pedagógiai és pszichológiai nehézségekkel történő megbirkózás (Fenyves et al., 2017).

Vossensteyn és munkatársai (2015) a lemorzsolódás csökkentésének kulcsfontosságú összetevőit kutatták európai egyetemeken. A nemzeti és intézményi szintű vezetők és szakirányítók különböző politikai eszközöket használnak. Ebben megjelenik a pénzügyi ösztönzők szerepe, a diákok tájékoztatása és támogatása, továbbá a szervezetet érintő kérdések átgondolása. Ezek mindegyike megjelenik az NKE RTK dokumentumaiban is, de ezek mind folyamatos monitorozást és változtatást igénylő területek. Pervin és munkatársai (1966) kutatásuk eredményeiben vizsgálják azokat az összetett személyi és intézményi tényezőket, amelyek befolyásolják a hallgatók döntéseit tanulmányaik abbahagyásában. Fontos, hogy adminisztratív és személyes dimenzióból is vizsgálták a problémát (Pervin et al., 1966).

Egy 2004-ben írt amerikai tanulmány szerint a fiatal felnőtté válás szempontjából az egyetemi lemorzsolódás csupán egy „pillanatfelvételnak” felel meg, amelyben az egyén akár 35 éves koráig is bármikor dönthet úgy, hogy folytatja tanulmányait, vagy éppen később választja azt a hivatást, amelyet szeretne és amiben jól érzi magát. 2000-ben 67 millióan voltak a 18–34 év közötti korosztályban Amerikában. A fiatal felnőttkort 3 részre osztja a kutatás: 18–24 év között a „korai átmenet”, 25–29 év között a „középső átmenet” és 30–34 között a „késői átmenet” szakaszaira. A felnőttkori átmenetet további öt hagyományos „mérőkövet” azonosították: 1. az otthonról való kilépés, 2. az iskola befejezése, 3. a munkába állás, 4. a házasságkötés és 5. a gyermekvállalás (Rumbaut, 2004). A kutatás eredménye azt mutatta, hogy aki korábban lemaradt a folyamatban, az később behozta lemaradását a vizsgált mérőkövet tekintetében. Mindez biztató eredmény az NKE RTK-nak a lemorzsolódást vagy a későbbi pályaválasztást illeti, mivel a 18 éves korosztály mellett a huszonéves korosztály is erőteljesebben és céltudatosabban megjelenhet a felvételi rendszerben.

5.3. A hipotézisek igazolása

H1 Az első hipotézisünkben azt feltételeztük, hogy a lemorzsolódás kulcsfontosságú területei: a pályára irányítás, a kiválasztás és az alkalmasság.

Kutatásunk eredményei alapján megállapítottuk, hogy a kulcsterületként megjelölt fogalmak minden vizsgálati területben fellelhetők voltak.

Ennek alapján kijelenthető, hogy *az első hipotézisünk beigazolódott.*

H2 A második hipotézisünkben azt feltételeztük, hogy a pályára irányítás, a kiválasztás, a jelölt szakmai alkalmassága és a kötöttségek mutatkoznak a lemorzsolódás fő okaiként.

Az eredményeink alapján megállapítottuk, hogy a hivatásos és polgári oktatók megítélése különböző volt a lemorzsolódással kapcsolatban. A rendészeti oktatók sajnálatosnak tartják a lemorzsolódott hallgatók elvesztését, azonban szükségesnek gondolják a lemorzsolódást, illetve a gyakorlat próbájaként tekintenek rá. A civil tanárok elkerülhetőnek, illetve olykor elhibázottnak, vagy éppen szükségtelen veszteségnek ítélik meg a bonyolult kiválasztási eljárásokon megfelelt hallgató elvesztését. A pályára irányítás hatékonyságát nem jelölték meg lemorzsolódási okként az oktatók, azonban annak hatékonysága megkérdőjelezhető az általunk detektált eredmények alapján. A lemorzsolódók kilépő interjúi alapján az elkötelezettség hiánya jelenik meg, mint a lemorzsolódás legerősebb indoka. Ez összefüggésbe hozható a 12 évre szóló szerződéssel elérni kívánt elköteleződéssel.

Ezt a feltételezésünket a tanárok interjúinak eredményei és a kilépők interjúi alapján is *igazoltnak tekinthetjük*.

H3 A harmadik hipotézisünkben azt feltételeztük, hogy a lemorzsolódás szempontjából a legintenzívebb időszak az első szemeszter.

A tanárok interjúinak eredményei megerősítették elképzelésünket, azonban annak hangsúlyos időtartama több részre bontható. A leginkább veszélyeztetett időszaknak az első öthetes időtartamot találtuk, majd a félévi vizsgaidőszakot (a tisztjelölti vizsgát), és végül az első év végét jelölték meg egyöntetűen az oktatók, amit a további vizsgálati eredmények is alátámasztottak. A lemorzsolódó hallgatók (exit) interjúinak időpontja szintén megerősíti, hogy a leginkább távozással terhelt időtartam az első félév, amely a végzősök online interjúiban is fellelhető volt, továbbá a fizikai alkalmassági vizsgálat területével is összefüggésbe hozható. A dokumentumelemzésben nem találtunk erre vonatkozó közvetlen említést, azonban néhány esetben közvetett formában támogatva az első évfolyamos hallgatókat, segítik őket a megkapaszkodásban. Pl.: ingyenes kollégiumi ellátással, kedvezményes étkeztetéssel. Az NKE RTK megelőző intézkedései között is találtunk erre utaló rendelkezéseket és összefüggéseket. *A harmadik hipotézisünk teljes mértékben beigazolódott.*

H4 A negyedik hipotézisünkben azt feltételeztük, hogy nem található olyan lényeges információ a szabályozó dokumentumokban, amelyek csökkenthetik a lemorzsolódási arányokat.

A vizsgálatok során kapott eredmények azt mutatták, hogy kis számban ugyan, de fellelhetőek voltak dokumentumok, amelyek olyan tartalommal rendelkeztek, amelyek a lemorzsolódás ellen hatnak. Számos intézkedést vezettek be a pályára irányítástól a kiválasztási folyamatokkal kapcsolatos széles körű tájékoztatáson keresztül a leendő hallgatói élettel kapcsolatos információkig, azonban ennek hatásmechanizmusa nem gyakorol jelentős hatást a hallgatói bevonódásra és nehezen bizonyítható. Az NKE RTK egyéb intézkedései rámutatnak az intézmény fejlődő hozzáállására és a pozitív vezetési attitűdre. Innovatív hozzáállást mutatnak a toborzónapok szervezésével, internetes tájékoztatókat tesznek közzé, továbbá folyamatosan fejlesztik ezt a területet.

A dokumentumelemzés és az oktatók strukturált interjúiban találtunk a lemorzsolódás ellen ható információt és intézkedést ezért *a negyedik feltételezésünk nem nyert bizonyítást*.

H5 Az ötödik hipotézisünkben azt feltételeztük, hogy az egyetem döntéshozói ismerik a lemorzsolódással összefüggésbe hozható problémákat, és mindent megtesznek annak érdekében, hogy megoldást találjanak rá.

A kapott eredmények alapján megállapítható, hogy a döntéshozói kar számos intézkedéssel segíti a lemorzsolódás csökkentését. Ez az egyéb intézkedésekben érzékelhető leginkább, illetve a webes felületen történt fejlesztésekben, valamint a tájékoztatásban. Erre a tanári interjúkban is találunk eredményeket, ahogyan a lemorzsolódók (exit) interjúiban is megerősítést nyert a feltételezésünk. A dokumentumelemzésben és a tanári interjúkban találtunk pedagógiai módszerek innovatív alkalmazásával kapcsolatos intézkedéseket a lemorzsolódás megelőzésére. Azonban a toborzás és pályára irányítás területén vannak még kiaknázatlan, fejlesztésre váró területek.

Ez a hipotézisünk beigazolódott.

H6 A hatodik hipotézisünkben azt feltételeztük, hogy a leginkább hangsúlyos kimaradási okok a mentális és a kondicionális terhelés.

A lemorzsolódók (exit) interjúi szerint a hangsúlyos kimaradási okok között a mentális és kondicionális terhelhetőség összefüggésbe hozható a rendészeti egyetemi pálya elhagyásával, azonban az elköteleződés hiánya a legerősebb indoka a lemorzsolódásnak. Ennek oka lehet az igen hosszú elköteleződést jelentő, 12 évre szóló szerződés aláírásával járó felelősségvállalás terhének elutasítása. Ezt viszont szorosán követi a pszichológiai terhelés, az egyéni problémák, valamint a fizikai terhelés elviselése, amelyekkel átfedést mutatnak a lemorzsolódási indokok, illetve azok magyarázatai is. A tanárok interjúiban is találunk ezzel kapcsolatos utalásokat, ahogyan a végzős hallgatók online interjúi is alátámasztják elképzelésünket, továbbá a motorikus tesztek eredményei is erre utalnak.

Ez a feltételezésünk részben igazolódott be.

H7 A hetedik hipotézisünkben azt feltételeztük, hogy a motorikus képességek, a munkaérték és az életcélok alacsony szinten vannak a lemorzsolódó hallgatók eredményeiben.

A kilépők interjúeredményei azt mutatták, hogy a korai egyetemi lemorzsolódás legfőbb oka az elköteleződés hiánya, ezt követi a motorikus terhek és a pszichés nyomás elviselése. A motorikus képességek alacsonyabb szinten vannak a távozó hallgatók eredményeiben, azonban a munkaérték és az életcélok vonatkozásában nem találtunk eltérést. A munkaérték- vizsgálat és az életcélok eredményei nem mutattak szignifikáns különbséget a lemorzsolódott hallgatók tekintetében.

A hetedik hipotézisünk *részben igazolódott be*, mivel az elköteleződés volt a lemorzsolódás legfőbb oka.

H8 A nyolcadik hipotézisünkben azt feltételeztük, hogy a hallgatók motivációs háttere és az értékorientáció között van kapcsolat.

A rendészeti munka értékorientációja és a tanulói motiváció erős összefüggést mutatott az eredményekben. Erős kapcsolatot találtunk mindkét nem tekintetében, valamennyi tagozat vonatkozásában, ami jónak mondható a rendészeti szakterület szempontjából.

Ez a feltételezés beigazolódott, ahogyan az is, hogy ez a kapcsolat erősen szignifikáns.

5.4. A kutatás gyakorlati alkalmazási lehetőségei, konklúziók

A Miskolczi és munkatársai (2018) véleményük alapján az alkalmassági vizsgálat csak egy részét képezi a kiválasztási folyamat rendszerének. A speciális rendészeti felsőoktatási képzésbe bekerült hallgatók megtapasztalják azt a közeget, amelyben a rendészeti szocializációjuk, vagy ha úgy tetszik, szakma specifikus illeszkedésük végbemegy, vagyis az összefüggést mutat a minőségi kiválasztás utáni kieséssel és a gyakorlat során történő kihívások, rendészeti specifikumok türéseivel és annak megítélésével. Ennek módjáról lehet elmélkedni, állítják, de erre szükségük van. A felsőfokú inkorporáció elősegítése lényegesen eltérő módszertani megközelítést kíván meg, mint azelőtt, és ebben a digitalizáció figyelembevételének és az online oktatásnak is elkerülhetetlen az aktív tényezője.

Az angliai és walesi rendőrséghez jelentkezők kiválasztási eljárása is tanulságokkal szolgál a pálya irányultságával kapcsolatban, mivel a jelentkezők sokkal jobb előzetes tájékozottság alapján jobb integrációs lehetőséget mutatnak (Mogyoródi, 2016). Növelni kell a rendészeti szakma társadalmi presztízsét és elismertségét, hogy vonzóbb legyen a terület és többen jelentkezzenek erre területre. Azonban meghaladja ennek a kutatásnak a kereteit.

A nyelvvizsgálóval nem rendelkezők közül sokan kiesnek a rendészeti képzésből, ez nem kedvező, hiszen számos rátermett személy nem vehet részt a kiválasztási folyamatban, holott alkalmas lenne a pályára. Számos mai vezető sem egyetemi éveitől szerezte meg nyelvvizgabizonyítványát. Itt a nyelvi képzés megerősítése hatékony megoldás lehet, akár egy nyelvi előkészítő formájában a nulladik évfolyamon.

Az egyetemi létbe bekerült hallgatók a nemzetközi irodalom alapján a fiatal felnőtt kategóriát képviselik. Ez azt jelenti, hogy már nem gyerekek, de még nem érett felnőttek. Képlékenyek, érzékenyek, dinamikusak, megfelelő motiválás és odafigyelés mellett terhelhetők

és jól alakíthatók. Nincs elég tapasztalatuk, így nincs mindegyiküknek megfelelő önértékelése sem. Minden részletet koordinálni nehéz feladat. Elkerülhetetlen, hogy mind a szülői segítség, mind a kortárs csoportok, mind pedig az intézmény részéről támogatást kapjanak a megkapaszkodásukhoz és a felsőfokú tanulmányok eredményes végigviteléhez (Miskolczi et al., 2018).

Kutatási eredményeink és tapasztalataink alapján ajánljuk az élményszerű oktatás alkalmazását, továbbá a szárazabb és izgalmasabb ismeretek praktikus elrendezését, így képezve pedagógiai tartalékot, hogy fenntartsuk a hallgatók érdeklődését és motivációját. Az oktatási rendszer átstrukturálását is érdemes lenne megfontolni, ez erősítené a hallgatói motivációt a hatékonyabb módszertan által.

Az ösztöndíjrendszer megerősítése és az egyéb juttatások megemlése éppolyan szükségyszerű, mint a kollégiumi elhelyezés folyamatos biztosítása. Az egyetemi oktatók/tanárok előadásai online formában legyenek elérhetőek a hallgatók számára egy zárt rendszeren belül, ezzel is támogatva az oktatott anyag könnyebb elsajátítását, esetleges pótlását.

A lemorzsolódott hallgatók kilépő interjúi kiválóan monitorozzák azokat az indokokat, amelyek alapján elhagyják az egyetemet, azonban az okok nem mindig valósan jelennek meg, vagy éppen a kilépők nem tudják jól megfogalmazni a problémáikat, nehézségeiket. Így a valódi indokok egyelőre nem pontosan kerülnek felszínre.

A hallgatók számára létre kell hozni olyan lehetőségeket, amelyek motiválóan hatnak a személyiségükre, és a tanulmányaik sikerességét alternatív módon támogatják (például azzal, hogy a főbb állomásokat megfelelően láthatóvá teszik). Ilyen lehet pl. az elismerésben részesült vagy egy-egy területen sokat fejlődők vagy kiemelt eredményt elérők állomány előtti dicsérete, példaként állítása vagy éppen esztközbeli/anyagi jutalmazása.

Javasolt kreatív tanulmányi kihívásokat kitalálni a hallgatók motivációjának felkeltése érdekében. Az egyetem honlapjának főcím oldalán megemlíteni a jutalmazottakat. Olyan lehetőséget biztosítani a gyengébb, de igyekvő hallgatók számára, amely megfelelő ösztönzés lehet: konferencián való részvétel, csapatban történő tanulás, felkészülés, szakmai program kidolgozása, egyéb kreatív tanulmányi verseny vagy pályázat készítése a szakterület egy-egy szegmensének fejlesztésével kapcsolatban, esetleg fotópályázat vagy művészeti jellegű alkotások, illetve azok elbírálása. A sportversenyek, vetélkedők, fizikai aktivitás kihívásai is jó alkalmat teremtenek a szervezethez való kötődés elősegítésére és a motiváció felerősítésére egyaránt. Az elsőéves hallgatók számára kompetenciamérést lehetne bevezetni, melyre vonatkozóan már indultak kezdeményezések.

Bővíteni kellene a szociális juttatások körét és a karrier során megszerezhető jövedelmet, olyan elemekkel, amelyek stabilabbá és vonzóbbá tennék a rendészeti hivatást. Erre példa lenne egy jól működő lakhatási támogatási rendszer bevezetése, ami jelenleg nem tud versenyképes lenni a külföldi munkalehetőségekhez képest. A béren kívüli juttatások rendszerében a szélesítésre kiváló alternatívák állnak rendelkezésre, mint a kafeéria keret emelése, a nyugdíjrendszer kapcsán a garanciák bővítése és egyéb támogatások, juttatások igénybevételeinek bővítése.

A pályaválasztást támogató toborzás hatékonyságát lehetne növelni annak optimális időpontú időzítésével is. Ez leginkább az érettségi évében lenne célszerű. A pályára irányítás tekintetében helyileg a rendészeti fakultációs gimnáziumok és a rendészeti szakgimnáziumok lehetnek az elsődleges célhelyek. Az internetes felületek tájékoztató funkcióját felhasználva ki kellene használni annak valamennyi social media területét, amelyeket a fiatalok előszeretettel használnak. Itt érdemes lehet marketing szakembereket bevonni és akár influenszereket alkalmazni. Szükséges lenne megújítani, illetve átgondolni azokat a támogatási formákat, amelyek könnyítenék az egyetemi hallgatók kollégiumi elhelyezését, illetve ellátását a teljes oktatási időszak alatt.

Az öthetes alapkiképzés időtartamának optimalizálása megfontolásra javasolt gondolat. Kiküszöbölendő az oktatási időszakokkal való átfedés, továbbá a professzionális kiképzők kontrollja alatti megvalósítás. Emellett hasznos lenne a képzés teljes 4 éves időtartama alatt a kondicionális képességek folyamatos fejlesztése és az önvédelmi ismeretek stabilabb elmélyítése.

A felvételit megelőzően online felületen lehetne egy olyan jellegű információs anyagot közzétenni, amely bemutatja az érdeklődők számára az adott terület tanulmányi követelményeit és a leendő munkavégzéssel összefüggő feladatrendszerét. Ebből az anyagból kiindulva a jelentkező egy adott területtel kapcsolatos jelentkezését megelőzően pálya- és munkaismereti tesztet töltene ki, ahol megadhatná az adatait, majd a sikeres online teszt birtokában jelentkezhetne az adott rendészeti területre. Ez az előszűrő hatékonyan segítené a kiválasztás folyamatát.

Jelen kutatás időről időre történő megismétlése egyik hozadéka a generációs változásokra és azon attribútumokra is rámutathatna, amelyek a hallgatók rendészeti kötődését segíthetnek megszilárdítani. A másik nyereség az lehet, hogy mind az egyén, mind pedig az intézmény eredményességét támogató intézkedések kialakítása és megszilárdítása javulna.

A rendészeti kiválasztás és inkorporáció igen összetett folyamat, amely valamennyi országban kihívást jelent. A lemorzsolódás csökkentése ebben a folyamatban további

vizsgálatokat igényel, ennek mentén közelebb juthatunk az emberi erőforrások hatékonyabb kiaknázásához.

További kutatási irány lehet más európai országokkal összefogva a lemorzsolódás rendészeti problémakörének vizsgálata, az egységes vizsgálati eszközrendszerrel, módszertannal végrehajtott felmérés. Ezzel egyrészt az egyes országok specifikus kihívásai komplex módon kerülnének felszínre, ugyanakkor egy egész térség vizsgálatával eredményesebb lehet a kritikus területek feltérképezése, továbbá hathatósabb megoldásokat lehetne kidolgozni.

6. FELHASZNÁLT IRODALOM

- Alter E. (2020). A reziliencia és az egyetemi lemorzsolódás kockázatának vizsgálata leendő első generációs értelmiségiek körében. In Buda A. & Kiss E. (Szerk.), *Interdiszciplináris pedagógia múlt és jövő között: A XI. Kis Árpád Emlékkonferencia szerkesztett változata* (pp. 55–70). Debreceni Egyetem Neveléstudományok Intézete.
- Astin, A. W. (1984). Student involvement: A developmental theory for higher education. *Journal of College Student Personnel*, 25(4), 297-308.
- Astin, A. W. (1993). *What matters in college? Four critical years revisited*. Jossey-Bass.
- Araujo L. G. M., Sanches M., Turi B. C., & Monteiro H. L. (2017). Physical fitness and injuries: 54 weeks of physical training among military police officers. *Rev Bras Med Esporte* 23: 98–102,2017.
<https://www.scielo.br/j/rbme/a/xbHM3TmK69xbZ7GzDW4dTpm/?lang=pt>
- Bartos L. (2009). Gondolatok a rendészeti oktatásról. *Rendészeti Szemle*, 57(3), 3–15.
- Bean, J. P. (1980). Dropouts and turnover: The synthesis and test of a causal model of student attrition. *Research in Higher Education*, 12(2), 155–187.
<https://doi.org/10.1007/BF00976194>
- Bean, J. P. (1981). *The synthesis of a theoretical model of student attrition. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association.* (ED 202444). ERIC.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED202444.pdf>
- Bean, J. P. (1982). Student attrition, intentions, and confidence: Interaction effects in a path model. *Research in Higher Education*, 17, 291–320. <https://doi.org/10.1007/BF00977899>
- Bean, J. P., & Metzner, B. S. (1985). A conceptual model of nontraditional undergraduate student attrition. *Review of Educational Research*, 55(4), 485–540.
<https://doi.org/10.3102/00346543055004485>
- Bennett, R. (2003). Determinants of undergraduate student drop out rates in a University Business Studies Department. *Journal of Further and Higher Education*, 27(2), 123–141.
<https://doi.org/10.1080/030987703200065154>
- Berge, Z. L., & Huang, Y. P. (2004). A model for sustainable student retention: A holistic perspective on the student dropout problem with special attention to e-learning. *DEOSNEWS*, 13(5), 1–26. <https://doi.org/10.13016/M2EEDF-FWRM>
- Bocsi V., Ceglédi T., Kocsis Zs., Kovács K. E., Kovács K., Müller A., Pallay K., Szabó B. É., Szigeti F., & Tóth D. A. (2018). A pedagógushallgatók késleltetett diplomaszerezése

- interjúk alapján. In Pusztai G. & Szigeti F. (Szerk.), *Lemorzolódás és perzisztencia a felsőoktatásban* (pp. 63–90). Debreceni Egyetemi Kiadó.
- Bognár J., Trzaskoma-Bicsérdy G., & Révész L. (2009). A kiválasztás. In Szatmári Z. (Szerk.), *Sport, életmód, egészség* (pp. 733–741). Akadémiai Kiadó.
- Braxton, J. M., Sullivan, A. S., & Johnson, R. M. (1997). Appraising Tinto's theory of college student departure. In J. Smart (Ed.), *Higher Education: Handbook of Theory and Research* (Vol.12, pp. 107–164). Agathon.
- Brezinka, W. (1994). *Socialization and education: essays in conceptual criticism*. Greenwood Press.
- Cabrera, L., Tomás, J. T., Álvarez, P., & Gonzalez, M. (2006). The problem of university dropout. *RELIEVE*, *12*(2), 171–203. <https://ojs.uv.es/index.php/RELIEVE/article/download/4226/3840>
- Czakó, A. (2017). A felsőoktatási lemorzolódási intenciók pszichológiai háttértényezői. Doktori disszertáció. Eötvös Loránd Tudományegyetem Pszichológia Doktori Iskola. <https://doi.org/10.15476/ELTE.2017.188>.
- Czakó, A., Németh, L., & Felvinczi, K. (2019). A felsőfokú képzés befejezésére irányuló szándék előrejelzői. *Educatio*, *28*(4), 718–736. DOI: 10.1556/2063.28.2019.4.5 <https://doi.org/10.1556/2063.28.2019.4.5>
- Ceglédi T. (2019). Potyázók, anómiások, rituális perzisztensek és célorientált perzisztensek. A hallgatói lemorzolódás szokatlan veszélyei. *Acta Medicinæ et Siciologica*, *10*(28), 45–62.
- Chaudhary, P. N., & Sharma, U. (1976). Existential frustration and mental illness: A comparative study of purpose in life in psychiatric patients and normals. *Indian Journal of Clinical Psychology*, *3*(2), 171–174. <https://psycnet.apa.org/record/1977-31796-001>
- Christián L. (2018). A helyi rendészeti együttműködés rendszere. *Iustum Aequum Salutare*, *14*(1), 33–61.
- Christián L., & Erdős Á. (2020). Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. *Belügyi Szemle*, *68*(12), 11–42. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.12.1>
- Crumbaugh, J. C., & Henrion, R. (1988). The PIL Test: Administration, interpretation, uses theory and critique. *International Forum for Logotherapy*, *11*(2), 76–88.
- Crumbaugh, J. C., & Maholick, L. T. (1964). An experimental study in existentialism: The psychometric approach to Frankl's concept of noogenic neurosis. *Journal of Clinical*

Psychology, 20(2), 200–207. [https://doi.org/10.1002/1097-4679\(196404\)20:2<200::AID-JCLP2270200203>3.0.CO;2-U](https://doi.org/10.1002/1097-4679(196404)20:2<200::AID-JCLP2270200203>3.0.CO;2-U)

- Csepeli Gy., & Somlai P. (1987). „*A Társadalmi Struktúra, az életmód és a tudat alakulása Magyarországon*” OTTKT főirány 4. sz. iránya keretében végzett érték-kutatások helyzete, eredményei és perspektívái [Gépirat].
- Csikósné Maczó E. (2019). Online segítséggel a hallgatói lemorzsolódás ellen – A Dunaújvárosi Egyetem Avatar-programjának bemutatása. *Képzési Gyakorlat*, 17(1), 91–97. <https://doi.org/10.17165/TP.2019.1.7>
- Csirszka J. (1985): *A személyiség munkatevékenységének pszichológiája*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1985
- D. Molnár É., & Gál Z. (2019). Egyetemi tanulmányaikat megkezdő hallgatók tanulási mintázata és tanulói profilja. *Iskolakultúra*, 29(1), 29–41. <https://doi.org/10.14232/ISKKULT.2019.1.29>
- Demcsákné Ódor Zs. & Huszárík P. (2021). Lemorzsolódási vizsgálatok a felsőoktatásban, EFOP-3.4.5-VEKOP-17-2017-00001 Rendszerszintű fejlesztések és hozzáférés bővítését szolgáló ágazati programok a felsőoktatásban, Oktatási Hivatal, 2020. (p. 28) https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/felsooktatas/projektek/fir/EFOP345_FIR_LEMORZSOLODAS_VIZSGALAT_tanulmany.pdf
- Demeter-Karászi Zs. (2019). Vallásosság és felekezeti hovatartozás. In Kovács K., Ceglédi T., Csók C., Demeter-Karászi Zs., Dusa Á. R., Fényes H., Hrabéczy A., Kocsis Zs., Kovács K. E., Markos V., Máté-Szabó B., Németh D. K., Pallay K., Pusztai G., Szigeti F., Tóth D. A., & Váradi J., *Lemorzsolódott hallgatók 2018* (pp. 24–25). Debreceni Egyetem.
- Detre Z., & Tibeszkykéné Fórika K. (2011). Tisztjelölt hallgatók fizikai alkalmasság mérésének tapasztalatai és információtechnológiai támogatásának lehetőségei. *Hadtudományi Szemle*, 4(4), 123–127.
- Dimitrijević, R., Koropanovski, N., Dopsaj, M., Vučković, G. and Janković, R. (2014). "The influence of different physical education programs on police students' physical abilities", *Policing: An International Journal*, Vol. 37 No. 4, pp. 794-808. 2014. <https://doi.org/10.1108/PIJPSM-05-2014-0060>
- Duckworth, A. L., Peterson, C., Matthews, M. D., & Kelly, D. R. (2007). Grit: Perseverance and passion for long-term goals. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(6), 1087–1101. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.92.6.1087>

- Dumitru, I. A. (2008). *Consiliere psihopedagogica. Baze teoretice si sugestii practice. Polirom.*
- Dunai P. (2013). UAV kezelőszemélyzet kiválogatásának bemeneti fizikai követelményei. *Repüléstudományi közlemények*, 25(2), 498–503. http://www.repulestudomany.hu/kulonszamok/2013_cikkek/2013-2-37-Dunai_Pal.pdf
- Durkheim, E. (1951). *Suicide* (J. A. Spaulding & G. Simpson, Trans.). Glencoe: The Free Press.
- Duong, V. T. (2016). *A mentor rendszer szerepe a felsőoktatásban* In Csiszárík-Kocsir Á. (Szerk.), *Vállalkozásfejlesztés a XXI. században VI.: Tanulmánykötet* (pp. 65–82). Óbudai Egyetem.
- Falus I. (Szerk.) (2004). *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*. Műszaki Könyvkiadó.
- Faggyas A. (2020). A katonai és a rendvédelmi harctéri egészségügyi ellátás jogszabályi háttérének dilemmái Magyarországon. *Belügyi Szemle*, 68(3), (pp. 19-55). <https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.3.2>
- Dweck, C. (2015). *Szemléletváltás. A siker új pszichológiája*. HVG.
- Engler Á. (2014). *Hallgatói metszetek: A felsőoktatás felnőtt tanulói*. Debreceni Egyetem Felsőoktatási Kutató és Fejlesztő Központ.
- Engler Á. (2015). Családstruktúra és eredményesség. In Pusztai G. & Kovács K. (Szerk.), *Ki eredményes a felsőoktatásban?* (pp. 152–160). Partium Könyvkiadó, Új Mandátum Könyvkiadó.
- Engler Á. (2017). *A család, mint erőforrás*. Gondolat Kiadó.
- Erdős, Á., Magasvári, A., & Szabó, A. (2019). *Új generáció a rendészeti felsőoktatásban*. In: *Gondolatok a rendészettudományról*. Magyar Rendészettudományi Társaság, Budapest, pp. 89-102. ISBN 9786158056786 <http://real.mtak.hu/93732/1/MRTT15.pdf>
- Fehérvári A. (2015). Lemorzsolódás és a korai iskolaelhagyás trendjei. *Neveléstudomány: Oktatás – Kutatás – Innováció*, 3(3), 31-47.
- Fehérvári A., Mártonfi Gy., & Török B. (2008). Nemzetközi összehasonlítás. In Fehérvári A. (Szerk.), *Szakképzés és lemorzsolódás* (pp. 9–18). Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet.
- Fehérvári A., & Szemerszki M. (2019). Tanulási utak a közoktatásban és a felsőoktatásban. *Educatio*, 28(4), 645-658. <https://doi.org/10.1556/2063.28.2019.4.6>
- Fehérvári A., Paksi B., & Széll K. (2021). Az iskolai lemorzsolódás komprehenzív vizsgálata: A kutatás elméleti, módszertani háttére. In Fehérvári A., Paksi B., & Széll K. (Szerk.), *Számít-e az iskola? Az iskolai lemorzsolódás vizsgálata* (pp. 5-23). Eötvös Loránd Tudományegyetem
- Fenyves V., Bácsné Bába É., Szabóné Szőke R., Kocsis I., Juhász Cs., Máté E., & Pusztai G. (2017). Kísérlet a lemorzsolódás mértékének és okainak megragadására a Debreceni

- Egyetem Gazdaságtudományi Kar példáján. *Neveléstudomány: Oktatás – Kutatás – Innováció*, 5(3), 5–14. <https://doi.org/10.21549/NTNY.19.2017.3.1>
- Fényes H., & Pusztai G. (2006). Férfiak hátránya a felsőoktatásban egy regionális minta tükrében. *Szociológiai Szemle*, 16(1), 40–59.
- Fényes H. (2009). *Nemek szerinti iskolai eredményesség és a férfihátrány hipotézis* In: Magyar Pedagógia 09. évf. 1. szám (pp. 77–101.) http://www.magyarpedagogia.hu/document/Fenyes_MP1091.pdf
- Finszter G. (2002). A rendészet rendszere. (Szerk.: Irk Ferenc) Országos kriminológiai Intézet ISSN 1586-4596 *Kriminológiai tanulmányok* 39. (pp.37-72) https://okri.hu/images/stories/KT/kt39_2002_sec.pdf#page=37
- Finszter G. (2014). *Rendészetelmélet*. Nemzeti Közszerzői Egyetem Rendészettudományi Kar.
- Finszter G. (2018). *Rendészettan*. Dialóg Campus Kiadó.
- Fischer, R. (2022, June 16). *Average monthly salary in European Union 2020*. https://www.reinifischer.com/average-monthly-salary-european-union-2020#google_vignette
- Fónai M., Zolnai E., & Kiss J. (2005). A hallgatók munkaérték preferenciái. In Pusztai G. (Szerk.), *Régió és oktatás - Európai dimenziók* (pp. 190–205). Doktoranduszok Kiss Árpád Közhasznú Egyesülete.
- Frankl, V. E. (1997). *Orvosi lélekgondozás: A logoterápia és az egzisztencia-analízis alapjai*. UR Könyvkiadó.
- Frankl, V. E. (2002). Grundriß der existenzanalyse und logotherapie. In V. E. Frankl (Hg.), *Logotherapie und existenzanalyse. Texte aus sechs jahrzehnten* (pp. 57–184). Beltz.
- Frankl, V. E. (2005). *Az ember az értelemre irányuló kérdéssel szemben*. Jel Kiadó.
- Gajdics, J., Gubics, F., Horvát, B., Vatai, K., Szabó, É., & Jagodics, B. (2020). Középiskolás osztályközösségek normarendszerének longitudinális vizsgálata: Az első két év eredményei. *Iskolakultúra*, 30(3), 18–34. DOI: 10.14232/iskkult.2020.3.18 <http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/18939/1/33257-ArticleText-36642-1-10-20200430.pdf>
- Gergely É., Hágen I. Zs., & Pierog A. (2016). *Munkaérték és karrierhorgony- Egyetemisták körében végzett felmérés eredményei*. (pp. 161-177). Acta Carolus Robertus 6 (2) http://epa.oszk.hu/02400/02498/00012/pdf/EPA02498_acta_carolus_robertus_2016_02_161-177.pdf

- Gordon Györi J. (2002). A tanárképzés és továbbképzés Japán modellje. *Magyar Pedagógia*, 102(4), 491–515.
- Grayson, J. P. (1997). Academic achievement of first-generation students in a Canadian university. *Research in Higher Education*, 38(6), 659–676.
<https://doi.org/10.1023/A:1024955719648>
- Halász G. (2013). Az oktatáskutatás globális trendjei. *Neveléstudomány: Oktatás Kutatás Innováció*, (1), 64–90.
- Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája, & Felsőoktatási Tanácsadás Egyesület [HÖÖK & FTE]. (2016). *A hallgatói sikerességet akadályozó tényezők és azok intervenciói.* [HÖÖK - FTE].
https://www.feta.hu/sites/default/files/2_zarotanulmany.pdf
- Hankiss E. (1977): *Érték és társadalom. Tanulmányok az értékszociológia köréből.* (p. 371) Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1977
- Hegedűs J. (2015). A vezető-kiválasztás elméleti háttere. In Hegedűs J. (Szerk.), *Tanulmánykötet a belügyi vezető-kiválasztási eljárásról* (pp 5–9). Belügyminisztérium.
- Hegedűs J. (2019). Szemléletformálás a rendészeti képzésben. In Hegedűs J. (Szerk.), *Magatartástudomány helye és szerepe a rendészeti képzésben* (pp. 5–18). Nemzeti Közzolgálati Egyetem.
- Hegedűs J. (2020). Rendészeti felsőoktatásban tanuló hallgatók tanulási szemléletmódjának alakulása. In Hegedűs J. (Szerk.), *Magatartástudományi kutatások a rendészeti képzés megújítása érdekében* (pp. 51–64). Nemzeti Közzolgálati Egyetem.
- Heyse, V., Erpenbeck, J. (2007). (Hg.) *Kompetenzmanagement. Methoden, Vorgehen, KODE® und KODE® im Praxistest*, Münster/ New York 2007 ISBN 978-3-8309-1825-7
- Horn, J. L., & Carroll, C. D. (1998). *Stopouts or stayouts? Undergraduates who leave college in their first year.* National Center for Education Statistics.
- Hrubos I. (2004): *Gazdálkodó egyetem – Szolgáltató egyetem – Vállalkozó egyetem.* In: Hrubos I. (szerk.): *A gazdálkodó egyetem.* Felsőoktatási kutatóintézet – Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest.
- Hrubos I. (2006): A 21. század egyeteme – Egy új társadalmi szerződés felé. = *Educatio*, 15. évf. 4. (pp. 665-681).
- Hunyadi Gy. (1979). Attitűdvizsgálatok. In Falus I., Hunyadi Gy., Takács E. & Tompa K., *Az oktatócsomag* (pp. 91–109). Tankönyvkiadó.
- Iharosi T. (2019): Agrár- és természettudományos képzések. *Felsőoktatási Elemzési Jelentések*, 3(2), 2–3.

- Jagodics, B., & Szabó, É. (2021). Egyetemi hallgatók normáinak összefüggése a motivációval és az észlelt oktatói kiégéssel. *Iskolakultúra*, 31(7-8), 28–46. <https://doi.org/10.14232/ISKKULT.2021.07-08.28>
- Józsa G. (2018). Lemorzsolódási kockázatok a felsőoktatásba kerülés előtt. *Educatio*, 27(4), 700–710. <https://doi.org/10.1556/2063.27.2018.4.12>
- Józsa G. (2019). Lemorzsolódási rizikófaktorok a felvételi adatbázis alapján. *Iskolakultúra*, 29(2–3), 3–21. <https://doi.org/10.14232/ISKKULT.2019.2-3.3>
- Józsa, G. (2021). Szakközépiskolából a felsőoktatásba: lemorzsolódási veszélyek vizsgálata egy pilotmérés alapján. *Iskolakultúra*, 31(7-8), 88–103. <https://ojs.bibl.u-szeged.hu/index.php/iskolakultura/article/view/34602>
- Juhász J., & Mihályi K. (2015). A pedagógus kulcsszerepe a középfokú oktatásból történő lemorzsolódás megelőzését célzó jelző- és pedagógiai támogatórendszerben hazai és nemzetközi példák alapján. *Neveléstudomány: Oktatás – Kutatás – Innováció*, 3(3), 17–30.
- Kamarási V., & Mogyorósy G. (2015). Szisztematikus irodalmi áttekintések módszertana és jelentősége. Segítség a diagnosztikus és terápiás döntésekhez. *Orvosi Hetilap*, 156(38), 1523–1531. <https://doi.org/10.1556/650.2015.30255>
- Kállay É. (2015). *The investigation of the relationship between the meaning attributed to life and work depression and subjective and psychological well being in Transylvanian Hungarian young adults*. Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal, ASCR Publishing House. ISSN: 1224-8398 Volume XIX, No. 1 (March), 17-33 https://www.researchgate.net/profile/Eva-Kallay/publication/317030221_The_investigation_of_the_relationship_between_the_meaning_attributed_to_life_and_work_depression_and_subjective_and_psychological_well-being_in_Transylvanian_Hungarian_young_adults/links/5e3869d392851c7f7f1a36b1/The-investigation-of-the-relationship-between-the-meaning-attributed-to-life-and-work-depression-and-subjective-and-psychological-well-being-in-Transylvanian-Hungarian-young-adults.pdf
- Kenneth H. Cooper (1987). A tökéletes közérzet programja, Sport Kiadó. 1987. Budapest, ISBN 963-253-478-6
- Kerby, M. B. (2015). Toward a new predictive model of student retention in higher education. *Journal of College Student Retention: Research Theory & Practice*, 17(2), 138–161. <https://doi.org/10.1177/1521025115578229>

- Kiskopárdi Zs. J. (2018). A magyar büntetés-végrehajtás nemzetbiztonsági aspektusai. *Terror & Elhárítás*, 7(1), 45–70.
- Kiss I. (2015). Életpálya-tanácsadás folyóirat (2015.VII.szám) *Felsőoktatási területek és munkaérték-, érdeklődési irány mintázatok* (pp. 38-50.) Nemzetgazdasági Minisztérium Budapest, 2015
http://epa.oszk.hu/02500/02512/00012/pdf/EPA02512_eletpalya_tanacsadas_2015_07_38-50.pdf
- Kiss J. (2013). *Acta Medicinæ et Sociologica. Különszám. - 4:10* (2013), p. 11-28. *Egy nemzetközi összehasonlító vizsgálattalanságai* -(ISSN 2062-0284). -*Acta Med. Sociol. Különszám* - 2063-3572
http://epa.oszk.hu/02500/02535/00007/pdf/EPA02535_acta_medicinae_2013_10_011-028.pdf
- Kiss-Tóth E., & Rucska A. (2019). Új kutatások a neveléstudományokban 2018 Az egészségügyi képzésből kilépő hallgatók pályaszocializációs értékrendjének változása. (pp. 135-157.) Kutatási sokszínűség, oktatási gyakorlat és együttműködések. In Fehérvári Anikó és Széll Krisztián (Szerk.), ELTE PPK – L'Harmattan Kiadó Budapest, 2019 http://real-eod.mtak.hu/11728/1/Uj_kutatasok_a_nevelestudomanyban_2018.pdf#page=135
- Konkoly Thege B., & Martos T. (2006). Az életcél kérdőív magyar változatának jellemzőiről. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, (7)3, 153–169.
<http://doi.org/10.1556/Ment.1.7.2006.3>
- Kovács G. (2016). A Nemzeti Közszerületi Egyetem alapképzésben végzett rendőrtisztekkel szemben támasztott követelmények változásai. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *A határrendészettől a rendészettudományig* (pp. 259–264). Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport.
- Kovács I. (2019). Egy valós kihívás: Toborzás vezetői szemmel. Avagy hogyan tehető vonzóbbá a rendőri hivatás a pályaválasztás előtt álló Z generáció számára? *Rendőrségi Tanulmányok*, 2(2), 75–138.
- Kovács K., Ceglédi T., Csók C., Demeter-Karászi Zs., Dusa Á. R., Fényes H., Hrabéczy A., Kocsis Zs., Kovács K. E., Markos V., Máté-Szabó B., Németh D. K., Pallay K., Pusztai G., Szigeti F., Tóth D. A., & Váradi J. (2019). *Lemorzsolódott hallgatók 2018*. University of Debrecen.

- Kovács K. E. (2018). A motiváció szerepe a felsőoktatási lemorzsolódásban és perzisztenciában. *Iskolakultúra*, 28(10–11), 55–63. <https://doi.org/10.14232/ISKKULT.2018.10-11.55>
- Kozma T. (2004). *Kié az egyetem? A felsőoktatás nevelésszociológiája*. Új Mandátum Könyvkiadó.
- Kőrössi, J., Jagodics, B., Martos, T., & Szabó, É. (2021). Faktorok, magyarázatok a sikeres és sikertelen felsőoktatási tanulmányok háttérében A pszichológiai tényezők szerepe a lemorzsolódásban Magyar Pszichológiai Szemle, 76 (2021) 1, 127–156 DOI: 10.1556/0016.2021.00018 <https://akjournals.com/view/journals/0016/76/1/article-p127.xml>
- Krahn, H. (2004). Choose your parents carefully: Social class, post-secondary education, and occupational outcomes. In J. Curtis, E. G. & Guppy, N. (Eds.), *Social inequality in Canada: Patterns, problems, and policies* (pp. 187–203). Pearson Prentice Hall.
- Lendvai E., Panyor Á., & Hampel Gy. (2019). A mérnöki kar agrár és műszaki képzési területein történő lemorzsolódás okainak feltárása tárgyában készült kérdőíves felmérés eredményei. *Jelenkori társadalmi és gazdasági folyamatok*, 14(1), 205–210. <https://doi.org/10.14232/jtgf.2019.1.205-210>
- Lukács F., & Sebő T. (2015). Az egyetemi lemorzsolódás kérdőíves vizsgálata. *Iskolakultúra*, 25(10), 78–86. <https://doi.org/10.17543/ISKKULT.2015.10.78>
- Mácsár G., Bognár J. & Kopkáné P. J. (2018), Kondicionális alkalmassági követelmények a rendőrségen – összehasonlító vizsgálat az alkalmazott korcsoporttáblázatok alapján Egészségtudományi Közlemények, 8. kötet, 2. szám (2018), pp. 33–47. https://matarka.hu/koz/ISSN_2063-2142/8k_2sz_2018/ISSN_2063-2142_8k_2sz_2018_033-047.pdf
- Marins E. F., David G. B. & Del Vecchio F. B. (2019). Characterization of the Physical Fitness of Police Officers: A Systematic Review. *Journal of Strength and Conditioning Research* 33(10):p 2860-2874, October 2019. | DOI: 10.1519/JSC.00000000000003177 https://journals.lww.com/nsca-jscr/fulltext/2019/10000/characterization_of_the_physical_fitness_of_police.30.aspx
- Mácsár G., Bognár J. & Plachy J. (2017) *Sportolási és életmódszokások kérdőíves vizsgálata a Budapesten szolgálatot teljesítő rendőrállomány körében = Questionnaire examination of sports and lifestyle habits among police officers serving in Budapest*. recreation, 7 (3). pp. 13-15. ISSN 2064-4981 <http://real.mtak.hu/82662/1/2017%207-3%20alter.pdf>

- Mácsár G., & Bognár J. (2019) Elsőéves rendészeti hallgatók pályacéljai és kondicionális állapota. In: Tóth P., Benedek A., Mike G., & Duchon J. (Szerk.), *Fejlődés és partnerség a felsőoktatásban határok nélkül*, ISBN 978-963-421-810-4 BME (pp. 160-168). https://www.researchgate.net/profile/Lillian-Isperdon-2/publication/341273673_A_Review_of_Research_on_the_Use_of_Videoconferencing_in_EFL_Teaching/links/632b7c590a708521500fb29c/A-Review-of-Research-on-the-Use-of-Videoconferencing-in-EFL-Teaching.pdf#page=160
- Mácsár G., & Bognár J. (2020). Rendészeti egyetemi hallgatók pályacéljai. In Hideg G., Simándi Sz. & Virág I. (Szerk.), *Prevenció, intervenció és kompenzáció* (pp. 276–285). Debreceni Egyetemi Kiadó.
- Mácsár G. (2021). Az egyetemi lemorzsolódás elméleti összefüggései és rendészeti vonatkozása. In Bognár J. (Szerk.), *Acta Universitatis de Carlo Eszterházy Nominatae Nova Series Tom. XLVII. Sectio Sport* (pp. 45-60). EKE Lícium Kiadó. ISSN 2677-0105 http://publikacio.uni-eszterhazy.hu/6983/1/Sport_Acta_XLVII_2019.pdf
- Meier, A., Edwards, H. (1974). *Purpose-In-Life test: age and sex differences*. *Journal of Clinical Psychology*, 30:384386.
- Magasvári A., & Szabó A. (2019). A Nemzeti Adó- és Vámhivatal munkaerő-megtartó képességének vizsgálata egy speciális célcsoport körében, *Magyar Rendészet*, 19(2–3). 143–162. <http://doi.org/10.32577/mr.2019.2—3.8>
- Magyar Rektori Konferencia, (2016). Lemorzsolódás munkacsoport összegzés és javaslatok 2016. április 6. BGE
- Malét-Szabó E., Hegyi H., Hegedűs J., Szeles E., & Ivaskevics K. (2018). Rendőri alapkompenciák az egységes közszolgálati alapkompenciák tükrében. *Rendőrségi Tanulmányok*, 1(1), 15–74.
- Mangné Kardos Z. (2020). Pályaorientációs vizsgálat egy kreatív munkakört választó értelmiségi fiatal csoport körében. *Journal of Applied Technical and Educational Sciences*, 10(1), 49–62. <http://doi.org/10.24368/jates.v10i1.160>
- Martinez, P. (2001). *Improving student retention and achievement: What do we know and what do we need to find out? LSDA Reports*. Learning and Skills Development Agency. (ED 465898). ERIC. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED465898.pdf>
- Mártonfi Gy. (2008). A lemorzsolódás problémája a magyar szakképzésben és szakképzéspolitikában. In Fehérvári A. (Szerk.), *Szakképzés és lemorzsolódás* (pp. 134–164). Oktatókutató és Fejlesztő Intézet.
- Mártonfi Gy. (2014). Korai iskolaelhagyás – hullámzó trendek. *Educatio*, 14(1), 36–49.

- Martos T., & Konkoly Thege B. (2012). Aki keres, és aki talál – Az élet értelmessége keresésének és megélésének mérése az élet értelme kérdőív magyar változatával. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 67(1), 125–149. <https://doi.org/10.1556/mpszle.67.2012.1.8>
- McCulloch, A. (2014). *Learning from Futuretrack: dropout from higher education*. BIS Research Paper No. 168. Department for Business Education and Skills.
- Meng X. Z., Xinrui W., Shu M. Y., & Anise M.S.W. (2019). Addictive Behaviors *Purpose in life, social support, and internet gaming disorder among Chinese university students: A 1-year follow-up study*. Elsevier Ltd., December 2019 <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2019.106070>
- Merrill, B. (2015). Determined to stay or determined to leave? A tale of learner identities, biographies and adult students in higher education. *Studies in Higher Education*, 40(10), 1859–1871. <https://doi.org/10.1080/03075079.2014.914918>
- Mezei G. (2006). Egy interjú kérdéssor validálása: A motivációs tanítási gyakorlat vizsgálata. *Iskolakultúra*, 16(10), 128–132.
- Mérei F., Szakács F. (1988). Pszichodiagnosztikai Vademecum. I. *Explorációs és biográfiai módszerek, tünetbecslő skálák, kérdőívek*. 2. rész. p. 440. Tankönyvkiadó, Budapest 1988
- Miskolczi P., Bársony F., & Király G. (2018). Hallgatói lemorzsolódás a felsőoktatásban: Elméleti, magyarázati utak és kutatási eredmények összefoglalása. *Iskolakultúra*, 28(3–4), 87–105.
- Mogyoródi G. (2016). Anglia és Wales hivatásos rendőri állományának kiválasztási eljárása és annak összevetése a hazai követelményekkel. *Magyar Rendészet*, 16(6), 93–108.
- Molnár K. (2009). A rendészeti kommunikációs képzés jelene és jövője(?) II. rész: A rendészeti képzés jelenlegi gyakorlatából. *Magyar Rendészet*, 9(1–2), 109–119.
- Molnár K. (2019). A motiválás módszertani lehetőségei a felsőfokú rendészeti képzésben. In Hegedűs J. (Szerk.), *A magatartástudomány helye és szerepe a rendészeti képzésben* (pp. 89–101). Nemzeti Közszerkesztési Egyetem.
- Molnár K. (2020). *Újabb rendőrkávéházi élményeim: Police Café blogkönyv 2. rész*. Rejtjel Kiadó.
- Molnár, Gy., & Csapó, B. (2019). A felsőoktatási tanulmányi alkalmasság értékelésére kidolgozott rendszer a Szegedi Tudományegyetemen: elméleti keretek és mérési eredmények. *Educatio*, 28(4), 705–717. DOI: 10.1556/2063.28.2019.4.4 <https://doi.org/10.1556/2063.28.2019.4.4>

- Nagy K. (2021). Tapasztalt pedagógusok tanulásának és szakmai fejlődésének mentori támogatása a tanulók lemorzsolódásának csökkentése érdekében. *Neveléstudomány: Oktatás – Kutatás – Innováció*, 9(2), 43-66. <https://doi.org/10.21549/NTNY.33.2021.2.3>
- Nagy Zs. (2016). Változások a katasztrófavédelmi képzésben. *Védelem Online: Tűz- és Katasztrófavédelmi Szakkönyvtár*, 1–11.
- Németh Sz. (2008). A (szak)iskola lemorzsolódás királyi útja: Tanulói életutak – az iskolarendszertől kimaradt fiatalok életút-interjúinak elemzése. *Regio: Kisebbség, politika, társadalom*, 19(1), 31–65.
- Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], (2008). *Education at a Glance 2018: OECD Indicators*, OECD Publishing. (ED 503921). ERIC. <https://doi.org/10.1787/eag-2008-en>; <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED503921.pdf>
- Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], (2012). *Education at a Glance 2012: OECD Indicators*, OECD Publishing. (ED535122). ERIC. <https://doi.org/10.1787/eag-2012-en>
- Paksi B., Széll K., Magyar É., & Fehérvári A. (2020). A lemorzsolódás egyéni és kontextuális tényezői. *Iskolakultúra*, 30(8), 62–81. <https://doi.org/10.14232/ISKKULT.2020.8.62>
- Paksi B., Széll K., & Fehérvári A. (2023). *Empirical Testing of a Multidimensional Model of School Dropout Risk*. Social Sciences 12: 50. <https://doi.org/10.3390/socsci12020050>
Academic Editors: Steven B. Sheldon and Nigel Parton Published 17 January 2023
file:///C:/Users/macarg/Downloads/Empirical_Testing_of_a_Multidimensional_Model_of_S.pdf
- Pallay K. (2019). A lemorzsolódott hallgatók döntéshozatali sajátosságai. In Kovács K., Ceglédi T., Csók C., Demeter-Karászi Zs., Dusa Á. R., Fényes H., Hrabéczy A., Kocsis Zs., Kovács K. E., Markos V., Máté-Szabó B., Németh D. K., Pallay K., Pusztai G., Szigeti F., Tóth D. A., & Várad J., *Lemorzsolódott hallgatók 2018* (pp. 8–13). Debreceni Egyetem.
- Pápay N. (2019). Hallgatói pszichés jóllét összetevői a rendészeti felsőoktatásban. In Hegedüs J. (Szerk.), *Magatartástudomány helye és szerepe a rendészeti képzésben* (pp. 46–59). Nemzeti Közzolgálati Egyetem.
- Papula L. (2014). *A katonai pályaválasztást befolyásoló tényezők empirikus vizsgálata*. [Doktori disszertáció, Nemzeti Közzolgálati Egyetem] Nemzeti Közzolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Hadtudományi Doktori Iskola. <https://doi.org/10.17625/NKE.2014.039>

- Pascarella, E. T., & Terenzini, P. T. (2005). *How college affects students (Vol. 2): A third decade of research*. Jossey-Bass.
- Pervin, A., Reik, L. E., & Dalrymple W. (1966). *The college dropout and the utilization of talent*. Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400876013>
- Polónyi I. (2010). Foglalkoztathatóság, túlképzés, Bologna. *Educatio*, 19(3), 384–401.
- Polónyi I. (2015). *Educatio* 2015/1. Polónyi István: Pedagógusbérek – mindig lent? 30–46. pp. http://epa.niif.hu/01500/01551/00071/pdf/EPA01551_ecucatio_2015_1_030-046.pdf
- Pukánszky B., & Németh A. (1996). *Neveléstörténet*. Tankönyvkiadó.
- Pusztai G. (2011). *A láthatatlan kéztől a baráti kezéig: Hallgatói értelmező közösségek a felsőoktatásban*. Új Mandátum Könyvkiadó.
- Pusztai G. (2015). Tanulmányi eredményességet támogató tényezők az egyetem falain belül és kívül. In Pusztai G. & Kovács K. (Szerk.), *Ki eredményes a felsőoktatásban?* (pp. 79–96). Partium Könyvkiadó, Új Mandátum Könyvkiadó.
- Pusztai G. (2019). A lemorzsolódás oktatáspolitikai és döntéelméleti okai. In Kovács K., Ceglédi T., Csók C., Demeter-Karászi Zs., Dusa Á. R., Fényes H., Hrabéczy A., Kocsis Zs., Kovács K. E., Markos V., Máté-Szabó B., Németh D. K., Pallay K., Pusztai G., Szigeti F., Tóth D. A. & Váradi J., *Lemorzsolódott hallgatók 2018* (pp. 3–4). Debreceni Egyetem.
- Pusztai G., Fónai M., & Bocsi V. (2019). A társadalmi státusz transzmissziója és a felsőoktatási lemorzsolódás, *Acta Medicinæ et Sociologica*, 10(28), 5–23.
- Pusztai G., Kovács K., & Hegedűs R. (2019). Lemorzsolódók tegnap ma és holnap. *Educatio*, 28(4), 737–754. <http://doi.org/10.1556/2063.28.2019.4.6>
- Pusztai G., Kovács K., & Markos V. (2019). Lemorzsolódó és perzisztens felsőoktatási hallgatók civil aktivitása. In Fehérvári A. & Széll K. (Szerk.), *Új kutatások a neveléstudományokban/ 2018: Kutatási sokszínűség, oktatási gyakorlat és együttműködések* (pp. 262–280). L' Harmattan Kiadó.
- Reker, G. T., Cousins, J. B. (1979): *Factor structure, construct validity and reliability of the Seeking of Noetic Goals (SONG) and Purpose in Life (PIL) tests*. *Journal of Clinical Psychology*, 35 (1): 8591.
- Ritoók M. (2008). *Pályafejlődés – pályafejlődési tanácsadás. Egy negyven évet átfogó longitudinális pályakövető vizsgálat tanulságai*. ELTE Eötvös Kiadó.
- Ritoók P. (1986). *Személyiségfejlesztés és pályaválasztás*. Tankönyvkiadó.
- Price, J. (1977). *The study of turnover*. Iowa State University Press.

- Rumbaut, R. G. (2004, March 1). *Young adults in the United States: A Profile Research Network Working Paper No. 4*. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1887827>
- S. Faragó M. (1986). *Beilleszkedés és szakmai szocializáció a felsőoktatásban*. Tankönyvkiadó.
- Schnepf, S. V. (2014). *Do tertiary dropout students really not Succeed in European Labour Markets?*, *IZA Discussion Paper, No. 8015*. Institute for the Study of Labor (IZA) <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2409537>
- Sipos Sz. (2019) Az osztályfőnöki rendszer a rendészeti felsőoktatásban – korlátok, kihívások, lehetőségek. In Hegedűs J. (Szerk.), *Magatartástudomány helye és szerepe a rendészeti képzésben* (pp. 60–72). Nemzeti Közszolgálati Egyetem.
- Smartt, J., & Simmonds, N.W. (Eds.). (1995). *Evolution of crop plants*. Longman Scientific and Technical.
- Somogyvári L. (2015). Származási kategóriák és lemorzsolódás a középiskolában (1953–1962). *Neveléstudomány: oktatás – kutatás – innováció*, 3(3), 56–68.
- Southerland, N. J. (2006). *Formulating a new model of college choice and persistence*. Paper presented at the association for the study of higher Education Annual Conference, Anaheim, CA. (ED493861). ERIC. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED493861.pdf>.
- Spady, W. G. (1970). Dropouts from higher education: An interdisciplinary review and synthesis. *Interchange*, 1(1), 64–85. <https://doi.org/10.1007/BF02214313>
- Spady, W. G. (1971). Dropouts from higher education: Toward an empirical model. *Interchange* 2, 38–62. <https://doi.org/10.1007/BF02282469>
- Super, D. E. (1968). *Toward a cross-national model of educational achievement in a national economy. The report of the Lake Mohonk Conference*. Teachers College, Columbia University. (ED040969). ERIC. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED040969.pdf>
- Super, D. E. (1980). A life-space, life space approach to career development. *Journal of Vocational Behavior*, 16(3), 282–298.
- Super, D. E., Starishevsky, R., Matlin, N., & Jordaan, J. P. (1963). *Career development; Self-concept theory*. College Entrance Examination Board.
- Szabó A. (2013). *A bolognai folyamat és hatása a rendészeti felsőoktatásra az Európai Unióban* [Doktori disszertáció, Pécsi Tudományegyetem]. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola.
- Szabó Sz., & Stréhli-Klotz G. (2014). *Közszolgálati életpályák - Emberierőforrás áramlás*. Nemzeti Közszolgálati Egyetem.
- Szatmári A. (2021). Magyar Rendészet, Vezetői életpályamodell a Magyar Rendőrség kiválasztási rendszerében 2021/1. 81—97. DOI: 10.32577/mr.2021.1.6

http://real.mtak.hu/126544/1/06_Szatmari_81-97_MR_2021_1.pdf

- Szemerszki M. (2015). A felsőfokú tanulmányi előmenetelt és sikerességet befolyásoló tényezők. In Pusztai G. & Kovács K. (Szerk.), *Ki eredményes a felsőoktatásban?* (pp. 108–117). Partium Könyvkiadó, Új Mandátum Könyvkiadó.
- Szigeti F. (2020). A doktori képzésből lemorzsolódók vizsgálata. *Educatio*, 29(1), 35–144. <https://doi.org/10.1556/2063.29.2020.1.11>
- Szilágyi K. (1993). *A tanácsadási elméletek*. GATE Gazdaság és Társadalomtudományi Kar Tanárképző Intézete.
- Szilágyi K. (2003). *Munka-pályatanácsadás mint professzió*. Kollégium Tanácsadó és Szolgáltató Kft.
- Szilágyi K. (2005). *A fiatalok és felnőttek pályaaorientációs és karrierépítési készségeinek szintje, fejlesztésének lehetőségei: Kutatási zárótanulmány*. Nemzeti Felnőttképzési Intézet.
- Szöllősi G. (2019). Az egyetemi hallgatók megtartását segítő eszközök a nemzetközi gyakorlatban: Elméletek és módszerek. *Szociális Szemle*, 12(1–2), 4–26. <https://doi.org/10.15170/SocRev.2019.12.01-02.01>
- Takács I. (2011). Pályaaorientáció, a karriertanácsadás lehetőségei a felsőfokú intézményekben. In Bodnár G. (Szerk.), *Tehetségmenedzsment a felsőoktatásban* (pp. 51–88). Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége.
- Terenzini, P. T., & Pascarella, E. T. (1980). Toward the validation of Tinto's model of college student attrition: A review of recent studies. *Research in Higher Education*, 12(3), 271–282. <https://doi.org/10.1007/BF00976097>
- Thomas, L. (2002). Student retention in higher education: The role of institutional habitus. *Journal of Education Policy*, 17(4), 423–442. <https://doi.org/10.1080/02680930210140257>
- Tinto, V. (1975). Dropout from higher education: a theoretical synthesis of recent research. *Review of Educational Research*, 45(1), 89–125. <https://doi.org/10.3102/00346543045001089>
- Tinto, V. (1987). *The principles of effective retention*. [Conference Papers] Paper presented at the Fall Conference of the Maryland College Personnel Association. (ED301267). ERIC. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED301267.pdf>
- Tinto, V. (1993). *Leaving college: Rethinking the causes and cures of student attrition*. University of Chicago Press.

- Tinto, V. (1997). Colleges as communities: exploring the educational character of student persistence. *Journal of Higher Education*, 68(6), 599–623. <https://doi.org/10.1080/00221546.1997.11779003>
- Tinto, V. (2004). *Student retention and graduation: Facing the truth, living with the consequences*. The Pell Institute for the Study of Opportunity in Higher Education. (ED519709). ERIC. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED519709.pdf>
- Tóth N. Á. (2016). *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Dialóg Campus Kiadó.
- Tóth-Bakos A., & Tóth P. (2018). A lemorzsolódás-kutatás pilot vizsgálatának eredményei a Selye János Egyetemen. In Tóth P., Maior E., Horváth K., Kautnik A., Duchon J. & Sass B. (Szerk.), *Kutatás és innováció a Kárpát-medencei oktatási térben: III. Kárpát-medencei Oktatási Konferencia: Tanulmánykötet* (pp. 717–731). Óbudai Egyetem.
- Utasi Á. (1984). *Életstílus-csoportok, fogyasztási preferenciák Rétegződés-modell vizsgálat V*. Az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézete, Budapest 1984.
- Van Gennep, A. (1960). *The Rites of Passage* (M. Vizedine & G. Caffee, Trans.). Chicago: University of Chicago Press.
- Várad J., Demeter-Karászi Zs., & Kovács K. (2019). The connection between extracurricular, leisure time activities, religiosity and the reasons for drop-out. *Central European Journal of Educational Research*, 1(1), 55–67.
- Vári V. (2018). A rendőri életpályamodell és a rendőri felsőoktatás összehangoltsága. *Magyar Rendészet*, 18(2), 205–222.
- Vásárhelyi-Nagy I. (2018). A beavatkozó állomány kondicionális képességei fejlesztésének új irányai, különös tekintettel a proprioceptív módszerek alkalmazására. *Hadmérnök*, 13(4), p. 408–422.
- Verhóczy J. (2017). Hivatásos tisztek a mai magyar rendészeti felsőoktatásban. In Boda J., Felkai L. & Patyi A. (Szerk.), *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére* (pp. 579–586). Dialóg Campus.
- Vossensteyn, H., Kottmann, A., Jongbloed, B., Kaiser, F., Cremonini, L., Stensaker, B., Hovdhaugen, E., & Wollscheid, S. (2015). *Dropout and completion in higher education in Europe: Main report*. European Union. <https://doi.org/10.2766/826962>

Alkalmazott Jogszabályok

1/2013. (I. 8.) KIM rendelet a közigazgatási, rendészeti, katonai és nemzetbiztonsági felsőoktatás vonatkozásában az évenként felvehető hallgatói létszám megállapításával és

elosztásával kapcsolatos eljárás részletes szabályiról, a Nemzeti Közszerológati Egyetemre történő felvétel különös feltételeiről, valamint a külföldi hallgatók Nemzeti Közszerológati Egyetemre történő felvételének, jogállásának és tanulmányainak részletes szabályairól.

20/2016. (VI.9.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervezetek tisztjelöltjeiről és a tisztjelölti szerológati jogviszonyról.

45/2020. (XII. 16.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes rendvédelmi feladatokat ellátó szervezetnél foglalkoztatott hivatásos állomány és rendvédelmi igazgatási alkalmazotti állomány alkalmasságvizsgálatáról

57/2009. (X. 30.) IRM–ÖM–PTNM együttes rendelet az egyes rendvédelmi szervezetek hivatásos állományú tagjai egészségügyi, pszichikai és fizikai alkalmasságáról, közalkalmazottai és köztisztviselői munkaköri egészségügyi alkalmasságáról, a szerológat-, illetve keresőképtelenség megállapításáról, valamint az egészségügyi alapellátásról

156/2009. (HK 1/2010.) HM HVKF intézkedés A Magyar Honvédség 2010. (2011-2013.) évi kiképzési és felkészítési feladatairól

363/2011. (XII. 30.) Kormányrendelet a Nemzeti Közszerológati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közszerológati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról

2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról

Összefoglalás

Bevezető: A felsőfokú rendészeti képzés, amely hazánkban mintegy 50 éves múltra tekint vissza, azzal küzd, hogy csökkentse a gondosan kiválasztott hallgatók lemorzsolódását. Kutatásunk a multidimenzionális problémakör feltérképezését és annak sajátos vizsgálatát tűzte ki céljául. A rendészet keresi a megoldást a jelenséggel minimalizálására, ahogyan valamennyi egyetem. A lemorzsolódás témaköre már az 1900-as évektől foglalkoztatja a tudósokat, azonban az egyetemi tanulmányokból kihulló hallgatók vizsgálatának témaköre a közelmúlt kutatásaiban került fókuszba. A perzisztenciával összefüggően a rendészetben általunk megjelölt kulcsterületek (pályára irányítás, kiválasztás, alkalmasság, pályán maradás lemorzsolódás) meglétét és hangsúlyát vizsgáltuk.

Anyag és módszer: A jelenséget két egymást követő évfolyamban vizsgáltuk: 2018/19. (n=137 fő), 2019/20. (n=173 fő), a minta összesen (N=312 fő). A tanárok interjúi alapján határoltuk be a vizsgálat időtartamát (n.tan=6 fő). A lemorzsolódott hallgatók (exit) interjúi segítették a konkrét okok feltárását, továbbá három önkitöltős kérdőívből nyertünk adatokat (Saját, Super-féle és Életcél-kérdőívek), valamint motorikus tesztek adataiból. A végzős hallgatókat online interjú által szakértői mintavétellel vizsgáltuk (n.végz.h=21 fő). Az adatfeldolgozást Statistica for Windows programcsomaggal végeztük (version 7.1, StatSoft Inc., Tulsa, OK 74104, USA, 2006). A mintáink analízálása során leíró statisztikát (átlag, szórás és variáció terjedelem), homogenitás vizsgálatot, egy- és kétmintás t-próbát, valamint lineáris korrelációt végeztünk.

Eredmények: A tanárok interjúi alapján megállapítottuk, hogy az első évfolyam a lemorzsolódás legveszélyeztetettebb időszaka. A nemenkénti megoszlás: nők (114 fő) 36,5%, férfiak (198 fő) 63,05%, a lemorzsolódás; 2018/19-ben 53 fő, amely 29,77%-a vizsgált mintának, 2019/20-ban 30 fő, amely 13,33% (a Covid miatti online oktatás időszaka). A vizsgált mintát homogénnek tekintettük, a motiváció és célképzés vonatkozásában a rendészeti hivatásnak megfelelő eredményeket mértünk. A nők a kondicionális teszteken nem maradnak el férfi társaiktól.

Megbeszélés: A hipotéziseink nagy része beigazolódott. A vizsgált kulcsterületek fellelhetőek voltak valamennyi vizsgálat során, annak hangsúlyában láttunk eltérést. A hivatásos és polgári oktatók véleménye megoszlott a lemorzsolódásról, annak leghangsúlyosabb időtartama az alapkiképzés, azt követően az első és második szemeszter. A dokumentumelemzés során nem találtunk olyan eredményeket, amelyek jelentős hatást gyakorolnának a pályaelhagyás problémájára. A döntéshozók keresik a megoldásokat, és folyamatosan monitorozzák a

területet. Az elkötelezettség hiánya a legerősebb indoka a lemorzsolódásnak, ugyanakkor a férfiak és nők motorikus teljesítményei között szignifikáns eltérést nem találtunk.

Következtetés: A fiatal felnőtt hallgatók személyiségi mutatói (átlagtól eltérő szórása) arra utalnak, hogy jellemzőik nem minden esetben optimálisak, vagyis kiforratlanok. Ez előzetes kérdőíves vizsgálattal mérhető lehet. A családi támogatás mértéke néha túlzó, amely torzulásokat okoz a felnőtté válás során és a reális önértékelésben, ezt támogathatná egy monitoring rendszerrel működtetett mentorprogram. A témakör pályaorientációs, toborzással összefüggő vizsgálata további kutatások iránya lehet.

Kulcsszavak: felsőfokú rendészeti oktatás, lemorzsolódás, pályára irányítás, kiválasztás, alkalmasság

Summary

Introduction: Higher law enforcement education, which in our country has a history of about 50 years, is struggling to reduce the dropout rate of carefully selected students. The aim of our research is to map the multidimensional problem and to investigate it in a specific way. Law enforcement is looking for a solution to minimalise this phenomenon, as all universities do. The issue of dropout has been a concern of scholars since the 1900s, however, the study of students dropping out of university studies has come into focus in recent research. In the context of persistence, the key areas we have identified in policing (career guidance, selection, aptitude, retention attrition) were examined.

Material and Methods: Two consecutive cohorts were surveyed in 2018/19 (n=137 students), 2019/20 (n=173 students), for a total sample (N=312 students). Interviews with students who dropped out (exit) helped to explore the specific reasons, and data were extracted from three self-administered questionnaires (Self, Super and Life Goal questionnaires) and motor tests. Graduate students were surveyed through an online interview with an expert sample (n.end.s=21 participants). Data processing was performed using Statistica for Windows software package (version 7.1, StatSoft Inc., Tulsa, OK 74104, USA, 2006). Descriptive statistics (mean, standard deviation and range of variation), homogeneity testing, one- and two-sample t-tests and linear correlation were performed to analyze our samples.

Results: The distribution by gender: females (114) 36.5%, males (198) 63.05%, dropout rate; in 2018/19 53 students, 29.77% of the sample studied, in 2019/20 30 students, 13.33% (Covid - period of online education). The sample studied was considered homogeneous, with results corresponding to the police profession in terms of motivation and target education. Women did not fall behind their male counterparts in the conditioning tests.

Discussion: Most of the hypotheses were confirmed. The key areas of the test were found in all tests, with differences in emphasis. Professional and civilian instructors were divided in their opinions on dropout, with the most pronounced period being the basic training, followed by the first and second semesters. In our document analysis, we did not find any findings that would have a significant impact on the dropout problem. Policy makers are looking for solutions and are continuously monitoring the area. Lack of engagement is the strongest reason for dropout, but no significant difference was found between the motor performance of men and women.

Conclusion: the personality indicators (variance from the mean) of young adult students suggest that their characteristics are not always optimal, i.e. they are immature. This could be measured by a preliminary questionnaire survey. The degree of family support is sometimes

excessive, causing distortions in the process of growing up and in realistic self-evaluation, which could be supported by a mentoring programme with a monitoring system. Further research on this topic in the context of career guidance and recruitment could be a direction for further investigation.

Keywords: law- enforcement university students, dropout, career guidance, selection, aptitude

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnék köszönetet mondani minden személynek, aki segítette és támogatta a doktori értekezésem elkészültét. Köszönöm a családom türelmét és azt, hogy támogatták tanulmányaimat, és segítették a doktori képzést a nyugodt családi háttér biztosításával az intenzív időszakokban. Hálás vagyok a doktori iskola valamennyi tanárának a képzés alatt nyújtott hozzáállásáért és pozitív segítőkészségéért, tanításaiért. Köszönöm a Nemzeti Közszolgálati Egyetem vezetésének a kutatás lefolytatásához nyújtott támogatást, valamint mindazoknak, akik tanácsaikkal, ötleteikkel és kollegiális hozzáállásukkal elősegítették a folyamatokra történő rálátást, és egyengették kutatásomat. Köszönöm a Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ vezetőinek a tanulmányom támogatásához nyújtott segítségét. Nagy köszönettel tartozom a témavezetőmnek, Dr. Bognár József egyetemi tanárnak, aki folyamatosan biztosította a stabil háttérrel munkámhoz, és átsegített a nehézségeken. Dr. Szakály Zsolt egyetemi tanár társ-témavezetőmnek a rendszeres támogató együtt gondolkodást. Fájó szívvel és hálás lélekkel gondolok konzulensemre, néhai Dr. Plachy Judit PhD-ra, aki mindig türelemmel és anyai gondoskodással egyengette doktori munkámat, köszönettel tartozom neki. Szeretettel gondolok valamennyi családtagomra, barátaimra és csoporttársaimra, akik ebben a sűrű időszakban mérsékelt kapcsolati aktivitásom ellenére gondoltak rám, biztattak munkám és tudományos tevékenységem folytatására.

MELLÉKLETEK

1. MELLÉKLET (Részvételi nyilatkozat) (1 oldal)

HALLGATÓI BELEEGYZŐ NYILATKOZAT TUDOMÁNYOS

KUTATÁSBAN TÖRTÉNŐ RÉSZVÉTELHEZ

Kutatási program címe és témája: A Nemzeti Közszoigalati Egyetem Rendészettudományi Kar Nappali tagozatos hallgatóinak lemorzsolódása az NKE rektorának jóváhagyásával.

A Vizsgálatvezető neve: Mácsár Gábor, az Eszterházy Károly Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola hallgatója (macsarekszer@gmail.com 06/30/2570109)

Vizsgálat célja: Célunk, hogy az NKE RTK lemorzsolódás összefüggéseinek pontosabb feltárásával, hozzájáruljunk a rendészeti egyetemi oktatási és nevelési tevékenység eredményességének növeléséhez.

Módszer és eszköz: A lemorzsolódás komplex problémakörének vizsgálata kapcsán interjúk, kérdőívek és motorikus tesztek adatain keresztül nyerünk adatokat a hallgatóktól.

Alulírott ..... , mint az NKE RTK nappali tagozatos hallgatója (vizsgálati személy) kijelentem, hogy a vizsgálat megkezdése előtt a vizsgálatvezető informált a vizsgálat céljáról, a vizsgálat időtartamáról, szerepemről a vizsgálatban, a vizsgálat veszélyeiről. A vizsgálatot kapcsolatos kérdéseimre a vizsgálat megkezdése előtt a vizsgálatvezető válaszolt.

A vizsgálaton önként, saját akaratomból vettem részt.

Elfogadom, hogy a

- vizsgálat eredményei kutatási célokra felhasználásra kerülnek.
- vizsgálatban történő részvételemért nem részesülök anyagi ellenszolgáltatásban, anyagi igényeket a vizsgálat után sem támasztok sem a vizsgálatvezetővel, sem az intézménnyel szemben.

Hozzájárulok

- az eredmények felhasználásához, a nevem említése nélkül tudományos folyóiratokban és konferenciákon történő megjelentetéséhez;

Amennyiben a vizsgálat során, vagy utólag a vizsgálat hatására sérülés következne be, nem támasztok sem anyagi, sem másfajta követelést sem a vizsgálatvezetővel, sem az intézménnyel szemben.

A vizsgálatban történő részvételtől saját akaratomból bármikor (a vizsgálat közben is) visszaléphetek. Tudomásul veszem, hogy amennyiben a vizsgálatot saját akaratomból megszakítom, személyemet emiatt semmilyen hátrány nem éri.

201.... hó ..... nap

Vizsgálatvezető
Mácsár Gábor

Vizsgálati személy

2. MELLÉKLET (Kutatási engedély) (1 oldal)

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM Szervezeti egység: Oktatási rektorhelyettes Titkársága		Ügyiratszám: NKE/3964/2017	Érkezett: 2017-06-01
Az ügy kezdeményezőjének/címzettjének neve: Mácsár Gábor		Az ügy kezdeményezőjének/címzettjének címe: 1097 Budapest, Vágóhíd utca	
Ügyirat tárgya: Kérelem			
Ügyintéző: Bordás Rita		Csatolmány:	
Előirat száma:		Utóirat száma:	
Kiadmányozás előtt látta:		Expediálás napja:	Expediálta:
		Irattározás napja:	Irattározta:
		Irattári tétel: 11 P 5	Selejtezés időpontja:
		Alsószámok:	
Kiadmányozó:			
Intézkedés/Pro domo:		Ügyintézés határideje:	
<p>Tisztelt Vezetőnapj Úr,</p> <p>Érttem a kérelmet a kérelemmel kapcsolatban.</p> <p>Válaszlatom: Kérem</p>		<p>Válaszlatom: Kérem</p>	
<p>ÉRKEZETT</p> <p>2017 JÚN 02 12:14</p> <p>Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rektori Kabinet</p>		<p>Válaszlatom</p>	

ÉRKEZETT

2017 JÚN 06.

Nemzeti Közzolgálati Egyetem
Tudományos Rektorhelyettes Titkárság

3. MELLÉKLET (Oktatói interjú) (2 oldal)

Interjúkérdések

Interjúalany neve:.....

Beosztása: .....

Feladatköre:.....

Mióta dolgozik a szakterületen?.....

1. **1. INNEN RÖGZÍTJÜK A TÁBÁZATBA:** Honnan érkeznek az RTK-ra a hallgatók?
Vidék (1) vagy Főváros (2) Nem tudja (3) Gimnázium, Rendészeti fakultációs osztályok, Szakközépiskola, Rendészeti Szakgimnázium
2. Mi jellemző leginkább a jelentkezők tanulmányi eredményeire?
3. Milyen a rendészeti dolgozók gyermekeinek jelentkezési aránya?
4. Milyen családból érkeznek a jelentkezők: Teljes, Csonka család, Fizikai dolgozók, Vállalkozók, Szellemi foglalkozást végzők
5. Mi jellemezi a szülői támogatottságot?
6. Melyek a fő okok, ami miatt ma a rendészeti pályát választják a fiatalok?
7. Milyen jellemző tulajdonságaik vannak a jelentkezőknek?
8. Milyen sportágakat űznek szívesen?
9. Mik a lemorzsolódás fő okai?
10. Mikor hagyják el az egyetemet?
11. Jellemző, hogy mikor szerelnek le?
12. Milyen fő okok a legjellemzőbbek az előző évek tapasztalatai alapján?
13. Milyen szabályozók mentén történik jelenleg a kiválasztás?
14. Szükség van-e ekkora kötöttségre az alapkiképzés során?
15. Az alapkiképzés feladatai és súlyozása, fegyelem, napirend, fegyelmező és alaki gyakorlatok, erősítő gyakorlatok, csapatformálás, valamint egyéni munka aránya milyen eloszlású?
16. Figyelembe veszik a fokozatosságot és egyéb pedagógiai elveket?
17. Mi jellemezi a kommunikációt a családdal, barátokkal? Gondolok itt a telefonhasználatra és az internetre az alapkiképzés időtartamában és azt követően?
18. Mennyire vannak lekorlátozva a hazautazás, a kimenők és a szabad programok?
19. Része-e a képzésnek az önállóságra nevelés?

20. Milyen pedagógiai módszereket alkalmaznak a csapatépítésre és a motiváció fenntartására?
21. Jellemző-e a hallgatókra, hogy többféle tanulási technikák ismernek?
22. Ha nem, akkor ismertetnek-e velük hatékony módszereket?
23. Milyen a hallgatók önismerete?
24. Milyen a hallgatók családi kötődése?
25. Mi az, amit a lemorzsolódás megelőzése kapcsán fontosnak vél?
26. Ön szerint hogyan lehetne csökkenteni a jelenlegi arányt?
27. A mai kornak milyen rendőrtisztekre van szüksége? Kondicionálisan, pszichésen és gondolkodás tekintetében?
28. A hallgatók többsége milyen családi háttérrel rendelkezik?
29. Mit szokott mutatni a családi háttér?
30. Ön szerint melyek a legerősebb okai a lemorzsolódásnak?
31. Mondana erre példákat az elmúlt évekből?
32. Mi volt a tavalyi helyzet, hány százalék hagyta el az RTK-t?
33. Mennyire hangsúlyos a család, a barátok, a szerelmek távolságának feldolgozása a hallgatók körében?
34. Hogyan viselik a kööttségeket a mai jelentkezők?
35. Milyen karriercélokkaal érkeznek? Homályos vagy Konkrét/Pénz, Szakmai, Család, Egzisztencia...
36. Milyen a jelentkezők előzetes tájékozottsági szintje a felvételikor a választott pályával kapcsolatban?
37. Van-e olyan terület a hallgatói lemorzsolódás kapcsán, amelyet nem érintettünk, de fontos lehet róla beszélni?

Köszönöm, hogy rendelkezésre állt!

4. MELLÉKLET (Saját kérdőív) (4 oldal)

EvaSys	Rendészettudományi Kar hallgatói vizsgálata 2018	
Készítette: Mácsár Gábor	Eszterházy Károly Egyetem	
	Neveléstudományi Doktori Iskola	

A megjelölés módja: jelölés

Javítás: Az optimális beolvasási eredmények érdekében kérem, kövesse a bemutatott példákat.

Az alábbi kérdőív egy kutatás része kérem, alaposan olvassa el és az Önre vonatkozó válaszokat karikázza be! **A kérdőív személyes adatait bizalmasan kezeljük! A kutatás kapcsán a Helsinkii deklaráció humán kutatásokra vonatkozó etikai elveit betartjuk!**

Ahol a kérdés mögött csak az 5 fokozatú Likert skála van, jelölje be azt, ami a leginkább közel áll Önhöz!

1. Egyáltalán nem
2. Kis mértékben
3. Közepes mértékben
4. Nagy mértékben
5. Teljes mértékben

Szíves együttműködését előre is köszönjük!

1. Személyes adatok

1.1 Név:

1.2 Születési dátum:

1.3 Neme:

férfi nő

1.4 Állandó lakhelye

főváros megyei jogú város egyéb város
 község egyéb

2. Tanulmányokra és egyéb adatokra vonatkozó kérdések

2.1 Milyen típusú iskolában végezte középfokú tanulmányait?

Alternatív gimnázium Gimnázium Rendészeti Szakgimnáziumból
 Gimnázium Rendészeti Fakultációs Osztályából Egyéb szakközépiskola

2.2 Egyéb szakközépiskola esetén a típus:

2.3 Milyen átlagos tanulmányi eredménye volt a Középfokú Iskola negyedik félévkor? 2.5- 3 között 3- 3.5 között 3.5- 4 között
 4- 4.5 között 4.5 fölött

2.4 Jelentkezett-e más egyetemre is? igen nem

3. Családra vonatkozó kérdések

- 3.1 **Apa foglalkozása?** rendészeti dolgozó fizikai dolgozó szellemi foglalkozást végző
- 3.2 **Anya foglalkozása?** vállalkozó egyéb rendészeti dolgozó fizikai dolgozó szellemi foglalkozást végző
- 3.3 **Milyen családban nőtt fel?** vállalkozó egyéb teljes csak anyával csak apával nagyszülőkkel egyéb
- 3.4 **Szülei mennyire támogatták a rendészeti pályaválasztását?** Nem   Erősen támogatták Nem kívánok válaszolni

4. Hivatás választással kapcsolatos kérdések

- 4.1 **Mikor döntötte el, hogy rendészeti pályára jelentkezik?** óvodás koromtól általános iskolás korban középiskola első-második évében középiskola harmadik-negyedik évében középiskola után
- 4.2 **Kik voltak leginkább hatással a rendészeti pályaválasztására?** szülők (az apa Rendőr Tűzoltó BV alkalmazott volt) szülők (az anya Rendőr Tűzoltó BV alkalmazott volt) barátok senki egyéb
- 4.3 **Dolgozik-e a családjában, vagy környezetében más is rendészeti pályán?** igen nem
- 4.4 Igen válasz esetén adja meg, ilyen területen:

5. Jövőbeni tervekkel kapcsolatos kérdések

- 5.1 **Mi szeretne lenni az egyetem elvégzése után?** rendőrtiszt nyomozó szakértő tűzoltó tiszt büntetés-végrehajtás irányító egyéb
- 5.2 Egyéb választása esetén adja meg válaszát:
- 5.3 **Az egyetem befejezése után, helyileg hol szeretne dolgozni?** Budapesten Megyei szervnél Városi szervnél Kiemelt helyen Szülővárosában
- 5.4 **Testvérei száma?**
- 5.5 **Elfogadták-e szülei az Ön véleményét döntési helyzetekben?** Soha   Mindig Nem nyilatkozom
- 5.6 **Szülei mennyire támogatták a rendészeti pályaválasztását?** Nem   Maximálisan támogatták Nem kívánok válaszolni
- 5.7 **Milyen mértékben befolyásolta ez a döntését?** Nem   Teljes mértékben Nem tudom eldönteni

9. A választott hivatásrendre, illetve az azzal kapcsolatos tájékozottságra vonatkozó kérdések
9.1 Milyen konkrét céljai, tervei vannak a pályán, mint tiszt?

9.2	Megítélése szerint mennyire egyezik a rendészeti hivatás az Ön érdeklődésével?	Egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	Teljes mértékben
9.3	Mennyire tartja vonzónak a rendészeti hivatást?		☐	☐	☐	☐	☐	
9.4	Milyennek tartja a rendészeti pálya megítélését?		☐	☐	☐	☐	☐	
9.5	Tudja-e, milyen szociális juttatásai vannak egy hivatásos tisztnek?		☐	☐	☐	☐	☐	
9.6	Megfelelőnek tartja-e a tisztek szociális juttatásait?		☐	☐	☐	☐	☐	
9.7	Véleménye szerint kellően megbecsültek-e a rendészeti szakmák?		☐	☐	☐	☐	☐	
9.8	Jellemzően mennyit foglalkoztak Önnel, segítettek, támogatták a tanulásban szülei?		☐	☐	☐	☐	☐	
9.9	Mennyire zavarná, ha együtt kellene lakknia másokkal?		☐	☐	☐	☐	☐	
9.10	Mennyire bírja a fegyelmet?		☐	☐	☐	☐	☐	
9.11	Mennyire fontos Ön számára a család közelsége?		☐	☐	☐	☐	☐	
9.12	Mennyiben befolyásolná tanulmányait egy jól fizető külföldi munka lehetősége?		☐	☐	☐	☐	☐	
9.13	Milyen mértékben befolyásolta barátai véleménye pályaválasztását?	Egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	Teljes mértékben
9.14	Csapatban tevékenykedése?	Egyáltalán nem jellemző	☐	☐	☐	☐	☐	Teljes mértékben jó
9.15	Hogyan jellemezné a családját a rendészeti pályaválasztási szándéka kapcsán?	Nem támogatták	☐	☐	☐	☐	☐	Erősen támogatták
9.16	Milyen érzés lenne Ön számára, ha minden nap egyenruhában kellene dolgoznia?	Nagyon zavarva	☐	☐	☐	☐	☐	Jó lenne
9.17	Hogyan viseli, ha határozott utasítást kap egy feladatra, amivel nem tud azonosulni?	Nem érint meg	☐	☐	☐	☐	☐	Csak a feladatra koncentrálok
9.18	A környezete megítélése szerint az Ön alkalmazkodási szintje?	gyenge	☐	☐	☐	☐	☐	kiváló
9.19	Meghatározott feladat elvégzése kapcsán hogyan teljesíti az Önre bízott feladatot?	gyenge	☐	☐	☐	☐	☐	kiváló
9.20	Véleménye szerint milyen a kitartási szintje?	gyenge	☐	☐	☐	☐	☐	kiváló
9.21	Jellemezze idegen nyelvi szóbeli kommunikációs szintjét?	gyenge	☐	☐	☐	☐	☐	kiváló
9.22	Jellemezze idegen nyelvi írásbeli kommunikációs szintjét?	gyenge	☐	☐	☐	☐	☐	kiváló
9.23	Jellemezze idegen nyelvi olvasási, megértési szintjét?	gyenge	☐	☐	☐	☐	☐	kiváló
9.24	Jellemezze családjának anyagi helyzetét?	gyenge	☐	☐	☐	☐	☐	kiváló
9.25	Hogyan készült a felvételire? (több választ is megjelölhet)		☐	☐	☐	☐	☐	
	☐ Nem készültem	☐ Edzettem a kondicionális felvételire	☐	☐	☐	☐	☐	☐ NKE honlapján tájékozódtam
	☐ Videókat kerestem a Youtube-on	☐ Tanáraimtól érdeklődtem	☐	☐	☐	☐	☐	☐ Rendőr ismerősömtől, barátomtól, rokonomtól
	☐ Egyetemi nyíltnapon	☐ Rendőrnapon tájékozódtam	☐	☐	☐	☐	☐	☐ Töbörző tiszt/iroda által
	☐ Prospektusból	☐ Egyéb	☐	☐	☐	☐	☐	
9.26	Egyéb választása esetén (is) kérem választát itt fejtse ki							

KÖSZÖNÖM a válaszadást!

5. MELLÉKLET (Super-féle kérdőív) (2 oldal)

EvaSys	Super-féle kérdőív	
Készítette: Mácsár Gábor	Eszterházy Károly Egyetem	
	Neveléstudományi Doktori Iskola	

A megjelölés módja: Kérem, használjon tollat vagy vékony hegyű filcet. Az űrlap automatikus feldolgozásra kerül.

Javítás: Az optimális beolvasási eredmények érdekében kérem, kövesse a bemutatott példákat.

Az alábbiakban munkával kapcsolatos állításokat olvashatsz. Arra kérünk, hogy mindegyik állítás mellett jelöld meg, saját személyed szempontjából mennyire érzed fontosnak az adott állítás tartalmát. Itt tehát nincs jó vagy rossz válasz. Egyedül helyes válasz az, amelyet sajátodnak tartasz.

A válaszolás módja a következő:

- 1 = egyáltalán nem érzed fontosnak**
- 2 = kicsit fontosnak érzed**
- 3 = eléggé fontosnak érzed**
- 4 = fontosnak érzed**
- 5 = nagyon fontosnak érzed**

1.

1.1 Név:

2. Mindegyik állítás azzal kezdődik, hogy OLYAN MUNKÁT SZERETNÉK, AHOL AZ EMBER...

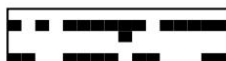
2.1 ... szüntelenül új, megoldatlan problémákba ütközik.	1	☐	☐	☐	☐	☐	5
2.2 ... másokon segíthet.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.3 ... sok pénzt kereshet.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.4 ... változatos munkát végezhet.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.5 ... szabadon dönthet a saját területén.munkát végezhet.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.6 ... tekintélyt szerezhethet munkájával.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.7 ... akár művész is lehet.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.8 ... a többiek közé tartozik.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.9 ... pillanatnyi kedve dönti el, hogy mit csináljon.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.10 ... megvalósítja önmagát.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.11 ... tisztelheti a főnökét.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.12 ... tehet valamit a társadalmi igazságosságért.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.13 ... nem beszélhet mellé, mert csak jó vagy rossz megoldások léteznek.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.14 ... másokat irányíthat.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.15 ... új elképzeléseket alakíthat ki.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.16 ... valami újat alkothat.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.17 ... objektíven lemérheti munkája eredményét.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.18 ... vezetője mindig helyesen dönt.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.19 ... olyat is csinálhat, ami más szemében fölöslegesnek tűnhet.		☐	☐	☐	☐	☐	
2.20 ... szebbé teheti a világot.	1	☐	☐	☐	☐	☐	5

**2. Mindegyik állítás azzal kezdődik, hogy
 OLYAN MUNKÁT SZERETNÉK, AHOL AZ EMBER... [Folytatás]**

2.21 ... önálló döntéseket hozhat.	1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5
2.22 ... gondtalan életet biztosíthat.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.23 ... új gondolatokkal találkozhat.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.24 ... vezetői képességeire szükség lehet.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.25 ... sikerét vagy kudarcát csak a következő nemzedék döntheti el.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.26 ... személyes életstílusa érvényesülhet.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.27 ... munkatársai egyben barátai is.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.28 ... biztos lehet afelől, hogy munkájáért a többiek megbecsülik.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.29 ... nem kell minduntalan ugyanazt csinálnia.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.30 ... jót tehet mások érdekében.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.31 ... más emberek javát szolgálja.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.32 ... sokféle dolgot csinálhat.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.33 ...-re mások felnéznek.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.34 ... jól kijön a munkatársaival.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.35 ... olyan életet élhet, amit legjobban szeret.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.36 ...-nek konfliktusokat kell vállalnia.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.37 ... mások munkáját is irányíthatja.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.38 ... szellemileg izgalmas munkát végezhet.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.39 ... magas nyugdíjra számíthat.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.40 ... munkájába másnak nincs beleszólása.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.41 ... szépet teremthet.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.42 ... olykor játszhat is.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.43 ...-nek megértő vezetője legyen.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.44 ... szüntelenül fejlesztheti, tökéletesítheti önmagát.		☐	☐	☐	☐	☐	☐	
2.45 ... új ötleteire mindig szükség van.	1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5

KÖSZÖNÖM a válaszadást!

6. MELLÉKLET (Életcél kérdőív) (2 db oldal)

EvaSys	Életcél Kérdőív	
Készítette: Mácsár Gábor	Eszterházy Károly Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola	

A megjelölés módja: Kérem, használjon tollat vagy vékony hegyű filcet. Az űrlap automatikus feldolgozásra kerül.

Javítás: Az optimális beolvasási eredmények érdekében kérem, kövesse a bemutatott példákat.

A következő állításokkal kapcsolatban karikázza be azt a számot, amelyet magára vonatkozóan a leginkább igaznak tart! Ehhez vegye figyelembe, hogy a számok egy-egy nagyon tiszta és egyértelmű érzéstől annak ellenkezőjéig terjednek. A skála közepe (4.) "semleges" egyik irányban sem foglal állást. Próbálja ez utóbbi választ a lehető legritkábban használni!

1.

1.1 Név:

2. Életcélra vonatkozó kérdések

2.1 Általában	nagyon unatkozom	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	feldobott és lelkes vagyok
2.2 Az élet számomra	mindig izgalmasnak tűnik	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	teljesen rutinszerűnek tűnik
2.3 Az életben	egyáltalán nincsenek szándékaim vagy céljaim	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	nagyon világos szándékaim és/vagy céljaim vannak
2.4 A létem	teljesen értelmetlen és céltalan	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	rendeltetése és értelme van
2.5 Minden nap	új és különbözik a többitől	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	pont ugyanolyan, mint a többi
2.6 Ha választhatnék,	inkább meg sem születtem volna	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	még vagy 100 ilyen életet szeretnék, mint a mostani
2.7 Nyugdíjasként, ha tehetném,	végre csinálnék valami érdekeset, amire mindig is vágytam	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	végre életem végéig csak lazítanék
2.8 Életcéljaim megvalósításában	eddig semmit sem haladtam előre	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	eddig mindent elértem

2. Élelcélra vonatkozó kérdések [Folytatás]

2.9	Az életem	üres, csupa kétségbeesés	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	csordultig tele van izgalmas, jó dolgokkal
2.10	Ha ma meg kellene halnom, úgy érezném,	mindenképp megérte élni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	egyáltalán nem érte meg élni
2.11	Ha az életemre gondolok,	gyakran tünődöm azon, hogy egyáltalán miért is élek	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	mindig látom, hogy miért vagyok a világon
2.12	Ha a világhoz fűződő viszonyomat nézem, a világ	zavaros és érthetetlen számomra	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	értelmes összhangban van az életemmel
2.13	Én	nagyon felelőtlen ember vagyok	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	nagyon felelősségteljes ember vagyok
2.14	Az ember választásainak szabadságáról azt gondolom, hogy	azt semmi sem korlátozza	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	azt teljesen behatárolja az öröklődés és a környezet
2.15	A halálra	felkészültem és nem félek tőle	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	nem készültem fel és félek tőle
2.16	Ami az öngyilkosságot illeti,	már komolyan gondoltam rá, mint kiútra	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	még csak meg sem fordult a fejemben
2.17	Arra, hogy célt, értelmet vagy küldetést találjak az életemnek,	teljes mértékben képesnek érzem magam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	gyakorlatilag képtelennek érzem magam
2.18	Az életemet	én tartom kézben, én irányítom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	nem tudom kézben tartani, külső tényezők irányítják
2.19	Mindennapi feladataim végzése számomra	öröm és elégedettség forrása	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	kellemetlen és unalmas élmény
2.20	Az életben	eddig nem találtam a magam számára hivatást vagy életfeladatot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	világos célokat és nekem való életfeladatot találtam

KÖSZÖNÖM a válaszadást!

7. MELLÉKLET (Motorikus korcsporttáblázat) (1 oldal)

9. melléklet az 57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTM-esüvites rendelethez 2. függelék

I. korcsport (18-29 éves korig)

7. sz. melléklet

Pont	Hanyattfekvésből felülés 60 mp alatt		Fekőfámaszban karhajlítás-nyújtás 30 mp alatt		Hajlított karú figgés időre mp		Helyből távolugrás cm		Fekve nyomás		4 × 10 m-es ingafutás mp		2000 m-es futás (perc)	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
25	55	45	35	20	73	45	250	220	25	25	8,8	9,4	7:35	10:00
24	54	44	34	19	70	44	245	218	24	24	8,9	9,5	7:40	10:06
23	53	43	33	18	67	43	242	216	23	23	9	9,6	7:45	10:12
22	52	42	32	17	64	42	240	214	22	22	9,1	9,7	7:50	10:18
21	51	41	31	16	61	41	238	212	21	21	9,2	9,8	7:55	10:21
20	50	40	30	15	58	40	236	210	20	20	9,3	9,9	8:00	10:30
19	49	39	29	14	55	39	234	208	19	19	9,4	10	8:15	10:40
18	48	38	28	13	52	38	232	206	18	18	9,5	10,1	8:30	10:50
17	47	36	27	12	49	37	230	204	17	17	9,6	10,2	8:45	11:00
16	46	34	26	11	46	36	228	202	16	16	9,7	10,3	9:00	11:10
15	45	32	25	10	43	35	226	200	15	15	9,8	10,4	9:15	11:20
14	44	30	24	9	41	34	224	198	14	14	9,9	10,5	9:30	11:30
13	43	28	23	8	39	32	222	196	13	13	10	10,6	9:45	11:40
12	42	26	22	7	37	30	220	194	12	12	10,1	10,7	10:00	11:50
11	40	24	21	6	35	28	218	192	11	11	10,2	10,8	10:15	12:00
10	38	22	20		33	26	216	190	10	10	10,3	10,9	10:30	12:15
9	36	20	19	5	30	24	214	188	9	9	10,4	11	10:45	12:30
8	34	18	18		27	22	212	186	8	8	10,5	11,1	11:00	12:45
7	32	16	17		24	20	210	184	7	7	10,6	11,2	11:20	13:00
6	30	14	16	4	21	18	208	182	6	6	10,7	11,3	11:40	13:30
5	29	12	15		18	15	206	180	5	5	10,8	11,4	12:00	14:00
4	28	10	14		16	13	204	178	4	4	10,9	11,5	12:20	14:30
3	27	9	13	3	14	11	202	176	3	3	11	11,6	12:40	15:00
2	26	8	12	2	12	9	200	174	2	2	11,1	11,7	13:00	15:30
1	25	7	11	1	10	8	198	172	1	1	11,2	11,8	13:30	16:00

I. kategória: Nem megfelelő: 0-79 pont; Megfelelő: 80-95 pont; Jó: 96-109 pont; Kiváló: 110-125 pont.
 II. kategória: Nem megfelelő: 0-59 pont; Megfelelő: 60-85 pont; Jó: 86-105 pont; Kiváló: 106-125 pont.
 III. és IV. kategória: Nem megfelelő: 0-39 pont; Megfelelő: 40-59 pont; Jó: 60-100 pont; Kiváló: 101-125 pont.

8. MELLÉKLET (Kilépők anonim interjúi) (4 oldal)

KIMUTATÁS (ANONIM)
a Nemzeti Közzolgálat Egyletem Rendészettudományi Kar
2018-2022 (DELTA) évfolyam leszerelő tisztjei/leltek leszerelésének okairól

Szr.	Név, szakfelfny megnevezése:	Leszerelés időpontja:	NKE RTK-n nyilatkozott	ORFK SZF HHSZ UTO-n nyilatkozott
1.	anonim közlekedérendészeti	2018.08.22. (1. napon)	Nem érezte az elhivatottságot, ami ehhez a hivatáshoz kell.	Úgy gondolja, hogy az civil életben sokkal könnyebben meg tudja állni a helyét. Nem szereti a kööttségeket, ebből kifolyólag feszülve érezte magát az első pillanattól kezdve az NKE RTK falai között.
2.	anonim igazgatásrendészeti	2018.08.22. (1. napon)	Nem tudna évekig a rendőrség kötelekben dolgozni.	Úgy érz nem elég elhivatott erre a pályára. A pénzüsszafetés és a 12 év kööttség elantortotta.
3.	anonim igazgatásrendészeti	2018.08.23. (2. napon)	Nem szeretné a jogviszonyjal járó 12 éves kötelektségét.	A pénzüsszafetés és a 12 év kööttség elantortotta, inkább az információkat szeretné kpróbalni.
4.	anonim közlekedérendészeti	2018.08.23. (2. napon)	Nem tud azonosulni a szakmai elvárásokkal, amit a szakma megkövetel.	Túl hosszúak és fárasztók a napok, nincs szabaddéje, sok a kööttség, és a pénzüsszafetés is túl, ha nem tudná teljesíteni a követelményeket.
5.	anonim közrendvédelmi	2018.08.23. (2. napon)	Nem tudja egyeztetni a mentalitásával a hivatás által támasztott elvárásokat.	Elsősorban a fizikai megterhelés volt az ami, a legjobban meglepte. Nem szantott arra, hogy ekkora fizikai igénybevetésnek lesz kítve, hiszen a felvételi eljárás során sem volt ilyen magas az elvárás vele szemben. Nem érez kellő ambíciót magában ahhoz, hogy a rendőri hivatást „újh” tudja.
6.	anonim határrendészeti	2018.08.23. (2. napon)	A fővőre nézve megváltottak az elképzeléseim.	Úgy érezte, hogy benne nincs benne az a motíváció, ami az egész képzés véghezviteléhez szükséges. Nem tudná elképzelni magát rendőrnök.
7.	anonim közrendvédelmi	2018.08.23. (2. napon)	Tízötan megterhelőnek érz a követelményeket, ezzel nem tud mentálisan megprkózni.	A pénzüsszafetés és a 12 év kööttség elantortotta, látszólag, hogy tisztból értes szeretne lenni.
8.	anonim	2018.08.23.	Eddigi tapasztalatai alapján nem neki való a rendőri	Az NKE RTK falai közt szembeült azzal, hogy

	bűnüldözési	(2. napon)	hivatás.	mégsem a rendőri hivatást szeretné választani.
9.	anonim bűnüldözési	2018.08.23. (2. napon)	Elhatározta, hogy ez a hivatás nem a hivatása.	Úgy érzi nem neki való ez a pálya, túl nagy a szigor.
10.	anonim gazdasági nyomozó	2018.08.23. (2. napon)	Meggyőződése, hogy a rendőri hivatás nem neki való.	Nem érez kellő elhivatott rendőri hivatáshoz. Helyette inkább a civil életben gazdasági területen szeretne dolgozni.
11.	anonim vám-pénzügyőr	2018.08.23. (2. napon)	Fizikailag nem érzi magát alkalmasnak.	
12.	anonim adó-pü. nyomozó	2018.08.23. (2. napon)	Nem tud azonosulni a hivatásos jogviszonnyal való életvitellel.	
13.	anonim adó-pü. nyomozó	2018.08.23. (2. napon)	Nem tudja magát elképzelni hosszú távon a rendőrség berkein belül.	
14.	anonim gazdasági nyomozó	2018.08.24. (3. napon)	A kötött életvitellel és életformával nem tud azonosulni.	Gyerekkora óta színész szeretett volna lenni. Ez alatt a pár nap alatt elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek döbentették rá arra, hogy nem szeretne rendőr lenni, ezért a közeljövőben a színészi pálya felé orientálódik.
15.	anonim adó-pü. nyomozó	2018.08.24. (3. napon)	Nem tud azonosulni a közzeggel és a teljesítménykényszert sem tudja elviselni.	
16.	anonim vám-pénzügyőr	2018.08.24. (3. napon)	Úgy gondolja, nem ez a megfelelő állás számára.	
17.	anonim adó-pü. nyomozó	2018.08.24. (3. napon)	Nem kívánja letölteni a 12 év kötelező szolgálatot.	
18.	anonim igazgatásrendészet	2018.08.27. 6. napon)	Túl sok jogi tantárgy és jogi tananyag a későbbi években.	Tart attól, hogy későbbiekben a jogi tantárgyakat nem tudja megtanulni, nem tud eleget tenni a tanulmányi kötelezettségeinek, amelynek következtében visszafizetési kötelezettség terhelné. Az igazgatásrendészetre lett elég a felvételi pontszáma, azonban nem irodai munkát szeretne végezni.
19.	anonim közrendvédelmi	2018.08.27. (6. napon)	Fizikailag és mentálisan túl kemény kiképzés.	Az egyetem mellett kevésnek találta a biztosított szabadidőt. Úgy érzi, nem tudja

2. oldal

				vállalni és teljesíteni ezeket a kööttségeket, amelyekkel most szembesült.
20.	anonim igazgatásrendészet	2018.08.27. (6. napon)	A személyi érdeklődési köre megváltozott és ezt az alapképzés alatt tapasztalta meg.	Az általános szolgálati ismeretek tantárgy hallgatása közben jött rá, hogy nem ezen a területen szeretné tanulmányait folytatni. A jogi pálya iránt vonzódik. (Rendészeti fakultációs képzésben vett részt, ahol már korábban is ismerteket szerzett a rendőri munkáról, amelyek azonban nem voltak elég alaposak.)
21.	anonim vám-pénzügyőr	2018.08.27. (6. napon)	Nem érzi alkalmasnak magát erre a pályára.	
22.	anonim vám-pénzügyőr	2018.08.27. (6. napon)	Fizikailag alkalmatlannak érzi magát.	
23.	anonim vám-pénzügyőr	2018.08.27. (6. napon)	Nem azok alapján alakultak a dolgok, mint ahogy tervezte.	
24.	anonim vám-pénzügyőr	2018.08.27. (6. napon)	Túl kötöttnek érzi a rendszert.	
25.	anonim katasztrófavédelem	2018.08.27. (6. napon)	-----	
26.	anonim katasztrófavédelem	2018.08.27. (6. napon)	-----	
27.	anonim vám-pénzügyőr	2018.08.28. (7. napon)	Egészségügyi problémák miatt nem tudja folytatni az alapfelkészítést.	
28.	anonim vám-pénzügyőr	2018.08.29. (8. napon)	Úgy érzi nem elég sem a tanulási, sem a fizikai követelmények teljesítéséhez.	
29.	anonim gazdasági nyomozó	2018.08.29. (8. napon)	Családi problémák, érzelmi problémák.	Családi okok miatt. A családjá kiment Amerikába munkavállalás céljából, ennek

3. oldal

KIMUTATÁS (ANONIM)
a Nemzeti Köszölgélati Egyetem Rendészettudományi Kar
2019-2023 (ECHO) évfolyam leszerelő tisztjelöltek leszerelésének okairól

Ssz.	Név, szakirány megnevezése:	Leszerelés időpontja:	NKE RTK-n nyilatkozott	ORREK SZF HISZ LUTO-n nyilatkozott
1.	anonim gazdasági nyomozó	2019. 08. 22. (1. napon)	Nem szeretne 12 évet aláírni.	Az első nap tapasztalatai alapján rájött arra, hogy mégsem ezt akarja. A továbbiakban OKI-s rangfolyamot szeretne elhagyni. Soknak találja a végzettség megszerzését követő 8 év kötelező állományban töltendő időt.
2.	anonim közrendvédelmi	2019.08.23. (2. napon)	Sem fizikailag, sem mentálisan nem áll készen.	Sem fizikailag, sem mentálisan nem érzí magát alkalmaznak erre a hivatásra. Később lehetséges, hogy a rendőri hivatást választja.
3.	anonim közlekedésszerkesztő	2019.08.23. (2. napon)	Nem az ő hivatása, nem szeretne 12 évet feláldozni.	Nem érzí azt, hogy ezt a hivatást szeretné folytatni élete során. Ezen kívül 12 évet nem szeretne erre áldozni, hogy ha mégsem tesszék neki később a rendőri életpálya.
4.	anonim igazgatórszerkesztő	2019.08.23. (2. napon)	Lelkileg, fizikailag nem bírná, fél, hogy a jövőben keményebb lesz.	Lelkileg és fizikailag megterhelőnek érzte a kiképzést és amikor megtrudta, hogy ez még fokozódni fog, akkor így döntött, hogy ezt már nem szeretne vállalni.
5.	anonim katasztrófavédelem, iparbiztonság	2019.08.23. (2. napon)	Fizikailag megterhelőnek tartja.	-----
6.	anonim katasztrófavédelem, művelési	2019.08.23. (2. napon)	Kötöttséget nem bírja.	-----
7.	anonim vám- és jövedékgazdálkodás	(2019.08.23) (2. napon)	Lelkileg nem érzí késznek magát a hivatásra. Képtelen lenne egy ilyen jelentőségteljes szerepkörrel, hivatással együtt élni.	-----
8.	anonim igazgatórszerkesztő	2019.08.26. (5. napon)	Úgy érzí nem bírja ezt a hivatást végigcsinálni, nem érdeklí, másból szeretne elhelyezkedni.	-----
9.	anonim határrendészeti	2019.08.26. (5. napon)	Túl nehéznek érzí a szakot, másból szeretne elhelyezkedni.	-----
10.	anonim igazgatórszerkesztő	2019.08.26. (5. napon)	Nem szeretne egyetemi hallgató lenni, inkább a végrehajtói állományban dolgozna.	-----

				következtében ő egyedül maradt itt. Érzelmileg, lelkileg megviseli ez a körülmény. Jövőre ismét megpróbálja a felvételt, miután visszatér a családjá.
30.	anonim határrendészeti	2018.09.03. (13. napon)	Egészségügyi okok.	A jobb térdfájdalmi miatt kénytelen abbahagyni az alapfelkészítést. Korábban nem voltak egészségügyi problémái, Kivizsgálta magát és jövőre ismét jelentkezik.
31.	anonim közrendvédelmi	2018.09.03. (13. napon)	Betegség, nem érzi magában a hivatástudatot.	Más tervei vannak. Most döbönt rá, hogy ez a szakma nem neki való, nagy a kötöttség.
32.	anonim közlekedésrendészeti	2018.09.03. (13. napon)	Egészségügyi panaszok.	A fizikai megterhelést nem bírta a szervezete, kardiológiai vizsgálatra a Honvéd Kórházba 2018.09.05-ére kapott időpontot. Jövőre edzettebben, felkészültebben ismételtlen megpróbálja a felvételt.
33.	anonim közrendvédelmi	2018.09.03. (13. napon)	Úgy érzi a kötött életforma nem neki való.	
34.	anonim adó-pü. nyomozó	2018.09.03. (16. napon)	Nem megfelelő fizikai állapot.	
35.	anonim határrendészeti	2018.09.11. (21. napon)	Rájött, hogy a rendőri hivatás nem való neki.	

1.	anonim határrendészeti	2018. 08. 23.	passziváltatás	engedélyezve
2.	anonim adó-pü. nyomozó	2018. 08. 28.	passziváltatás	engedélyezve
3.	anonim közlekedésrendészeti	2018. 09. 03.	passziváltatás	elbírálásra vár
4.	anonim közrendvédelmi	2018. 09. 05.	passziváltatás	engedélyezve

4. oldal

11.	anonim igazgatásrendészeti	2019.08.26. (5. napon)	Az elméleti anyag nem igazán érdekli.	
12.	anonim igazgatásrendészeti	2019.08.26. (5. napon)	Nincsenek ambíciói a hivatással kapcsolatban.	
13.	anonim közlekedésrendészeti	2019.08.26. (5. napon)	Mentálisan megterhelő számára.	
14.	anonim gazdasági nyomozó	2019.08.26. (5. napon)	Nem érzi magáénak a szakmát.	
15.	anonim biztonsági	2019.08.26. (5. napon)	Nem ezt akarja csinálni.	-----
16.	anonim pénzügyi-nyomozó	2019.08.27. (6. napon)	Úgy gondolja, hogy az itt eltöltött idő alatt sérült az emberi méltósága.	-----
17.	anonim katasztrófavédelem, műveleti	2019.08.27. (7. napon)	Nem érzi magáénak ezt a hivatást, mentőzni szeretne.	
18.	anonim migrációs	2019.08.27. (7. napon)	-----	
19.	anonim katasztrófavédelem, iparbiztonsági	2019.08.30. (10. napon)	Úgy érzi, nem ez a neki való pálya.	
20.	anonim közlekedésrendészeti	2019.09.02. (12. napon)	Az alapfelkészítés során tapasztalt fizikai és lelki megterhelés, valamint további személyes okok.	
21.	anonim bűnüldözési	2019.09.02. (12. napon)	Hétvége folyamán átgondolta, rájött, hogy nem ezt szeretné csinálni még évekig.	
22.	anonim biztonsági	2019.09.18. (28. napon)	-----	

6. oldal

9. MELLÉKLET (Végzősök online interjúja) (8 oldal)

2020. 08. 18.

Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar lemorzsolódás vizsgálata. Engedély: ügyirat sz. NKE/3964/2017.

Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar lemorzsolódás vizsgálata. Engedély: ügyirat sz. NKE/3964/2017.

31 kérdés van összesen, melyből 14 felelet választós. Köszönöm a válaszadást!

1. Mi a szakiránya?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- Rendőri (közrendvédelem, bűnügy, határrendészet)
- Büntetés-végrehajtási
- Nemzeti Adó és Vámhivatal
- Katasztrófa-védelmi

2. Ha most visszagondol, mi a tapasztalata az alapkiképzésről? Kérem fejtse ki!

---

3. Mik voltak a jó dolgok (élmények), pozitív tapasztalatai a képzéssel kapcsolatban? Kérem fejtse ki!

---

4. Mik voltak a rossz dolgok (felesleges, negatív tapasztalatok) a képzéssel kapcsolatban? Kérem fejtse ki!

---

5. Mit változtatna a képzésen, ha Ön tehetné ezt meg? Kérem fejtse ki!

---

6. Hogyan tenné hatékonyabbá az alapképzést? Mely részét erősítené és mely részét hanyagolná?

---

7. Ha ön helyezhetné el az alapképzést, ugyanígy a képzés elejére tenné az időpontját, vagy későbbi időpontra tenné, ha későbbre mikorra és miért?

---

8. Mit tart fontosnak az egyetemi életbe való helytállásban, hogyan lehet könnyebben megkapaszkodni rendészeti karon?

---

9. Jónak tartja-e, hogy felsőbb évesek tartják az alapkiképzést? Ha nem miért?

---

10. Mi volt, vagy melyek voltak a legemlékezetesebb oktatott tárgyak és miért?

---

11. Mi a tapasztalata az oktatott tárgyak és azok gyakorlati alkalmazása kapcsán?

---

12. Ki volt a kedvenc oktatója (tantárgya) és miért?

---

13. Milyen mértékben készítette fel a munkahelyen tapasztalható feladatokra az egyetemi képzés során?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

14. Munka minőségével kapcsolatban:

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

15. Feladat mennyiségével kapcsolatban:

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

16. Jelezze a képzés minőségét:

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

17. Jelezze a képzés gyakorlatiasságát:

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

18. Lemorzsolódási okok: Nem bírják a kööttséget.

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

19. Lemorzsolódási okok: Nem odavalók.

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

20. Lemorzsolódási okok: Tanulási képesség hiánya.*Soronként csak egy oválist jelöljön be.*

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

21. Lemorzsolódási okok: Fizikálisan nem bírják.*Soronként csak egy oválist jelöljön be.*

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

22. Lemorzsolódási okok: Mentálisan nem bírják.*Soronként csak egy oválist jelöljön be.*

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

23. Lemorzsolódási okok: Személyes konfliktus, tanárral.*Soronként csak egy oválist jelöljön be.*

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

24. Lemorzsolódási okok: Személyes konfliktus a diáktársakkal.*Soronként csak egy oválist jelöljön be.*

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

25. Lemorzsolódási okok: Szülői, baráti támogatás hiánya.*Soronként csak egy oválist jelöljön be.*

	1	2	3	4	5	
egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	teljes mértékben

26. Miért tetszik önnek a rendészeti pálya? Mi motiválja most leginkább? Kérek fejtsd ki bővebben.

---

27. Ha visszamehetne az időben, az első évfolyamos önmagához, milyen tanácsot adna önmagának a képzéssel kapcsolatosan?Kérem fejtsd ki!

---

28. Ha ön lenne egy első évfolyamos mentora, milyen tanácsokkal látná el hogy sikerebb legyen? Kérem fejtse ki!

---

29. Volt- e önnek mentora? Mi a tapasztalata a mentorálással kapcsolatban, hogyan funkcionált? Hogyan hatott önre? Kérem fejtse ki!

---

30. Ön szerint miért hagyják el a hallgatók az egyetemet?

---

31. Mi az, ami fontos lehet a lemorzsolódás kapcsán és nem kérdeztünk rá? Kérem fejtse ki!

---

10. MELLÉKLET (Homogenitás vizsgálat eredménye) (4 oldal)

Variable	T-tests; Grouping: Adatfelvétel (Munka MÁCSÁR STATISZTIKA 20220105) Group 1: 2 Group 2: 1										
	Mean 2	Mean 1	t-value	df	p	Valid N 2	Valid N 1	Std.Dev. 2	Std.Dev. 1	F-ratio Variances	p Variances
Szakirány	1,77	1,64	1,17690	308	0,240143	175	135	0,85	1,16	1,8344	0,000174
Neme	1,35	1,39	-0,66243	308	0,508189	175	135	0,48	0,49	1,0447	0,782594
Lemorzsolódás	1,89	1,99	-3,78590	308	0,000184	175	135	0,32	0,09	13,7438	0,000000
Lemorzsolódás ideje	1,00	1,00		19		19	2	0,00	0,00		
Okok	2,26	2,50	-0,29485	19	0,771309	19	2	0,99	2,12	4,5804	0,092572
DCK	19,98	20,14	-0,76216	308	0,446550	175	135	1,80	1,71	1,1062	0,541067
1.3	1,35	1,39	-0,66243	308	0,508189	175	135	0,48	0,49	1,0447	0,782594
1.4	2,95	2,97	-0,14287	308	0,886487	175	135	0,97	1,00	1,0624	0,704441
2.1	2,50	2,52	-0,19591	308	0,844813	175	135	0,95	0,95	1,0018	0,985547
2.2	2,00	2,63	-1,15382	20	0,262176	14	8	1,24	1,19	1,0906	0,952444
2.3	4,06	4,16	-1,17051	308	0,242701	175	135	0,79	0,79	1,0203	0,895971
2.4	1,67	1,64	0,68381	308	0,494611	175	135	0,47	0,48	1,0546	0,738446
3.1	2,78	2,61	1,29939	308	0,194780	175	135	1,28	1,03	1,5476	0,008284
3.2	3,45	3,26	1,57090	308	0,117233	175	135	1,14	0,96	1,4127	0,036210
3.3	1,42	1,38	0,40387	308	0,686591	175	135	1,01	0,93	1,1759	0,325124
3.4	4,57	4,53	0,41545	308	0,678102	175	135	0,67	0,70	1,1063	0,529345
4.1	2,92	3,17	-1,96270	308	0,050581	175	135	1,09	1,14	1,0989	0,556864
4.2	4,01	3,76	1,61966	308	0,106329	175	135	1,39	1,28	1,1776	0,320761
4.3	1,58	1,59	-0,27277	308	0,785211	175	135	0,50	0,49	1,0091	0,961051
4.2	4,01	3,76	1,62260	308	0,105699	175	135	1,38	1,28	1,1705	0,338914
4.3	1,57	1,59	-0,37329	308	0,709187	175	135	0,50	0,49	1,0127	0,944071
4.4	1,65	1,50	0,73992	116	0,460845	68	50	1,13	0,97	1,3452	0,277252
5.1	2,29	2,33	-0,27862	307	0,780727	174	135	1,42	1,56	1,2093	0,239290
5.2	1,70	1,92	-2,24477	308	0,025493	175	135	0,74	0,95	1,6153	0,002987
5.3	2,67	2,39	1,57909	308	0,115343	175	135	1,62	1,40	1,3358	0,078887
5.4	1,48	1,54	-0,65934	308	0,510170	175	135	0,69	0,93	1,7927	0,000303
5.5	4,37	4,56	-2,53771	308	0,011651	175	135	0,72	0,62	1,3623	0,060711
5.6	4,56	4,59	-0,42864	308	0,668487	175	135	0,65	0,68	1,1116	0,510545
5.7	2,71	2,74	-0,15686	308	0,875456	175	135	1,53	1,40	1,1929	0,283954
6.1	3,99	4,24	-2,44505	308	0,015043	175	135	0,96	0,78	1,4949	0,014961
6.2	3,76	3,88	-0,90814	308	0,364513	175	135	1,21	1,11	1,2010	0,265831
6.3	4,45	4,33	1,40610	308	0,160702	175	135	0,77	0,79	1,0512	0,753300
6.4	3,18	3,56	-3,02194	308	0,002722	175	135	1,11	1,08	1,0724	0,673130
6.5	2,30	2,70	-2,78368	308	0,005707	175	135	1,21	1,36	1,2557	0,158309
6.6	2,46	2,95	-3,89623	308	0,000120	175	135	1,04	1,15	1,2232	0,211663
6.7	1,34	1,46	-1,34105	308	0,180893	175	135	0,74	0,86	1,3588	0,057535
6.8	1,34	1,79	-4,54723	308	0,000008	175	135	0,67	1,06	2,5390	0,000000
7.1	3,86	4,06	-2,81532	308	0,005187	175	135	0,61	0,61	1,0062	0,975332

7.2	4,04	4,13	-1,32584	308	0,185876	175	135	0,60	0,63	1,1097	0,517210
7.3	3,93	4,02	-0,94086	308	0,347516	175	135	0,89	0,90	1,0248	0,875012
7.4	3,90	4,16	-2,87771	308	0,004286	175	135	0,79	0,79	1,0211	0,892349
7.5	3,69	3,83	-1,91335	308	0,056630	175	135	0,65	0,66	1,0407	0,800619
7.6	4,46	4,50	-0,63456	308	0,526183	175	135	0,59	0,52	1,3251	0,087529
7.7	4,18	4,30	-1,65508	308	0,098927	175	135	0,63	0,62	1,0265	0,878037
7.8	4,64	4,55	1,48537	308	0,138469	175	135	0,52	0,57	1,2177	0,222092
7.9	4,38	4,37	0,14811	308	0,882350	175	135	0,75	0,72	1,0790	0,646175
7.10	4,63	4,56	1,17792	308	0,239736	175	135	0,52	0,57	1,2009	0,256388
7.11	4,31	4,49	-2,55326	308	0,011154	175	135	0,63	0,60	1,1187	0,496583
7.12	3,80	4,13	-4,39887	308	0,000015	175	135	0,68	0,60	1,2610	0,158983
7.13	4,65	4,69	-0,64706	308	0,518074	175	135	0,50	0,51	1,0371	0,817194
7.14	4,61	4,57	0,51895	308	0,604165	175	135	0,61	0,58	1,0898	0,603074
7.15	4,48	4,44	0,46881	308	0,639535	175	135	0,65	0,68	1,0809	0,627179
7.16	4,19	4,36	-2,44251	308	0,015147	175	135	0,58	0,57	1,0654	0,702903
7.17	4,61	4,49	1,86522	308	0,063101	175	135	0,54	0,61	1,2521	0,163562
7.18	3,75	3,99	-2,41723	308	0,016220	175	135	0,88	0,82	1,1550	0,381568
8.1	3,27	3,41	-0,65587	306	0,512401	174	134	1,80	1,85	1,0492	0,763186
8.2	1,22	1,21	0,07454	92	0,940743	51	43	0,42	0,41	1,0184	0,958080
9.1	1,82	1,72	1,50504	308	0,133339	175	135	0,62	0,58	1,1476	0,403378
9.2	4,47	4,53	-0,81856	308	0,413668	175	135	0,62	0,60	1,0920	0,594572
9.3	4,45	4,50	-0,66954	308	0,503651	175	135	0,72	0,63	1,2800	0,133737
9.4	3,66	3,04	5,67517	308	0,000000	175	135	0,91	1,01	1,2386	0,184712
9.5	3,54	3,79	-2,17527	308	0,030370	175	135	1,01	1,04	1,0694	0,674573
9.6	3,76	3,40	3,39248	308	0,000783	175	135	0,89	0,97	1,1900	0,280535
9.7	2,87	2,27	4,89067	308	0,000002	175	135	1,10	1,01	1,1816	0,310866
9.8	4,37	4,36	0,07342	308	0,941520	175	135	1,01	1,00	1,0340	0,843038
9.9	1,73	1,85	-1,07343	308	0,283917	175	135	1,02	0,92	1,2425	0,187095
9.10	4,36	4,48	-1,69886	308	0,090356	175	135	0,63	0,62	1,0176	0,920230
9.11	3,63	3,73	-0,89827	308	0,369745	175	135	0,97	0,92	1,1113	0,522536
9.12	1,97	2,10	-1,10987	308	0,267921	175	135	1,01	1,08	1,1494	0,387308
9.13	1,81	2,08	-1,99278	308	0,047168	175	135	1,03	1,41	1,8841	0,000089
9.14	4,47	4,44	0,41009	308	0,682023	175	135	0,64	0,71	1,2194	0,218881
9.15	4,42	4,54	-1,42678	308	0,154657	175	135	0,71	0,73	1,0470	0,772309
9.16	4,50	4,50	-0,07264	308	0,942142	175	135	0,82	0,74	1,2296	0,209226
9.17	4,12	3,99	1,26063	308	0,208398	175	135	0,92	0,95	1,0492	0,762481
9.18	4,26	4,40	-1,91120	307	0,056909	175	134	0,68	0,64	1,1475	0,404639
9.19	4,43	4,46	-0,58742	307	0,557351	174	135	0,51	0,50	1,0288	0,867376
9.20	4,36	4,61	-3,67276	308	0,000283	175	135	0,61	0,56	1,1740	0,329899
9.21	3,70	3,73	-0,34430	308	0,730858	175	135	0,89	0,96	1,1606	0,355390
9.22	3,80	3,76	0,38752	308	0,698642	175	135	0,77	0,92	1,4311	0,026423
9.23	4,03	4,09	-0,60895	308	0,543007	175	135	0,76	0,81	1,1089	0,519930

9.24	3,51	3,61	-1,02455	308	0,306378	175	135	0,80	0,78	1,0467	0,784741
9.25	4,11	3,66	2,31712	308	0,021153	175	135	1,78	1,61	1,2161	0,234537
9.25.1	0,03	0,08	-2,09576	308	0,036920	175	135	0,17	0,27	2,7011	0,000000
9.25.2	0,82	0,84	-0,45658	308	0,648294	175	135	0,39	0,37	1,0935	0,588461
9.25.3	0,54	0,52	0,32473	308	0,745608	175	135	0,50	0,50	1,0059	0,965643
9.25.4	0,09	0,07	0,62056	308	0,535347	175	135	0,28	0,25	1,2573	0,164206
9.25.5	0,10	0,09	0,41123	308	0,681191	175	135	0,30	0,29	1,1375	0,434442
9.25.6	0,37	0,41	-0,77466	308	0,439134	175	135	0,48	0,49	1,0415	0,797187
9.25.7	0,53	0,49	0,64143	308	0,521721	175	135	0,50	0,50	1,0039	0,975472
9.25.8	0,02	0,07	-2,49639	308	0,013069	175	135	0,13	0,26	4,0776	0,000000
9.25.9	0,00	0,01	-1,13910	308	0,255547	175	135	0,00	0,09	0,0000	1,000000
9.25.10	0,11	0,09	0,57120	308	0,568280	175	135	0,31	0,29	1,1930	0,283666
9.25.11	0,03	0,04	-0,41704	308	0,676937	175	135	0,17	0,19	1,2872	0,117774
Szuper2.1	3,68	3,78	-0,93370	308	0,351193	175	135	0,90	0,93	1,0541	0,740801
2.2	4,50	4,56	-0,76484	308	0,444955	175	135	0,74	0,61	1,4983	0,014410
2.3	3,59	3,82	-2,43353	308	0,015521	175	135	0,84	0,78	1,1702	0,339791
2.4	4,33	4,33	-0,09333	308	0,925703	175	135	0,72	0,70	1,0552	0,746908
2.5	3,64	3,77	-1,40465	308	0,161134	175	135	0,86	0,74	1,3376	0,077522
2.6	3,97	4,21	-2,33835	308	0,020009	175	135	0,92	0,82	1,2710	0,145194
2.7	1,79	1,90	-1,06772	308	0,286485	175	135	0,88	1,01	1,3232	0,082761
2.8	3,90	3,90	-0,00763	308	0,993919	175	135	0,99	0,95	1,0891	0,605735
2.9	1,94	2,20	-2,43331	308	0,015530	175	135	0,87	1,03	1,3897	0,041522
2.10	3,98	3,89	0,80194	308	0,423204	175	135	1,00	1,05	1,0935	0,577348
2.11	4,10	4,07	0,28382	308	0,776740	175	135	0,88	0,89	1,0382	0,812146
2.12	4,57	4,58	-0,08348	308	0,933527	175	135	0,65	0,69	1,1216	0,475426
2.13	3,74	3,47	2,31325	308	0,021368	175	135	1,00	0,98	1,0329	0,847861
2.14	3,21	3,54	-3,12306	308	0,001960	175	135	1,02	0,82	1,5535	0,007747
2.15	3,57	3,58	-0,10930	308	0,913035	175	135	0,94	0,99	1,0969	0,564389
2.16	3,23	3,33	-0,80166	308	0,423369	175	135	1,13	1,15	1,0371	0,817152
2.17	3,76	3,95	-1,99603	308	0,046810	175	135	0,83	0,81	1,0419	0,806517
2.18	4,05	4,07	-0,22788	308	0,819890	175	135	0,83	0,92	1,2407	0,181334
2.19	2,53	2,64	-0,87397	308	0,382818	175	135	1,14	1,11	1,0626	0,714759
2.20	4,20	4,29	-0,85495	308	0,393245	175	135	0,91	0,90	1,0106	0,953980
2.21	3,73	3,89	-1,65021	308	0,099920	175	135	0,82	0,84	1,0457	0,777963
2.22	4,22	4,32	-1,01230	308	0,312190	175	135	0,82	0,83	1,0021	0,984037
2.23	4,01	3,88	1,32408	308	0,186457	175	135	0,86	0,85	1,0416	0,808152
2.24	4,14	4,28	-1,67638	308	0,094678	175	135	0,76	0,74	1,0580	0,734640
2.25	2,23	2,50	-2,46524	308	0,014237	175	135	0,88	0,99	1,2825	0,123190
2.26	3,06	3,28	-1,87302	308	0,062013	175	135	1,09	0,98	1,2354	0,199003
2.27	4,49	4,59	-1,24785	308	0,213034	175	135	0,69	0,62	1,2398	0,191525
2.28	4,42	4,35	0,85406	308	0,393737	175	135	0,69	0,73	1,1111	0,512041
2.29	3,86	3,81	0,39481	308	0,693256	175	135	0,95	0,92	1,0789	0,646466

2.30	4,61	4,62	-0,15817	308	0,874428	175	135	0,60	0,58	1,0706	0,680876
2.31	4,56	4,55	0,16270	308	0,870863	175	135	0,63	0,64	1,0415	0,797374
2.32	4,07	4,07	-0,05955	308	0,952555	175	135	0,83	0,77	1,1774	0,321199
2.33	4,06	4,21	-1,61334	308	0,107695	175	135	0,84	0,77	1,1853	0,301697
2.34	4,86	4,66	0,60951	308	0,542634	175	135	3,85	0,52	54,7538	0,000000
2.35	4,59	4,48	1,43854	308	0,151296	175	135	0,60	0,71	1,4094	0,033556
2.36	3,08	3,27	-1,69918	308	0,090295	175	135	0,97	0,94	1,0724	0,673161
2.37	3,44	3,72	-2,83579	308	0,004874	175	135	0,89	0,81	1,2272	0,213556
2.38	4,23	4,19	0,17732	308	0,859373	175	135	3,13	0,85	13,6122	0,000000
2.39	3,48	3,73	-2,14501	308	0,032734	175	135	1,02	0,98	1,0738	0,667328
2.40	2,73	2,91	-1,84207	308	0,066426	175	135	0,90	0,85	1,1189	0,495772
2.41	3,27	3,24	0,17517	308	0,861064	175	135	1,16	1,26	1,1899	0,280977
2.42	2,46	2,53	-0,48608	308	0,627259	175	135	1,09	1,19	1,1984	0,261805
2.43	4,26	4,19	0,77606	308	0,438306	175	135	0,81	0,81	1,0116	0,937684
2.44	4,33	4,34	-0,11103	308	0,911662	175	135	0,68	0,79	1,3556	0,059518
2.45	3,93	4,00	-0,67648	308	0,499243	175	135	0,87	0,90	1,0530	0,745386
Életcél 2.1	5,82	5,87	-0,45858	308	0,646857	175	135	0,89	1,01	1,2746	0,132799
2.2	3,51	3,33	1,00848	308	0,314017	175	135	1,52	1,63	1,1565	0,366776
2.3	6,32	6,56	-3,12445	308	0,001951	175	135	0,68	0,63	1,1563	0,377811
2.4	6,50	6,50	-0,07910	308	0,937007	175	135	0,71	0,74	1,0913	0,585904
2.5	2,61	2,73	-0,75180	308	0,452745	175	135	1,31	1,36	1,0772	0,642314
2.6	6,06	6,27	-2,01010	308	0,045292	175	135	0,92	0,92	1,0016	0,986348
2.7	3,54	3,66	-0,60263	308	0,547196	175	135	1,67	1,89	1,2687	0,140266
2.8	5,89	6,13	-2,25326	308	0,024946	175	135	0,96	0,91	1,0968	0,576094
2.9	5,68	5,86	-1,93041	308	0,054473	175	135	0,84	0,76	1,2200	0,227035
2.10	1,55	1,56	-0,06528	308	0,947993	175	135	0,93	0,94	1,0376	0,814947
2.11	6,14	6,21	-0,60453	308	0,545936	175	135	0,96	0,90	1,1348	0,442856
2.12	5,70	5,87	-1,46331	308	0,144402	175	135	0,98	0,97	1,0335	0,845451
2.13	6,17	6,27	-1,11840	308	0,264266	175	135	0,81	0,80	1,0242	0,888850
2.14	3,76	3,79	-0,18112	308	0,856394	175	135	1,50	1,65	1,2071	0,243188
2.15	4,16	4,01	0,77055	308	0,441566	175	135	1,72	1,74	1,0291	0,854355
2.16	6,88	6,90	-0,50251	308	0,615668	175	135	0,40	0,42	1,0828	0,619726
2.17	1,47	1,44	0,37187	308	0,710247	175	135	0,69	0,80	1,3240	0,082144
2.18	1,79	1,83	-0,41099	308	0,681365	175	135	0,87	0,88	1,0204	0,895706
2.19	2,25	2,06	1,82892	308	0,068378	175	135	0,89	0,90	1,0234	0,881534
2.20	6,26	6,41	-1,39888	308	0,162854	175	135	0,99	0,98	1,0133	0,941074
Fizikai Füg	22,52	18,75	1,21173	262	0,226708	146	118	25,00	25,37	1,0301	0,861353
Fekveny	11,31	13,22	-1,29489	261	0,196501	146	117	11,54	12,37	1,1494	0,425386
Ingafutás	10,61	11,60	-0,80923	262	0,419120	146	118	7,80	12,07	2,3902	0,000001
H.távol	226,61	224,51	0,75424	262	0,451383	146	118	22,81	22,12	1,0632	0,732920
Felülés	48,64	48,24	0,54711	262	0,584771	146	118	5,66	6,41	1,2826	0,154445
2000m	0,39	0,51	-1,56070	262	0,119801	146	118	0,05	0,90	356,0260	0,000000

11. MELLÉKLET

(Alapstatisztika és korreláció) (6 oldal)

férfiak n=198	Mean	SD	Minimum	Maximum
SUPER_ Szellemi ösztönzők	9,16	0,97	6,00	11,00
Társas kapcsolatok	8,50	1,77	3,00	12,00
Alturizmus	12,15	1,87	6,00	15,00
Játékosság	6,17	1,47	3,00	10,00
Anyagiak	4,57	0,77	1,00	6,00
Önérvé.	5,93	1,16	2,00	9,00
Változatosság	12,82	1,37	9,00	15,00
Hierarchia	6,26	1,05	4,00	10,00
Függetlenség	6,91	1,26	4,00	11,00
Humán érték	9,65	1,49	3,00	11,00
Presztízs	11,86	1,29	6,00	15,00
Munkateljesítmény	7,67	1,61	2,00	10,00
Esztétikum	7,48	2,02	3,00	12,00
Kreativitás	6,17	1,76	2,00	10,00
Irányítás	8,53	1,42	4,00	11,00
Fizikai Füg	27,65	26,80	0,00	73,00
Fekve-nyomás	9,70	12,07	0,00	73,00
Ingafutás	10,85	10,25	8,60	104,00
Helyből távolugrás	240,75	10,65	194,00	256,00
Felülés	51,27	5,12	24,00	62,00
2000m	0,45	0,77	0,30	7,35

Alapstatisztika

nők n=114	Mean	Std.Dev.	Minimum	Maximum
SUPER_ Szellemi ösztönzés	9,25	0,86	7,00	11,00
Társas kapcsolatok	8,64	2,16	3,00	13,00
Alturizmus	11,96	1,87	6,00	15,00
Játékosság	6,27	1,42	4,00	10,00
Anyagiak	4,54	0,72	3,00	6,00
Önérvé.	5,82	1,10	3,00	9,00
Változatosság	12,73	1,31	9,00	15,00
Hierarchia	6,32	1,03	4,00	10,00

Függetlenség	7,10	1,20	5,00	11,00
Humán érték	10,02	1,06	7,00	11,00
Presztíz	11,76	1,66	6,00	15,00
Munkateljesítmény	8,15	1,56	3,00	11,00
Esztétikum	7,54	2,31	4,00	12,00
Kreativitás	6,38	1,76	2,00	10,00
Irányítás	8,85	1,49	4,00	11,00
Fizikai Füg	9,46	17,09	0,00	55,00
Fekve-nyomás	16,23	10,54	0,00	45,00
Ingafutás	11,39	9,41	9,10	104,00
Helyből távolugrás	200,55	12,12	176,00	230,00
Felülés	43,79	4,15	18,00	55,00
2000m	0,43	0,04	0,28	0,54

Korreláció (férfi nő egyben)

	Fizikai Füg	Fekveny.	Ingafutás	H.távol	Felülés	2000m
SUPER_Szelle mi öszt.	-0,12	0,13	0,01	-0,07	-0,08	0,03
Társas kapcs.	0,02	-0,01	-0,05	-0,01	-0,00	-0,07
Alturizm.	0,07	-0,01	0,05	0,02	0,09	-0,04
Játékosság	-0,01	0,04	0,10	0,06	0,01	0,01
Anyagiak	0,04	0,01	-0,10	0,05	0,10	0,07
Önérvé.	-0,04	-0,01	-0,09	-0,02	0,00	0,01
Változ.	-0,00	0,04	0,01	0,03	0,08	0,04
Hierarchia	0,07	-0,05	0,08	-0,03	0,00	0,06
Függetl.	0,03	-0,04	0,06	-0,11	-0,11	-0,04
Hum.ért.	-0,07	0,06	-0,02	-0,14	-0,04	0,09
Presztíz	-0,02	0,03	-0,02	0,07	0,05	0,00
Munkatelj.	0,01	-0,01	-0,08	-0,12	-0,07	0,07
Esztétikum	-0,13	0,15	0,00	-0,01	0,01	-0,04
Kreativitás	0,05	-0,03	-0,13	0,02	0,01	0,06
Irányítás	-0,07	0,01	-0,05	-0,15	-0,17	-0,03

férfiak	Fizikai Függ	Fekveny	Ingafutás	H.távol	Felülés	2000m
SUPER_Szelle mi öszt.	-0,16	0,20	-0,02	-0,15	-0,07	0,04
Társas kapcs.	0,08	-0,09	0,01	-0,06	0,00	-0,10
Alturizm.	0,05	0,06	0,09	-0,00	0,04	-0,05
Játékosság	-0,01	0,03	0,09	0,10	0,04	0,02
Anyagiak	0,01	-0,00	-0,10	0,07	0,08	0,08
Önérvé.	-0,04	-0,02	-0,09	-0,11	-0,02	0,02
Változ.	0,00	0,09	0,01	0,07	0,11	0,05
Hierarchia	0,06	-0,01	0,08	0,03	-0,00	0,08
Függetl.	0,10	-0,08	0,14	-0,11	-0,11	-0,04
Hum.ért.	-0,03	0,00	-0,03	-0,03	0,06	0,11
Presztízs	-0,09	0,14	0,01	-0,06	0,04	0,01
Munkatelj.	0,04	-0,05	-0,12	0,01	0,07	0,09
Esz­tétikum	-0,14	0,18	0,04	0,01	0,01	-0,05
Kreativitás	0,10	-0,08	-0,15	0,13	0,08	0,08
Irányítás	-0,02	0,01	-0,05	-0,02	-0,10	-0,04

nők	Fizikai Függ	Fekveny	Ingafutás	H.távol	Felülés	2000m
SUPER_Szelle mi öszt.	0,03	-0,04	0,07	0,08	-0,09	0,06
Társas kapcs.	-0,06	0,08	-0,13	0,16	0,06	0,19
Alturizm.	0,08	-0,14	-0,01	-0,05	0,18	0,06
Játékosság	-0,02	0,05	0,12	0,19	0,00	-0,07
Anyagiak	0,08	0,07	-0,08	-0,04	0,15	0,32
Önérvé.	-0,12	0,06	-0,08	-0,08	-0,03	-0,02
Változ.	-0,04	-0,05	0,01	-0,05	0,05	-0,18
Hierarchia	0,15	-0,16	0,08	-0,08	0,06	0,05
Függetl.	-0,06	-0,04	-0,10	-0,07	-0,01	-0,07
Hum.ért.	-0,05	0,09	-0,00	-0,19	0,00	0,11
Presztízs	0,01	-0,08	-0,05	0,12	-0,04	-0,13

Munkatelj.	0,19	-0,07	-0,02	0,08	-0,03	0,03
Esztétikum	-0,16	0,12	-0,06	-0,05	0,01	0,08
Kreativitás	-0,00	0,00	-0,09	0,15	-0,00	-0,02
Irányítás	-0,02	-0,09	-0,07	-0,05	-0,09	0,02

Korreláció szuper-szuper férfi nő egyben

férfi-nő	SUPER_Szellemi öszt.	Társas kapcs.	Alturizm.	Játékosság	Anyagiak	Önérvé.	Változ.	Hierarchia	Függetl.	Hum.ért.	Presztízsz	Munkatelj.	Esztétikum	Kreativitás	Irányítás
SUPER_Szellemi öszt.	1,00	0,22	0,27	0,23	0,29	0,24	0,39	0,07	0,12	0,35	0,35	0,28	-0,00	0,20	0,31
Társas kapcs.	0,22	1,00	0,08	0,13	0,24	0,06	0,10	0,06	0,02	0,17	0,07	0,12	0,22	0,14	0,09
Alturizm.	0,27	0,08	1,00	0,08	0,23	0,16	0,62	0,05	0,19	0,28	0,26	0,21	-0,00	0,17	0,13
Játékosság	0,23	0,13	0,08	1,00	0,15	0,13	0,17	0,05	0,10	0,15	0,28	0,13	-0,11	0,15	0,06
Anyagiak	0,29	0,24	0,23	0,15	1,00	0,20	0,25	0,20	0,12	0,28	0,15	0,23	0,06	0,18	0,14
Önérvé.	0,24	0,06	0,16	0,13	0,20	1,00	0,13	0,10	0,09	0,18	0,19	0,20	-0,11	0,22	0,19
Változ.	0,39	0,10	0,62	0,17	0,25	0,13	1,00	0,04	0,18	0,33	0,34	0,09	0,01	0,17	0,18
Hierarchia	0,07	0,06	0,05	0,05	0,20	0,10	0,04	1,00	0,05	0,13	0,16	0,05	0,22	0,10	0,18
Függetl.	0,12	0,02	0,19	0,10	0,12	0,09	0,18	0,05	1,00	0,02	0,19	0,07	-0,04	0,10	0,16
Hum.ért.	0,35	0,17	0,28	0,15	0,28	0,18	0,33	0,13	0,02	1,00	0,24	0,36	0,10	0,20	0,33
Presztízsz	0,35	0,07	0,26	0,28	0,15	0,19	0,34	0,16	0,19	0,24	1,00	0,26	-0,02	0,29	0,35
Munkatelj.	0,28	0,12	0,21	0,13	0,23	0,20	0,09	0,05	0,07	0,36	0,26	1,00	0,05	0,41	0,22
Esztétikum	-0,00	0,22	-0,00	-0,11	0,06	-0,11	0,01	0,22	-0,04	0,10	-0,02	0,05	1,00	-0,03	0,04
Kreativitás	0,20	0,14	0,17	0,15	0,18	0,22	0,17	0,10	0,10	0,20	0,29	0,41	-0,03	1,00	0,37
Irányítás	0,31	0,09	0,13	0,06	0,14	0,19	0,18	0,18	0,16	0,33	0,35	0,22	0,04	0,37	1,00

Korreláció szuper férfi

férfi	SUPER_Szellemi öszt.	Társas kapcs.	Alturizm.	Játékosság	Anyagiak	Önérvé.	Változ.	Hierarchia	Függetl.	Hum.ért.	Presztízsz	Munkatelj.	Esztétikum	Kreativitás	Irányítás
SUPER_Szellemi öszt.	1,00	0,26	0,22	0,26	0,28	0,27	0,34	0,06	0,06	0,38	0,37	0,27	0,04	0,19	0,31
Társas kapcs.	0,26	1,00	0,12	0,12	0,21	0,10	0,12	0,09	0,08	0,23	0,10	0,09	0,21	0,19	0,15
Alturizm.	0,22	0,12	1,00	0,12	0,17	0,16	0,62	0,02	0,15	0,31	0,33	0,19	-0,02	0,13	0,12
Játékosság	0,26	0,12	0,12	1,00	0,19	0,17	0,20	-0,00	0,09	0,19	0,30	0,16	-0,15	0,18	0,01
Anyagiak	0,28	0,21	0,17	0,19	1,00	0,27	0,23	0,22	0,08	0,36	0,15	0,23	0,05	0,21	0,17
Önérvé.	0,27	0,10	0,16	0,17	0,27	1,00	0,10	0,14	0,01	0,19	0,23	0,25	-0,07	0,19	0,16
Változ.	0,34	0,12	0,62	0,20	0,23	0,10	1,00	0,01	0,14	0,35	0,38	0,09	0,01	0,19	0,15
Hierarchia	0,06	0,09	0,02	-0,00	0,22	0,14	0,01	1,00	0,04	0,15	0,15	-0,04	0,19	0,12	0,17
Függetl.	0,06	0,08	0,15	0,09	0,08	0,01	0,14	0,04	1,00	0,02	0,20	0,02	-0,07	0,08	0,15
Hum.ért.	0,38	0,23	0,31	0,19	0,36	0,19	0,35	0,15	0,02	1,00	0,29	0,37	0,15	0,23	0,34
Presztízsz	0,37	0,10	0,33	0,30	0,15	0,23	0,38	0,15	0,20	0,29	1,00	0,35	0,02	0,28	0,27
Munkatelj.	0,27	0,09	0,19	0,16	0,23	0,25	0,09	-0,04	0,02	0,37	0,35	1,00	0,02	0,38	0,18
Esztétikum	0,04	0,21	-0,02	-0,15	0,05	-0,07	0,01	0,19	-0,07	0,15	0,02	0,02	1,00	-0,06	0,09
Kreativitás	0,19	0,19	0,13	0,18	0,21	0,19	0,19	0,12	0,08	0,23	0,28	0,38	-0,06	1,00	0,32
Irányítás	0,31	0,15	0,12	0,01	0,17	0,16	0,15	0,17	0,15	0,34	0,27	0,18	0,09	0,32	1,00

Korreláció szuper nő

nők	SUPER_Szellemi öszt.	Társas kapcs.	Alturizm.	Játékosság	Anyagiak	Önérvé.	Változ.	Hierarchia	Függetl.	Hum.ért.	Presztízsz	Munkatelej.	Esztétikum	Kreativitás	Irányítás
SUPER_Szellemi öszt.	1,00	0,14	0,39	0,15	0,32	0,21	0,48	0,09	0,25	0,24	0,33	0,30	-0,06	0,21	0,31
Társas kapcs.	0,14	1,00	0,03	0,14	0,29	0,02	0,07	0,02	-0,07	0,06	0,05	0,15	0,24	0,08	-0,00
Alturizm.	0,39	0,03	1,00	0,02	0,33	0,14	0,63	0,10	0,28	0,28	0,16	0,27	0,03	0,23	0,18
Játékosság	0,15	0,14	0,02	1,00	0,08	0,07	0,13	0,15	0,10	0,05	0,27	0,07	-0,06	0,09	0,14
Anyagiak	0,32	0,29	0,33	0,08	1,00	0,06	0,30	0,16	0,21	0,11	0,14	0,26	0,08	0,15	0,10
Önérvé.	0,21	0,02	0,14	0,07	0,06	1,00	0,18	0,02	0,26	0,18	0,15	0,15	-0,18	0,27	0,26
Változ.	0,48	0,07	0,63	0,13	0,30	0,18	1,00	0,10	0,25	0,30	0,30	0,11	0,02	0,14	0,24
Hierarchia	0,09	0,02	0,10	0,15	0,16	0,02	0,10	1,00	0,05	0,08	0,19	0,19	0,28	0,06	0,18
Függetl.	0,25	-0,07	0,28	0,10	0,21	0,26	0,25	0,05	1,00	-0,00	0,19	0,15	-0,01	0,13	0,17
Hum.ért.	0,24	0,06	0,28	0,05	0,11	0,18	0,30	0,08	-0,00	1,00	0,18	0,30	-0,01	0,13	0,29
Presztízsz	0,33	0,05	0,16	0,27	0,14	0,15	0,30	0,19	0,19	0,18	1,00	0,17	-0,06	0,30	0,47
Munkatelej.	0,30	0,15	0,27	0,07	0,26	0,15	0,11	0,19	0,15	0,30	0,17	1,00	0,09	0,45	0,25
Esztétikum	-0,06	0,24	0,03	-0,06	0,08	-0,18	0,02	0,28	-0,01	-0,01	-0,06	0,09	1,00	0,01	-0,03
Kreativitás	0,21	0,08	0,23	0,09	0,15	0,27	0,14	0,06	0,13	0,13	0,30	0,45	0,01	1,00	0,44
Irányítás	0,31	-0,00	0,18	0,14	0,10	0,26	0,24	0,18	0,17	0,29	0,47	0,25	-0,03	0,44	1,00

Korreláció fittség férfi nő egyben

férfi-nő	Fizikai Füg	Fekveny	Ingafutás	H.távol	Felülés	2000m
Fizikai Füg	1,00	-0,84	0,05	0,41	0,29	0,05
Fekveny	-0,84	1,00	-0,03	-0,34	-0,17	-0,07
Ingafutás	0,05	-0,03	1,00	-0,09	0,04	-0,01
H.távol	0,41	-0,34	-0,09	1,00	0,53	-0,02
Felülés	0,29	-0,17	0,04	0,53	1,00	0,03
2000m	0,05	-0,07	-0,01	-0,02	0,03	1,00

Korreláció férfi

férfiak	Fizikai Füg	Fekveny	Ingafutás	H.távol	Felülés	2000m
Fizikai Füg	1,00	-0,83	0,11	0,25	0,06	0,06
Fekveny	-0,83	1,00	-0,08	-0,24	0,02	-0,08
Ingafutás	0,11	-0,08	1,00	-0,13	0,08	-0,01
H.távol	0,25	-0,24	-0,13	1,00	-0,05	-0,09
Felülés	0,06	0,02	0,08	-0,05	1,00	0,03
2000m	0,06	-0,08	-0,01	-0,09	0,03	1,00

Korreláció nők

nők	Fizikai Füg	Fekveny	Ingafutás	H.távol	Felülés	2000m
Fizikai Füg	1,00	-0,85	-0,06	0,23	0,25	-0,02
Fekveny	-0,85	1,00	0,06	-0,23	-0,10	0,12
Ingafutás	-0,06	0,06	1,00	-0,16	0,03	-0,04
H.távol	0,23	-0,23	-0,16	1,00	0,10	0,02
Felülés	0,25	-0,10	0,03	0,10	1,00	0,06
2000m	-0,02	0,12	-0,04	0,02	0,06	1,00

12. MELLÉKLET (Fogalomjegyzék) (8 oldal)

Fogalomjegyzék

A disszertációval összefüggő kifejezéseket tartalmazó szócikkgyűjtemény tartalmazza mindazon kulcsfogalmakat és az értekezéssel összefüggő kifejezéseket, amelyek segítik a rendészeti szakmai specifikációban történő eligazodást. A kulcskifejezések között megtaláljuk a pályára irányítás vagy pályaaorientáció, a kiválasztás, a kiválasztási eljárás, a felvételi eljárás értelmezését, az alkalmasság vagy pályaaalkalmasság, a pályán maradás, a beválás, a megkapaszkodás, vagy éppen a lemorzsolódás, a korai lemorzsolódás magyarázatait.

A lemorzsolódás értelmezései

Lemorzsolódás

Az adott tanulmányok eredménytelen, idő előtti megszakítása a hallgató saját döntése vagy az intézmény döntése alapján, mert a hallgatók egy része szakmai vagy pénzügyi okból nem képes az érintett tanulmányok további folytatására és eredményes befejezésére (Polónyi, 2015).

Rendészeti lemorzsolódás

Fogalmi meghatározása a rendészeti felsőoktatásban, valamint behatárolásának terminusa és konkrét okainak vizsgálata egy hosszabb feltáró munka része. A hallgatók, intézményi megkapaszkodásának sikertelensége különböző okokra vezethető vissza.

Számos felsőoktatási intézmény másként határozza meg a lemorzsolódás fogalmát. A nemzetközi szakirodalomban is többféle megfogalmazás szerint közelítik meg a témát. Hazánkban sincs konszenzus a terminológiai megfogalmazással kapcsolatban. Annak érdekében, hogy pontosan behatárolják a problémát és annak érintett attribútumait, 2016-ban összefogtak az egyetemek, és Magyar Rektori Konferenciát szerveztek (a továbbiakban: MRK). Az MRK egyik fő célkitűzése a lemorzsolódás csökkentése volt. Az MRK Lemorzsolódás Munkacsoport 22 egyetem képviselőjével végezte munkáját. A Lemorzsolódási Munkacsoport számos meghatározást rögzített, melyek az alábbiak: „Az oktatást befejezett végzettség nélkül elhagyók” (*Dunaújvárosi Egyetem*) „Azon hallgatók száma, akiknek a képzési idő alatt szűnik meg a hallgatói jogviszonya” (*Budapesti Gazdasági Egyetem, Nyugat-Magyarországi Egyetem*) „A hallgatói jogviszony végbizonyítvány megszerzése nélküli megszűnése.” (*Pázmány Péter Katolikus Egyetem*) „Akiknek a hallgatói jogviszonya abszolutórium megszerzése nélkül szűnt meg.” (*ELTE*) „A képzéseket első vagy az első két

félévben elhagyó hallgatóink, az előírt képzési idő alatt nem végző hallgatóink és az alapképzésen diplomát nem szerző hallgatóink.” (*Budapesti Műszaki Egyetem*)

Az előzőekben felvázolt meghatározások alapján és az NKE RTK nappali tagozatos hallgatói esetében az NKE RTK-n végzett keresztmetszeti *kutatásunk kapcsán jelen kutatásunk szempontjából lemorzsolódottnak tekintjük azt a felvételt nyert hallgatót, aki beérkezik az egyetemre és megkezdí az alapképzési tevékenységét, majd bármilyen oknál fogva elhagyja az egyetemet, kilép vagy leszerel, és nem folytatja tanulmányait .*

Hallgatói szocializáció

A témában kutatók egyetértenek abban, hogy a hallgatói szocializáció valamilyen tanulási és/vagy nevelési folyamat, vagy több tanulási, nevelési periódus összessége. A kérdés didaktikai megközelítése központi jelentőségű. Felmerülhet a középiskolai és gimnáziumi tantervekben a tervezett hatások elérésének vagy a felsőfokú tanulmányok végzésére felkészítő kiegészítő kurrikulum eredményeinek vizsgálata, azonban az egyetemi hallgatók esetében olyan széles a szocializációs hatásrendszer, hogy a kutatók úgy vélték, a képzési tartalmak és módszerek már a nyolcvanas években is csak áttételesen járultak hozzá a hallgatóvá formálódáshoz (S. Faragó, 1986). A különböző bemeneti jellemzőkkel rendelkező hallgatókra gyakorolt pedagógiai hatás elérése kapcsán egy sor kérdés foglalkoztatta a kutatókat. Ezek közül a legfontosabbak azzal foglalkoznak, hogy a felsőoktatásnak a hallgatói tudás és képességek milyen széles rétegeit kell elérnie (Chickering et al., 1981; S. Faragó, 1986; Astin, 1993; Pascarella–Terenzini, 2005) illetve az, hogy milyen módszerek, munkaformák tehetik hatékonyabbá az oktatást a felsőfokú intézményekben (Tinto, 1997). A hallgatói szocializáció inkább inkulturáció abban az értelemben, hogy a kommunikációs formák, szabályok és rituálék elsajátítása, a gyakorlati tudás cselekvő, aktív belsővé tétele zajlik, amelyben az egyén belépése előtti hallgatói kultúra legfeljebb koordinációs forrásként szolgál számára (Huber, 1991).

A szocializációt szociális tanulásnak is nevezik (Brezinka, 1994), és különböző nézetek alakultak ki a szociális jelző értelmezésére, amely egyrészt arra utal, hogy *társas közegben*, a társakkal folytatott interakció közben *megy végbe a tanulás*, másrészt pedig arra, hogy *társadalmi nyomás tartja ellenőrzés alatt* beteljesülését. Abban is konszenzus van, hogy a társas közegnek az új belépők hatására történő átformálódása is zajlik, s ennek a tagokra való visszahatása sem kerülhető el. Ezek az elgondolások a tudásszociológia azon következtetéseiből indulnak ki, mely szerint az egyéni megismerés folyamata elválaszthatatlan a konkrét társadalmi környezettől. A hallgatói szubkultúra kutatásainak egy része arra

törekszik, hogy rekonstruálja a társadalmilag meghatározott megismerés e folyamatait (Huber, 1991).

A szocializációt, mint tanulási folyamatot a kognitív-szociális tanuláselméleti megközelítés a tanulás háttérében három összetevőt feltételez: *a direkt instrukciókat, a formázást és a megfigyelésen alapuló tanulást.* Valamint a jutalmazást és büntetést, továbbá azoknak a következményeit és súlyát is vizsgálták. Minden esetben az egyik legfontosabb szempontja az alkalmazott eljárás hatékonyságának a következetes alkalmazás volt (Bodnár, Takács 2006. 113-116).

Hierarchia kultúra

Leginkább az ellenőrző és koordináló vezetői szerepeket támogató viszony. Főbb jellemzői: 1. Ellenőrző; figyel a személyes teljesítményre, a csoportteljesítményre, képes hatni a szervezeti teljesítményre. 2. Koordináló; képes projekteket létrehozni és vezetni, hatékonyan alakítja ki a munkafolyamatokat, képes kapcsolatot teremteni a különböző funkciók között. (Rendészettudományi szaklexikon: 252 o.)

Karriercélok

A szervezeten belül elérhető vezetői, irányító pozíciók, amelyekhez számos felelősségi kör, hatáskör, illetékesség, befolyás és pozitív juttatási rendszer társul. Erre még a felvételt követő korai egyetemi időszakban kevés rálátása van a hallgatóknak, így ezzel kapcsolatosan csak homályos elképzelésekkel rendelkeznek. A konkrét karriercélok itt még kizárólag a munkaterület, a munkahely és a megélhetés vonatkozásában lelhetők fel. Számos karrierbefolyásoló tényező és hatásmechanizmus közül az egyetemi életben a tanulási képesség, a mentális és szociális képességek, pl. kapcsolatteremtő képesség, a kommunikációs készség, a szóbeli és írásbeli interpretáció alkotja.

A kérdőívben szereplő karriercélok vonatkozásában ezek az általános megfogalmazások köszöntek vissza az elsőéves hallgatóknál. (A szerző jegyzete.)

Kiáramlási (Exit) interjú

A hallgatói jogviszony megszűnésének okait feltárni hivatott személyes beszélgetés, mely az érintett hallgatók és a szervezet szakemberei, vezetői között jön létre. Az interjú célja, hogy a szervezet visszajelzést kapjon a távozást motiváló tényezőkről, melyek elemzése segítséget nyújt a leendő munkatársak, hallgatók megtartásában. (A szerző jegyzete.)

Kilépési pont

Az az időpont, amikor az egyetemi hallgató döntést hoz az egyetem elhagyásával kapcsolatban. Ezt az időpontot számos körülmény befolyásolja, több pozitív és negatív élmény előzi meg. Amikor a negatívumok túlsúlyba kerülnek, akkor következik be a döntés, amely a lemorzsolódáshoz vezet. (A szerző jegyzete.)

Korai lemorzsolódás

Az intézmény elhagyásának korai időszakban történő időpontját jelenti, ami az első szemeszter befejezése előtt, és legtöbbször a pályaszocializációs első hónap heteiben következik be. Ebben az időszakban a hallgatókat rövid idő alatt erő fizikai terhelés mellett egyetemi, rendészeti szocializáció és mindemellett beilleszkedési, felnőtté válással összefüggő családi környezetről történő leválás, olykor a baráti környezettől való elszigetelődés, új baráti, társas kapcsolatok kialakítása éri, amelyek jelentős hatást gyakorolnak az egyénre. (A szerző jegyzete.)

Kompetencia vagy alkalmasság

A latin eredetű szó alkalmasságot, ügyességet fejez ki. A Pedagógiai Lexikon szerint: „alapvetően értelmi tulajdonság, de fontos szerepet játszanak benne a motivációs elemek, képességek, egyéb emocionális tényezők”. (<http://real-eod.mtak.hu/8671/>)

Pályaelhagyás

A rendészeti felsőoktatásban részt vevő, beiratkozott hallgatók szerződést kötnek az egyetemmel, melynek időtartama tizenkét év. A szerződéssel tisztjelölti jogviszony létesül, amely számos kedvezményt, juttatást nyújt, de ugyanakkor kötelezettségeket is hordoz magában. Más szakmák tekintetében is a jogviszony létesülése jelzi a pályára kerülést, azonban ez jellemzően a tanulmányok befejezése után következik be.

Rendészeti alapképzés

A rendészeti alapképzés két szakaszból tevődik össze. Az öthetes intenzív szakasz bentlakásos rendszerű, ekkor szerzik meg a tisztjelöltek azokat az alapokat, amelyek a tisztjelölti élethez szükségesek. Az alapképzés fennmaradó idejében a hallgatók elsajátítják az ór- és járőrtárs ismereteket, és mindezekből vizsgát tesznek. Ekkor ér véget a belügyi alapismeretek modul. (Szakmaiság, szerénység, szorgalom – ünnepi kötet a 65 éves Boda József tiszteletére, (2018) Szerk.: Dobák Imre, Hautzinger Zoltán, Dialóg Campus Kiadó Budapest, 393. o.)

Rendészeti képzés

Szakmai jellegű ismeretek, készségek megszerzésének és az elvárt szemlélet elsajátításának, alakításának, a személyiségjellemzők formálásának iskolai rendszerben vagy azon kívül, szervezett körülmények között megvalósuló célirányos folyamata az arra vonatkozó szakmai vagy képzési program alapján, amely a sikeres vizsgát követő rendészeti szakképzettség megszerzésével lehetőséget teremt a munkavállalásra és annak folyamatos gyakorlására, konkrét rendészeti jellegű feladatokkal legalább elvárható hatékony vagy magasabb szintű teljesítésére. Más megközelítésben a rendészeti képzés előre megtervezett, módszeres, többféle feladat, széria végrehajtását származtatásán keresztül megvalósuló, tudatos, ellenőrzött és értékelt, felkészítő, fejlesztő tevékenység, amelynek keretében a konkrét rendészeti jellegű munkafeladatok végrehajtásához szükséges és elvárt teljesítőképesség, tudás, az ágazatra jellemző kompetenciák kialakítása, megerősítése és a rendészeti szemléletformálás gyarapítása történik, az oktatás, tanítás, tanulás, valamint a nevelés magatartás- és személyiségformálás útján azzal a céllal, hogy a képzésben részt vevő személyek alkalmassá váljanak valamely munkakör, szakmai tevékenységi kör, illetve tevékenység hatékony ellátására. A rendészeti képzés az oktatáshoz, a tanítási és tanulási folyamatokhoz szorosan kapcsolódó kategória, lehetővé teszi azok sajátos funkciójának, céljának kifejlesztését. (Rendészettudományi szaklexikon: 470. o.)

Rendészeti kiképzés

1. A rendészeti, rendvédelmi jellegű munka a bizonyos alapvető, főleg manuális mozzanatai ellátásához szükséges tréningek, több gyakoroltatással járó készségfejlesztések közössége. 2. A rendvédelmi szervek tagjai által elvégzendő leginkább motorikus jellegű rendészeti részfeladatok, fellépések, intézkedések, kényszerítő eszközök alkalmazása sikeres ellátásához szükséges tréningek több gyakoroltatása, készségfejlesztése összefoglaló megnevezése. A rendészeti kiképzés adott esetben egyaránt része lehet az iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli alapképzésnek, továbbképzésnek és átképzésnek. (Rendészettudományi szaklexikon: 471. o.)

Rendészeti pályaorientációs képzés

A köznevelési rendszer részét képező olyan oktatási forma, amely a rendvédelmi szervek, valamint a rendészeti tevékenységet végző személyek részére alapvető tennivalók átadásával és az érdeklődés felkeltésével célirányosan orientálja a középiskolás diákokat. A képzésben részt vevők tanulnak a rendészeti hivatási ágak feladatrendszereiről. Ilyen jellegű felkészítés

van a gimnáziumokban, ahol tanulhatnak belügyi rendészeti ismereteket, valamint fegyveres szervek és vagyonvédelem rendészeti ügyintéző, közszolgálati ügyintéző, közszolgálati ügykezelő ismereteket. A szakközépiskolákban részt vehetnek rendészeti ór megnevezésű képzéseken, ahol ilyen szakmai képesítést szerezhetnek. (Rendészettudományi szaklexikon: 473. o.)

Rendészeti Szakgimnázium (ma Rendvédelmi Technikum)

A rendészetért felelős miniszter fenntartásában lévő, az állami köznevelési rendszer részét képező, sajátos szabályok szerint működő nevelési-oktatási intézmény, amely alarendelkezésének megfelelő szakképzési évfolyamokon végzi az érettségivel már rendelkező tanulók rendőr tiszthelyettes rendfokozatban betölthető munkakörök ellátására irányuló komplex szakmai elméleti és gyakorlati felkészítését, személyiségformálását, továbbá egyéb, a képzéshez kapcsolódó részfeladatok teljesítését. A köznevelési intézmény korábbi megnevezése Rendészeti Szakközépiskola volt. (Rendészettudományi szaklexikon: 475. o.)

Rendészeti szervezeti kultúra

Valamennyi szervezetnek, így a rendészeti szervezeteknek is van saját kultúrája, amely a tagjai által képviselt összetett rendszer. Ennek az alkotóelemei a tagok által képviselt beállítódások, értékek, normák, magatartások, sajátos nyelvezet, történetek, előfeltevések, ideológiák, hiedelmek, szimbólumok, rítusok és mítoszok. Ez a bizonyos *szervezeti kultúra* egyfajta közös tanulás eredményeként jön létre, amelyet a saját személyiségünkbe építünk be a társas integráció során, ami egyfajta szervezeti szocializációs folyamat részeként értelmezhető (Juhász, 2012). Elmondható, hogy az emberi közösségek úgyszólván önálló életre kelve, a jogi normákat, működési szabályokat és a közös konvenciókat meghaladva is képesek a bennük lévő tagok magatartását befolyásolni. A szervezethez tartozás a személyes törekvésekről, magatartásokról és tulajdonságokról való lemondást, valamint a szervezet által kínált új törekvéseket, magatartási formákat és tulajdonságokat tartalmazza azok számára, akik sikeresen beilleszkedtek a szervezeti közegbe. Elmondható, hogy azok a szervezetek, amelyek tartós köteléken alapulnak, a *szervezeti kultúra elsajátítása folyamán a saját képére formálja a benne tevékenykedőket* (Finszter, 2014).

Rendészeti szocializáció

Az oktatói feladatot ellátó hivatásos tiszteknek a szakma írott és íratlan szabályait, gyakorlati fogásait kell bevinni a felsőoktatásba, és biztosítaniuk kell a hallgatók rendészeti

szocializációját, amely magában foglalja a szervezeti kultúra, a hivatásnak megfelelő viselkedéskultúra, az etikai, erkölcsi szabályok közvetítését (Verhóczy, 2017: 583). „Az Intézet gondoskodik a szervezeti kultúra megismertetésével, a speciális fizikai-kondicionális felkészítéssel, a rendőri intézkedések gyakorlati elsajátításával, az alaki képzéssel, valamint a lövészeti kiképzéssel kapcsolatos feladatok ellátásáról. A rendészeti szocializációt középpontba állító nevelési módszerek alkalmazásával gondoskodik a hallgatók megfelelő attitűdjének kialakításáról.”

A megfelelő személyiségjegyek és viselkedési formák kialakítása a rendészeti alapképzés alatt megkezdődik, ezt nevezhetjük a gyors rendészeti szocializációnak. Ezáltal kialakul a szervezethez való kötődés, amely bizonyos jogokról, viselkedés- és magatartásformákról való lemondással jár. A szervezet speciális jogköröket biztosít tagjai számára, amely adott magatartási formákkal, hatósági jogkörrel, kötött függelmi viszonyal veszélyelhárító tevékenység végzése kapcsán eszközként a legitim fizikai erőszak alkalmazásának lehetőségét is megengedi. (<https://rtk.uni-nke.hu/oktatasi-egysegek/rendeszeti-kikepzesi-es-nevelési-intezet/rolunk>)

Szabályzat

Magatartást, cselekvést, eljárást konkrét esethez vagy általános helyzethez köthető, ill. követendő tevékenység leírását, szabályt, előírást, követelményt rögzítő irat, gyűjtemény. (Rendészettudományi szaklexikon: 514 o.)

Szocializáció

A szocializáció összetett tanulási folyamat, mely interakciókon, bővülő szerepkészleten keresztül egy életen át tart. Az egyén saját társas környezetének alakítója, szocializált és szocializáló is egyben, ahol a társas kapcsolatokban mindkét fél szocializációja zajlik. (<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/rendeszeti/pszichologiai-szocialpszichologiai-alapismeretek/a-szocializacio-interaktiv-kolcsonos-es-reciprok-maradek-jellege/a-szocializacio-reciprok-maradek-jellege>)

Bodnár Gabriella és Takács Ildikó megfogalmazása szerint a szocializáció folyamata egy társas tanulási folyamat, amely a születéstől a halálig tart, és amely során az egyén elsajátítja a társadalmi csoport normáit, szokásait, a társadalmi együttélés szabályait. Az edukációs folyamatban a legfontosabb építőelem a családi környezet, ezt követi az iskolai környezet, a munkahely és a baráti közösségek. A tanulás mindig felgyorsul, ha az egyén új környezetbe

kerül, mert újabb és újabb elvárásokkal kerül szembe és azoknak kell megfelelnie (Bodnár és Takács, 2006).

Szervezeti kultúra

A szervezet tagjai által elfogadott, közösen értelmezett előfeltevések, meggyőződések, hiedelmek rendszere. Ezeket a szervezet tagjai érvényesnek fogadják el, követik, és az új tagoknak is átadják, mint a problémák megoldásának követendő mintáit, s mint kívánatos gondolkodási és magatartásmódokat. (Rendészettudományi szaklexikon: 530. o.)

13. MELLÉKLET Super alszkálái értékelése (2 oldal)

A Super-féle munkaérték 14 alszkálája (*A munkával kapcsolatos értékek*)

Szellemi ösztönzés: olyan munkához kapcsolódik, amelynek feladataiban „szellemi kihívás” jelentkezik a munkát végző számára.

Munkateljesítmény: olyan munkához kapcsolódik, amely a teljesítés élményét lehetővé teszi. Az ilyen egyének munkához való viszonyát feladatorientáltság jellemzi.

Önérvényesítés: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetővé teszi, hogy az egyén elképzelése szerint válasszon életformát, életmódot. Gyakran a szerepekhez való kötődésben jelentkezik.

Anyagi ellenszolgáltatás: olyan munkához kapcsolódik, amely jól fizet, és lehetőséget ad az egyén számára fontos dolgok, tárgyak megszerzésére.

Altruizmus: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetővé teszi mások boldogulásának előmozdítását. Az altruizmusban a szociális segítőkészség jelenik meg.

Kreativitás: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetőséget nyújt új dolgok, új termékek bevezetésére vagy új elméletek kidolgozására.

Társas kapcsolatok: olyan munkához kapcsolódik, ahol a feladatok lehetőséget teremtenek arra, hogy a munkatársakkal jó kapcsolat legyen kialakítható. Hangsúlyos az ilyen személyeknél a munka társas természete, s kevésbé magának a munkának a jellege.

Presztízs: olyan munkához kapcsolódik, amely rangot jelent és tisztelete ébreszt mások szemében.

Irányítás, vezetés: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetővé teszi a mások által végzett munka megszervezését, és a munkafeltételek megteremtését is magában foglalja.

Esztétikum: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetőséget ad a szép dolgok, tárgyak elkészítéséhez és hozzásegít a világ szebbé tételéhez.

Változatosság: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetőséget ad a munkaörömről, szemben a feladatra orientáltsággal. A fiatalabbak számára ez általában nagyobb érték, mint az idősebbek számára. A munkatevékenység típusai közötti differenciálás igényét is jelzi.

Függetlenség: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetővé teszi, hogy az egyén saját módszere szerint dolgozzon. Magába foglalja az autonómiát, az önálló magatartást, a cselekvés és az aktivitás ellenőrzésének magas fokát.

Hierarchia: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetővé teszi, hogy az elvégzendő feladat igazságos elbírálásban részesüljön. Ez összekapcsolódik a munka értékelhetőségének kérdésével és a reális visszajelzés igényével.

Biztonság: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetővé teszi a munkából fakadó stabilitás megélését.

Fizikai környezet: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetővé teszi, hogy a személy számára megfelelő tárgyi környezetben dolgozhasson. Az esztétikai szempontokon túl itt felmerül a személy környezetre gyakorolt hatása, valamint a környezet társadalmi elismertsége.

Játék: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetőséget ad a munka felelősségteljes végzése mellett kialakítható játékos elemek hangsúlyozására is.

Humán érték: olyan munkához kapcsolódik, amely lehetővé teszi, hogy a munka eredményessége mellett a munka távlati jelentősége is értékévé váljon.

14. MELLÉKLET A motorikus tesztek végrehajtásának ismertetése (3 oldal)

**Az 57/2009. (X. 30.) IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet,
az egyes mozgásformák végrehajtásának leírása**

1. gyakorlat	Mellső fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás
pálya	tornaterem vagy sportpálya
kiinduló helyzet	mellső fekvőtámasz a talajon (karok vállszélességben, nyújtottan, előrenéző ujjakkal a talajon, törzs egyenes, térd nyújtott, lábak összezárva, fej mérsékelten emelt, előrenéző tekintettel)
1. ütem	mindkét kar hajlítása úgy, hogy a mellkas a talajt érje (a könyököket kissé kifelé vigyük, ne szorítsuk a törzshöz, a láb és a törzs egyvonalban, csípőnket ne engedjük le, de ne is emeljük, fejünkkel előre nézünk)
2. ütem	mindkét kar nyújtása (mint a kiinduló helyzetnél)
feladat	30 másodpercen keresztül folyamatos végrehajtás
értékelés	csak az előírt testhelyzetekben végrehajtott gyakorlatok darabszáma érvényes
eszközfelhasználás	stopperóra
2. gyakorlat	Hajlított karú függés
pálya	tornaterem vagy sportpálya
kiinduló helyzet	hajlított karú függés (karok vállszélességben, alsó vagy felső madárfogással, áll a rúd vagy a nyújtó felett, melyre nem támaszkodhat)
feladat	a kiinduló helyzet megtartása mért időre
értékelés	mért idő a függés megkezdése és a végrehajtó szemmagasságának a nyújtó vagy rúd alá süllyedéséig eltelt idő másodpercben
eszközfelhasználás	bordásfalra erősített függeszkedőállvány vagy nyújtó, zsámoly, laticeles szőnyeg, stopperóra, síkpor
3. gyakorlat	Fekvenyomás
pálya	tornaterem vagy sportpálya

kiinduló helyzet	hanyattfekvés, súlyzórúd tartása mellső rézsútos középtartásban (kb. vállszélességben, vagy kicsit szélesebben)
1. ütem	páros karhajlítás, súlyzó rúd leengedése mellig
2. ütem	karok nyújtása (kiinduló helyzetbe)
feladat	a férfiaknak 60 kg-os (rúd, tárcsákkal) a nőknek 25 kg-os (rúd, tárcsákkal) hanyattfekvő helyzetből (fekvő padon) történő kinyomása
értékelés	csak az előírt testhelyzetekben végrehajtott gyakorlatok darabszáma érvényes
eszközfelhasználás	fekvőpad, erőgép vagy súlyzórúd előírt súlyú kiegészítővel, súlyzótartó állvány
megjegyzés	A baleset megelőzése érdekében a gyakorlatot két fős asszisztencia segítségével kell végrehajtani, valamint ügyelni kell arra, hogy a rúd leengedése során az ne zuhanjon a mellkasra.
4. gyakorlat	4 × 10 méteres ingafutás
pálya	tornaterem vagy sportpálya
kiinduló helyzet	a rajtvonal mögött álló rajthelyzet
feladat	a 4 × 10 m-es táv időre való megtétele úgy, hogy a futó az egymástól 10 m-re lévő két vonal közt fut. Fordulónként lábbal érinteni kell, az elől lévő vonalat
értékelés	a rajt-cél vonalon való másodszori áthaladás zárja az időmérést, másodperc-tizedmásodperc méréssel
eszközfelhasználás	jelzett és kimért sík pálya, stopperóra, rajtszámok, síp
megjegyzés	Elesést követően ismételhető a gyakorlat.
5. gyakorlat	Helyből távolugrás
helyszín	tornaterem vagy sportpálya
kiinduló helyzet	az ugróvonal mögött álló helyzet
feladat	helyből karlendítéssel, páros lábról történő elrugaskodással elugrás a legnagyobb távolságra
értékelés	az ugróvonalától mért legközelebbi talajszintet érintő távolság
eszközfelhasználás	ugrógödör vagy jelzett pálya, talajegyengető szerszám, mérőszalag

6. gyakorlat**Hanyattfekvésből felülés**

pálya	tornaterem vagy sportpálya
kiinduló helyzet	hanyattfekvés hajlított lábbal (kb. derékszögben), lábfej rögzítve (segédeszközzel, társ segítségével), tarkóra tartás, vagy mell előtt keresztben felkarra fogás
1. ütem	felülés, egy könyök érinti a térdet
2. ütem	ereszkedés kiinduló helyzetbe
feladat	1 percen keresztül folyamatos végrehajtás
értékelés	csak az előírt testhelyzetekben végrehajtott gyakorlatok darabszáma érvényes
eszközfelhasználás	bordásfal szőnyeggel, vagy ülőpad, stopperóra

7. gyakorlat**2000 m-es síkfutás**

pálya	sportpálya vagy sík területen, kimért, ellenőrizhetően belátható pálya
kiinduló helyzet	a rajtvonal mögött álló rajthelyzet
feladat	2000 méter távolság megtétele időre
értékelés	a célvonalon való áthaladás zárja az időmérést (perc, másodpercméréssel)
eszközfelhasználás	futópálya vagy kijelölt sík terep, minimum 60 memóriás stopperóra, rajtszámok, síp

15. MELLÉKLET Az NKE RTK pályára irányító és hallgatómegtartó intézkedései (3 oldal)

- 1) Részt vesznek az országos egyetemek számára szervezett Educatio kiállításon.
- 2) Nyílt napokat szerveznek, amelyek lehetőséget biztosítanak, a Ludovika Egyetem a Rendészettudományi Kar életébe történő bepillantásra.
- 3) Road-show-kat szerveznek; a korábbi években a Road-show-kat a hallgatók bonyolították le. A tanulmányi osztályvezető az önként jelentkező 70-80 fő hallgató részére egy általános tájékoztatást tartott, melyen elhangzottak a kari irányelvek és az, hogy a kapott tájékoztató anyagokon és prezentációs felületeken kívül osszanak meg minél több élményt korábbi középiskolai intézményük diákjaival. A hallgatók visszautaztak intézményeikbe, így hitelesen keltették fel az érdeklődést és agitálták a következő generációt a rendészeti pálya irányába. 2019-ben a kommunikációs igazgatóság központosította és átalakította ezt a jól működő rendszert. Azóta egy oktató és egy hallgató 15–20 perces előadásban tart tájékoztatást az intézményekben. A beiskolázási stratégia jelenlegi kialakításával szeretnék visszaállítani a korábbi hallgatók által végzett gyakorlatot.
- 4) Youtube videókat készítenek és osztanak meg a világhálón az egyetemi életről, a hallgatók szemszögéből, pl. A hallgató egy napja címmel. Naprakész információkat közvetítenek az egyetem honlapján a felvétellel kapcsolatosan, Facebook oldalt és Instagram oldalt is működtetnek.
- 5) A hallgatók kompetenciafelmérése szintén a célirányos fejlesztést szolgálja.
- 6) Évről évre toborzó programokat szerveznek, mely tájékoztatást és kedvesinálást jelent. Az egyetemi hallgatók aktív részesei lehetnek az Erasmus programnak, amely egyrészt külföldi tanulási és nyelvfejlődési lehetőséget biztosít számunkra, ebben az Erasmus koordinátor és a nemzetközi dékánhelyettes segíti a résztvevőket.
- 7) Felkészítő tanfolyamokat szerveznek a Testnevelési és Küzdősport Tanszék szervezésében a fizikai felmérőre, ezzel segítve az objektív és sikeres felkészülést.
- 8) A beiskolázási stratégia keretén belül partneriskola rendszer kialakítását is célul tűzték ki, amelynek keretén belül valamennyi középiskolai igazgató részére tájékoztató levelet küldtek ki. Az érdeklődő intézmények együttműködési megállapodást köthetnek az egyetemmel, cserében hiteles információkhoz juthatnak közvetlenül az egyetemről. Ezen együttműködési megállapodást további kedvezmények nyújtásával próbálják vonzóbbá tenni a diákoknak.
- 9) Tanulmányi ösztöndíj programot üzemeltetnek hasonlóan más polgári egyetemekhez.

- 10) A felvételt nyert hallgatók hasznos információkat kapnak a Hallgatói Önkormányzattól (a továbbiakban HÖK) is. A beosztásba helyezés előtt, amennyiben egy szolgálati helyre több pályázó ad be jelentkezést, dékáni intézkedés alapján pontrendszer szabályozza a kiválasztást. Itt figyelembe veszik a közösségi munkát, a tanulmányi eredményt, a sporttevékenységet és a HÖK tevékenységet.
- 11) Az első öthetes alapkiképzést vezető szakaszparancsnok részére egyhetes képzést tart a rendészeti tagozat.
- 12) A rendvédelmi tagozat aktívan foglalkozik a hallgatók aktuális problémáival.
- 13) Az egyetemen pszichológus szakember heti két alkalommal elérhető a hallgatók számára.
- 14) Az első évfolyamos hallgatók ismerkedését korábban gólyatábor szervezése és lebonyolítása segítette, amely a jelenlegi sajnálatos pandémiás helyzet miatt nem megoldható. Ezt a későbbiek folyamán az országosan elterjedt gyakorlatnak megfelelően újra kívánjuk működtetni. Azt is el kell, hogy mondjuk, hogy a korábbi években a hallgatói megkapaszkodás érdekében kevesebb erőfeszítést tettek, és nem tartották feltétlen kívánatosnak, hiszen többszörös túljelentkezéssel indították képzéseiket. Ha csak a korábbi évekre gondolunk vissza, ahhoz képest a most beérkező hallgatók több szabadidőt kapnak, alacsonyabb az oktatott órák száma, a szakaszparancsnokok szakszerűen és visszafogottabban gondoskodnak hallgatótársaikról, pl. kevesebb fegyelmező, erősítő és állóképességi gyakorlatot végeztenek. Mindezt 0-24 órában ügyeleti rendszerben az oktatók kontrollálják.
- 15) A rendészettudományi tagozat osztályfőnöki támogató-tájékoztató rendszer működtetésével teremt kapcsolatot a hallgatókkal.
- 16) A toborzási tevékenységet az Országos Rendőr-főkapitányság megyei szervezeti egységénél működő toborzók végzik. Valamennyi szakközépiskolában tájékoztató prospektusokat, szóróanyagokat juttatnak el és szakmai előadásokat tartanak. A korábbi években ez a metódus főként a tiszthelyettesi képzésre terjedt ki, a 2020-as évtől a Nemzeti Közsolgálati Egyetem is biztosít szóróanyagokat, valamint módszertani felkészítést és információt. Ha valaki érdeklődik az egyetemi képzés iránt, és rendelkezik egy középfokú nyelvvizsgával, továbbá emelt szintű érettségit tett, vagy jó eredményei voltak a középiskolában, jelentkezzen az NKE RTK tagozataira.
- 17) Az ORFK és a bv. a szakmai gyakorlat kapcsán mentorprogramot üzemeltet. Ennek hatékonysága jelenleg változó, nem mindenhol működik kielégítően.

- 18) A Covid-19 vírushelyzet kapcsán a hallgatói önkormányzat felkészítő videókat készített a hallgatók kondicionális állapotának megőrzése, továbbá a leendő hallgatók kondicionális felvételre történő sikeres felkészítése érdekében.
- 19) Valamennyi országos szerv vezetője ösztönzi és kiemelten díjazza a jó tanulmányi és sporteredményeket. A jó tanuló – jó sportoló díjra karonként egy-egy főt választanak ki, amelyet a diplomaosztó ünnepségen adnak át.
- 20) A Nemzeti Adó- és Vámhivatal „Lónyay Menyhért” vándordíjat alapított a legjobb tanulók részére. Lónyay Menyhért a Magyar Királyság miniszterelnöke volt.
- 21) Az országos rendőrfőkapitány a legjobb tanulmányi eredménnyel rendelkező tisztjelöltek részére Konstábler bot (rendőri buzogány) vándordíjat ad át, amit – „Hagyományörző” céllal – ORFK utasítás jogi norma rögzít.